הארץ

1.20 ש"ח יום ו' י"ב בחשון תשמ"ז, 14 בנובמבר 1986 VOL. 68/20532 NOVEMBER 14 1986

(כולל מע"מ באילת 1.03 ש"ח)

ללא תשתית אין עתיד

פקקי תנועה באורך קילומטרים — בעלמא ואינם. צריכת דלק מיותרת. ובלאי מואץ ברכב — נפסקו. בזבוזי זמן יקר ומריטת עצבים פחתו בהרבה. כל אלה, הודות לפתיחת הכביש העוקף את אילון ועל כך יש לברך את העושים למפעל. מאידך, מהווים עדיין פקקי התנועה בנתיבי אילון, תוכנית צורחת לבעיה קשה שטרם נפתרה. תוצאות מחקרים הראו, כי השקעה של דולר 1 בתשתית מביאה לחיסכון של $8.2 במילים אחרות, כל דולר שאינו מושקע בסיום הפרויקט מביא להפסד של $8.2. שינוי קוראת לממשלה להפסיק את המבוכה ולהזרז את השלמת פרויקט אילון. חיי אדם ומשאבים, הינם יקרים מדי למדינת ישראל מכדי לבזבזם בעיכובי פיתוח התשתית התחבורתית.

שינוי מפלגת המרכז

עובדי מנועי בית שמש מתבצרים במפעל מהיום

"כור" מוכנה לקחת לידיה ניהול המפעל לשנה אחת

מאת יהודית וינקלר, כתבת "הארץ"

690 עובדי מפעל מנועי בית-שמש יתבצרו מהבוקר במפעל, בפעולת מחאה נגד הכוונה לסגור לו כונס נכסים.

ועדת התעסוקה של ההסתדרות החליטה לפנות לראש הממשלה, יצחק שמיר, בתביעה לדחות את הדיון בממשלה על מינוי כונס נכסים, כדי לאפשר למטה המאבק במפעל להבהיר את עמדתו נגד ההעברה. לדברי יושב-ראש האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים

(סוף בעמוד 2, טור 7)

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: ראובן מרחב, מעורכי "כנרייה מייסם".
על: המשך קשרי העיתון עם ואנונו
(עמ' 2)

★

מפקדי צה"ל תירגלו מלחמה במשך שבועיים
(עמ' 3)

★

בורדי טאבה מתכנסים ב-8 בדצמבר בז'נבה
(עמ' 3)

★

רבין: ישראל מוציאה לבטחון מיליארד דולר פחות מסוריה
(עמ' 3)

★

בית המשפט העליון: רווחי קרנות השתלמות פטורים ממס
(עמ' 5)

★

צפוי עיכוב משפטו של מחבל, אחיו של הינדאווי, בברלין
(עמ' 5)

שרות הארץ

מזג האוויר

ירושלים: 6–14
תל-אביב: 8–21
חיפה: 8–21
באר-שבע: 3–21
הגולן: 3–16, נהריה: 6–22, צפת: 4–13, טבריה: 7–21, נצרת: 7–19, עפולה: 4–22, נתב"ג: 4–21, עזה: 8–21, אילת: 10–25.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4924	−0.0052
נוסעים	1.7738	−0.0062
שחור	1.4900	+0.0100

שער הסל

יציג	1.4940	−0.0045

בגליון זה 30 עמודים בצירוף 40 עמודי מוסף העיתון מופיע ב-3 חלקים

היום בארץ / הארץ חדשות

מתפרסם היום בעמודים 7א, 8א, 9א חלק ג 1—12

מזג האוויר: בהיר ביום, קר בלילה

מאת מיכאל גרטי, סופר "הארץ"

מזג האוויר הבהיר ששרר אתמול בכל חלקי הארץ יימשך בסוף השבוע. היום ומחר צופה התחזית התורנית שמיים ללא עננים עם טמפרטורות נמוכות במשך היום, ולילות קרים מן הרגיל: מידות החום יירדו ל-4 מעלות בהרים ול-7 מעלות במישור החוף.

סגן מנהל השירות המטאורולוגי, שמואל יפה, אמר אמש כי ביומיים הקרובים ישרור מזג אוויר "אידיאלי למטיילים ולמי שהצטברה אצלו כביסה לייבוש". בנימה רצינית יותר ציין שלאחר השבוע המעונן והגשום יאפשר מזג האוויר הבהיר לחקלאים להיכנס לשדות להמשך עבודתם.

מזג האוויר הבהיר אופייני למצב שבו קיים רכס ברומטרי בעל אוורור, המונע יצירת עננים. האוויר הצלול במיוחד והיעדר העננים מאפשרים בריחת חום מן הקרקע כך שהטמפרטורות יורדות במהירות לאחר שקיעת השמש — תופעה שבמקרים קיצוניים גורמת אף ל"קרה קרינתית".

ממלא-מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, נפגש שלשום עם הסופרי יצחק בשביס זינגר, במהלך ארוחה חגיגית שנערכה לכבודם של זוכי פרס הנובל היהודים. את הסעודה מימנה האקדמיה היהודית לאמנות ומדעים. (צילום: איפי)

"ניו יורק טיימס": רשת בינלאומית מסועפת ביצעה אספקת הנשק

טייסים ישראלים הטיסו משלוחי נשק לאיראן

ישראלי העצור בארה"ב על עיסקות נשק עם איראן, מבקש שבכירים במימשל יעידו לטובתו

מאת שלמה שמיר

ניו-יורק (מיוחד ל"הארץ"). רשת בינלאומית של ספינות, מטוסים, חברות ומתווכים ארגנו את משלוחי הנשק לאיראן זאת מוסר ה"ניו-יורק טיימס" מפי מקורות אמריקאים וישראלים. במסגרת המבצע, נעשה שימוש בדרכונים מזויפים בשמות בדויים וטיסות מישראל ומאירופה על ידי טייסים ישראלים ואמריקאים. משלוחי נשק שהועברו לאיראן בדרך הים נשלחו באניות דניות.

העיתון אומר שידוע בבירור על מספר משלוחי נשק. באחד מהם נמסרו מטוסים לאיראן בספטמבר 1985, משלוח שני יצא לאיראן ביולי אשתקד ואחר לפני שבועות אחדים. לא ברור מי מימן את המבצע כולו, כמה מטענים בדיוק נשלחו ומי הכיר את המטוסים האמריקאיים. לפי תחקיר שעשה העיתון, ב-14 ספטמבר 1985, באותו יום בו שוחרר בן-העובדה ויר, נחת בישראל מטוס תובלה די-סי-8 שהיה בדרכו מאיראן לספרד. במטוס זה הועברו לאיראן חלקי חילוף כחלק מעסקה לשחרור בן העזובה.

ב-3 ביולי 86 מטוס בואינג המריא מריוסק שביוגוסלביה עם 23 טונות

(סוף בעמוד 2 טור 3)

ארה"ב תטיל סנקציות חלקיות — אם סוריה תמשיך בטרור הן יוחמרו

רייגן יהיה כנראה היום רך יותר מכפי שרצה שולץ

מאת שלמה שמיר, סופר "הארץ" בניו-יורק

ניו-יורק (מיוחד ל"הארץ"). הממשל האמריקאי יודיע, כנראה היום, על החלטתו לנקוט שורה של סנקציות כלכליות נגד סוריה, שהומלצו בראשית השבוע על ידי שר החוץ ג'ורג' שולץ. במסגרת סנקציות אלה, יצומצם או יופסק כליל האשראי של סוריה לרכישת מוצרים בארה"ב, יוטלו על איסור מכירת חלקי חילוף למטוסים של חברת התעופה הסורית והאיסור על חברות אמריקאיות לבצע השקעות לתעשיית הנפט הסורית. ארה"ב גם תצמצם את הצוות של השגרירות האמריקאית בדמשק ושל השגרירות הסורית בוואשינגטון. הממשל שוקל שלא להחזיר את השגריר האמריקאי לדמשק שנקרא לוואשינגטון להתייעצויות.

הערכת משקיפים היא, שהממשל מבקש להוכיח את מורת רוחו ממעורבותה של סוריה בטרור. רייגן גם מבקש להפגין סולידאריות עם בריטניה שניתקה יחסיה עם סוריה. ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר מגיעה בשבת לביקור בוואשינגטון. יצוין כי שר החוץ ג'ורג' שולץ תובע צעדים תקיפים יותר נגד הסורים. בשמו של הנשיא רייגן נמסר כי אם תהיינה בעתיד הוכחות למעורבות סורית בטרור לא תהסס ארה"ב לנקוט צעדים חריפים יותר נגד סוריה. אשתקד יצאו ארה"ב מסוריה סחורות בשווי של 106 מיליון דולר והייצוא הסורי לארה"ב לא עלה על 9.2 מיליון.

מת מושתל הכבד השני אליהו שרייר

"ההרגשה מזופתת" אומר מנהל ביה"ח רמב"ם "אך אנו לא נופלים ברוחנו"

מאת ירדן טל, סופר "הארץ"

מושתל הכבד השני, אליהו שרייר (59), ממושב שורש ליד ירושלים נפטר אתמול בצהריים בחדר ההתאוששות שביחידה לטיפול נמרץ ברמב"ם בחיפה, 18 יום לאחר שהכבד הושתל בגופו. שרייר שבגופו הושתל כבד מתורם שנפטר בנסיבות טרגיות, נותח בידי המנתח ד"ר יגאל קם, ימים ספורים לאחר שניתוח דומה, ראשוני מסוג בארץ, בוצע במירה שכמנטר ז"ל.

המנהל בפועל של בית החולים רמב"ם ד"ר אלברט סטינגר, מסר לסופר "הארץ" כי שרייר למעשה לא התאושש מהניתוח. הוא הגיע לניתוח במצב בריאותי ירוד ביותר לאחר שבמשך שלוש השנים האחרונות סבל ממחלת כבד קשה. תוך כדי ניתוח ההשתלה החל המושתל לדמם בצורה קשה והיה צריך להפסיק את הניתוח.

עם עצירת הדימום החזר החולה להשלמת הניתוח. לאחר הניתוח נר-שמו עליות ומורדות במצבו של שרייר והרופאים אפילו ניתקוהו ממכונת ההנשמה לפרקי זמן קצרים, אולם מצבו המשיך והידרדר, כאשר המערכות בגופו הלכו וכשלו. החולה איבד כמויות עצומות של דם וטופקו לו עשרות מנות דם מבנק הדם של מד"א.

ביממה האחרונה היה החולה שרוי ללא הכרה. "הדבר המעניין הוא שהכבד המושתל היה האיבר היחידי כמעט שתיפקד כראוי בגופו של שרייר ז"ל, אמר ד"ר סטינגר.

ד"ר סטינגר סיפר כי משפחתו של שרייר ז"ל — אשתו ושלושת ילדיו — זוכה את ידי הנהלת בית החולים להמשיך בהשתלת כבד.

"ההרגשה מזופתת, כמו בכל ניתוח שמסתיים במותו של החולה. אבל אנו לא נופלים ברוחנו", אמר ד"ר סטינגר. הוא הדגיש כי בית החולים רמב"ם ימשיך בתוכנית השתלת הכבד כפי שאושרה על ידי הנהלת משרד הבריאות.

הרב אברהם שפירא: לא להסגיר את נקש

מאת עקיבא אלדר, סופר "הארץ"

אב בית הדין הרבני הגדול, הרב אברהם שפירא, קובע כי אין להסגיר את הרוצח ויליאם נקש לצרפת, בניגוד להחלטת בית המשפט העליון.

במכתב ששלח לעו"ד... פרקליטו של נקש, כתב הרב שפירא, בין השאר: "אסור במקרה זה להסגיר את מר נקש, וכל מי שבידו למנוע את ההסגרה ואינו מונע, הוא חס ושלום שותף ביהודים לרצח, ודמו ודם זרעו תלויים בו."

רוט הביא לידיעת הרב שפירא את הדברים החריפים שאמר השבוע היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש בגנות היוזמה למנוע את ההסגרה. לאחר ששמע את הדברים תיקן שפירא את נוסח המכתב.

קסטר באל

ישראל לבריטניה: ואנונו יצא מלונדון מרצונו החופשי

משרד החוץ הבריטי: בנסיבות אלה, אין לנו הערות נוספות

מאת עקיבא אלדר, איתן רבין ושאול זדקא, סופרי "הארץ"

שגריר ישראל בבריטניה יהודה אבנר העביר אתמול בשאר מסר לראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר ולשר החוץ ג'פרי האו בפרשת ואנונו. המסר נועד לאפשר לממשלת בריטניה להשיב על שאלות בפרלמנט בנושא זה בדיון שיתקיים שם בשבוע הבא.

המסר, שנוסח אתמול סופית באישורו של ראש הממשלה יצחק שמיר ובעצה אחת עם שר החוץ שמעון פרס השוהה בארה"ב, אינו כולל פרטים מזהים חדשים על דרך הבאתו של ואנונו לישראל.

(רויטר). ממשלת בריטניה מסרה בשעה מאוחרת בלילה, כי ממשלת ישראל הודיעה לה שמרדכי ואנונו יצא את בריטניה ברצונו החופשי.

משרד החוץ בלונדון מסר כי ישראל פירסמה את ההודעה כהלכה מן, בתגובה לבקשה מצד שגריר בריטניה בתל-אביב: "מר ואנונו יצא את בריטניה על פי רצונו החופשי, ובתהליכי יציאה רגילים.

"יציאתו מבריטניה לא היתה כרוכה בפגיעה בחוק הבריטי".

משרד החוץ הבריטי הוסיף להודעה זו גילוי-דעת משלו, אשר בו נאמר: "בנסיבות אלה, אין לנו הערה נוספת למצב הנוכחי".

דובר מטעם משרד החוץ אופיס אמר כי אין בידי בריטניה ראייה כלשהי לכך שגופים ישראלים רשמיים פעלו שלא כחוק בבריטניה בפרשה זו.

עורך דינו של ואנונו, אמנון זכרוני, שעמד היום לטוס ללונדון, ייפגש, ככל הנראה, עם עורכי "הסאנדיי טיימס".

שמיר הפגיש לדיון

ראש הממשלה יצחק שמיר נתן אתמול את הסכמתו שתערך פגישה מיוחדת של ועדת החוץ והבטחון של הכנסת לענייני השירותים החשאיים תקבל פרטים על נסיבות העסקתו של מרדכי ואנונו בקריה למחקר גרעיני, על המחדל שאיפשר לו לצלם מתקנים סודיים ולצאת עם התמונות מהארץ, על הצעדים שנינקטו נגד האחראים ולמניעת הישנות מקרים דומים בעתיד. הדיון יתקיים בשבוע הבא בהשתתפות ראש הממשלה שהוא הממונה הישיר על השב"כ וכן על הוועדה לאנרגיה אטומית.

"מקנים את ואנונו"

אגודת פולדס, חבר פרלמנט בריטי ממפלגת הלייבור, טען אמש כי יש בידו מידע לפיו "הג'נטלמן הסוד המזל מרדכי ואנונו" סובל מעינויים קשים במאסרו". הוא אמר זאת בבית הנבחרים, אך סירב לגלות מה הם מקורותיו.

פולדס וחברי פרלמנט רבים אחרים, מן השדולה הישראלית והערבית באחר, ישתתפו בדיון מיוחד אשר יימשך חצי שעה ויוקדש לפרשת ואנונו. הדיון יתקיים ביום שלישי הקרוב בשעה 15.10 בלילה לפי שעון לונדון.

ג'ודי עדיין אוהבת

ג'ודי זימט, חברתו האמריקאית של מרדכי ואנונו אומרת כי היא עדיין אוהבת את חברה, היא לא רוצה אף פעם שיחסיהם יסתיימו והיא מאמינה כי הם יחזרו זה לזה בקרוב. בראיון שהעניקה מביתה בבוסטון ל"דיילי מייל" אמרה ג'ודי כי היא נכונה לבוא לישראל בכל רגע, אם היה דבר כלשהו אותו היא יכולה לעשות למענו.

היא סיפרה כיצד הם נפגשו לראשונה בבאר שבע באמצעות חבר משותף ותיארה אותו כאדם חמים, הגותי ופוליטי.

"פרשת ואנונו" בריטית: סודות מדינה דלפו לפירסום באוסטרליה

תאצ'ר אסרה על עיתונים בריטיים לפרסם ציטוטים מהספר אם אכן יפורסם ★ מזכיר הממשלה יצא בשליחותה לסידני עם חומר חסוי לביהמ"ש האוסטרלי

מאת שאול זדקא, סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). בצעד חסר תקדים החליטה ממשלת בריטניה להתערב אצל שלטונות אוסטרליה, ולבקש את עזרתם בסיכול כוונתו של אחד מראשי השרות החשאי לשעבר לפרסם ספר, בו מובאים סודות רבים, העלולים לפגוע בבטחונה הלאומי.

הפרשה, ממנה לא נעדרים "סממני ואנונו", צברה לאחרונה תאוצה, שכן לאחר היסוסים רבים הסכימה מרגרט תאצ'ר להיענות לבקשתו של בית המשפט בסידני, ולהמציא בפני השופטים מסמכים, המחזקים את התנגדותה לפירסומו של החומר החסוי. שלשום נסע לאוסטרליה מזכיר הממשלה האחראי על השירות הציבורי, סר פיטר ארמסטרונג, כדי למסור את עדותו בבית המשפט, כדיון שיחל ביום ב'. בשורה התעופה, פרט הראשון, הסגירה התנהגותו של ארמסטרונג את הרגישות וההצבעות המאפיינות את יחסה של לונדון לעניין כולו. הוא היכה במצלמות המצלמים שלו צלם שעמד לצלמו, וגרם נזק למצלמתו.

המחבר הבכיר הוא פיטר רייט (70) שהיגר לאוסטרליה לפני 10 שנים, מתוך כוונה לתת פומבי לגילויים. הממשלה הבריטית, לא רק ביקשה מן השלטונות האוסטרליים לסכל את הוצאת הספר, אלא גם אסרה גם על עיתונים בריטים לצטט ממנו כאשר יצא לאור, למרות העובדה שמדובר בסודות מדינה מלפני יותר מעשר שנים.

משה שחל: חברת החשמל במזרח ירושלים תעבור בקרוב לישראל

מאת סופר "הארץ" בצפון

שר האנרגיה משה שחל הודיע אתמול במהלך ביקור במכון לחקר הביניות כי לא יהיה מנוס מלהודיע תוך החודשים הקרובים על העברת חברת החשמל המזרח ירושלמית לידי ישראל.

לדברי השר שחל אין ספק שחברת החשמל המזרח-ירושלמית לא פיתחה מקורות אספקה של חשמל מאצעיה היא והחשמל המסופק על ידה יקר יותר וגורם להפסדים ניכרים.

שר האנרגיה אמר כי לחברה חוב מצטבר של 16 מיליון דולר.

שוק ההון

עצבנות לקראת המדד

ההערכה בירושלים: עד 3 אחוז

מאת יהודה שרוני, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בשוק ההון הורגשה אתמול אווירה של עצבנות מסויימת, בגלל פרסום מדד המחירים לצרכן היום. ההערכה בירושלים היא שמדד אוקטובר יעלה בכ-3 אחוז, וכל סטיה מהותית מתוך זה תתקבל בהפתעה. בבורסה נטו המוסדיים לספק את הביקושים למניות, הגם שהם היו גדולים במיוחד. היצעים למניות ההסדר נקלטו ללא שינוי, ורמת התשואה לפדיון מתקרבת לריבית שמשלמים ביום הבנקים על פקדונות שיקליים.

שערי אגרות החוב נטו לרדת, בגלל ההערכה כי בנק ישראל עשוי להעלות את רמת התשואה לפדיון של אגרות החוב המונפקות במקור, וזאת לנוכח המר יכולתו למחור את החוב הפנימי, במחירי ההון הנוכחיים. בנק ישראל נבעל אתמול בניסיונו לגייס 30 מיליון שקל, והוא הצליח לגייס 26 מיליון שקל בלבד.

עריכת את העמוד: אורית גלילי

משאל פור"י — מיוחד ל"הארץ"

אחרי הרוטציה: שמיר יציב, פרס נחלש, נסים עולה, רבין בראש

מסקר ראשון לאחר הרוטציה מסתבר שיצחק שמיר על שיעור יוקרתו, בעוד שיוקרתו של שמעון פרס נפגעה במקצת לאחר חילופי האישים בראשות הממשלה — כך מסתבר ממשאל דעת הקהל הכלל-ארצי של מכון פור"י, שנערך בהזמנת "הארץ". 41.4 אחוזים מרוצים מתפקודו של יצחק שמיר כראש ממשלה, בדומה ל-42.1 האחוזים שהיו מרוצים ממנו כשר החוץ לפני הרוטציה.

57.2 אחוזים מרוצים עתה משמעון פרס כשר החוץ, לעומת 63.6 אחוזים שהיו מרוצים ממנו כראש ממשלה זמן קצר לפני הרוטציה.

שר הביטחון, יצחק רבין, ממשיך להיות השר הפופולרי ביותר, אם כי ביוקרתו חלה ירידה קטנה. 68.3% מרוצים ממנו עתה כשר ביטחון לעומת 71.9% לפני הרוטציה.

יוקרתו של שר האוצר, משה נסים, עלתה מאוד מאז הרוטציה. לעומת 24.8 אחוזים שהיו מרוצים ממנו לפני הרוטציה, מגיעה יוקרתו עתה ל-42.5 אחוזים המרוצים ממנו כשר אוצר.

המשאל הקיף מדגם מייצג של 1200 איש ואישה, שרואיינו בראיונות אישיים בכל רחבי הארץ.

مكان من الأصل

פיג'י התעניינה במטוס ערבה וראש ממשלתה נענה להזמנה לבקר בישראל

מאת גדעון אלון
שליח "הארץ" הנלווה לנשיא באוקיאניה

טונגה (מיוחד ל"הארץ"). מיופה הכוח של הדוד בפיג'י נכח בסעודה חגיגית שערך ראש ממשלת פיג'י לכבוד נשיא המדינה חיים הרצוג. שגריר סין התנצל והודיע כי נבצר ממנו לבוא משום שלסין אין יחסים דיפלומטיים עם ישראל.

בשיחותיו של הנשיא בפיג'י נדונה האפשרות שחיילי פיג'י המשרתים בכוח הבינלאומי בסיני ובכוח יוניפי"ל בלבנון יעברו עם תום שירותם בארץ הכשרה בקי־בוצים ובמושבים. משלחת מפיג'י תבוא לישראל כדי לבדוק את האפשרויות להרחבת שיתוף הפעולה בין שתי המדינות. הרצוג הזמין את ראש ממשלת פיג'י לערוך ביקור רשמי בארץ, וההזמנה נענתה. הנשיא פקד את קבריהם של 19 חיילים פיג'י מיוניפי"ל, שנפלו בלבנון בשנים האחרונות.

מתעניינים במטוסי ערבה

ראשי הממשל של פיג'י ואיי מרשאל התעניינו ברכישת מטוס ערבה של התעשיה האוירית. אשר 13 מהם כבר נרכשו על ידי מדינת פאפואה גיניאה. מטוסי ערבה עשויים לשפר את התחבורה בין האיים הקטנים הרבים באזור.

אתמול הגיע הנשיא לביקור באי טונגה הקטן, בו שולט מלך עב־כרס בשם טאופו טופו הרביעי, ש־95 אלף תושבים סרים למרותו.

צוות חיל האוויר המטיס את פמליית הנשיא, התפעל מן הנחיתה באי מרוחק ולארמנבר זה. טרם הנחיתה הכריז הקברניט בהתרגשות: "אנחנו עוברים עכשיו את קו אורך 180, שנקרא גם קו התאריך. זו הפעם הראשונה בתולדות חיל האוויר, שמטוס שלנו עובר קו אורך זה".

היום ייצא הנשיא, אחרי 13 ימים עמוסים ביקורים בארבע מדינות, לחופשת סוף שבוע ב[illegible] עיירת־נופש בצפון אוסטרליה, בה ישהה עד ראשית השבוע הבא.

נשיא ארה"ב, רונאלד רייגן, משוחח בלישכתו עם השגריר החדש שמינתה וושינגטון לדרום אפריקה: אדוארד פרקינס, כושי (תצלום: איפי)

עיריית אשדוד שוקלת לבטל 30 ההצגות "הפיצוץ ברחוב אהלן" שהוזמנו מראש

מנהלי בתי"ס שצפו בהצגה: הערבים מוצגים באור חיובי יותר מהיהודים

מאת צילי מנולר
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

מנהל המדור לאמנות בעיריית אשדוד, אבי תן, הודיע לתיאטרון לילדים ולנוער, כי נוכח תגובות מנהלים שצפו בהצגה "הפיצוץ ברחוב אהלן", הוא שוקל ביטול 30 הצגות שהוזמנו מראש. נודע, כי לפחות עוד רשות מקומית אחת שוקלת לא להעלות בפני תלמידים את ההצגה המספרת על בת לאב ערבי ולאם יהודיה.

תגובות מנהלים שראו את ההצגה היו, בין השאר, כי נושאי תערובות, אינם נושא מתאים להעלאה בפני תלמידים וכי הערבים במחזה, מוצגים באור חיובי יותר מהיהודים. אחת התגובות היתה כי ההצגה היא "מוקש".

דובר עיריית ירושלים, רפי דברה, אמר אתמול כי הפקידה שהחליטה על ביטול ההצגה בעיר, אמנם עומדת בקשר עם בתי הספר, אולם אינה קובעת את מדיניות העירייה. מדובר במנהלת מכבית בלבד, ציין דברה. עוד הוסיף כי דובר בביטול הצגה אחת בלבד וזאת אחרי שהה־צגה הוזמנה מראש, לפני שמישהו בעירייה ראה אותה. ועדת הרפר־טואר של העירייה תצפה בקרוב בהצגה והיא שתחליט אם וכיצד תועלה בפני תלמידים.

מנהלת התיאטרון, ד"ר שוש אביגל, אמרה בתגובה, כי ניסתה להסביר למנהלים, שנושא ההצגה אינו נישואי תערובת וכי המקרה במחזה הוא יוצא־דופן במתכוון, כדי לעודד נושא רגיש וליצור גירוי למחשבה ולדיון. היא הביעה תמיהה על כך שאנשי חינוך בעיריית ירושלים באו אליה עם הצעות לתיקונים.

זעם במערך על חוברת ההשמצות של הליכוד
מקורבי שמיר: לראש הממשלה לא היה מושג

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

במפלגת העבודה היה אתמול זעם רב כלפי תנועת החרות, בעקבות פרסום החוברת שהוציא אגף ההסברה בתנועת החרות, ובה הש־מצות כלפי המערך ושמעון פרס.

[illegible] המערך, בכנסת, ח"כ רפי אדרי, טען כי הלי־כוד הפר את כללי המשחק. הוא פנה אמש לראש הממשלה, יצחק שמיר, שיורה לאגף ההסברה בחרות להתנצל על מסכת ההשמצות שפרסם. גורמים בליכוד הביעו אתמול הסתייגות מפרסום החוברת.

בחוברת הודגש כי תחת שלטון המערך נבנתה במדינה עוני מבוזן, רמיסת הגאווה והכבוד של האדם העובד, ניכור בין שכבות האוכלוסיה השונות, פרוטקציוניזם, השפלה, די־כוי וזילזול.

בהודעה שפרסמה אתמול מפלגת העבודה, נאמר כי מאז קום המדי־נה, פעלה מפלגת העבודה באי־פוק, והצניעה ביקורת, מאחר שסברה כי יש לתת לשמיר אפשרות להטביע חותם אישי. דוברת מפלגת העבודה, מיכל כהן, מסרה אמש כי מפלגת העבודה לא תדפיס חוברת דומה.

מקורבי שמיר טענו אתמול כי לראש הממשלה לא היה כל מושג על הוצאתה של החוברת ותוכנה, למרות שבראשות אגף ההסברה בתנועת החרות עומד מקורבו, סגן השר רוני מילוא.

עדכון הקצבאות להכרעת שחל ונסים

מאת עקיבא אלדר [illegible]
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

עדכון קצבאות הילדים, הזקנה והנכים למלוא שיעור עליית המדד יוכרע היום בפגישה שיקיים שר העבודה והרווחה משה קצב עם שר האוצר משה נסים. אם לא יצליחו השרים להגיע לכלל הבנה מתכוון השר קצב להביא את הנושא להכרעה בישיבת הממשלה ביום ראשון.

משרד האוצר הקפיא את עדכון הקצבאות כלחץ על המוסד לביטוח לאומי להסכים לחקיקה על פיה ימשיך המוסד לשמש הצינור דרכו יופחתו עלויות העבודה למעסיקים במשק. שר העבודה והרווחה, שמ־תנגד לכך, מתח ביקורת קשה על מדיניות שר האוצר, ואמר כי לא נסבל כיצד האוצר מתנה תשלום קצבאות לקשישים תבים בהפחתת עלויות עבודה למעסיקים.

אמש בקונצרט / נתן מישורי

הנאה ב"ראש אחד"

התזמורת הקאמרית הפולנית, המנצח יז'י מקסימיוק והכנר קרישטוף יעקוביץ, לראשונה בישראל, בהיכל התרבות בתל אביב.
בתכנית: קונצ'רטו גרוסו "תג המולד" מאת ארק אנג'לו קורלי, פרלודיום ופוגה ל־13 כלי קשת (1972) מאת ויטולד לוטוסלאווסקי, דיוורטימנטו ק. 138 מאת מוצארט; "ארבע העונות" מאת ויוואלדי.

התזמורת הקאמרית הפולנית (נוסדה 1972) ומנצחה ומנהלה המוסיקלי יז'י מקסימיוק אינם רק בעלי שם בין לאומי. הם באמת מבצעים ברמה טכנית ומוסיקלית שהיא מן הגבוהות.

רק מי שיודע עד כמה צליל של תזמורת כלי קשת עלול להיות חורקני ובלתי מכוונן, בלתי נקיים ובלתי מגובש, יכול להעריך את מלוא הנועם הצלילי של תזמורת בת 18 קשתנים זו. תכונת יסוד זו של נועם צלילי מושלם, כמו גם תכונת היסוד השניה שפיתחו עמם המנצח — אינטנסיביות חזקה בביטוי, שיותר מצוין את הפרשנות של מיטב יצירות הערב, בעיקר קלאסיקה ומוסיקה חדישה. פרשנות זו, יש לראות כמי שאינה מתעשת אחר אמת היסטורית (כיצד היו מנגנים את היצירות בשעתן) אלא אחר אמת אמנותית, אמת הביטוי. ובכך היא, אולי, אחת הפריחות המעודנות של סגנון זה של תזמורת כלי קשת מעולה במאה הנוכחית.

אינטנסיביות הביטוי ובעקבותיו הדיוק והעיקוק, הנועם הצלילי המרהיב בעקבותיו יופי צבעי כלי הקשת. יצאנו גם למעשה את אוזרת המיזוג שבין תקופתנו המתוחה לבין הנוסטלגיה שלנו אל היופי שבעבר. ובוכחת מיזוג מאוד מוצלח זה שבנגינת התזמורת, וכן האריאציות הביטוי שהלו במיזוג זה בהתאם למסגרות של קורלי, לשעשועיות של מוצארט בן ה־16, לציורי הנוף של ויוואלדי ולציורים האבסטראקטיים, הפרשניים בהבעותיהם של לוטוסלאבסקי. הסבו לנו התזמורת הקאמרית הפולנית, המנצח יז'י מקסי־מיוק והסולן ביצירות ויוואלדי הכנר קרישטוף יעקוביץ, שהיו "בראש אחד", הנאה בלתי מצויה.

טייסים ישראלים

(סוף מעמוד 1)

של ציוד צבאי שנרשמו כמוצרי רפואה. המטוס נחת למחרת בטה־ראן. זאת גילה ל"ניו־יורק טיימס" גולה איראני החי בארה"ב, עלי סאפאווי.

ניו־יורק (עי"ן). איש העסקים הישראלי, גוריאל אייזנברג, המוא־שם בגיבוש תוכנית למשלוח בלתי־חוקי של ציוד צבאי לאיראן, ביקש אתמול משופט אמריקאי לזמן לעדות את סגן הנשיא, ג'ורג' בוש, ופקידים בכירים אחרים בממשל רייגן.

פרקליטו של אייזנברג, ג'ונתן מארקס, הצהיר בפני בית המשפט כי הגנה מבקשת לקרוא לפקידים אלה כעדים, על־מנת לחזק את טענת הסניגוריה, שממשלתו ישראל וארה"ב אישרו את דבר העיסקה עם איראן.

זכו בפיס

בהגרלת רבפרס מבצעי של מפעל הפיס מס. 46/86 שהתקיימה ביום 13/11/86 זכו הכרטיסים הבאים:
בסך ־.180,000.00 ש"ח זכה המספר 752902
הפרס המצטבר בסך 100,000.00 ש"ח עובר לשבוע הבא. מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 380,000.00 ש"ח (כולל צבירה).
בסך ־.12,000.00 ש"ח זכה המספר: 182700
בסך ־.6,000.00 ש"ח זכו המס־פרים: 374252 082087.
בסך ־.300.00 ש"ח זכו המספרים:
011115; 021702; 165189;
185035; 186608; 187446;
250379; 271164; 273561;
385009; 461928; 499937;
514324; 518827; 530253;
559217; 565121; 567947;
575099; 579423; 586424;
634826; 639626; 644748;
652847; 728111; 750056;
761676; 764771; 776182;
809151; 834667.
בסך ־.150.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 2429; 2485.
בסך ־.25.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 238; 943.
בסך ־.16.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 208; 494; 885.
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיי־מים בספרה 7 או 8 או 9 זכו בסך של ־.2.50 ש"ח.
בסך ־.5.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים:
062; 112; 184; 240; 247; 302;
372; 378; 383; 402; 428; 431;
441; 521; 545; 619; 640; 674;
701; 747; 773; 918; 930; 942;
980; 984.
בסך ־.2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים:
03; 06; 10; 17; 29; 34; 37; 39; 41;
49; 51; 53; 57; 59; 61; 62; 72; 73;
83; 84; 86; 87; 89; 90; 98.

עריכת את העמוד: אריה גלילי

ראיתי שמעתי

איזון קדוש

"האיזון הקדוש", כשמה של תוכנית הרדיו החדשה של מאיר שלו, יישמר גם היום, לאחר מתקפת המפד"ל על השידור הראשון, מתמקדת התו־כנית השניה היום בנצרות. לא, חלילה, עימות חזיתי עם האפי־פיור, אבל התייחסות ספקנית ל"יום השלום" העולמי בחסות "הכס הקדוש", שבשמו נעשו במהלך ההיסטוריה כמה דברים בהחלט לא קדושים. ובינתיים, ממשיכה המפד"ל לתקוף ולך־רוש: מנהל הרדיו, גדעון לב אי, בולם את כל ההתקפות וח"כ מתי פלד, וחרש דיון בוועדת החינוך ותומך בשלו. השינוי היחיד — בינתיים — הוא ביטול השידור החוזר ביום א' בלילה. העילה הרשמית היא זעקת המאזינים על אובדן שעה של שירים ביידיש לטובת השי־דור החוזר. אי אפשר להתעלם מהחשד, שהביטול משרת גם מטרה נוספת של הסתרת התו־כנית מאזון הדתיים, שאינם מאזינים לה בשבת.

ומה אומר שלו הוא מבדך על הגיבוי שנותן לו לב ארי, וטוען כי "המפד"ל אינה פרטנר לוויכוחים בענייני אמונה ורוח".
לילי גלילי

עמוס עוז מספר על ספרו החדש

הסופר עמוס עוז סיפר באחרונה, במהלך ביקור בקנדה, על ספרו החדש "הקופסה השחורה", אשר יראה אור בארץ בינואר. בשיחה עם כתב מכבות הידיעות רויטר בטורונטו אמר עוז, כי הספר הוא בעיקרו של דבר "מחקר סביב הפנאטיות".

"עלילת הספר מתרחשת בישראל באמצע שנות השבעים והיא סובבת סביב משבר מש־פחתי, קנאה ופנאטיות ד־תית", סיפר הסופר בן ה־47. בפסטיבאל בינלאומי של סופרים, שנערך באחרונה בטורנטו, קרא הסופר תמצית מתרגמת של הספר בלשון האנגלית. לאחר מכן יצא לסיור הרצאות בכל רחבי ארה"ב.
סורונטו
ע"ד

עמוס עוז

גולדי עוד תשוב

פסטיבאל גולדי הוק הסתיים אמש לאחר שהשחקנית היהו־דיה־אמריקאית חזרה לביתה בארה"ב. בערב התרומה שנערך שלשום במלון הילטון בתל אביב נאספו, לדברי אנשי קרן תל אביב לפיתוח, כ־60 אלף דולר למען הסינמטק. אלה שי־קבו אחר הביקור טוענים כי גם הפעם ידענו לאבד פרופורציות וביקורה של השחקנית נעשה כאילו ביקור של ראש מדינה.

הוק הודיעה, כי תשוב ארצה לפתיחת הסינמטק במתכונת השניה של השנה הבאה. "זה לא די בכך, יוקרן אחד משני סרטיה החדשים בהקרנת בכורה עולמית בפתיחת הסינ. זק התל אביבי. היא אף תשנר רצה את כל סרטיה, כדי שיוק. עו במסי

אתגר חדש לנוער

השבוע נערכה בביתם של שגריר בריטניה, ויליאם סקי־וואייר ורעייתו שרה, קבלת פנים ללייאן דאופיל קלור, בתו של הברון הידוע, צ'ארלס קלור. בה הוכרז על הרשמה למפעל "פרס הנוער הישראלי", שבמסגרתו מופעלת תכנית המ־ציבה לפני המשתתף ארבעה תחומים: תחום השירות הק־הילתי, תחום הספורט, תחום התחביב ותחום האתגר.

כל שלב אורך שנה ובסוף כל שלב זוכים במדליה. בשלב הש־לישי זוכים במדליית זהב. זהו מפעל המסונף לתוכנית הדוכס מאדינבורג, תוכנית נוער ה־מופעלת ב־54 מדינות. את התוכנית בארץ מרכז יהודה אריאל, הוא גם איש הקשר עם הנסיך פיליפ, בעלה של ה־מלכה אליזבת, המעניק את מדליית הזהב בארצו.

הליידי דאופילד תרמה את הכסף להתחלת המפעל בארץ ובקבלת הפנים השתתפו ראש עיריית תל אביב שלמה להט, יו"ר התכנית, נתן זולוף, ח"כ אבא אבן, סגן שר האוצר, עדי אמוראי ועוד. אשת השגריר הבריטי משמשת כיו"ר כבוד.

התוכנית מיועדת לבני נוער בגילאי 14–18, יהודים, ערבים, דתיים ולא דתיים.
ע.ר.

משני צידי המקרופון

לקראת תוכנית הרדיו החד־שה "עושים עניין" של גבי גזית ושלום קיטל, נערך השבוע שידור ניסיון במעגל סגור. בין המרואיינים שהוזמנו לשידור היה עוזר ראש הממ־שלה לענייני מדיניים, אריה מקל, שסיפר על עבודת הלשכה. היה זה עבורו מפגש של נוסטלגיה עם חבריו משר כבר הימים. שכן מקל ישב לפני שנים לא רבות מצידו השני של המיקרופון ככתב מדיני של קול ישראל.
א. לם

ה"סוכן" מכה שנית

גילוי על הדרך שבה המצי־אות מרביקה את הדמיון, חשף הסופר יגאל לב, כאשר סיפר בתוכנית הטלוויזיה "ערב חדש" על הרומאן החדש לו, "הסוכן". העלילה הדמיונית של הספר עוסקת בסוכן ישראלי השתול לטווח ארוך בארץ ערבית. הוא מתחתן, על פי פקודה, עם נערה ערביה ומוליד שני ילדים. כאשר נקרא לחזור לישראל, הוא מתנה את שובו בהבאת משפחתו ורק אחרי מלחמה עיקשת הוא זוכה לשוב עם משפחתו הערבית ארצה.

אחרי שפרסם את ספרו, אמרו ללב כמה אנשים מקהיליית המודיעין, כי "בכלי רעת קלע לפרשה אמיתית שהתרחשה ב־אות מודעות הביטחון".
ע. שושן

בעריכת עירית רוזנבלום

שיחת היום / עקיבא אלדר

עם: רובין מורגן, מעורכי ה"סנדיי טיימס", טלפונית מלונדון
על: המשך הקשרים של העיתון עם ואנונו

ביום ראשון נצא עם סיפור גדול

מתרוצצות גירסאות שונות על המחאה שסכמה המערכת לוואנונו. אתה מוכן להבהיר?

לא ניתן למרדכי שום צ'ק שמן והוא לא היה אמור לקבל שום צ'ק חוץ מכמה מאות לירות שקיבלנו תמורת סינדיקציה של הסיפור וזה מגיע לו. לא הרוחנו הרבה מהפצת הסיפור בעולם מכיוון שהאמנו בעלם ולא היה יכול לתת ציבוי לסיפור באמצ־צעות ראיונות לעיתונים אחרים, הם התחילו לפקפק בסיפור. יש לנו עוד חומר, וביום ראשון נצא עם סיפור גדול בעניין הבאתו של מרדכי לישראל, ולממשלת ישראל יהיו הרבה שאלות לענות עליהן.

מי העסיק אותו בלונדון?

שילמנו לו את הוצאות הב־שהיה מאוסטרליה ואת הוצאות השהייה במלון. מדי פעם נתנו לו 20 לירות דמי כיס. לפני שנעלם עבדנו עם מרדכי על תכנית שהיתה אמורה להבטיח את עתידו.

אני מבין שהכוונה להכנסות ממכר שהמסרתם אצלו. אני מניח שעכשיו הוא יתקשה להשיג מכירות כתיבה.

חשבנו שהסיפור שראוי ליותר מדיווח עיתונאי. יש לו חשיבות היסטורית ולכן צריך לתעד אותו בספר. אנחנו עדיין מקווים לעשות זאת. למרות שהוא כלוא, נתייעץ עם מרדכי בעזרת עורך דין זכרוני ונגיע יחד איתו להחלטה.

זו הסיבה שהחרדוני מגיע אליכם בימים הקרובים?

אנחנו רוצים לשמוע ממנו גם פרטים על כתב האישום ואיזה קו הגנה יאמץ ומה יהיה חלקו של הסנדיי טיימס במשפט. עדי אופי או עדי מגיע וכו'.

אתם תשלמו את שכר הטר־חה של זכרוני?

גם על כך אנחנו צריכים להתייעץ איתו. כיוון שאם נשלם לו האחר כך נהיה עדי הגנה במשפט, אפשר יהיה לטעון שאינגו אובייקטיביים. בשבוע האחרון היינו מוכנים למגן את בקשת הוגיאס קורפוס בבג"צ נגד ממשלת ישראל הכאן נבנבנו למגעים עם זכרוני. זה שימש גורם מכריע בשיקולי הממשלה לפרסם את ההודעה על הי־מצאותו של מרדכי בישראל.

מתבצרים בבית שמש

(סוף מעמוד 1)

הבהלה, כל ההבטחות וההחלטות של הממשלה ברבר מדיניות של צמיחה משקית ופיתוח תעשיות עתירות־ידע, עומדות עתה במבחן מעשי בפרשת מפעל מנועי בית־שמש. הוא קרא לממשלה לאפשר למפעל להתאושש, וטען כי לא מצב כל הדרכים לרכישת המפעל ושיקומו. בתוך כך הודיע כי ההסתדרות תנקוט בכל האמצעים העומדים לרשותה כדי להבטיח את זכויות העובדים.

מר מוכנה לקנות ליזיה את נ־הל מפעל מנועי בית־שמש לשנה אחת, ובתום התקופה — אם יתברר כי הנתונים על מצבו העסקי והכספי תואמים את הנתונים שפורסמו על־ידי הנהלתו הנוכחית, יש נכונות לרכוש אותו.

מזכיר חברת העובדים, דני רוזו־ליו, הביע אמש פליאה על שוועדת השרים לענייני כלכלה קיבלה החלטה להעביר את המפעל לכונס נכסים, שעה ששרים בכירים בממ־שלה ידעו על המגעים עם "כור". השר יצחק מודעי אמר אתמול כי אינו סבור שיש להציל מפעלים פרטיים כושלים, שבעליהם לא דאגו להרחבת התעשיות ולקרנות הפנסיה לעובדים. בניגוד למסקנות ישראל, שהחלו להתאושש — הנשמה מלאכותית למנועי בית־שמש, לדבריו, לא תבטיח המשך קיום המפעל.

המהנדס שמעון אלדר, העובד במפעל, הזהיר כי מינוי כונס נכסים יגרום לביטול ההתחייבויות של חברת "פראט אנד ויטני" למפעל. באופן הארגון בודעד הפועל הזהיר על פעולות סולידריות בכל מועצות הפועלים בארץ למען מפעל מנועי בית־שמש.

יוסי חקר

בארץ שחיה את ארס היום יום
רצוי להסיח את הדעת מהדרוע
ולקרב אל הנפש את הטוב והמשוש
שיודעים להעריך ולהוקיר את המלה חבר

גליה וחיים טופל סבים
בת לענת וליורם ברזילי

משקה אידלסון בן 60

אנס

רוח חמה לוחשת שמך ואני בלי שם
יום ושבוע אהבה ועצב להם הנני בן
חודש ושנה לב וכוסית שואלים לשלומך

אלמנת לבון תגיב היום ב"ערב חדש" על "הפרשה"

מאת לילי גלילי,
סופרת "הארץ"

לוסי לבון, אלמנתו של פנחס לבון, תגיב היום, לראשונה בחייה, על "הפרשה" במסגרת המישדר "ערב חדש" בטלוויזיה הלימודית. לדבריה, החליטה להתבטא לראשונה בפומבי לא־חר ראיון שהיה ב"ערב חדש" בשבוע שעבר עם בנימין גיבלי, "הקצין הבכיר" מ"הפרשה". ב־שיחה עם "הארץ", אמרה לבון כי "גיבלי גיצל את העובדה שאף אחד מגיבורי "הפרשה" אינו עוד בחיים, על מנת להתחכם עם שוכבים במרומים". הדבר קומם אותה מאד.

היא הסבירה, כי נמנעה מל־התבטא בנושא עד כה מתוך כיבוד רצון בעלה, שהיה להגיב על הפרשה לאחר הולכת "ועדת השבעה" שפסקה כי לבון לא נתן את ההוראה. "עכשיו, כשממש משמיצים ונותנים ציר־נים לבעלי בביטחון כזה, הד־גשתי שאני צריכה להגיב ביורשת היחידה שלו, על אף שזה לא באופיי".

המעלות של אל על

	מעלות מינימום	מעלות מכסי'	מצב	הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	8	14	ב"ח	12	6
אתונה	7	18	בהיר	16	8
בוקרשט	−2	15	בהיר	12	2
בריסל	10	15	מ"ח	12	8
וינה	−1	5	מ"ח	10	4
ז'נבה	12	16	מ"ח	12	5
לונדון	12	14	גשום	12	5
ליסבון	14	16	גשום	15	12
מדריד	10	15	מעונן	15	10
ניו־יורק	4	9	מ"ח	12	5
פריס	10	17	מ"ח	16	7
פרנקפורט	2	12	מ"ח	12	4
ציריך	0	10	ב"ח	8	2
קהיר	12	22	מ"ח	19	15
קופנהאגן	2	6	מ"ח	12	9
רומא	8	18	מ"ח	19	10
שטוקהולם	−4	5	מ"ח	6	3

אל על ELAL

אכרם הניה: אם גירוש אז למצרים

מאת אהרן ציר

מקורביו של עורך העיתון "א־שעב", אכרם הניה, פנו השבוע לשגרירות מצרים בישראל, בבקשה לקלוט את הניה, במקרה שבג"ץ יאשר את צו הגירוש שהוצא נגדו.

אמש נמסר כי המצרים עדיין לא השיבו לבקשה, אך לא הביעו התנג־דות לבקשתם של מקורבי הניה. יצויין כי איש שגרירות מצרים בתל־אביב, מוסטפא כאמל, נכח שלשום בעצרת המחאה שנערכה במזרח־ירושלים נגד גירושו של הניה.

הניה הביע, לאחר מעצרו, חשש מפני גירושו לירדן, בטענה שצו הגירוש נגדו יוצא אל הפועל. זאת, מכיוון שנהג להתבטא בחריפות נגד ירדן בעיתונו.

הודעה ללקוחות וולוו

במודעת וולוו
המתפרסמת היום בעמוד 2 במוסף הארץ
נפלה טעות במחירי המכוניות.
הטקסט הנכון צריך להיות:
המחיר כולל מע"מ ללא הפקדה
ולא כפי שמופיע במודעה בטעות

לאריה בר ורעיתו
מזל טוב
להולדת הבת
"הארץ"

הארץ מוסף נובמבר 86
"מחשבים טכנולוגיה ומדע"
יוקדש לתערוכת תיב"מ ורובוטיקה
(2־5.12.86)
המוסף יפורסם בהארץ 30.11.86
ויופץ גם בין באי התערוכה.
על מנת שיובטח מקומכם בין המפרסמים,
נא ליצור קשר עם תגית רותם
טל: 03־5121119

לשמעון ורבקה ליניאל
משתתפים בצערכם במות
חנה ז"ל
הארץ

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו, בני ואחי היקר
יוסף שרף
ב"ר אריה ז"ל
ההלויה תתקיים היום יום שישי י"ב חשון תשמ"ז 14.11.86 בשעה 11.15 לפנה"צ בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים.
נפגשים על יד השער הראשי
יושבים שבעה בבית המנוח רח' צבי ברוק 4, תל־אביב
אבלים: אשתו: אטל חנה (טילי)
בניו: אריה ואלי
אמו: קלרה שמטניק
וכל בני המשפחה

למשפחת שרף
אתכם באבלכם בהילקח מכם
עובדנו המסור והוותיק
יוסף שרף
חברה כללית להשגחה בע"מ
ההנהלה וצוות העובדים

בראשונה אחרי 37 שנה: תקציבי הרווחה גדולים מתקציב הבטחון

רבין: ישראל מוציאה השנה לבטחון מיליארד דולרים פחות מסוריה

מאת אריה לביא
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

בראשונה ב־37 שנות קיומה של ישראל הופחת תקציב הבטחון לרמה כזו, שתקציבי הרווחה עולים על תקציב הבטחון. כך אמר אתמול שר הבטחון יצחק רבין בהופעה לפני פורום הביטוח במלון דן בתל אביב. רבין ציין שלא היה שר בטחון בישראל שהוריד את כח האדם בצה"ל כמוהו. תקציב הבטחון כיום דומה לזה שהיה ב־1968, שנה אחרי מלחמת ששת הימים.

רבין הדגיש שתקציב הבטחון כולל את פרויקט הלביא, שהוא רק באופן חלקי תרומה לצה"ל והיתר — לטכנולוגיה הישראלית. לצרכי צה"ל יש פתרונות זולים ממטוס הלביא.

על פי ניתוחו של שר הבטחון, מגיעה ההוצאה הריאלית לבטחון לפחות מ־7 אחוזים מהתל"ג: התקציב לבטחון מגיע ל־4.5 מיליארד דולר, מזה 1.8 מיליארד דולר מארה"ב, 3 מיליארד דולר מכלל ה־4.5 החזרים לישראל כמענק, כך שבפועל מגיע התקציב ל־1.3 מיליארד דולר, סכום שהוא, כאמור, פחות מ־7 אחוזים מהתל"ג. שר הבטחון ציין שסוריה לבדה מוציאה לבטחון כמיליארד דולר יותר מישראל.

רבין ציין שבשנתיים שהוא מכהן כשר בטחון קוצץ תקציב הבטחון ב־600 מיליון דולר מדי שנה. נעשו קיצוצים בבטחון כפי שלא נעשו בעבר: "הורדנו מטוסים מחיל האוויר, הורדנו טנקים ותותחים ופירקנו יחידות לוחמות. במשך שנתיים פוטרו 8000 איש מכוח האדם ועוד 3000—4000 איש ממפעלים הקשורים למערך הבטחון.

מפקדי צה"ל תרגלו מלחמה כוללת הנמשכת שבועיים

מאת דן סגיר
כתב הארץ

אתמול הסתיים בצה"ל תרגיל מפקדות שנמשך שבועיים. דובר צה"ל מסר כי בתרגיל, שהיה חסר תקדים מבחינת היקפו ואורכו, תורגלו כל גורמי המטה הכללי, מפקדות הפיקודים והזרועות, מפקדות העוצבות ומערך הפיקוד והשליטה בצה"ל.

התרגיל, שהכינו האלוף משה בר־כוכבא (מיל) וצוות קצינים בכירים, התנהה מצב של מלחמה כוללת, על שלביה השונים, שהיו אמורים הפיקוד העליון והמפקדות השונות לנהל במשך שבועיים, תוך בקרה ופיקוח של קצינים בכירים לשעבר. התרגיל, שלא כלל גייסות, בחן את עבודת המטה והפיקוד בנוהל קרב, בניהול מלחמה בצורה דינאמית, כשהושם דגש על שילוב בין־זרועי ובין־חילי.

עד היום לא קיים צה"ל תרגיל מפקדות מקיף כל כך, אלא גם במלחמה אמת לשניה מאז קום המדינה, והשתמש בלקחי מלחמה אחת על מנת להתכונן לבאה, דבר שהיווה, לעיתים, כשל מחשבתי בולט, שעלה במחיר כבד. את הדגש שבעריכת תרגיל מלחמה זה, זוקפים בצה"ל לזכותו של האלוף בר־כוכבא, המבוגר יחסית (56). במהלך התרגיל ביקרו במוצב הפיקוד העליון חברי הקבינט וחברי ועדת חוץ ובטחון של הכנסת, שקיבלו סקירות על מהלכו.

הטוראית בנג'מין והטוראי ג'ורג'

בקבלת פנים במלון הילטון בתל־אביב נפגשו השחקנית גולדי הון, שמילאה את תפקיד הטוראית בבנג'מין, ואילן אבוטבול, שגילם את תפקיד הטוראי אבוטבול בסרט "שתי אצבעות מצידון". (צילום: ישראל סימיונסקי)

קפה תיאטרון הבימה

חַמִּים וְשָׁרִים
שִׁירֵי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל
עִם
שׁוּקִי וְדוֹרִית
בִּימֵי שִׁשִּׁי בְּשָׁעָה 14.30
מִזְנוֹן עָשִׁיר
אֲוִירָה עֲלִיזָה וְנְעִימָה

קפה תיאטרון הבימה פתוח לארוחות בוקר, צהרים וערב בין השעות 01.00—09.00

טלפון: 204113

נסים: בשנה הבאה תחל הממשלה לצאת מהתעשיה

חברות יימכרו או יוצאו לבורסה

(עט). שר האוצר, משה נסים, אמר אתמול כי יש לסייע בקיומו של משק חולה שניתן להבראה, וכך נהגה הממשלה כך נהגו לגבי סולל־בונה ולגבי הבנייה הפרטית.

למטרה זו הושקעו 240 מיליון ש"ח, במטרה למנוע זעזוע במשק הבנייה, אולם יש לדעת כי בעתיד לא ניתן יהיה להיות סמוכים על שולחן הממשלה.

לדברי שר האוצר, שהופיע בכינוס השנתי הרביעי של מהנדסי בניין ועבודות ציבוריות, שנערך במלון "הילטון" בתל־אביב, הכסף, שהושקע בסיוע למפעל הנתון במצוקה, ראוי שיושקע בגורם חדש יותר בתחום הבנייה או בכל תחום אחר, מאחר שעל שוק ההון להיות משותף למשקיעים, המבקשים לגרש וליצור.

נסים אמר, כי על הממשלה לצאת בהדרגה ובהתמדה לא רק משוק ההון, אלא גם מהמעורבות בענפי תעשייה שונים, וזה היעד לשנה הבאה. חברות לא רק יימכרו, אלא יוצאו לבורסה. גם את הסחר הבינלאומי, שהממשלה עוסקת בו, יש להעביר, לדברי נסים, לידיים פרטיות.

בפגישה ראשונה מאז נכנס לתפקיד ראש הממשלה עם משלחת של גוש אמונים:

שמיר: לעת עתה אפעל לעיבוי ישובים קיימים בשטחים; אחר־כך נקים חדשים

מאת כתב "הארץ" בשטחים

בראשונה מאז כניסתו לתפקידו, נפגש אתמול ראש הממשלה, יצחק שמיר, עם משלחת של גוש אמונים.

ראשי הגוש דרשו מראש הממשלה לקיים את הסעיף בהסכם הקואליציה, העוסק בהקמת התנחלויות חדשות בשטחים, לעבות את ההתנחלויות הקיימות, ולפתוח בתנופה רבתי של רכישת קרקעות בשטחים.

שמיר ענה כי הוא אוהד את רעיון ההתיישבות בכל חלקי ארץ־ישראל, וביקש מהם להגיש לו תוכניות בכתב.

עם זאת, הסביר כי נוכח המגבלות התקציביות והקואליציוניות, הוא מעדיף לפעול לעת עתה לעיבוי הישובים שכבר הוקמו, ורק אחר־כך להקים ישובים חדשים. שמיר אמר כי באופן עקרוני הוא נכון לשקול לגופה כל הצעה לפיתוח התיישבות ביהודה בשומרון ובעזה, כל עוד אין היא חורגת מקווי היסוד של ממשלת האחדות.

חברי משלחת הגוש הביעו בסיום הפגישה שביעות רצון מרובה, ואמרו כי בקרוב יתקיימו "פגישות עבודה" עם בכירי הרשויות בדבר הרחבת ההתיישבות ביהודה בשומרון ובעזה.

בראש המשלחת עמדו מזכ"ל התנועה, דניאלה וייס, הרב משה לוינגר, ומזכ"ל מועצת יש"ע, עתניאל שנלר. הם העניקו ליצחק שמיר ספר תנ"ך בכריכה מהודרת.

פרץ: השידור של שלו — מתאים לגרמניה הנאצית

(עט). "יש למנוע שלב בניון בשידורים הנמת תוכניתו של מאיר שלו, שהיה מבזה ומשוקץ וגידף את תורת ישראל. שידור זה, מקומו בקול מוסקווה ולא בקול ישראל. היא מתאימה לשידורי גרמניה הנאצית ורדיו האנטישמית" — הכריז אתמול שר הפנים, הרב יצחק פרץ, והודיע כי הוא פונה לממונים על רשות השידור לבקר כל תוכנית לפני שידורה.

שר הפנים התייחס לתוכניתו של שלו, ששודרה בשבוע שעבר בקול ישראל, ועוררה ביקורת רבה. הוא הדגיש כי השר הממונה על השידורים, יצחק נבון, שלל באופן מוחלט את תוכן השידור, והוא מרוצה מכך. פרץ השמיע את הדברים בהופעתו בפני תלמידי בית הספר המקיף האזורי של המועצה האזורית שפירא, ותלמידי המדרשה הטכנולוגית המסונפת לבית הספר. דבריו של שלו, לדברי השר, ממיטים קלון על העם ועל עצמו. "הם מבעטים ומשפילים.

במשך התייחסות שר הפנים להשתלות הכבד, תקף בחריפות את המעשה, שלדבריו "כרוך ברצח שני אנשים — המושתל והתורם הכבד. "אינני פוסק הלכות, אולם קשה לי להבין מה פשר ההתנפלות על הרבנים, בגלל עמדתם שהיא לפי רוח התורה" אמר.

החוקר דרש מחברי המשלחת לרומניה לפרט איך התנהל הדו־שיח עם אש"ף

הארבעה נחקרו במשטרת מחוז המרכז ונדרשו לזהות עצמם בסרטים מהפגישה

מאת נורית אמיתי

ארבעה מחברי המשלחת שביקרה ברומניה לפני שבוע, נחקרו אתמול במשטרת מחוז המרכז ברמלה. את הארבעה, ראובן קמינר, לטיף דורי, יעל לוטן ואליעזר פיילר מקבוץ יד חנה, חקר קצין החקירות של מחוז המרכז, ניצב משנה סגרן מוזר. הם לא יתוקרו עוד.

בחקירתם, צפו בסרטים ובתמונות מהפגישה ברומניה, שבהם נראו, ונדרשו לזהות עצמם.

לטיף דורי דרש מהחוקרים לצרף לתיק החקירה מברק ששיגר לראש הממשלה, ובו גולל את פרשת הפעמו של ראש הממשלה בראש העין, שבה כינה אותו ואת חבריו "בוגדים". במברק שביקש לצרף לתיק נאמר, בין השאר, כי מעשהו של ראש הממשלה הוא מעשה עולה התערבות בחקירה.

"מרגע שנאמר הדבר הזה, הגוגל בהסתה לרצח, הולית יצחק שמיר, מלהיות בעינינו ראש הממשלה ונהפכת לראש מפלגה ידיבה המבצלת את תפקידה כדי להתיר דמם של אזרחים נאמנים למולדתם, הנאבקים ומסתכנים למען סיכוי לשלום".

חברים במשלחות שוקלים להגיש תלונה למשטרה נגד שמיר על הוצאת לשון הרע ושיבוש הליכי חקירה.

דורי, מזכיר הוועד לדיאלוג ישראלי־פלשתינאי, אמר בתום החקירה כי נדרש לענות על שאלות שנגעו לאופן הדיונים ודרך הפגישה והישיבה באולם הדיונים, וכן כיצד התנהל הדו־שיח עם אנשי אש"ף.

קמינר העדיף לשמור על זכות השתיקה, ואמר כי אם יוגש נגדו כתב אישום יאמר בבית המשפט את שיש לו לאמר. עורכת הדין של קמינר, תמר פלג, ביקשה מניצב משנה סגרן מוזר לשקול ולבטל את החקירה. היא נימקה את בקשתה בכך שאין זה מכבוד המשטרה להיגרר אחר תלונה קנטרנית של גורם בעל אידיאולוגיה כהניסטית הנושא לשווא את שם ההורים השכולים. זו תלונה קנטרנית, הסבירה, משום שאין שום זיקה בין המתלונן לבין הנחקרים, וכן משום שמניעיה של התלונה הם פוליטיים.

"מיפ גליקו" נקלעה לקשיי נזילות

מאת יהודה שרוני
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

יצרנית הטקסטיל, מיפ גליקו, נקלעה לקשיי־נזילות חמורים, והדבר בא לידי ביטוי במאזן החברה שפורסם אתמול.

החברה, שפירסמה את מאזניה באיחור ניכר, סיימה את השנה שהסתיימה במארס 86' בהפסד של 1.1 מיליון דולר, לעומת הפסד של 250 אלף דולר בשנה הקודמת. ההיקף הנומינלי של הוצאות המימון הסתכם ב־489 אלף דולר. ההפסד הכבד הביא את החברה למעבר למצב של גרעון בהון העצמי, שמשמעותו: סך התחייבויותיה של החברה גדול מסך נכסיה.

עובדה נוספת, המצביעה על מצב נזילותה הקשה של מיפ גליקו, היא גרעון בהון החוזר על סך מיליון דולר, שצברה החברה בשנה האחרונה.

הישיבה הראשונה של בוררי טאבה ב־8 בדצמבר בז'נווה

דצווה (עי"ט). ועדת הבוררות לעניין טאבה תתכנס לישיבתה הראשונה ב־8 בדצמבר בז'נווה — מסר אתמול שגריר ישראל ליד מוסדות האו"ם, פנחס אליאב, בשיחה עם עיתונאים.

מושב זה של הוועדה יימשך כעשרה ימים ויוקדש בעיקר לשאלות של ארגון ונוהל, ואילו העבודה ממש תתחיל בבראה בחודש מאי, לאחר ששני הצדדים יגישו את תיקי הטענות שלהם לבוררים. פתרון סופי צפוי כעבור 13 או 14 חודשים.

חברי ועדת הבוררות הם: גונאר לאגרגרין משבדיה, ריצ'רד שינדלר משווייץ ופייר בולה מצרפת, וכן שני חברים שמונו על ידי שני הצדדים.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

כולנו חושבים:

צריך להחזיר את השטחים תמורת שלום, להגיע לפשרה עם העם הפלשתינאי ולהפסיק את כל ההתנחלויות:

זהו הסיכוי היחיד להצלחת הציונות

כולנו זוכרים בכאב את חברנו **אמיל גרינצווייג ז"ל** שנלחם במלחמת לבנון אף שהתנגד לה ונרצח כשהפגין נגדה.

חברת הכנסת גאולה כהן בדבריה על "טיהורים" ובהאשימה ציבור שלם בבגידה שלפה השבוע את ניצרת הרימון הבא.

אבל ה"טיהורים" של גאולה כהן וחבריה לא יעברו!

חברינו ימשיכו לשאת באחריות בתפקידים בטחוניים בכירים תוך שהם תורמים לבטחון המדינה ומאמינים בדרך הפשרה והשלום.

שלום עכשיו

ת"ד 24288 ירושלים; 21420 ת"א; 329 חיפה; 3194 ב"ש
חשבון בבנק 105־925950, הבנק הבינלאומי הראשון, סניף ראשי ים

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים
האגף לתרבות תורנית

"בית המדרש הפתוח"
ירושלים

"אורי צבי גרינברג"

פרופ' ישראל אלדד (שייב)

מיהו אורי צבי גרינברג: משורר... נביא זעם... מתעד חורבני עמו... לאומן נוקשה... מהי שירתו: פאתוס... נפש סוערת... שנאה... געגועים... רוגז ורחמים... אמונה וקטרוג... דת ואהבה...

את מי אהב ומפני מי סלד? מדוע נלחם בו כה רבים?

מניין צמח ומה רקעו התרבותי?

על אלה יעמוד הפרופ' ישראל אלדד (שייב), בקורס על שירתו של "טור מלכא" — אורי צבי גרינברג.

המועד: הקורס יתקיים בימי שלישי בשבוע, בשעה 18.00

תחילת הקורס: יום ג', י"ד כסלו תשמ"ז, (16.12.86).

המקום: "בית המדרש הפתוח", רח' שבטי ישראל 23, ירושלים. (פינת הלני המלכה)

פרטים והרשמה: "בית המדרש הפתוח", רח' שבטי ישראל 23, ירושלים. טל': 02/286749.

כמו כן נמשכת ההרשמה לקורסים הבאים:

– "פרקי אבות" – הרהורים על המוסד היהודי, פרופ' ישעיהו לייבוביץ.
– "הייתכן?" – סדרת הרצאות על הבעיות הקיומיות בישראל (באנגלית).
– "התנ"ך שלי – טרימסטר ב'.

מלון "מצפה הימים"
דיאטות יופי והרזיה
התאריך הקרוב 28.11.86 — 23.11.86
בפיקוח רפואי צמוד

קוסמטיקה אמבטיות צמחים, מסג' רפלקסולוגיה, ג'קוזי, סאונה, פדיקור, מניקור התעמלות, חדר כושר

פרטים: טלפון: 4־37013—069
מלון "מצפה הימים" כביש ראש־פינה צפת

מכללת בית ברל

יום עיון בנושא:

30 שנה למערכת סיני
הבטים מדיניים וצבאיים

מתקיים ביום ה 20.11.86 בבית־ברל באולם הכנסים הגדול החל משעה 9.00 בבוקר

טבריה קלאב הוטל
עומד לפתוח שעריו מחדש

בימים אלה מסתיים השלב העיקרי של מבצע הצטרפות להסדר להפעלתו מחדש של המלון.
רוכשי היחידות אשר טרם הצטרפו להסדר והמעוניינים להצטרף, מתבקשים לפנות אל:
משרדי העמותה – ריב"ל 18 ת"א טל. 371508, 371433, 03-381255
או אל מרכזי המידע ונקודות ההרשמה הבאות:

ת"א: עו"ד יעקב זליבנסקי, 03-612589
עו"ד דני ארנטס, 03-297974
עו"ד אהוד גולן, 03-456595
עו"ד דוד גרינברג, 03-5461408
שמואל גוטנטג, 03-441005
ירושלים: עו"ד רמי גולדשטיין, 02-223585
חיפה: עו"ד חנה פולמן, 04-663565
יעקב גוריל, 04-252368

נהריה: עו"ד שמואל שיינפלד 04-928869
חדרה: עו"ד אברהם קורן 063-30698
ר"ג: עו"ד אשר ששון 03-728869
הוד השרון: פאול דרימר, 052-917472
ערד: צביה צ'רינבסקי 057-957214
ב"ש: עו"ד משה ברטל, 057-35777

בברכה,
שמואל גוטנטג
יו"ר עמותת טבריה קלאב הוטל

רכוש פיאט המכונית האירופאית הנמכרת ביותר באירופה ובישראל!

Regata
Uno

הקנייה הטובה ביותר 1987

FIAT

פיאט. טכנולוגיה בתאוצה

مكتز من الأمل

משקיע במניות? חסר לך מידע?
עלון "מעקב מנחה" ידריך וימליץ!

מבצע מנויים

* עלון שבועי למידע ניתוח והמלצות לקנות מניות ומכירתן
* מערכות לניתוח גרפי הסטורי לבעלי P.C

קו מנחה מידע פיננסי בע"מ
החברה המובילה באספקת מידע בורסאי
לחברי הבורסה, בנקים ומשקיעים מקצועיים

לפרטים: מחלקת המנויים 03-291416/290466

גלגל הבורסה/ יהודה שרוני

הססנות בגלל המדד

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול במגמה של ביקושים בנטייה ברורה לעליית שערים.

אולם, לקראת סיום המסחר ניכרה מצד המוסדיים נטייה לעצבנות מסויימת. הם סיפקו את הביקושים, במיוחד למניות הכבדות, במהירות וללא שינוי שער. כך היה במניות אי.די.בי. פיתוח — הכשרת היישוב, דלק, החברה לישראל ואחרות.

עצבנות זו הוסברה נוכח העובדה שהיום מתפרסם מדד המחירים לצרכן, ולא ברור מה תהיה השפעתו על שוק ההון.

כמו כן כיוון שמדובר בסוף שבוע, ובגלל ההערכה כי שוק המניות אמור לעבור, בכל מקרה, מימוש רווחים, ויורבנו המוסדיים להוציא את קצב מכירותיהם.

שבוע המסחר הזה החל בנטייה למימוש רווחים, בהמשכו חלה תפנית והורגשה מגמה ברורה של עליות שערים. המשקיעים רכשו תעודות השתתפות של קרנות נאמנות. המשקיעים במניות בהיקף של כ-5 מיליון דולר. בסיכום השבועי, עלה מדד המניות הכללי ללא בנקים ב-2.52 אחוז. מחזור המסחר במניות ותעודות השתתפות הסתכם אתמול ב-6.4 מיליון דולר.

	מדד יומי	שינוי ב-%
מדד מניות כללי	122.24	+0.04
כללי ללא בנקים	162.55	+0.17
מדד אג"ח כללי	113.73	−0.09
אג"ח צמוד מדד	115.53	−0.06
אג"ח צמוד מט"ח	94.22	−0.22

יציבות בבנקאיות

מניות הבנקים שבהסדר נסחרו אתמול ללא שינוי שער, במחזור של 1 מיליון דולר. במהלך השבוע גברו רמות התשואה לפדיון לעלות, בין השאר בגלל המדד הגבוה יחסית, שהיה צפוי להתפרסם.

	תשואות שנתיות דולריות ב-%
בל"ל 0.1	16.25
הפועלים ש	16.37
אי.די.בי. רג.	16.28
דיסקונט א	16.38
המזרחי ש	16.41

מחזור של "פרוייקטים"

השבוע האחרון בבורסה, כמו יום המסחר אתמול, אופיין בתיקון מחירי בשערי המניות הכבדות. אולם, התפנית הממשית הורגשה במניות דלות סחירות, המכונות לעיתים מניות "הפרוייקטים". השבוע, במיוחד אתמול, הופיעו ביקושים גדולים מהרגיל למניות ששערן נשחק בשבוע שעבר בצורה משמעותית. כך למשל, מניות חמן, איכות ורובנין עלו ב-10 אחוזים. שער קונים בלבד נרשם לאלרוב.

ביקושים גם לאופציות

מניית פקר פלדה עלתה ב-10 אחוז, עם ביצוע חלקי בשער. להלן מספר תוצאות של כמה "פרוי-קטים" נוספים: קרים כימיקלים (קו), טפחות מכב' (קו), מרכז הקבלנים (קו), בנק הספנות 0.5 (+8.2%), תעשיות לביש המסלול (+10%). הפעילות במניות דלות סחירות אלה נעשתה עם על סך התפתחויות עסקיות חיוביות הצפויות באותן חברות, או על בסיס שנויין הכלכלי הקיים.

ניקוב נכון לעכשיו

מניות ניקוב עלו בשבועות האחרונים בשיעור של עשרות אחוזים. השבוע, עם פרסום התוצאות העסקיות, ועם העברת מספר הר-שות של החברה, התקבל הסבר חלקי לעליות אלה. ניקוב הודיעה כי "קידרוך", המוחזקת על ידה בשיעור של 15 אחוז, תתמזג על זוזה יוצא עם חברה מארה"ב. כמו כן התקבל העדכון של החברה המסתפנת מילך, והיא זכתה להכרה כחברה תעשייתית. אתמול פורסמו הדו"חות, והחברה עברה לאחר שנים של הפסד, לרווח של 441 אלף ש"ח.

בנק ישראל לא מצליח לגייס הון

בנק ישראל נכשל אתמול בניסיון גיוס ההון שלו, ולהנפקה בהיקף ראשוני של 30 מיליון שקל, נרשם ביקוש של 26 מיליון שקל בלבד. זאת, במחירי המינימום. מחזור המסחר באג"ח הסתכם ב-3.9 מיליון דולר. שערי אגרות החוב נטו לרדת, נוכח ההערכה, לפיהן בנק ישראל עשוי להעלות את רמות התשואה לפדיון בהנפקות במקור, נוכח אי יכולתו למחזר את החוב הפנימי.

פעילות ערה במק"ם

היקף הפעילות במילוות קצרי מועד (הנזרות שבין 20־40 יום) היה אתמול גבוה יחסית, והסתכם ב-8.1 מיליון דולר. העליה בפעילות מקורה במעבר כספים בין אפיקי ההשקעה השונים.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
1136	5	99.74	1.60
1146	12	99.40	1.54
1216	19	99.05	1.54
1226	26	98.72	1.52
1236	33	98.35	1.55
1246	40	98.01	1.54
1256	47	97.63	1.56
117	54	97.23	1.59
217	82	95.75	1.62

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	4228.43	4170.30	−5.23	−0.13
אבוקה	36658.72	36514.03	−74.90	−0.20
אגוז	201.95	197.99	0.13	0.07
אדיר	1358.45	1331.67	−0.50	−0.04
אדם	1967.81	1930.10	−5.48	−0.28
אופיר	1648.54	1616.28	1.43	0.09
אור	384.87	376.88	−0.43	−0.11
אורין	145.16	142.23	−0.14	−0.10
אורלי	220.85	219.25	−0.19	−0.09
אורן	637.82	625.36	−0.79	−0.13
אייל	3242.38	3178.95	−3.91	−0.12
איילת	4020.31	3933.65	0.67	0.02
אירים	4183.39	4092.99	−8.58	−0.21
איתן	601.17	588.94	−0.43	−0.07
אלון	511.42	500.80	−0.46	−0.09
אלמוג	600.72	588.98	−0.49	−0.08
ארז	509.89	499.98	0.58	0.12
אש	126.76	124.09	−0.37	−0.30
אשל	164.05	160.83	−0.04	−0.02
אתרוג	196.11	194.17	−0.11	−0.06
בדולח	1974.36	1936.05	0.81	0.04
ברוש	420.17	411.98	−0.43	−0.10
ברק	415.41	407.07	0.05	0.01
ברקת	756.77	741.83	−1.03	−0.14
גביש	1212.01	1188.45	−1.15	−0.10
גבע	895.72	882.37	0.40	0.05
גורן	611.87	599.85	−1.14	−0.19
גיא	8000.81	7882.15	7.72	0.10
גיל	2543.17	2494.20	−3.00	−0.12
גלית	518.71	512.45	−0.29	−0.06
דובדבן	317.54	314.52	−0.64	−0.20
דוכיפת	567.39	556.24	−0.93	−0.17
דולב	192.36	188.21	−0.05	−0.03
דורון	1259.68	1235.81	0.27	0.02
דותן	221.60	217.44	−0.16	−0.07
דליה	438.26	430.85	0.30	0.07
דרור	357.51	350.92	−0.84	−0.24
דקלה	319.98	313.74	[illegible]	−0.19
הדס	311.05	309.69	−0.37	−0.12
הוד	429.88	422.14	0.03	0.01
חבצלת	2542.77	2489.58	4.44	0.18
זהר	16842.70	16596.97	9.77	0.06
זיו	15748.60	15514.47	0.34	0.00
זמיר	753.63	739.01	−2.04	−0.28
חוחית	130.59	127.70	0.01	0.01
חליפין	115.22	114.71	0.02	0.02
חלמיש	569.70	558.47	−0.20	−0.04
חן	115.03	114.57	−0.20	−0.17
טופז	1191.08	1163.20	−0.13	−0.01
טל	4478.76	4425.20	3.47	0.08
יובל	690.36	676.96	−1.40	−0.21
יהלום	1810.60	1775.41	−4.67	−0.26
ימרות	36556.13	36288.38	203.87	0.56
יערה	586.34	573.51	0.10	0.02
כוכב	893.70	876.41	0.83	0.09
כחל	115.93	113.66	−0.08	−0.07
כלנית	485.88	477.58	0.44	0.09
כספית	631.90	625.41	1.96	0.31
כרמל	121.34	118.94	0.18	0.15
כתר	948.04	930.15	−0.73	−0.08
להב	3742.19	3669.45	−3.12	−0.08
למשקיע	101688.92	99931.94	106.76	0.11
לפיד	12466.33	12225.62	−58.65	−0.48
לקט	1520.16	1489.58	−0.26	−0.02
לשם	852.36	835.14	−0.32	−0.04
מגור	1022.89	1002.74	−1.12	−0.11
מבטח	2941.58	2913.43	−5.37	−0.18
מגן	197.17	194.27	−0.19	−0.10
מעיין	2749.13	2723.02	−1.46	−0.05
מגל	651.78	639.25	0.65	0.10
מור	1369.76	1350.44	0.73	0.05
מורן	731.32	724.38	0.28	0.04
ממה	25795.48	25253.13	−16.93	−0.07
מפר	761.91	746.87	−0.61	−0.08
משוף	3299.04	3235.41	25.98	0.81
מעין	657.20	644.45	−0.43	−0.07
מקשה	881.70	864.50	−1.06	−0.12
מרגלית	1079.40	1058.51	−1.41	−0.13
מרום	996.18	976.56	−1.05	−0.11
נגה	22112.88	21785.40	31.21	0.14
[illegible]	[illegible]	315.57	[illegible]	[illegible]
נמס	407.90	399.95	0.19	0.05
נילי	4689.81	4620.58	12.39	0.27
סביון	484.38	475.59	0.52	0.11
סגולה	119.82	117.43	−0.12	−0.10
סלע	866.98	849.66	0.87	0.10
סנונית	603.82	591.95	−0.42	−0.07
סער	656.99	644.53	0.41	0.06
ספיר	498.79	496.31	0.74	0.15
עוף	714.50	700.94	0.44	0.06
עירית	1866.86	1829.99	−2.15	−0.12
עדן	6164.36	6073.65	9.26	0.15
ענבר	1109.78	1085.42	−1.29	−0.12
ענת	2099.00	2077.82	−7.82	−0.37
עפרוני	574.13	561.47	−0.54	−0.10
ערמון	133.97	131.35	−0.01	−0.01
פיא	1309.75	1283.88	−1.23	−0.10
צבי	503.54	493.33	−0.19	−0.04
צופית	542.40	531.73	−0.47	−0.09
צוק	104.16	103.76	−0.02	−0.02
צמיד	883.20	864.28	−0.60	−0.07
צמרות	6775.99	6675.93	11.33	0.17
צפרית	1533.15	1502.76	−1.64	−0.11
קלע	1816.67	1807.59	−2.15	−0.12
רננית	16077.11	15917.88	−97.59	−0.61
רימון	105.76	105.58	0.00	0.00
רקפת	581.31	572.01	0.29	0.05
רשף	658.32	644.09	−0.56	−0.09
שביט	679.98	666.71	−0.71	−0.11
שחם	834.81	814.75	−0.96	−0.12
שירה	339.65	337.16	−0.10	−0.03
שמיר	318.26	312.00	−0.07	−0.02
שנהב	671.69	662.35	1.58	0.24
שחף	641.45	625.90	−1.34	−0.21
שקד	163.34	160.12	−0.15	−0.09
תאנה	197.38	195.80	−0.11	−0.06
תבור	738.39	730.17	−19.41	−2.59
תדהר	421.86	419.76	−0.84	−0.20
תהילה	87.54	85.61	−0.33	−0.27
תירוש	436.85	431.22	−0.19	−0.04
תמר	192.07	188.36	0.12	0.06
תמנון	176.14	[illegible]	[illegible]	−0.06
תרשיש	1283.58	1258.70	−3.85	−0.30
[illegible]	[illegible]	[illegible]	−0.48	−0.12

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	34429	−222
3602	31755	+514
3603	31296	−913
3604	26394	−190
3605	24400	−208
3606	23339	−8
3607	22279	+20
3608	21131	+36
3609	19930	+10
3610	18075	+9
3611	17389	+9
3612	16857	−65
3613	15904	+8
3614	15269	+8
3615	14100	+8
3616	12909	+6
3617	12189	+75
3618	11569	+71
3619	10859	+67
3620	10245	+5
3621	9734	+5
3622	8780	+5
3623	8187	+5
3624	7709	+4
3625	7034	+4
3626	6607	+8
3627	6035	+3
3628	5565	+3
3629	5213	+3
3630	4929	+5
3631	4607	+2
3632	4339	+2
3633	4099	+2
3634	3607	+2
3635	3411	+1
3636	3286	+2
3637	3080	+1
3638	2868	+1
3639	2626	+1
3640	2155	+1
3641	1868	+1
3642	1694	+5
3643	1500	+5
3644	1316	−21
3645	1187	−19
3701	924.4	−24.2
3702	708.8	−18.5
3703	620.5	−5.7
3704	531	−5.2
3751	292.7	−0.8
3752	113.1	−2.4
3753	108.6	−2.3
3754	100.1	−0.6
3755	96.2	−0.7
3756	92.8	−0.6
3757	91	−0.6
3826	101.1	−0.7
3827	99.1	−0.7
3828	95.6	−0.7
3829	95.7	−0.7
3901	104.7	−2.4
3902	99.6	−2.5
3903	97.2	+0.2
3904	99.5	−1.5

שגיא 4.25%

סדרה	שער	שינוי
4101	124.5	+0.1
4103	119.6	+0.1
4104	116	+0.5
4301	116	+0.5
4302	110.4	+0.4
4201	107.5	— —
4204	99.6	— —
4205	97.4	— —
4206	95.7	— —
4207	95.3	— —
4303	109	— —
4304	111.1	−0.4
3118	236290	— —

4% ,6% ,7% פיתוח (הצמדה 80%)

סדרה	שער	שינוי
3201	204500	+700
3202	208000	— —
3203	200200	+200
3204	197200	— —
3205	197250	— —
3206	193000	— —
3210	186100	— —
3211	188001	— —
3212	179900	— —
3213	171400	— —
3214	179372	— —
3501	170500	— —
3502	164700	— —
3503	171763	+5005
3504	146764	— —
3505	146054	— —
3521	140900	+700
3522	136100	— —
3523	127800	−300
3524	127200	+1200
3525	128647	— —
3526	124800	— —
3527	122500	— —
3528	119200	+400
3529	118700	— —
3530	116802	+251
3531	116550	+260
3532	113189	+258
3533	113015	+261
3534	106591	+247
3535	106761	+255
3539	108595	+239
3536	106587	+56
3537	106473	+56
3538	100218	+32
3540	100053	+46
3541	96677	+43
3542	100815	+54
3543	95903	+50
3544	96092	+70
3546	93751	+69
3547	93550	+69
3548	98450	+69
3550	88586	+66
3551	88255	+46
3545	93312	+68
3549	88165	+65
3552	80942	+60
3554	80803	+61
3555	80803	+61
3553	80346	+220
3571	69710	+208
3556	77094	+41
3558	77087	+41
3559	74287	+39
3560	70328	+37
3561	70139	+37
3557	77623	+41
3572	70625	+37
3573	70069	+37
3574	64613	+34
3577	64570	+34
3578	59656	+31
3575	64555	+34
3576	64182	+34
3579	59257	+32
3580	55278	+74
3581	50287	+68
3582	46389	+60
3583	44992	+61
3584	42741	+22
3585	40535	+22
3586	36716	+20
3588	36672	+19
3587	36811	+48
3591	33552	+39
3592	33516	+39
3593	38462	+40
3589	33536	+17
3594	31982	+17
3590	33400	+123
3595	31834	+119

5% מלווה פיתוח (בחירה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	137530	+400
2002	137500	+300
2003	131700	— —
2004	133500	+800
2005	124200	— —
2006	124200	— —
2007	121500	— —
2008	120700	— —
2009	122500	— —
2010	121400	— —
2011	119100	— —
2012	118000	— —
2013	119300	— —
2014	115700	— —
2015	114800	— —
2016	117100	+200
2017	113555	+115
2019	115290	+119
2020	109974	+115
2018	114175	+61
2021	110511	+58
2022	103945	+430
2023	104474	+420
2024	97415	−445
2027	93957	−457
2031	89790	−456
2025	97941	−370
2026	97623	−372
2028	99130	+58
2030	94348	+48
2029	92884	+362
2033	85560	+556
2035	78567	+338
2032	91584	+1237
2034	86371	+1208
2036	79329	+1150
2037	76434	+37
2052	64537	+52
2038	74428	−310
2040	71563	−311
2051	67793	−385
2039	71748	+38
2047	67923	+35
2053	62498	+53
2854	57236	−638
2856	52974	−689
2858	48181	−572
2860	44488	−546
2855	57969	−594
2857	53587	−567
2859	48720	−534
2861	36199	+18
2862	35687	+16
2863	30850	−487

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	238.1	+0.4
7002	222.9	+0.5
7003	213.5	−5.5
7004	196.6	−3.5
7005	187.8	+4.8
7006	172.9	+0.7
7007	160.5	— —
7008	152.4	— —
7009	147.6	−0.1
7010	139.1	−0.4
7011	151.8	−0.1
7012	127.1	−0.1
7013	120.2	−0.3
7014	108.5	+0.2
7015	89.1	−0.3
7016	88.3	−0.2
7017	87.5	−0.2
7018	90.2	−0.2
7019	90.5	−0.3
7020	90.3	−0.3
7021	89.5	−0.2
7201	87.3	−0.1

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	13051	−312
6102	6852	+41
6103	6109	+23
6104	5587	−18
6105	5343	−20
6106	5271	+35
6107	5073	+34
6108	3590	+9
6109	3412	+9
6110	3351	+8
6111	2714	+19
6112	2658	+19
6113	1780	+10
6151	714.9	−2.8
6152	484.5	−3.6
6153	394.7	−2.4
6154	382.2	−1.8
6155	383.4	−1.8
6156	307.1	−1.2
6157	231.4	+2.8
6158	219.1	+2.6
6159	184.8	−0.7
6160	174.5	+0.6
6161	168.4	+0.6
6162	150.9	−0.6
6163	142.1	+1.4
6164	136.6	+1.4
6165	126.6	−0.5
6166	118.9	−1.5
6167	116.5	−1.2
6168	114.4	−1.3
6169	107.2	−0.3
6170	101.6	+0.6
6171	75.5	+0.7
6172	72.7	+0.6
6801	79.9	−0.3

ארנון

סדרה	שער	שינוי
2501	153.2	−0.3
2502	152.5	−0.4
2503	147.6	−0.4
2504	146.7	−1
2505	141	−1
2506	136.1	−0.4
2507	131.5	−0.4
2508	97	−1.2

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי
אל און	875	+1
אלביט	204.5	— —
אלונה	1039	−1
אלטרום	59.4	— —
[illegible]	809	— —
תור 84	101.5	— —
תור 85	408	— —
[illegible]	185.4	+0.8
דיס המ	166	— —
כור	135	−2
כלל	423	— —
[illegible]	217	— —
[illegible]	307	— —
[illegible]	376	— —
[illegible]	99.3	— —
[illegible]	157.9	−0.1
[illegible]	180.5	−2.5

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
בלנת.	115	— —
דיס הא	118.5	— —
כור	114.7	−1.8
כלל	150.4	— —
[illegible]	120.4	+0.1
[illegible]	115.2	+0.1
[illegible]	109.9	— —
[illegible]	186	+0.8

שערי מטבע חוץ

13.11.86

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי יומי
1 דולר	1.45	1.52	1.4823	1.5007	1.45	1.52	1.4823	1.5007	1.45	1.52	1.4837	1.5024	1.4924	−0.0052
1 לירש"ט	2.05	2.15	2.1034	2.1295	2.06	2.16	2.1011	2.1273	2.06	2.16	2.1039	2.1304	2.1170	−0.0178
1 מארק גרמני	0.72	0.75	0.7338	0.7429	0.72	0.75	0.7329	0.7420	0.72	0.76	0.7345	0.7437	0.7387	−0.0002
1 פרנק צרפתי	0.22	0.23	0.2240	0.2268	0.22	0.23	0.2240	0.2268	0.22	0.23	0.2240	0.2268	0.2257	−0.0003
1 גולדן הולנדי	0.64	0.67	0.6494	0.6494	0.64	0.67	0.6500	0.6581	0.63	0.67	0.6494	0.6576	0.6541	0.0003
1 פרנק שווייצרי	0.86	0.91	0.8836	0.8946	0.87	0.91	0.8827	0.8937	0.86	0.91	0.8839	0.8950	0.8907	−0.0014
1 כתר שודי	0.21	0.22	0.2131	0.2158	0.21	0.22	0.2131	0.2158	0.20	0.22	0.2134	0.2161	0.2147	−0.0009
1 כתר נורבגי	0.19	0.20	0.1979	0.2003	0.19	0.20	0.1978	0.2003	0.19	0.20	0.1979	0.2004	0.1992	−0.0011
1 כתר דני	0.19	0.20	0.1945	0.1969	0.19	0.20	0.1946	0.1971	0.19	0.20	0.1944	0.1969	0.1958	—
1 פרק פיני	0.29	0.31	0.3001	0.3038	0.29	0.31	0.2999	0.3037	0.29	0.31	0.3002	0.3040	0.3020	+0.0016
1 דולר קנדי	1.05	1.10	1.0720	1.0853	1.05	1.10	1.0720	1.0858	1.05	1.10	1.0727	1.0862	1.0793	−0.0046
1 דולר אוסטרלי	0.90	0.99	0.9561	0.9680	0.92	0.99	0.9560	0.9679	0.93	1.00	0.9567	0.9687	0.9625	−0.0026
1 ראנד דרא"פ	0.43	0.52	0.6581	0.6663	0.39	0.66	0.6566	0.6648	0.45	0.62	0.6587	0.6670	0.6629	−0.0017
10 פרנק בלגים	—	—	0.3528	0.3571	—	—	0.3528	0.3572	—	—	0.3529	0.3573	0.3552	−0.0005
10 שילינג אוסטריים	1.02	1.07	1.0422	1.0551	1.02	1.07	1.0422	1.0552	1.02	1.07	1.0434	1.0560	1.0495	−0.0007
1000 לירות איטלקיות	1.03	1.09	1.0595	1.0727	1.04	1.10	1.0602	1.0734	1.03	1.10	1.0600	1.0733	1.0666	−0.0015
100 יינים יפניים	0.90	0.95	0.9227	0.9341	0.91	0.95	0.9237	0.9353	0.90	0.94	0.9227	0.9343	0.9290	0.0002

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 13.11.1986 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

לי"ש שטרלינג	$ ארצות הברית	1.4180/1.4190
ל-$ ארה"ב	מרקים גרמניים	2.0200/2.0210
"	פלורינים הולנדיים	2.2835/2.2845
"	פרנקים שווייצריים	1.6775/1.6785
"	פרנקים בלגיים	42.02/42.04
"	פרנקים צרפתיים	6.6170/6.6220
"	לירטות איטלקיות	1399.25/1399.75
"	יינים יפניים	160.70/160.80
[illegible]	$ ארצות הברית	1.1916/1.1921

שער הצמוד $ ארה"ב אנגליה לבנין [illegible]

מסירה עתידית (פורוורד)

	ל"ש/$	פר"ש/$	מ"ג/$
1 ח'	1.4122/1.4134	1.6732/1.6745	2.0174/2.0186
3 ח'	1.3996/1.4009	1.6682/1.6696	2.0132/2.0144
6 ח'	1.3818/1.3833	1.6593/1.6610	2.0064/2.0078

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

שערי המניות

13.11.86

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע.נ
אגוד ש	16505		10			
הספנות 0.1	1180	תב	4014	+75	+6.8	+6912
הספנות א 0.5	836	תב	7719	+76	+10	+9787
הספנות אפ 2	824		3828	+50	+6.5	+10270
כללי לא בהסדר	20800		38	−449	−2.1	−23
בנק צנ"אמ 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צנ"אמ 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צנ"אמ אפו			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	3540		1673			+736
פ.י.בי. 0.5	4254		2721	−50	−1.2	−4651

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	80350		344			−314
אידיבי ב 100.0	80270		1	−130	−0.2	−2
אידיבי בב א	493000					−1
אגוד 0.1	59800		64	−30		−82
דיסקונט ב	102600		1			
דיסקונט א	102400		267			+262
דיסקונט שה ב	11998		20			
המזרחי ש	33000		465			
המזרחי ב	33010		34	−40	−0.1	−34
המזרחי שה 9	15000		6			−6
הפועלים מבב	108000		1.1	−1140	−1	−5.4
הפועלים ש	54500		585	−90	−0.2	−1025
הפועלים ב	54575		46	+20		+3
כללי א 1.0	139400		7			
כללי שה 5	105700		2	+10		+48
כללי שה 7	6662		3	−48	−0.7	−8
בלל 0.1	34719		1073			+12
בלל שה 11	13165		201	+80	+0.6	+310
מימון ומסחר 1.0	46300	שב				
מימון ומסחר 5.0	23805					

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אדנים 0.1	19740		11	+940	+5	+9
לאומישכ' ש	6655		468	+250	+3.9	+515
לאומישכ' ב	6560		362	+210	+3.3	+527
כרמל ש	5950		20	−191	−4.6	−102
כרמל שה 1	3275		425			
בנין ב' 5.0	7400		18.1	−100	−1.3	−171.7
פת מכב ש	2455		450	−20	−0.8	−585
משכן ב ש	2450		407			
עצמאות 0.1	9570		44	+150	+1.4	+32
טפחות מכב ש	17167	קב		+817	+5	+363
טפחות רג ש	17559	תב	487	+850	+5.1	+417
טפחות שה 1	8570			+200	+2.4	+100
טפחות שה 2	4450		214	+140	+3.3	+900
יעפור 1.0	3405		570	+150	+4.6	+1007
יעפור 5.0	1500	תב	2535	+100	+7.1	+3796
כירב 1.0	6150		61	+50	+0.8	+60

מוסדות מימון

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
שלמון אפ	492		9927	−20	−3.9	−13292
הלוואות מכב א	96800	לב				
הלוואות מכב ג	150500	לב				
לאומי תעש' א ש	8500		350	+50	+0.6	+257
פתוח תעש' מכב	77500	לב				
פת תעש' בב ג	344000	לב				
פת תעש' בב גג	210700	לב				
פת תעש' בב גגג	206000	לב				
פת תעש' בב ד	226443	לב				
פת תעש' בב דד	70173	לב				
מרכז קבלנים 5.0	1000	תב	6901	+76	+8.2	+7616
תיירות בב	170000	לב				
כלל ליסנג 0.1א	19000	תב	5	+1250	+7	+37
כלל ליסנג 0.5ב	11915		111	+525	+4.6	+73
כלל ליסנג אגחו	10880					

ביטוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
איתן	250		20549	+5	+2	+22305
אררט 0.1	1249	בה	4069	−55	−4.2	−3678
אררט א 0.5	652		3604			−635
בטוח משנה 0.1	526		500	−22	−4	−617
בטוח משנה 0.5	176		7000	−1	−0.6	−4637
הדר 1.0	389		1159	−6	−1.5	−159
הדר 5.0	223		6094	+1	+0.5	+494
הסנה	340		61231	+1	+0.3	+37915
הפניקס 0.1	730		20910	−12	−1.6	−13658
הפניקס 0.5	663	תב	4752	−48	−7.9	−5292
המסחר-הראל 1.0	7000					
המסחר-הראל 5.0	3600		283	+25	+0.7	+133
מנורה 1.0	2110		60	−9	−0.4	−30
מנורה 5.0	1041		100			
סהר ג 1.0	5850		581	−200	−3.3	−342
סקוריטס 0.1	939		1425	−28	−2.9	−2083
צור ש	330		5845			−2278
ציון החזקות 1.0	8611			+10	+0.1	+61
ציון החזקות 5.0	2177		70	+30	+1.4	+110

מסחר

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אינטר גאמא 1 ש	7000	תב	245	−500	−6.7	−322
אינטר גאמא 5 ש	3500		1096	−16	−0.5	−703
מאיר עזרא 1.0	8150	תב	254	−527	−6.1	−449
מאיר עזרא אפ 1	7342	תב	259	−620	−7.8	−640
כלל סחר	345		7188	−11	−3.1	−12973
קריסטל 1.0	932		3425			−5646
רפק 0.1	35000					
רפק 0.5	9900	בה	20	+100	+1	+4
שופרסל א 2.0	6900		1172	−207	−2.9	−1473
שופרסל ב 10.0	5164		1238			+580

שירותים

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
דלק ג ש	3195		2495			+4102
הראל 1.0	3110	תב	95	−190	−5.8	−135
הראל 5.0	2390			−20	−0.8	−66
ספנות הנפקה 0.1	14800	תב	59	−900	−5.7	−117
ספנות הנפקה 0.5	4700		250	−64	−1.3	−200
קיור 0.1	2178		92	+21	+1	+2
קיור 1.0	336		12331	−1	−0.3	−3744
חברת החשמל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מוס' ערבה 0.1	5000		222	+50	+1	+4
מוס' ערבה 0.5	2400		542	−40	−1.6	−233
קונסורטיום 0.1	4009		1281	+1		+5325
קונסורטיום 0.5	3690	תב	1417	−410	−10	−2975

מלונות ושירותי תיירות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
קסל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
קסל אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מלונות דן 1.0	1800		245	+30	+1.7	+186
מלונות דן 5.0	1250		222	+2	+0.2	+46
חוף האלמוג 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
כנס מר 1 ש	2500		88			
מלונות הירדן	2880		42	+79	+2.8	+32

מחשבים ושירותי מחשבים

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
איכות מחשבים	2100	תב	958	+191	+10	+2953
דטה מיכון 1.0	7200		1165	+170	+2.4	+694
תיג.ג. 1.0	27350		6	+400	+1.5	+6
יוגא 1.0	7590	תב	756	+660	+9.5	+696
כלל מחשבים 1.0	14040		124	+400	+2.9	+112
מ.ל.ל. 1.0	19005		79			−57
מ.ל.ל. 5.0	6650		292	+50	+0.8	+70
משוב מחשבים 1.0	1069		2305			−122
ניקוב מחשבים 1			—	הפסקת	מסחר	—
ניקוב מחש' 5			—	הפסקת	מסחר	—
תים מחשבים 1.0	1950	תב	1158	+150	+8.3	+2714
תים מחש' אפו	18820	תב	7	+1600	+9.3	+42

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אבוהם בינוי 1ו			—	הפסקת	מסחר	—
אבוהם בינוי 5ו			—	הפסקת	מסחר	—
אורן 1.0	850		1933			−628
אורן 5.0	364		5642			+7563
אזורים 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אזורים אפ			—	הפסקת	מסחר	—
אזורים אגח			—	הפסקת	מסחר	—
אילון 1.0	603		32446			−12841
אל-רוב 1.0	1325	קב		+63	+5	+14578
אמבנים 1.0	3460	בה	207	+60	+1.8	+524
אפריקה 0.1	38600		131	+300	+0.5	+217
אפריקה 1.0	32500		198	+10		+170
ארזים	2479		949	−1		−216
אלקון 0.1	2780		1028			
אלקון 0.5	1450		1695			−366
בן-יקר גת 1.0	3688		299	+49	+1.4	+94
בנוגיין 1.0	3210		601			+65
בנוגיין 5.0	2051		765	−99	−4.6	−575
דנקנר 1.0	4879		357	+110	+2.3	+197
דוקר 1.0	334	בה	779	−8	−2.3	−673
דוקר 5.0	283		805	+13	+4.8	+1175
דוקר אפ 1	112	בה	3166	−5	−4.3	−2538
ודיסר 0.1	7090		60			−18
ודשי 0.5	4860					+2
המסלול 1.0	2063	בה	887	+188	+10	+2478
המסלול 5.0	1513		1009	+18	+1.2	+1254
תלב. 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תלב. 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	3180		2831	−60	−1.9	−1812
נבים 0.1	4400		488	−200	−4.4	−899
נבים 0.5	3149		1777			+1561
הכשרת הישוב ש	59000		208			+70
ישפרו 0.1	3500		918	−19	−0.5	−948
ישראלום 1.0	1691		580	−49	−2.8	−1251
ישרס 10.0			—	הפסקת	מסחר	—
כנן פיתוח 1.0	8100	תב	84	+550	+7.5	+224
כלל נדל"ן	435		33138	+3	+0.7	+32263
לומיר 1.0	5250		298	+100	+1.9	+138
לומיר 5.0	1801		639	+44	+2.5	+394
מ.ת.מ. 1.0	485		4031	+2	+0.4	+121
מגורי בניה 1.0	681		5623	−7	−1	−4067
מישגאל 5.0	338		1800	−1	−0.3	−392
מנרב 5.0	1329		1753			
מרילו 1.0	557		700	−15	−2.6	−3391
לוינשטיין 1.0	487		600	+6	+1.5	+240
לוינשטיין 5.0	125		20239	+2	+1.6	+15544
ליפשיץ 1.0	1900		953	+65	+3.5	+1323
ליפשיץ 5.0	998		4316	+40	+4.2	+6063
נאות אביב 0.5	7620		302	+220	+3	+387
נכסי אדמה	818		1811			−561
סהר החזקות 1.0	12799			−31	−0.2	−30
סהר החזקות 5.0	8680		54	+300	+3.6	+54
סופי 1.0	7050		2	−70	−1	−3
סופי 5.0	3500	תב	110	−300	−7.9	−110
עמר ופלע מר 1 ש	1048		8721	+50	+5	+14376
עמר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
קיסריה 0.1	2640		498	+60	+2.5	+450
קיסריה 0.5	1650		900	+40	+2.5	+716
רובנין 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
רובנין 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
רובנין אפ'			—	הפסקת	מסחר	—
רובנין אג"ח			—	הפסקת	מסחר	—
רסקו מכב'			—	הפסקת	מסחר	—
רסקו רג			—	הפסקת	מסחר	—

חקלאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
מטעי הדר 0.1	2940		518			+376
מטעי הדר 0.5	1993		213	−2	−0.1	−57
מהדרין 0.1	8500		545			
נכסי הדרים 1.0	1390		2544	−54	−3.7	−2242
פרי אור 0.5	3425		785	−100	−2.8	−749
שגדור 5.0	12840		156	−262	−2	−117

מזון וטבק

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אסם	1419		167	+9	+0.6	+468
גולדפרוסט 1.0	3120		200	−90	−2.8	−311
גולדפרוסט 5.0	1775		350	−5	−0.3	−172
גולדפרוסט אפ 1	1359	בב		−79	−5.6	−120
דובק מב ש	3410		370			+150
דובק מב ב	3390		636	−20	−0.6	−586
עלכל 1.0	1071		2350	+51	+5	+1395
עלכל 5.0	630		1551	+30	+5	+2475
פרי-חן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי-חן 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מכמר בירה 1.0	19000	תב	358	+1005	+5.6	+203
מכמר בירה 5.0	12800		85	+550	+4.5	+145
יצור 1.0	1550	תב	922	−140	−8.3	−1150
יצור א 5.0	989	תב	3142	−110	−10	−4375
ען 1.0	14920		210	+130	+0.9	+158
ען 5.0	8350		199	+100	+1.2	+111
סנפרוסט 1.0	10970	תב	327	+620	+6	+951
עלית	17200		255			
עסיס ב 0.5	39400		202	+950	+2.5	+126
עגול שקל 1	3015		353	+15	+0.5	+525
שמן מכב א	5680		657	+80	+1.4	+256

טכסטיל והלבשה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אתא מר 1 ש	560		7447	−18	−3.1	−6533
אופיס 1.0	1500		1805			
אפנת ברק 1.0	617		1322	−8	−1.3	−882
אפנת ברק 5.0	418		3446	−10	−2.3	−5880
ארגמן רג ש			—	הפסקת	מסחר	—
דלתא-גליל 1.0	2990		608	+30	+1	+325
דלתא-גליל א 3.0	2003		1020	+33	+1.7	+1268
מטוית מאור 1	1840			+40	+2.2	+209.4
מטוית מאור 5	957	תב	433.3	+87	+10	+949.5
ויסלבן 1.0	1645		1092			−335
ויסלבן 5.0	1010		[illegible]			−44
מדיטן 1.0	8715		320	+1		+4219
[illegible] 1.0	1855		1056			
[illegible] 5.0	1290		2183	+60	+4.9	+2042
לודזיה 0.1	2782		96.5			
לודזיה 0.4	1451		1289	+1	+0.1	+388
לינת 1.0	860		11148	+31	+3.7	+12944
מים גליק			—	הפסקת	מסחר	—
מקס 0.1	4560		731			+2
מקס 0.5	2395		420	−40	−1.6	−589
עים 1.0	13550		170	−250	−1.8	−118
עים 5.0	7500		345	+100	+1.4	+138
עסק קרימה 1 ש	4620		497	+90	+2	+779
פולגת א 0.1	3550		879	+70	+2	+3271
פולגת ב 0.4	2495		4058	+45	+1.8	+5007
פלימן א 0.5	8200		95	−5	−0.1	−44
פרגוד	3680		697	+141	+4	+913
גיבור סברינה	14000		85	−150	−1.1	−45
תעש רוכסן 1.0	5200		1105	+60	+1.9	+912

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אקסטן 5.0	2800		622	−140	−4.8	−202
אורדן 0.1	6840		103	+10	+0.2	+166
אורדן 0.5	5840		58	+100	+1.7	+58

תעשיות שונות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אלומות 1.0	5766		180	+86	+1.5	+121
אלומות 5.0	4030		20			−20
כבלים ש	26100		150	+1000	+4	+122
חוגוף 1.0	9440		170	−53	−0.6	−92
חוגוף 5.0	5460		1017			−246
חוגוף אפ	4520		1429			−57
זיקה 1.0	6500		17.8	−320	−4.7	−158.8
זיקה 5.0	2600		685	+58	+2.3	+449
קוסמטת פן 1.0	2580		2571	+20	+0.8	+2254
קוסמטת פן 5.0	2430		927			+116
מתכת מרום 1.0	2360		650	+50	+2.2	+430
כבלי ציון 1.0	2480		690			+244
כבלי ציון 5.0	1253	תב	5100	−86	−6.4	−11763
כבלי ציון אפ	699		211	−1	−0.1	−245
מרגן 1.0	699		485	+31	+4.6	+878
מרגן אפ א	490		294	+6	+1.2	+98
קיטגי 1.0	1020		1358			+787
קיטגי 5.0	565	תב	2647	+30	+6.6	+1458
נחושתן 0.1	40150		172	+350	+0.9	+83
נחושתן 0.5	14075	תב	463	+800	+6	+656
פקר פלדה 1.0	11605	בה	699	+1055	+10	+924
קינג 1.0	1286	תב	1668	+117	+10	+4785
קינג 5.0	715		2800			−2600
קליל 1.0	8600		329			−101
קליל 5.0	4700		676	+60	+1.3	+682
שלדות 5.0	6700		673	+289	+4.5	+498
תעשיות לביש 1.0	1597	בה	3358	+145	+10	+4600
תעשיות לביש 5.0	763	קב		+36	+5	+14297

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אלביט 3.0			—	הפסקת	מסחר	—
אלקו 0.1	7600		51	−1		−9
אלקו 0.25 ש	3200		490	−30	−0.9	−528
אלקו 0.25 ב	3310		164	+90	+2.8	+164
אלקטרה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
אלקטרה א 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
אלרון 3.0			—	הפסקת	מסחר	—
ארית 1.0	30320		199	−180	−0.6	−101
כלל תעש אלק	2010		1859	+21	+1.1	+1572
מטרוניקס 1.0	1790		1115	−69	−3.7	−1931
מטרוניקס 5.0	1264		1151	+4	+0.3	+69
פיינטנגר 1.0	514		1280	−16	−3	−2653
פיינטנגר 5.0	294		2798	−5	−1.7	−1405
ציקלון 1.0	2100		61	+39	+1.9	+39
ציקלון 5.0	960		270	+19	+2	+496
קנטשטין ארלד 1.	5105			+100	+2	+30
קנטשטין ארלד 5.	3515	שב				
ת.א.ת. 1.0	3500		212			
ת.א.ת. 5.0	1550	תב	2000	+80	+5.4	+2554
ת.א.ת. אפ 1	12600	תב	99	+900	+7.7	+89
תדיראן	7575		250	−75	−1	−249

מוצרי בניה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אי.פ. תעשיות 1.	930		1868			−1868
אי.פ. אפ	475		3986	+1	+0.2	+4667
אי.פ. אגח	103.5		22500			−15966
אלקול 5.0	13430		155	−49	−0.4	−67
אקרשטיין 1.0	908		1830	+18	+2	+1294
אקרשטיין 5.0	687		2818	+5	+0.8	+1803
כמן תדיר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
כמן תדיר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—

(המשך)

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
בר-סון 1.0	1615		562	+13	+0.8	+225
בר-סון 5.0	701	תב	2278	+56	+5.4	+3523
פרומדיקו 1.0	7700					
פרומדיקו 5.0	2727		179	+2	+0.1	+88
מלב 1.0	1090		856	+50	+4.8	+696
מלב 5.0	752		380	−5	−0.7	−175
מחזור השק בתעש	5820		1062	+102	+1.8	+1100
מתכות ולפמן 1	13000	לב				
מתכות ולפמן 5	11980					

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אגן 5.0	17000		116			−35
אליאנס ב	2400	בה	113	−60	−2.4	−187
גל תעשיות 1.0	10845		32	−5	−0.1	−32
גל תעשיות 5.0	6790		169			−169
דקסמר 1.0	3420	תב	866	−220	−6	−746
דשנים 0.1	5200		20	+100	+2	+32
דשנים 0.5	1380		3287	−30	−2.1	−2841
חיפה כימי 10.0	421		8267	+1	+0.2	+1506
טבע ש	7880		1162			+88
ליבסקי 1.0	2276		330	+70	+5.2	+640
ים המלח	4645		3122	+40	+0.9	+8719
מכתשים 10.0	556		15529	+1	+0.2	+13285
מקסימה 1.0	5900		80	−300	−4.8	−53
מקסימה 5.0	3195		102			−2
מקה בטקס 1.0	6600		714			−682
סנו 1.0	16173	תב	180	−1797	−10	−806
סנו 5.0	11360		40	+110	+1	+52
פריקלאס	609		11074	−15	−2.4	−32552
פריקלאס אפ'	255		34258	−9	−3.4	−25019
קרים כימיקל 1.0	7995	קב		+381	+5	+2235
ת.ב.ל. 1.0	4550		151	+51	+1.1	+112
ת.ב.ל. 5.0	3805	בה	109	+110	+3	+155
תיא 5.0	10000		170	+240	+2.5	+193
פרטאתם 10.0	14600		131	−400	−2.7	−170
תוד א 5.0	7372		391	+100	+1.4	+246

עץ, נייר ודפוס

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
דפרון 1.0	7200		178	−30	−0.4	−233
דפרון 5.0	4499		233	−124	−2.7	−358
חמנ. 1.0	8487	בה	550	+772	+10	+797
יאה 1.0	4490		152	+80	+1.8	+346
לביר אשקלון 1	569		3646	+3	+0.5	+1001
לבי'אשקלון אפו	1000		52	+40	+4.2	+105
מלט ב 0.5	33490		16			−9
מפעלי ניר 10.0	259100		88			−11
סקוויה 1.0	3500		217			
רים 0.1	4750		222	+100	+2.2	+118
רים 0.4	2727		963			−455
תעל ב 0.2	15800		69			
אורין 1.0	7000		206	−200	−2.8	−218
אורין 5.0	2880	תב	745	−220	−7.1	−2092
הניזיה יד	10400	תב	250	−600	−5.5	−223
תגפלס 1.0	1995	בב		−105	−5	−3455
תגפלס 5.0	1080	תב	1375	−80	−6.9	−1610

השקעות בתעשיה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
מרכזית ב 0.1	7700		410	−100	−1.3	−273
כור בכ' ש	7600000		.5			
כלל תעש' 1.0	1418		18994			+11874
מאגרי טכנולוגיה	451		1999	−4	−0.9	−1223

חברות השקעה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אמפק ש	5860		148	−120	−2	−332
אידיבי פתוח 2.0	4775		5359			+1344
אינקור 0.1	1650		1941	−50	−2.9	−1990
אינקור 0.5	1460		3086	+60	+4.3	+3484
אלגר ש	11200		91	+250	+2.3	+117
אלגר ב	11033		12	+500	+4.8	+60
אמנון ש	3330		1482			
אמנון ב	3390		145			
אמיר בכ	[illegible]					+61
אמפק 1.0	220		3697	−8	−3.5	−5069
אמפק 5.0	156		570	−4	−2.5	−908
גולת 1.0	1350		142			+486
חברה לישראל 1.0	9600		1581	+170	+2.7	+1517
חברה לישראל 5.0	6400		1131	−500	−0.4	−4
חלפמן 0.1	128500					−30
חלפמן 1.0 ש	25940		37			
אמפא א 0.5	15550		82	+150	+1	+88
פעלים השק ש	5900		441	−96	−1.6	−923
כלל השק			—	הפסקת	מסחר	—
דיסקונט השק ש	2798		4900	−3	−0.1	−2626
מזרחי השק ש	15080		115	+10	+0.1	+128
מר השקעות 124	10900	שב				
חירון 1.0	2790		274	−21	−0.8	−235
חירון 5.0	1100		4641	+40	+3.8	+6320
כנראיל 1.0	603		3590	+5	+0.8	+5400
כנראיל 5.0	491		6890	−5	−1	−3859
ישום החזקות	295		6156	−5	−1.7	−7851
יצוא ש	10800		179			+21
ירדן א 0.1	3180		1050			+50
כלל 10.0	872		4787	+2	+0.2	+10864
כלל 50.0	780		2682	+10	+1.3	+1876
לנדאו 0.1	5250		11	+200	+4	+12
[illegible] 0.1	1515		235	−5	−0.3	−131
מגור 0.1	732		1969			−529
מגור א 0.5	406		2743	−11	−2.6	−5120
עוז השק ב 0.1	3800		320	+49	+1.3	+292
עוז השק ג 0.5	1949		979			
עז השק ש	6900		455	−169	−2.4	−644
מנה א 0.1	9290		57	−12	−0.1	−32
מנה 0.5	5602		246	+1		+92
פרין ב 2.5	4121		663			+394
גליל טכנולוגיות	482		2807	−16	−3.2	−5529

חיפושי נפט

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
דלק חיפושים 1.0	3250		688			+865
דלק חיפושים 5.0	1990		1661	−10	−0.5	−1061
דלק חיפ' אפ 2	1185		1949			+408
פז חיפושי נפט	17000	תב	319	−1250	−6.9	−628
יואל 5.0	3335		691	+10	+0.3	+738
מ.ג.ג. 1.0	4410		490	+150	+3.5	+972
מ.ג.ג. 5.0	1690	תב	3688	+110	+7	+8585
פראיל ב 0.5	10450		709			−134
צנאפרינו 1.0	300		740			
צנאפרינו 5.0	240	תב	6455	+15	+4.7	+7370
נפטא ש	1490000	שב				

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי נקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
בית מ			224			

יבואני הרכב החלו לייצא לספקיהם בחו"ל

העסקות עד כה בכ־5 מיליון דולר

מאת יהושע נבו

יבואני הרכב החלו באחרונה לעסוק גם בייצוא מן התעשיה המקומית וייצאו לחו"ל — כל אחד מהם ליצרן הרכב ממנו הוא מייבא, במסגרת הסכם של רכישות גומלין. עד כה הסתכמו עסקות אלה בכ־5 מיליון דולר.

אריה קרסו, יו"ר איגוד יבואני הרכב, מסר כי עד כה קשרו שש מיבואני הרכב באירופה ומארה"ב עסקות בהיקף של מיליוני דולרים. כל היצרנים המשווקים לישראל מאירופה וארה"ב שלחו לכאן משלחות קניינים, לבדיקת האפשרויות המעשיות של רכישת מוצרים וציוד תעשייתי.

קרסו מסר, כי בעקבות ביקורי המשלחות בישראל הוברר, כי תעשיינים ישראלים בענף ייצור החלפים מתקשים לעמוד בתנאי אספקה סדירה לאורך זמן, כאשר מדובר בכמויות גדולות. כמו כן, הם מתקשים להתחרות במחירים ובאיכות עם ספקי המישנה שאיתם קשורים היצרנים בחו"ל. לכן מתכוונים יבואני הרכב בישראל להתרכז בעיקר ברכישת ציוד כללי לתעשיה, כלי עבודה ומוצרי לוואי לתעשיית הרכב, ולא בחלפים ובאביזרים לרכב.

משרד התעשיה מתנה סיוע ל"פרי זהי" בתכנית הבראה

מאת צבי זרחיה סופר "הארץ" לענייני כלכלה

משרד התעשיה והמסחר מתנה העברת כל סיוע למפעל "פרי זהי", שנקלע לקשיים, בגדיות המפעל והפעלת תוכנית הבראה כוללת — הבהירו בימים האחרונים ראשי המשרד לכונס הנכסים שמונה למפעל ולנציגים של העובדים.

עשר חברות מזון נוטות לשווק בארה"ב באמצעות "מורי לנדר"

מאת יהונתן שרמן

עשר חברות מזון ישראליות חתמו על מכתב כוונות עם חברת השיווק החדשה של מורי לנדר, מלך הבייגל האמריקאי לשעבר, לפיו הם ישווקו את תוצרתם בארה"ב באמצעותו.

חברת השיווק החדשה, ששמה "אי אם אימפורטינג", כלומר אני מייבא, אמורה להוות פריצת דרך בתחום שיווק מוצרי מזון ישראלים בארה"ב וזאת על ידי שיווק מרוכז של מוצרי מזון של החברות השונות תחת מותג אחד או מספר מותגים לכל היותר.

החברות המשתתפות בפרוייקט זה עד עתה הן: "עלית", "אסם", "טבעוף", "יכין", "יזרן מוצרי בשר", "צימר", "תלמה", "בית השיטה", "זיסר" ו"דג שאן".

יהושע פורר נתמנה כחבר ועד לשכת המסחר בת"א

מאת אבירם צור כתב "הארץ" לענייני כלכלה

יהושע ("שוקי") פורר, מי שכיהן עד לפני זמן קצר כמנכ"ל משרד התעשיה והמסחר, הצטרף לאגוד לשכות המסחר ונתמנה כחבר ועד לשכת המסחר תל אביב־יפו.

פורר שהוא משפטן לפי מקצועו, מכהן מאז פרישתו ממשרד התעשיה והמסחר כיושב ראש מועצת המנהלים של חברת ישרס. חברת ישרס משמשת כנציגו של איל הכספים ניומי קירש ומנהלת את כל עסקיו בארץ.

עיסקי ישרס הם בעיקר בהשקעות נכסים, בביצוע עסקות נכסי דלא ניידי וכן ביבוא כלי רכב. ישרס מייבאת, בין היתר לארץ את מכוניות ב.מ.וו. הגרמניות.

שטיינברג ימונה יו"ר ועדת המיסוי של העצמאים

מאת אבירם צור כתב "הארץ" לענייני כלכלה

רואה החשבון עזר שטיינברג ימונה יו"ר ועדת המיסוי של ארגוני העצמאים. הוא עמד בעבר בראש הוועדה שניסחה את החוק למיסוי בתנאי אינפלציה, שימש כנציב מס הכנסה וראש רשות השקעות. כיום הוא בעל משרד לייעוץ כלכלי ומבקר, ללא שכר, גם כיו"ר רשות בתי הספר של אורט.

בתפקידו כיו"ר ועדת המיסוי של העצמאים יחליף שטיינברג את רו"ח יעקב ווקר, שימשיך לרכז את עבודת הוועדה בלי לשאת בתפקיד רשמי.

בית־המשפט העליון בהרכב מיוחד קבע:

רווחי קרנות השתלמות פטורים ממס

בעקבות עתירה של חוקר במכון הווטרינרי בבית דגן

בית־המשפט העליון, בהרכב מיוחד של חמישה שופטים, דחה אתמול עתירה של נציב מס ההכנסה, על פסק הדין של בית־המשפט העליון וקבע, כי ריבית, הפרשי הצמדה והרווחים אחרים שקיבל עובד ושמקורם בתשלומי המעביד לקרן השתלמות תקציבית, פטורים ממס הכנסה.

ד"ר מיכה בר־זאב, חוקר במכון הווטרינרי בבית דגן, היה חבר בקרן השתלמות לעובדי מחקר במקום עבודתו. המעביד לא העביר כספים לקרן זו, אלא התנהל רישום חשבונאי ביחידת המשכורות של המעביד והשבון זוכה בתחילת כל שנת תקציב. בר־זאב פרש ב־1981 מן העבודה, והקרן העבירה אליו את יתרת כספו, בניכוי של 60 אחוז מס הכנסה מהרווחים.

לטענתו, לא נעשה הניכוי כדין. לטענת נציב המס, חל הניכוי רק לגבי קרנות השתלמות המתנהלות בקופה נפרדת, אליה משולם הכסף בפועל.

בית־המשפט המחוזי ובית המשפט העליון קבלו את טענת בר־זאב, כי הניכוי לא בוצע כחוק, ועל כך עתר נציב המס בפני הרכב מיוחד של בית המשפט העליון. בראש הרכב המיוחד ישב נשיא בית המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, שכתב את ההחלטה, ועמו מ"מ הנשיא, השופטת מרים בן־פורת והשופטים משה בייסקי, שלמה לוין ואברהם חלימה. ההחלטה לדחות את העתירה נתקבלה פה אחד.

האם רווחים מקרן פטורים ממס?

המחלוקת בין הצדדים נסבה בעיקר על השאלה, האם הרווחים שנצברו מן הקרן פטורים ממס. נציב המס טען, כי כל עוד הכסף מיועד לצורכי השתלמות מקצועית — הוא פטור ממס, אך כאשר הקרן נפדית בשל פרישה, יש לראות בה הכנסת עבודה ולנכות מס על הרווחים. בר־זאב טען לעומתו, כי החוק פוטר מניכוי מס על רווחי הקרן, בלי תלות במטרה לשמה נפדה הכסף מן הקרן.

השופט שמגר ציין, כי החוק אינו קובע לאילו צרכים רשאי העובד למשוך את הכסף מקרן ההשתלמות. הוא קובע, כי הכסף הנצבר לזכות העובד בקרנות אלה הוא חלק משכר עבודתו, שקבלתו נדחית, וגם המחוקק מעודד דחיה זו על ידי הקניית פטור לקרן עצמה ולרווחים הנצברים עליהם. לא שיקולי השתלמות מקצועית מנחים כאן, אלא שיקולי שכר ומדיניות חסכון, כתב שמגר.

השופט שמגר סיכם, כי קרנות ההשתלמות פועלות בשני מישורים נפרדים: הקרן מסייעת, מבחינת יחסי עובד־מעביד, את גובה ההוצאות שמוכן המעביד להקצות לעובד, על מנת שזה ישתלם השתלמות מקצועית.

במישור השני, קובע שמגר, כאמור, כי קרן השתלמות היא חלק משכרו של העובד, שאותו הוא רשאי לקבל רק לאחר פרישתו מן העבודה, ומגדירה כמסלול חסכון.

בקרן ההשתלמות החשבונאית, הנקראת קרן השתלמות לעובדים המדורגים בדירוג מחקר במערכת הציבורית, נעשה רישום ההפרשות בערכים דולריים. לטענת נציב המס, לא מתבצע בפועל תשלום, משום שהקרן אינה גוף נפרד מהמעביד — המשלם ולכן אין מדובר בתשלום כמשמעותו בסעיף החוק הדן בפטורים ממס של קרנות השתלמות.

הקרן — מעין חסכון

השופט שמגר פסק, כי קרן השתלמות צריכה להיות גוף נפרד מהמעביד, משום שאין הבדל מבחינת התשלום, אם המעביד התחייב להעביר את התשלום לקרן ועדיין לא עשה זאת, או התחייב כלפי העובד להעביר אליו כסף ועדיין לא מימש את התחייבותו.

השופט גם דחה את הטענה, כי תשלום חייב שיהיה בפועל, וקיבל לכן את הטענה שאין לנכות מס מתשלומי קרן השתלמות הדדית.

השופט שמגר מסכם את פסק הדין באמרו, כי עיקר חשיבותה של הקרן מתמצית בכוונות לדחות קבלת חלק מהשכר, ביחד עם הפטור על הסכום הנדחה. זה מעין חסכון של העובד, אם אצל המעביד ואם אצל גוף נפרד ממנו. המחוקק לא ראה להפריד בין סוגים שונים של קרנות השתלמות. איני סבור, שיש לעשות זאת גם בדרך של פרשנות שיפוטית — דברי השופט שמגר.

בית המשפט חייב את המדינה בתשלום הוצאות למשיב בסך 2,500 שח.

המלצה לחייב התעשיה הממשלתית להעסיק בקבלנות מפעלים קטנים

הוועדה המיוחדת לבדיקת הסיוע לחברות קטנות ממליצה שהעבודות בקבלנות משנה יהיו בהיקף 15% מכל הזמנה בתחום המתכת והאלקטרוניקה

מאת צבי זרחיה סופר "הארץ" לענייני כלכלה

התעשיה שבבעלות ממשלתית תחוייב להפנות עבודות בקבלנות משנה למפעלים קטנים ברחבי הארץ. כך עולה מהמלצת הוועדה המיוחדת לבדיקת הסיוע למפעלים קטנים, בראשותו של מנהל הטקסטיל העוזר בתמ"ס, יוחנן לוי.

הכוונה לקבוע הסדר שלפיו יבצעו חברות אלו עבודות בקבלנות מישנה בתחום המתכת והאלקטרוניקה בהיקף של 15 אחוזים מכל הזמנה, מעל היקף שיקבע מראש.

כמו כן, הוועדה ממליצה להגביל באופן אדמיניסטרטיבי את יבוא הציוד השבבי בארץ כדי לבטל כפילויות וביזבוז בציוד זה, הנמצא הן בתעשיות הבטחוניות והן אצל קבלני מישנה.

להערכת הוועדה, כפילות זו הביאה לבזבוז של יבוא ציוד בהיקף של עשרות מיליוני דולרים בשנתיים האחרונות. לצורך הפעלת ההסדר, שיוחל בהוראות שעה למשך שנה, מוצע שנציגי משרד התעשיה, בתיאום עם המשרדים הנוגעים בדבר, יקבעו קריטריונים ליבוא זה.

הוועדה גם ממליצה שהממשלה תממן שירותים טכניים ועזרה הנדסית, המוזמנים כיום מחוץ בקבוצת בקבלת הזמנות יצוא, אצל חלק מקבלני המישנה הקטנים. הפעלת העזרה במערכות האלה, תפוקה על ידי חברה ציבורית שחבריה יהיו קבלני מישנה.

על מנת לקדם את היצוא כאיור ופה, ממליצה הוועדה כי הממשלה תממן העסקת שני אנשי מכירות בעלי ידע מקצועי לשוק הגרמני והאמריקאי אשר יפעלו לקידום יצוא הענף. המדובר בהעסקתם לתקופה של שנה הם יופעלו על ידי החברה הציבורית שתוקם.

הוועדה מעריכה כי היקף הסיוע הכספי שיידרש למימון התוכניות המוצעות מסתכם בכ־250 אלף דולר לשנה. מומלץ כי שר התעשיה יבחר ועדת היגוי שתבצע את ההמלצות האלה ותפקח על ביצוען.

עוד סבורה הוועדה שיש לארגן פעילות הדרכה וסיוע מיוחדים לקבלני המישנה באמצעות מכון היצוא וכן בדיקה האפשרויות למציאת הסדר של פריסת חובות של מיפעלים במצוקה, ברוחם להסדרים שב־מצב בגופים אחרים במשק.

ההחלטה על הקמת הוועדה באה בעקבות המצב המיוחד שנוצר בתעשיה הקטנה והבינונית שנפגעה באופן יחסי יותר ממפעלי התעשיה הגדולים והמבוססים, בשל הקיצוץ החד בתקציב משרד הבטחון וכן בגלל צמצום הפעילות המשקית, במיוחד בתחום קבלנות המישנה. מסקרים מדגמיים שערכה הוועדה, עולה כי היקף פעילותם של קבלני המישנה הצטמצם בצורה דרסטית וכדי למנוע הדרדרות המשבר הגיעה הוועדה למסקנה בצורך לנקיטת צעדים.

קונסורציום בשותפות כלל זכה במכרז להקמת מאגרי דלק בנגב

מאת יהודה שרוני סופר "הארץ" לענייני כלכלה

קונסורציום ישראלי־שוויצרי־איטלקי, בו שותף קונצרן כלל, זכה במיכרז להקמת מאגרי דלק תת־קרקעיים בנגב, בהיקף כספי של 80 מיליון דולר.

הקמת המאגרים תימשך ארבע שנים, ותשתתף בה חברת הבנייה אחוזים מקבוצת כלל. את הפרויקט כולו תנהל חברת שירותי נפט הממשלתית, והאחראית בתוקף תפקידה לאחזקת מלאי הדלק בארץ.

ראש הממשלה בפגישה עם נשיא התאחדות התעשיינים, דב לאוטמן. צילום: יוסי אלוני

אמוראי: דרוש מיד קיצוץ מינימלי בתקציב בשיעור 120 מיליוני דולר

במקביל יש לקצץ לפני סיום שנת התקציב 86' 400 מיליון דולר מתקציב השנה הבאה

מאת צבי זרחיה סופר "הארץ" לענייני כלכלה

סגן שר האוצר, עדי אמוראי, אומר כי התוכנית הכלכלית עומדת כעת לפני פרשת דרכים, בעיקר בשל הגידול בצריכה והחריגות בתקציב המדינה. לדבריו, יש לבצע קיצוץ מינימלי של 120 מיליון דולר כבר בחודשים הקרובים, ולפני סיומה של שנת התקציב 86' ואחר כך לקצץ 400 מיליון דולר מתקציב 87'.

הוא סבור שיש לאזן את התוצר המקומי עם השימושים (הצריכה וההשקעות) בין היתר, באמצעות הקיצוץ בתקציב המדינה, הקטנת האינפלציה, הקטנת הגירעון במאזן התשלומים והקטנת האבטלה. אם תימשך העלייה בצריכה הפרטית, שתגדל השנה בכ־10 אחוזים, בלי שתאוזן על ידי קיצוץ בתקציב המדינה, "תפסיד" ישראל מדי שנה, בשלוש השנים הקרובות, 800 מיליון דולר.

לדעת אמוראי, במקביל לקיצוץ בתקציב, יש להנהיג רפורמה במס ההכנסה שתשמור על היקף הכנסות המדינה ממסים. עיקריה — הרחבת בסיס המס על ידי ביטול פטורים ובמקביל הורדת שיעורי המס. תיבצע רפורמה בשוק ההון שתאפשר לסקטור העיסקי לגייס בשנה הבאה 1.5 מיליארד ש"ח. בתחזית התקציב לשנת 87', מוצע להשאיר את שיעור ההרמה השנתי על 400 מיליון ש"ח, כפי שקיים בהצעת תקציב המדינה לשנת 86'.

אמוראי הוסיף כי בשנת 86', עמד לרשות המשק מימון נוסף בהיקף של כ־2 מיליארד דולר המורכב מסיוע חירום מארה"ב בסך של 750 מיליון דולר, חיסכון כתוצאה מירידת מחירי הדלק בעולם בהיקף של כ־700 מיליון דולר, חיסכון של כ־100 מיליון דולר בסחר היצוא היבוא, חיסכון של כ־220 מיליון דולר בתשלומי הריבית על החוב החיצוני, והוצאת כספים מ"פתס" בלסות" בסך של 250 מיליון דולר.

פורסמו דוחו"ח קבוצת "אלרון":

11 מיליון ד' הפסד ל"אלסינט" ברבעון הראשון של שנת 1986/7

מאת יהונתן שרמן סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שתים מהחברות בקבוצת "אלרון" פרסמו אתמול את הדוחו"ת הכספיים שלהם ומהם עולה, כי חברת "אלסינט" עדיין מפסידה סכומי כסף ניכרים. "אלסינט" דיווחה על הפסד של 11 מיליון דולר ברבעון הראשון של שנת 86/7' בהשוואה להפסד של 4. 15 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.

"אלסינט" מוסרת, כי אילו היו מיישמים את הסדר פריסת ההוצאות של החברה בסוף אותו רבעון, היה ההפסד של החברה פחות ומסתכם ב־8. 7 מיליון דולר בלבד.

מכירות החברה נותרו יציבות פחות או יותר והסתכמו ב־30 מיליון דולר בהשוואה למכירות של 31.4 מיליון דולר אשתקד.

ב"אלסינט" צופים, כי מצבה הפיננסי של החברה ישתפר במרוצת השנה, הן בגלל יישום תוכנית ההבראה והן בגלל הסדר פריסת החובות שבוצע בחברה.

מאידך, המצב טוב יותר בחברת האחות של "אלסינט" — חברת "אלביט". חברה זו דיווחה על רווח נקי של 6.6 מיליון דולר במחצית השנה הראשונה של שנת העסקים '86/7 — אך גם נתונים אלו מעידים על ירידה ברווחיות של חברה זו ב־27 אחוזים בהשוואה לרווח של 9.1 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. החברה מסבירה את הירידה ברווחיות בהפרשות המיסים.

במכירות החברה היה גידול מועט של אחוז אחד והמכירות של "אלביט" הגיעו ל־76.4 מיליון דולר בהשוואה למכירות של 75.7 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

"אלביט" מסרה כי השקיעה מאמצים רבים בהגדלת יצואה וכי כיום 60 אחוזים ממכירותיה הן לשוקי יצוא.

עובדי חשמל יקבלו תוספות שכר המסתכמות בכ־15%־20%

מאת אלי אלעד, סופר "הארץ"

עובדי חברת החשמל יקבלו כנראה תוספת שכר המסתכמות בכ־15%־20%, בהתאם לדרגות השונות בחברה. אלה הן "תוספות משלימות" להסכמי השכר ל־1986־1984.

התוספות הן במרכיבים שונים של השכר וסוכמו עקרונית בשלשום ואתמול, לאחר ששר האוצר, משה נסים, נתן "אור ירוק" לסכם את המו"מ הממושך, שבו החל לפני יותר מחצי שנה, וזאת לאחר שנפגש עם מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, ויו"ר האיגוד המקצועי, חיים הברפלד.

ההסכם טרם נחתם רשמית. בין השאר ממתינים לסיום בירור שייערך באיגוד המקצועי בין ההסתדרות המתנגשים להסתדרות, בקשר לתוספת שניתנה למנהלים בחברת החשמל ובוועד הוותק. במקביל מתנהל מ"מ, במסגרת ההסכמים ל־1986, לקידום כל עובדי חברת החשמל בדרגותיהם, כפי שסוכם במשק הציבורי. הסכום הכספי אינו כולל, ככל הידוע, התייחסות לנושא החשמל היום.

ההסכם לתוספות שכר בחברת החשמל מוליך בוולקן הסכמי שכר קיימים בחברה, לרבות התוספת השנייה במחלוקת על תוספת ה־6% שניתנה לפני בשנתיים לעובדי החברה, ועליה עירערה במשך תקופה ארוכה רשות החברות הממשלתיות.

התעשיינים: השנה יחסרו 600 מיליוני דולר לכיסוי הגרעון במאזן התשלומים

מאת יהונתן שרמן סופר "הארץ" לענייני כלכלה

ראשי התאחדות התעשיינים התריעו אתמול בפני ראש הממשלה על המצב החמור במאזן התשלומים ודב לאוטמן, נשיא התאחדות התעשיינים אף הזהיר, כי השנה יחסרו 600 מיליון דולר למימון הגרעון בחשבון זה.

התעשיינים, שהגישו לראש הממשלה, יצחק שמיר, מסמך מקיף ובו המלצותיהם לשינויים הדרושים במשק, ציינו כי המגמות השוררות כיום מדאיגות מאוד.

לאוטמן ציין בין השאר, כי התחזיות הקודרות של התעשיינים מחודש ספטמבר הולכות ומתאמתות וכי מקור הבעיה כיום הוא בגידול של 18 אחוזים ביבוא לישראל במונחים ריאליים בהשוואה לשנת 85' בשעה שהיצוא יגדל רק ב־6 אחוזים.

לאוטמן ציין עוד, כי התעשיינים ציינו, כי יש לפעול לשינוי המצב על ידי ייקור היבוא והעלאת כדאיות היצוא, שריווחיותו כיום מצויה בשפל. כן ציינו כי הדרך להבראת המשק תהיה רק באמצעות קיצוץ בהוצאה הציבורית, הגדלת החסכון הפרטי והקטנת נטל המס ממירה על היצרנים המיוצרים ליצוא.

מוכנים להיות שותפים לכל מהלך במשק.

ראש הממשלה אמר בתגובה, כי התעשיינים יהיו שותפים מלאים למהלכים הבאים שיתרחשו במשק, אך המועצה הכלכלית הברתית תדון בנושאים אלו רק לאחר שהצעת התקציב הראשונית תגובש. הוא הסכים גם, כי יש לפתור את בעיית ריווחיות היצוא ושבלעדי פתרון כזה יקטן היצוא בעתיד.

ערכה את העמוד: עדה אושפיז

רצח בפיליפינים

מנהיג פועלים בפיליפינים, רולאנדו אולאליה, נרצח אתמול עם נהגו במרכז של מאנילה. אולאליה עמד בראש האיגוד המקצועי המיליטאנטי "תנועת 1 במאי", ונבחר באחרונה לנשיא מפלגת העם, מפלגת שמאל חדשה. בתצלום: תומכי המפלגה צופים בגופתו (תצלום: איפי)

הבית הלבן אסר על סעודיה להטיס איוואקס ליד עיראק

"ניו יורק פוסט": האיסור הוא חלק מהעיסקה עם איראן

מאת שלמה שמיר סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). לפי הוראה של הבית הלבן, נאסר על מטוסי ביון מדגם איוואקס המוחזקים על ידי סעודיה לבצע טיסות ליד הגבול העיראקי. האיסור הוא חלק מעיסקה בין הממשל האמריקאי לאיראן לשחרור בני הערובה. כך מסר אתמול הניו יורק פוסט.

העיתון אומר, כי צעד בלתי שגרתי זה, המהווה, למעשה, הפרה של הנייטראליות האמריקאית במלחמת המפרץ, נעשה כדי לעודד גורמים מתונים בתוך איראן, המעוניינים בחידוש היחסים עם ארה"ב.

מטוסי איוואקס נמכרו לסעודיה ב־1982 כחלק מן האסטרטגיה האמריקאית להגן על מדינות המפרץ הפרסי מפני תוקפנות מצידה של איראן.

צפוי עכוב משפטו של מחבל בברלין עקב לחץ של סוריה

עתוני מערב גרמניה: שלטונות בתי הסוהר הפיצו שמועות כי אחמד האזי הנאשם בפיצוצים שומע "קולות משונים"

מאת דניאל דגן סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). מערב גרמניה עשויה להימנע מהעמדתו לדין של המחבל הערבי, אחמד האזי, שהוא אחיו של מי שניסה לפוצץ את מטוס אל על בלונדון — דיווחו אתמול עיתונים מערב גרמניים.

לדברי העתונים, מתנגשת תרבות, כנראה בלחץ סורי, לדחות או למנוע את המשפט, בטענה כי האזי אינו שפוי בדעתו. משפטו של האזי (35) עומד להפתח ביום ב' הקרוב במערב ברלין. הוא מואשם בפיצוץ במשרדי אגודת הידידות הגרמנית־ערבית, וכן במעורבות בפיצוץ הדיסקוטק "לה בל". במשפט צפויה חשיפת המעורבות הסורית בשני הפיגועים.

עתונים גרמניים דיווחו אתמול כי בימים האחרונים, הפיצו שלטונות בתי הסוהר שמועות כי האזי, הנמצא במעצר, שומע במשך כל שעות היום והלילה "קולות משונים". על פי השמועות, עומד האזי להבדק על־ידי מומחה שמוצאו מזרחי, משום שרק מומחה כזה יוכל לטפל בבעיה רפואית־פסיכולוגית של ערבי. ההצעה במערב ברלין היא, כי יהיה נסיון לקבוע שהאזי אינו מסוגל לעמוד למשפט.

על־פי הידיעות, נתונה בון ללחץ סורי כבד שלא להעמיד את האזי לדין, מעריכים כי בון, מצידה, תתחמק ברצון מן המשפט הצפוי, משום שתוצאותיו עלולות לאלץ אותה להטיל צעדי ענישה על סוריה, בשל מעורבותה בטרור הבין־לאומי. מערב גרמניה, יחד עם צרפת, דחו בימים האחרונים צעדי ענישה בהיקף מלא, למרות דרישות בריטניה והחלטות השוק.

העיתון "די וולט" מדווח בנוסף לכך, כי מערב גרמניה גירשה, ללא משפט, סוכנים סוריים שרצחו בעיר אאכן את אשתו של אחד ממתנגדי משטרו של חאפז אסאד, עיסאם אל עטאר. לדברי העיתון, הסוכנים הסוריים שהשתתפו ברצח נתפסו וגורשו. "די וולט" אינו מציין מתי אירע המקרה.

תולעים לסילוק אשפה ואוהל בלי עמודים ביריד הממציאים

נירנברג (ע"ד). שורה של המצאות מקוריות ויוצאות דופן הוצגו ב"יריד הממציאים" השנתי שנערך באחרונה בנירנברג.

הרי כמה מן הרעיונות של הממציאים, אשר עודם מחכים למימוש: מערכת סילוק אשפה המופעלת על ידי תולעים; אוהל שאפשר להקימו תוך שניות, בלי לטרוח בהצבת עמודים וקשירת חבלים; כלי להמסה, השומר באופן אוטומטי על טמפרטורה המאפשרת מריחה נוחה של החמאה על הלחם.

ביריד השנה השתתפו 168 ממציאים, אשר התחרו על תשומת לבם של מאות חברות, פושים אחרי מוצרים מבטיחים חדשים.

אחד הממציאים, רוברט בינטנר, סבור כי השימוש בתולעים לסילוק פסולת אורגנית הוא בגדר של אפשרות מעשית. הוא תיכנן מכשיר קומפוסט מפעל על־ידי תולעים, שהוא גדול קצת יותר מפח אשפה רגיל ומחירו 550 מארק (כ־255 ש"ח). המיתקן מכיל מאות תולעים הזוללות פסולת כמו נייר, קליפת תפוחי־אדמה וסוגים אחרים של אשפה טבעית, ויוצרות קומפוסט המשמש לדישון גינות. מחפשים רשת שיווק שתפיץ את המוצר בקנה־מידה נרחב יותר.

ממציא מדרום־קוריאה, אחד מתוך קבוצה של 19 דרום־קוריאנים שהציגו את עבודותיהם ביריד, הביא מגפי צעידה, שניתן לנעול אותן ולקשור את שרוכיהן תוך שניות. "הסוד הוא, לקבוע את נקבי השרוכים במירווחים נכונים, כך שאפשר למתוח את השרוכים בזווית אופטימליות", הסביר הממציא.

ממציא איטלקי, ויננצו סלאצי, הביא ליריד מקל רב־תכליתי לטיפוס הרים. המקל חלול מבפנים וניתן לאחסן בו תרופות, גפרורים לשעת חירום ומזרק עם תרכיב נגד הכשת נחשים.

התאחדות בתי מלון אסרה מו"מ עם על שכר עם עובדי אירוח

מאת זוהר בלומנקרנץ סופר "הארץ" לענייני תיירות

הנהלת התאחדות המלונות החליטה אתמול לאסור באופן מוחלט על כל בתי המלון בארץ החברים בה, ועל סניפיה השונים, לנהל כל משא ומתן מפעלי או אזורי עם הסתדרות עובדי האירוח על חידוש הסכמי השכר במגזר. זאת, לאחר שהסתדרות עובדי האירוח פרשה מצוות המשא ומתן עם המלונאים, במחאה, כטענתה, על עמדתה של התאחדות המלונות בשיחות על תוספת שכר.

הפירוש המעשי של צעדים אלה הוא החרפה נוספת בסכסוך העבודה במגזר המלונאות, העלולה להביא להשבתה של בתי מלון. נודע כי הנהלת התאחדות המלונות החליטה בישיבתה אתמול, להביא לפני הועידה הארצית של האירגון הצעה להקמת קרן עזרה הדדית לבתי מלון שייפגעו על־ידי שביתות או עיצומים. הועידה הארצית של אירגון הגג של בתי המלון אמורה להתקיים ב־10 בדצמבר. הנהלת התאחדות המלונות החליטה לדרוש בכל תוקף מלשכת התאום של האירגונים הכלכליים ומהאגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, לנקוט בצעדים להחזרת נציגי הסתדרות עובדי האירוח לשולחן הדיונים, ולבטל את הכרזת סכסוך העבודה במגזר.

במקרה של כשלון צעדים אלה — תפנה התאחדות המלונות לבית הדין לעבודה, בדרישה להוציא צווי־מניעה נגד עובדי בתי המלון. הנהלת התאחדות המלונות עומדת על המשך קיום המשא ומתן במגזר, ותניפת הסכם שכר חדש ברמה הארצית, ולגבי כל עובדי בתי המלון.

שר ההגנה המצרי בראש משלחת צבאית לארה"ב

ידונו בחוב הצבאי המצרי לארה"ב הנאמד ב־4.5 מיליארד דולרים

קהיר (ע"צ). סגן ראש הממשלה ושר ההגנה של מצרים, הפילדמרשל עבדול חלים אבו גזאלה, יצא אתמול לוואשינגטון בראש משלחת צבאית לביקור רשמי של ימים אחדים בארה"ב. הוא יבדוק את בעיית החוב הצבאי המצרי לארה"ב, וכן שאלות שונות הנוגעות לענייני חימוש.

המוסף הכלכלי של העיתון "אל אהרם אל איקטיסאדי" מסר, כי ממשלת מצרים וארה"ב עוסקות להגיע בקרוב לכלל הסכם בשאלת החוב הצבאי המצרי, הנאמד כיום ב־4.5 מיליארד דולר. הפיגור בתשלומים על חשבון החוב הזה מגיע עד כה ל־540 מיליון דולר. פיגורים אלה נושאים ריבית בשעור של 17 אחוז, ומצרים מבקשת להוריד את הריבית ל־7 אחוזים בלבד.

לדברי "אל אהרם איקטיסאדי" מנסה קבוצת בנקים אמריקאיים לשכנע את האוצר של ארה"ב ואת הקונגרס לתת ערבות למילווה בסך 1.5 מיליארד דולר למצרים, כדי לסייע לה להוריד את חובה הצבאי לארה"ב.

עיתון לבנוני:

אצבע של מפקד באש"ף נכרתה ביוון לזיהוי

ביירות (ע"מ). אצבע של מפקד באש"ף נכרתה כשלוחה לזיהוי, מסר העיתון הלבנוני "אל־שראע".

העיתון מספר כי המקרה אירע בעקבות הריגת חבר המועצה הצבאית הפלשתינית ומפקד הכוחות הימיים הפלשתיניים עמיד מוצ'ר אבו עזאלה באתונה. שלטונות הביטחון היווניים כרתו אחת מאצבעותיו ושלחו אותה לאינטרפול כדי לבדוק לפי טביעות אצבעותיו אם היה לו עבר טרוריסטי.

ששיה נולדה בלונדון

לונדון, (ע"צ). אשה בריטית ילדה כאן אתמול ליום ה' ששיה — שלושה בנים ושלוש בנות.

דובר מטעם בית החולים "המרטון" שבמזרח לונדון, שהודיע על כך, הוסיף ששלומם של ששת הילדים — טוב.

לאם המאושרת בת, בגיל שלוש.

הששיה נולדה לאחר טיפול להגברת הפוריות.

הערכות סותרות על הסבוב השישי של שיחות ז'נווה

ז'נווה (ע"ר). ארה"ב וברה"מ סיימו סיבוב שישי של שיחות בנושאי נשק גרעיני ואמצעי לוחמה בחלל. האמריקאים סבורים כי זה היה סיבוב השיחות "הפורה ביותר עד כה", ואילו הסובייטים הביעו דאגה מהיעדר הישגים בשיחות.

ראש המשלחת האמריקאית לשיחות, מקס קאמפלמן, אמר אור ליום ה', בתום הישיבה המסיימת "זה היה הסיבוב הפעיל ביותר והפורה ביותר עד כה". הוא הביע את הדעה שהשיחות יתחדשו במוצאית ינואר. בהוסיפו כי בכוונות הצדדים להמשיך גם ב"שיחות ביניים" בין סיבובי השיחות הרשמיים.

אולם ראש המשלחת הסובייטית, ויקטור קארפוב טען כי המשלחת האמריקאית "עשתה כל שביכולתה כדי למחוק את הישגי רייקיאוויק". בהודעה לעיתונאים סובייטיים בז'נווה הוסיף קארפוב כי "עבודה זו מדאיגה אותנו".

קארפוב קרא לוואשינגטון לנקוט צעדים מעשיים כדי ליישם את ההסכם שהושג, לדברי מוסקווה, בשיחות הפסגה באיסלנד במוצאית אוקטובר, בדבר חיסולם של כל אמצעי הלוחמה האסטרטגיים תוך 10 שנים.

ערך את העמוד: משה וייספלד

هكذا من الاصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

הצ'כי פימק לא הותיר סיכוי למנסדורף וניצח 6–3, 6–3

גם המדורג ראשון שטפאן אדברג הודח

טניס

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). שמונה־עשרה שעות אחרי ניצחונו הגדול על הנרי לקונט, איכזב כאן עמוס מנסדורף כאשר הודח בסיבוב השני ע"י הצ'כי ליבור פימק 6–3, 6–3. מנסדורף נראה עייף ובלתי מרוכז במישחק שנערך בשעות הצהריים באולם ומבלי.

ההפתעות נמשכו בטורניר "בנסון אנד הג'ס". אחרי הודחם של לקונט ומקנרו בא תורו של המדורג מספר אחד בטורניר והמחבט הר־ביעי בעולם, שטפאן אדברג משוודיה. הוא נוצח בסיבוב הראשון ע"י השווייצרי יעקב לאסק 6–7, 6–3, 6–4. המדורגים שלוש וארבע עדיין בתמונה: יאניק נואה ניצח את מייק דפאלמר (ארה"ב) 6–2, 6–7 והצ'כי מילוסלאב מצ'יר גבר על הגרמני אריק יֶלֶן 6–3, 6–1, 6–2.

בטורניר הנשים בשיקאגו הפתיעה הבולגריה בת ה־17 קטרינה מאלייבה בניצחון על המדורגת שלישית, הלנה סוקובה (צ'כיה), 7–5, 6–1.

נאור, מרגשטיין וצור הודחו בטורניר חיפה

עוד שלושה ישראלים הודחו אתמול בטורניר השלישי של סבב פתקל במרכז הטניס בחיפה. עמית נאור נוצח ע"י פוסיגנר מגרמניה 6–3, 6–4, 6–4. בועז מרגשטיין הפסיד לטורקי דמיר 3–6, 6–3, 2–6 ומנשה צור פרש בשל מחלה במערכה השנייה נגד הגרמני אציגנר.

בטורניר הנשים בסבב פיליפס עלו שלוש ישראליות לרבע הגמר: אילנה ברגר, דליה קוריאט והבית גלאון.

מישחקי רבע הגמר יהיו היום אחר הצהריים (14.00) וחצי הגמר בשבת ב־11.00.

מחזור הי"8 בליגה הלאומית לכדורגל

המוביל הירושלמי יהנה מחלוקת נקודות בהתקווה

מאת משה הר־געש

טבלת הליגה הלאומית

.1	בית"ר י־ם	8–187	15
.2	בני־יהודה	7–117	13
.3	כפר־סבא	5–97	13
.4	מכבי חיפה	4–77	13
.5	מכבי ת"א	5–127	12
.6	שמשון ת"א	3–67	12
.7	מכבי נתניה	7–77	11
.8	הפועל פ"ת	4–67	10
.9	מכבי פ"ת	6–87	9
.10	הפועל ת"א	6–47	7
.11	מכבי יבנה	5–37	7
.12	באר־שבע	6–37	7
.13	בית"ר ת"א	13–97	7
.14	מכבי יפו	11–77	6
.15	הפועל לוד	7–47	5
.16	ב. נתניה	19–27	1

מוביל טבלת הליגה הלאומית לכדורגל, בית"ר ירושלים, ינסה מחר לבצר את מעמדו בפיסגה, לעומת ניסיונות הרודפים אחריו לצמצם את הפער. המוביל יארח בבלומפילד את מכבי יפו. המישחק המרכזי של המחזור הי"8 יהיה בשכונת התקוה, כאשר בני־יהודה המדורגים במקום השני יארחו את הפועל כפר־סבא המדורג שלישי. גם מכבי חיפה ישחק בבית נגד הפועל באר־שבע. מירב העניין יהיה ודאי באיצטדיון רמת־גן אשר יארח בהצגה כפולה מיפגש ערים תל־אביב — פתח־תקוה. במישחק הראשון יתמודדו מכבי פתח־תקוה והאלוף הפועל תל־אביב (12.30). לאחר מכן יארח הפועל פתח־תקוה את מכבי תל־אביב. השעה הראשית למישחקים 14.30.

בית"ר ירושלים — מכבי יפו

הבית"רים טוענים, כי זו תהיה העונה שלהם. במישחק הבית עם מכבי יפו בבלומפילד הם יבקשו להוכיח זאת פעם נוספת.

★ התחזית שלי: ניצחון לירושלים.

בני־יהודה — הפועל כפר־סבא

שתי הקבוצות מציגות כדורגל תוסס, צעיר, דינמי, המשקף היטב את מיקומן בטבלה. השוויון בנקודות עשוי להימשך גם מחר.

★ התחזית שלי: תיקו.

מכבי חיפה — הפועל באר־שבע

שחקני מכבי חיפה מתקשים לשחזר את היכולת המלהיבה שלהם מעונות האליפות. בינתיים הם מר־כבים להסתפק בצבירת נקודות.

★ התחזית שלי: ניצחון לחיפה.

הפועל פתח־תקוה — מכבי תל־אביב

הפועל פתח־תקוה יבקש להתאושש מהפסדו האחרון בכפר־סבא, אך מול מכבי תל־אביב עלולה הצלחתו להיות חלקית.

★ התחזית שלי: תיקו.

מכבי פתח־תקוה — הפועל תל־אביב

ניצחון הבכורה של האלוף עשוי להיות סנונית המבשרת את בוא האביב. המארחים יהיו ודאי הראשונים להודות בכך.

★ התחזית שלי: ניצחון לתל־אביב.

שמשון תל־אביב — הפועל לוד

הלודאים מתקשים למצוא את הדרך למסלול הנכון. עונה זו עשויה לאפשר לשמשונים להמשיך את שרשרת ההצלחות שלהם בחודש האחרון. תחילת המישחק 12.30 באיצטדיון בלומפילד.

★ התחזית שלי: ניצחון לשמשון.

בית"ר תל־אביב — בית"ר נתניה

הבית"רים מתל־אביב שכחו טעמו של ניצחון מאז המחזור השני. מחר תהיה להם הזדמנות נוחה להיזכר בכך, ב"מיפגש העולים". כך לפחות רומזת הטבלה.

★ התחזית שלי: ניצחון לתל־אביב.

מכבי יבנה — מכבי נתניה

הנתנייתים נוטים ללא ספק מעדיפות איכותית, אך שחקני יבנה הוכיחו לא אחת, כי אפשר להתגבר על כך בשקט האופייני, עקשנות ורוח לחימה.

★ התחזית שלי: ניצחון ליבנה.

סיכוי טוב למוליך מיהוד לבצר מעמדו בראש הטבלה

ליגה ארצית

מאת סופר "ספורט הארץ"

המוליך הטרי, הפועל יהוד, עשוי לבצר את מעמדו בפיסגה. הוא מועמד לנצח במיגרשו את הפועל עכו המדורג רביעי.

גם הפועל חדרה המדורג שני יתמודד בבית עם יריב מתמצרת, הפועל חולון. הסיכויים שקולים, הביתיות היא שעשויה להכריע את הכף. משוכה גבוהה מצפה למכבי שעריים בדמות מישחק חוץ עם הפועל רמת־גן.

הפועל חיפה יתמודד (היום) עם העולה החדש הפועל דימונה. לנר סינן העדיף של החיפאים יהיה ודאי משקל רב. עולה אחר, הפועל בית־שאן, יארח במישחק מסקרן את הפועל טבריה בדרבי העמקים.

הפועל ירושלים יבקש להוכיח, כי ניצחונו הראשון ביום ג' לא היה מיקרי. הוא יתמודד בחוץ עם הפועל מרמורק. בית"ר רמלה מסוגל להישג כלשהו במישחק הבית עם מכבי רמת־עמידר, וכך גם העולה החדש בית"ר נהריה שיארח (היום) את הכח רמת־גן. השעה הראשית למישחקים 14.30.

הפועל ת"א במצוקה: הפגין חולשה ונכנע גם לגליל

כדורסל

מאת סופר "ספורט הארץ"

המחזור השמיני בליגה הלאומית בכדורסל שנערך אמש, הוכיח שוב כי בליגה זו קשה לחזות מראש את תוצאות מרבית המישחקים. הפועל גליל־עליון, אחרי הפסד ביתי למכבי חיפה, בא לתל־אביב והכניע את הפועל באולם אוסישקין 90–79. התל־אביבים, כפי ששיחקו אמש, נראו אומללים למדי.

באירוע יצאו החיפאים של מכבי לנתניה וחזרו משם מובסים 97–82, מה שמוכיח בראש ובראשונה שמי שקבר כבר את אליצור, הקדים לעשות זאת. נראה כי סימס והחבר'ה התאוששו מאכזבת קאנטו מה שקשה לומר על הפועל חולון, שהתקשה לנצח במיגרשו הביתי את הפועל רמת־גן 84–78.

מכבי רמת־גן זכה בניצחון חשוב במאבק התחתית, 85–82 על הפועל גבת. אבל את הניצחון המרשים ביותר השיג הפועל חיפה על בית"ר תל־אביב, 107–85, ניצחונו השני בלבד העונה.

למכבי תל־אביב הספיק הילוך שני בירושלים לנצח את הפועל 104–85.

הניצחון הקל הפתיע את חיפה

גם בחלומותיהם ודאי לא שיערו כדורסלני הפועל חיפה ומאמנם רני כהנא, כי ניצחונם השני העונה, על הקבוצה המפתיעה של בית"ר תל אביב, יושג בצורה קלה כל כך. במישחקה הטוב ביותר מזה זמן רב הצליחה החבורה החיפאית, תוך הפגנת רוח לחימה ומישחק צוות, ליצור יתרון מבטיח בפתיחה ולשמור עליו עד לסיום. בהפסקה הו־ליכו החיפאים 57–33 ולשיא הגדילו את יתרונם בדקה ה־25 כאשר עלו ל־73–39. אלא שיתרון 34 הנקודות צומק בהדרגה על ידי הבית"רים, עד 77–68 בדקה ה־33. כשנדמה היה, כי המישחק "נפתח" מחדש לחצה חיפה והגדילה את הפער.

הכדורסלן הבולט במגרש היה דורון קסקי שקלע 30 נקודות ב־33 הדקות בהן שותף. הוא הפליא באחוז דיוק גבוה הן בקליעות חוץ, הן בהתקפות מתפרצות, הן בעונשין. בדקות בהן ישב קסקי על הספסל, הצליחה בית"ר לצמק. בין חניכיו של כהנא (שניהל היטב את קבוצתו) בלט כרגיל וולאבר יוסטון, ובמחצית הראשונה גם ג'ונתן דלול.

בית"ר ת"א שהוליך רק פעם אחת בכל המישחק (2–0) היה צל של עצמו עד לדקה ה־25. רק בסיום השתפרו הבית"רים ואז נראה מישחק ההתקפה המשובח של מלך הסלים רון דייוויס ומישחק קלאסי של שוקן צייר ברמתו של רודייש ג'ונס. אלא שמחיקת פיגור כה גדולה היתה מעל לכוחותיהם של שחקני המנורה והם נכנעו לסיום הטוב של קסקי, יוסטון ודלול.

שיפוטם המעולה של ווידובינץ' ובריין ראוי לציון מיוחד.

יוסף גלזר

רחמנות על הפועל תל אביב

המוות נתון פקודה, אבל היד כאילו מסרבת לרשום: הפועל ת"א בסכנה קיומית של הישרדות בליגה הלאומית. וזאת לא רק בגלל ההפסד הביתי להפועל גליל עליון (79–90), אלא בעיקר בגלל צורת המשחק ובגלל היכולת הדלה שגילתה קבוצת הפאר, אשר שנים איימה על הבכורה מכבי תל אביב.

אם ימשיך הפועל ת"א בהפגנת יכולת קבוצתית כה פושרת ועם מד־ ביוריה כה מעטה, כמו אמש, יתמיד מצב הקבוצה וילך. אוהדי הקבוצה יצאו מגידרם וחלקם אף איים על מאמן הקבוצה משה ויינקרנץ בסיום המשחק, כאילו כדי לרוות מלח על הפצעים: ת"א נכנעה לקבוצה עיי־ פה, אלא שגם האורחים מהגליל הגיעו ביכולת פושרת למדי, אפילו קרטיס ברי שהוא העור לא גילה יכולת יוצאת דופן והבוד מרי וייט גילה יכולת טובה רק בהגנה. רק שמואל דיסמן, הרכז הנפלא, היטיב לשחק מכל חבריו והצטיין לא רק בריכוז המשחק, אלא גם בקליעות, כאשר קלע את מירב הנקודות. דיסמן בלט במיוחד במחצית הרא־ שונה, כאשר קלע 4 סלים של שלוש נקודות.

במחצית השנייה, כאשר יתרון הגלילים גדל והלך (עלה בדקה ה־38 ל־18 נקודות 90–72) הירשה לעצמו גם דיסמן להוריד את המתח כיוון שהמשחק הכושל של התל־ אביבים לא חייב תוצאה יוצאת דופן. ליבי ליבי לאוהדי הפועל תל־ אביב. הם יאלצו, כנראה, לחזות העונה במפלות נוספות, וזאת נוכח חסרונו של חיים זלוטיקמן הפצוע. כיוון שאין מי שיוכל להיכנס לנעליו. מרסר והרבינמן כבר אינם יכו־ לים להושיע לבדם, וגם לאריגי נראה כוילדמשחר ובלתי יעיל. קליש ופרישמן רחוקים מלהיות רכזים יעילים, ולעומת דיסמן הם נראו אובדי עצות.

אולי קשה להאמין, אבל הקבוצה הגדולה של הפועל ת"א מצויה היום בתקופתה הקשה ביותר מאז קיומה.

שמואל קליגר

ניצחון גדול להפועל חיפה על בית"ר ת"א 107–85 ★ מכבי ר"ג גבר על גבת 85–82

המישגה של אורן עלה בניצחון

לפני 4 ימים היה אורן שמר בן ה־18 וחצי גיבור ניצחון הפועל איתן/ גבת על הפועל תל אביב, בזכות הטיפת כדור ממייק לארגי בשניות הסיום. אתמול, בכפר המכביה, יכול היה לשחזר את מיבצע הסיום המוצלח שלו, ולהעניק לקבוצתו ניצחון שני ברציפות, אך הוא שגה 10 שניות מהסיום ומנע מקבוצתו ניצחון חוץ חשוב. ביתרון 86–85 איבדה ר"ג כדור ושמר דהר לכיוון הסל הרמת גני, כשלצידו אלן האורדי. אור גורן נותר המגן היחיד של ר"ג, אך שמר, שצריך היה למסור להאורדי, העדיף לזרוק תוך כדי ריצה, גורן חסם אותו והבטיח את הניצחון. הסל האחרון, של רועי שירלצקי, קבע את התוצאה הסו־ פית, 88–85.

היה זה הפסד צורב לאורחים מגבת, שהוליכו במרבית שלבי המשחק וכבר היו ביתרון של 14 נקודות (69–55), אך שילמו מחיר יקר על חוסר ניסיונם, שבא לידי ביטוי כשר"ג לחצה. גבת הוליכה תודות ליכולתו המצוינת של אלן האורדי, שקלע מכל מצב (21 נקודות עד למחצית) והוליך את קבוצתו ליתרון 32–23 בדקה ה־11. כניסתו של יוחאי נעמן שינתה את המשחק לגמרי. בצד קליעות מדוייקות, בפריצות לרחבה ובזריקות מרחוק, הפעיל ביעילות את לאורי גיבסון (13 נקודות). ר"ג ניצלה את יציאתו למנוחה של רצ'ארד מאר (3 עבירות) וצימצמה את פיגורה ל־49–51 במחצית.

המחצית השנייה היתה זהה במהלכה לראשונה, אך סיומה היה שונה. מאר חזר וייצב את ההגנה הרעועה של גבת. בהתקפה המשיך האורדי לצלוף ושני ה"שמרים" יצאו להתקפות מתפרצות יעילות. בדקה ה־26 הוליך העולה החדש 69–55 אולם, רמת גן בביתה היא קבוצה מסוכנת מאוד. מאר צבר עבירה רביעית (28), נעמן המשיך לקלוע וגיבסון, שנשמר על ידי יגאי (אינו בכושר) צלף ללא בעיות. האורדי לא יכול היה להחזיק את קבוצתו בת־ מונה ללא עזרתו של חבריו (מאר מסורבל בהתקפה), ובדקה ה־35 השווה שירלצקי את התוצאה 79–79. ר"ג הוליכה אח"כ 84–81 ו־86–83. אז קלע אורן שמר שתי זריקות עונשין, אבל ביצע את הטעות הגדולה, שעלתה לקבוצתו בניצחון ואולי (בגבת מקווים שלא) גם בהישארות בליגה הלאומית.

גיא צוקר

ליגה לאומית מחזור 8

הפועל גליל־עליון — הפועל תל־אביב (45–54) 79–90

● המצטיין: שמואל דיסמן

● לגליל קלעו: דיסמן 23, ברי 21, ליף 16, חזן 12, וייט 10, סמית 6, בן־עטר 2.

● לתל־אביב קלעו: רובינסון 22, לאריגי 20, מרסר 18, ויליס 8, פרישמן 5, קאליש 2, גרוב 2, אמסלם 2.

● שופטים: דוד דגן ונפתלי עזריה, 1000 צופים באולם אוסישקין.

אליצור נתניה — מכבי חיפה (43–47) 82–97

● המצטיין: גרג גידנס

● לנתניה קלעו: גידנס 33, סימס 14, נורסון 13, ג'ונסטון 12, מאלוביק 10, פייר 9 ברכה 6.

● לחיפה קלעו: ארי רוזנברג 24, ג'ונסון 18, פלאנארס 14, שפע 10, גורדון 7, ירדן רוזנברג 3, שלכטר 2, שטיינהאואר 2.

● שופטים: מוד וורניק ויצחק רמות, 1000 צופים בנתניה.

הפועל חיפה — בית"ר תל־אביב (33–57) 85–102

● המצטיין: דורון קסקי

● לחיפה קלעו: קסקי 30, יוסטון 27, דלול 21, ולס 16, שם־טוב 4, שביט 4.

● לבית"ר קלעו: דייוויס 35, ג'ונס 25, חוזז 9, סלינס 6, קולקס 4, מוסקוביץ' 4, שטיין 2.

● שופטים: ראובן ווידובינץ' וגרוד בריין, 1300 צופים בהיכל הספורט ברוממה.

מכבי רמת גן — הפועל גבת (51–49) 85–88

● המצטיין: יוחאי נעמן

● לרמת־גן קלעו: גיבסון 21, נעמן 20, גורן 16, תומאס 12, בינו 11, שירלצקי 5, באוזי 3.

● לגבת קלעו: האורדי 35, אורן שמר 11, אלון שמר 10, מאר 10, פורת 7, יגאי 6, כהני 6.

● שופטים: מנשה הרמן ואברהם זגול, 200 צופים בכפר המכביה.

מכבי תל־אביב — הפועל ירושלים (44–52) 85–104

● המצטיין: מיקי ברקוביץ'

● למכבי קלעו: ברקוביץ' 24, מגי 18, ג'ונסון 17, ג'מצ'י 16, ליפין 8, ארזאסטי 8, לאומף 6, קורנליוס 4, אורדיטי 3.

● לירושלים קלעו: הרד 31, קנז 12, מילר 12, בראוי 10, בראון 10, בלאט 6, אפשטיין 4.

● שופטים: רמי פישר ודני בורנשטיין, 1,800 צופים בהיכל הספורט במלחה.

הפועל חולון — הפועל רמת־גן (40–43) 78–84

● המצטיין: קית בנט

● לחולון קלעו: באניסטר 22, בנבין 15, אלימלך 13, באזמור 12, יעקבי 10, טרי 10, מאור 2.

● לרמת־גן קלעו: בנט 31, בראוי 14, כיהם 13, בארנר 10, זולדן 8, אבהן 2.

● שופטים: אסא קמינר ושמ־ עון גוטליב, 800 צופים בחולון.

מלך הסלים

● דייוויס (בית"ר ת"א) 254
● מגי (מכבי ת"א) 205
● יוסטון (הפ. חיפה) 194
● גורן (מכבי ר"ג) 192
● הרד (ירושלים) 188

במחזור הבא

● ביום שני: בית"ר תל־אביב — אליצור נתניה (בעזרה), מכבי תל־אביב — הפועל חיפה, הפועל רמת־גן — הפועל ירושלים, הפועל גבת — הפועל חולון, הפועל גליל עליון — מכבי רמת־גן, מכבי חיפה — הפועל תל־אביב.

טבלת הליגה בכדורסל

		משח'	נצ'	הפס'	יחס סלים	נק'
.1	מכבי ת"א	8	8	0	629–857	16
.2	חולון	8	6	2	665–721	14
.3	גליל־עליון	8	6	2	707–755	14
.4	נתניה	8	6	2	708–777	14
.5	הפועל ת"א	8	4	4	653–648	12
.6	בית"ר ת"א	8	4	4	715–682	12
.7	מכבי חיפה	8	4	4	723–741	12
.8	מכבי ר"ג	8	3	5	748–683	11
.9	הפועל י־ם	8	2	6	742–700	10
.10	הפועל גבת	8	2	6	727–649	10
.11	הפועל חיפה	8	2	6	713–674	10
.12	הפועל ר"ג	8	1	7	713–658	9

חולון: צריך רמת גן בחיים

התמזל מזלה של קבוצת הפועל חולון שאחרי שתי התבוססות האחרונות שלה בצרפת ונגד מכבי ת"א, אירחה אמש את האחרונה בטבלה, הפועל רמת־גן. אחרת סביר להניח שהיתה מנוצחת פעם נוספת ולא מנצחת 84–78.

סיפור המישחק התחיל למעשה בדקה ה־31. חולון הובילה 71–61, אברהם חמו ומייקלדיי ריצ'רדסון נטלו פסק זמן והורו לשחקני רמת־גן לעבור לשמירה לחוצה על כל המיגרש. בתוך כמה דקות צומצם הפיגור ל־72–71.

שוב היה המתח בשיאו. דקה וארבע שניות לסיום הובילה חולון 78–75. הכדור היה בידי רמת־גן והרכז הצעיר שלה, אסף כהן, איבד אותו לישראל אלימלך. הוא דלק אחריו וביצע עבירה מכוונת. אלימלך ניצל את שתי זריקות העונשין. כדור החוץ נמסר לנייב בנבין שהוסיף עוד 2 נקודות וחולון הובילה 82–75, המישחק הוכרע.

נראה, כי חולון מצויה עדיין בהלם וילרבאן ואיש משחקניה לא בלט אמש, כולל קני באניסטר. למרות 22 הנקודות ו־10 הריבאונדים. ברמת־גן הצטיין קית בנט עם 31 נקודות הרבה מיבצעים מבריקים. ו"סניקי" נתנס שקטף 15 ריבאונדים.

מנחם כהן

ניצחון אליצור הובטח בסיום

על פי תוצאת הסיום, 97–82, נדמה שנתניה זכתה בניצחון קל, אולם הניצחון הובטח רק בדקות הסיום, לאחר מאבק שקול ומעניין. אליצור פתחה את המשחק עם גרג גידינס בחמישיה הראשונה, במקומו של דני ברכה, והוא לא איכזב את מאמנו יוסי הרדי. גידינס צבר במחצית זו 23 (!) נקודות ובכך חיפה על חולשתו המדהימה של וילי סימס, שלא קלע נקודות ב־20 הדקות הראשונות. נתניה הוליכה 20–18 (11), אך חיפה קלעה מיד 7 נקודות והוליכה 25–20, בעיקר תודות לארי רוזנברג. גם הקלע המצטיין של חיפה, דורון שפע, היה חלש מאוד והסתפק בשתי נקודות. עד לסיום המחצית ראנו גידינס ונורסון להחזיר לקבוצתם של היתרון 47–43.

במחצית השנייה נצמד ברכה לרוזנברג, זה נחלש והחל לצבור עבירות. נתניה הוליכה 63–53 (28), בזכות קליעות של סימס וחמש דקות אח"כ היה יתרונה 72–65. כאן יצא רוזנברג ב־5 עבירות ומיד הצמד אליו תומר שטיינהאואר. שלכטר לא הצליח להתמודד עם ג'ונסטון (10 נקודות ו־8 כדורים חוזרים במחצית השנייה) והיתרון גדל ל־79–66. כאן הוכרע המשחק ויציאתו של ריצ'י ג'ונסון (גם הוא צבר חמש עבירות) לא הותירה לחיפה סיכוי לשנות את התוצאה. ג'ונסטון סיים את המשחק עם 12 כדורים חוזרים וסימס צבר 14 נקודות במחצית השנייה. ריצ'י ג'ונסון היה טוב למדי, אך דורון שפע קלע 10 נקודות בלבד והנקודות שלו חסרו לחיפה.

"העבירות הרבות שצברנו הכריעו את המשחק להתבתנו", אמר בסיום פנחס גרשון, מאמן חיפה.

חנן מאירי

כשבראון יצא פתח מכבי פער

יכולת טובה של שחקני החיזוק לאמאר הרד וריקי בראון, איפשרה להפועל ירושלים להוות יריב שקול למכבי תל־אביב, שניצח 104–85, משך 27 דקות. בדקה זו יצא בראון בעוון חמש עבירות, מכאן והלך דהר מכבי לניצחון, ובתוך עשר דקות פתח פער של 20 נקודות (94–74) עליו שמר עד לסיום.

הקהל הרב שמילא את יציעי היכל הספורט הירושלמי ציפה לתצוגה מרשימה יותר של מכבי תל־אביב. המכבים שיחקו בהילוך שני והתקשו להסתדר מול האיזורית הלוחצת של ירושלים במחצית הראשונה. בעיקר אמורים הדברים לגבי שחקני החוץ. רק קווין מגי שיחק בפרק זמן זה ביעילות הרגילה שלו.

אחרי יציאתו של בראון חל המיפנה, ומיקי ברקוביץ' היה זה שניצח על המיתקפה שהביאה לניצחון מכבי משכנע בסיום. גם חן ליפין שיחק היטב וקלע מבחוץ. בירושלים הרשים שוב לאמאר הרד בעוד שבראון להם היטב מתחת לסלים.

דני דיאמן

"שירים ושערים" תשודר מחר

מאת סופר "ספורט הארץ"

תכנית הרדיו "שירים ושערים" תשודר בשבת זו ובשבת שלאחר מכן לאחר הפוגה בת כמה שבועות. אתמול [illegible] לאפשר לשידורי ישראל לשדר את התכנית בעקבות פניית שר החינוך והתרבות מר יצחק נבון.

בפרק זמן זה ייעשה ניסיון נוסף לפתור את המחלוקת הכספית בין ההתאחדות לכדורגל לרשות השידור ולפתור את הבעיות שמנעו ממחלקת הספורט של הטלוויזיה לצלם את מישחקי הליגה הלאומית עבור התכנית "מישחק השבת".

יקירתנו
חנה הנדל
נפטרה בשיבה טובה
לפרטים על מועד הלוויה נא להתקשר לטלפון 03-476124
תמר גרות (גרטל) ומשפחתה
בתמה הלנה רניה ומשפחתה
בני המשפחה בארץ ובחו"ל

הננו מודיעים בצער רב על פטירתה של
צילי ברט
לאחר מחלה ממושכת
ביום חמישי י"א בחשון תשמ"ז (13.11.86)
ציוותה גופה למדע
המשפחה, והידידים
בחיפה ובירושלים

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו
מקס גרינבויץ ז"ל
ההלויה נערכה ביום שלישי ט' חשון תשמ"ז 11.11.86
האבלים האחיותיה: פני אתרייך וב"ב
יהודית אתרייך וב"ב
יושבים שבעה בבית פני אתרייך טל: 04-447601

במלאות שנה לפטירתו של יקירנו השופט
יוסף נוימן ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, ט"ז חשון תשמ"ז 17.11.86 בשעה 2.30 בבית העלמין הישן בחוף הכרמל, חיפה
נפגשים ליד השער הראשי
המשפחה

שר התיירות
מנכ"ל משרד התיירות
ההנהלה והעובדים
משתתפים בצערו של
מר **מוריס קסטו**
במות **אמו** ז"ל

למשפחת מיזנר
משתתפים באבלכם הכבד על מות
אבנר ז"ל
מנהלי ועובדי החברה
המרכזית לני"ע בע"מ

יקירנו
אהרון (גרשון) בנטוב
איננו
נפטר ביום רביעי י' בחשון תשמ"ז 12/11/86 במילאנו — איטליה
המתאבלים:
אשתו: בקה
בתו: דליה ומשפחתה
בניו: קובי ורוני ומשפחותיהם

במלאות שנה לפטירת יקירנו הבלתי נשכח
ד"ר **שמואל שפרייגן** ז"ל
מוילנה
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון י"ד מרחשון תשמ"ז 16.11.86 בשעה 2.15 אחה"צ בבית העלמין בקרית־שאול
ידידיו ומוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין
המשפחה

מלאו חמש שנים להלקחו של יקירנו
יוסף קרמרמן ז"ל
(יוסקה)
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
ביום שלישי, ט"ז חשון תשמ"ז 18.11.86 בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין בנחלת־יצחק.
בית עץ לבוד
המשפחה

מינהל המחקר החקלאי
מרכז וולקני, בית־דגן
מרכינים ראש על קברו הרענן של
פרופ' **ש. מונסליזה**
מורנו, ידיד ותוקר הגול
הנהלת המינהל
ועובדי המכון למטעים

במלאות שנה לפטירת
אמיליה פרמינגר ז"ל
אלמנת ד"ר ניסן פרמינגר ז"ל
תתקיים אזכרה ביום שני ט"ו בחשון תשמ"ז 17.11.86
בשעה 3.30 אחר הצהרים בבית העלמין נחלת יצחק, תל־אביב
המשפחה

במלאות שנה למותו של אהובנו
אל"מ **צבי טל** ז"ל
נעלה לקברו בבית הקברות הצבאי בחיפה ביום א' 16.11.86 (יד' חשון תשמ"ז) בשעה 15.00 אחה"צ
עדנה טל והילדים

נוף ישוב כפרי קהילתי מערב
ע"י ירושלים
מעוניין במשפחות דתיות
לפנות: קוקי לחמן נטף ד.נ. מעלה החמישה
או נטף: רחוב הרן 10 ירושלים

ארועי שנת המאה להולדת בן־גוריון

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב — יד בן־גוריון

המרכז למורשת בן־גוריון
מזמין את הציבור ליום עיון בנושא:
הספרות העברית ותנועת הפועלים בארץ־ישראל
אשר ייערך בימים ד'־ה', כ"ד–כ"ה בחשון, תשמ"ז, 26-27.11.1986

תכנית הכנס:

חברה תעשייתית ליצוא מערכות הפקת חשמל מאנרגיה סולרית

דרושים:

למחלקת ההנדסה
מהנדס תהליך

חברתנו קולטת טכנולוגיה חדשנית של התזה וצפוי בואקום (SPUTTIRING SYSTEM) של צינורות למערכות קולטי־שמש.
אנו מחפשים מנהל תהליך אשר ישתתף בבנית המכונה וקליטתה במפעל וירכז את צוות המפעילים.
התפקיד כרוך בתקופת השתלמות והרצת הציוד בארה"ב.

הכישורים הנדרשים:
- ★ מהנדס מכונות או חמרים בעל 5 שנות נסיון
- ★ נסיון בהפעלת מערכות ואקום
- ★ הכרת מערכות בקרה והספק — רצוי
- ★ נסיון בהפעלת צוות עובדים
- ★ ידיעת השפה האנגלית — הכרחית

למחלקת הנהלת חשבונות
קלדן/נית

הכישורים הנדרשים
- ★ השכלה תיכונית
- ★ נסיון בקליטת נתונים במחשב
- ★ ידע בהנהלת חשבונות
- ★ ידיעת השפה האנגלית והעברית

למחלקת מימון פרוייקטים
כלכלן/ית

תאור התפקיד:
- ★ איתור ופיתוח מקורות מימון בארץ ובחו"ל
- ★ השתתפות בתהליכי מו"מ עם משקיעים
- ★ קשר שוטף עם חברת האם בארה"ב
- ★ ביצוע ומעקב אחר פרוייקטים מיוחדים בתחום המימון

כישורים נדרשים:
- ★ תואר שני בכלכלה/ מנהל עסקים
- ★ נסיון של 5 שנים בטפול בעסקאות בינלאומיות במוסד פיננסי
- ★ שליטה מלאה באנגלית

למחלקת השווק הבינלאומי
מזכירה

הכישורים הנדרשים:
- ★ השכלה אקדמאית
- ★ שליטה מלאה באנגלית ובעברית כולל ניסות והדפסה
- ★ ידע ונסיון בהפעלת אמצעי משרד ממוחשבים
- ★ נסיון בעבודות מזכירות

משרות אלו מיועדות לנשים ולגברים כאחד

מקום העבודה ירושלים
נא לשלוח פירוט קורות חיים למחלקת כוח אדם, חברת לוז, ת"ד 7929 ירושלים 91079

LUZ INDUSTRIES ISRAEL

חברת החשמל לישראל בע"מ

לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון

דרושים בעלי מקצוע לתקופת הקמת התחנה:
- ★ **מסגרים** בוגרי בי"ס מקצועי עם נסיון
- ★ **חשמלאים** בעלי רשיון חשמלאי מוסמך ומעלה
- ★ **מועמדים לקורס ריתוך** גילאי 22-25, בעלי בריאות תקינה (שיוכשרו בחברה).

אזור מגורים נדרש: אשקלון, אשדוד, יבנה, קרית־גת, שדרות, באר־שבע, קרית־מלאכי (והסביבה)

המעונינים, העונים לדרישות הנ"ל, יפנו בצרוף קורות חיים, למינהל וכח־אדם ת"ד 396 אשקלון.

המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד.

תדיראן
מפעל לתאורה והחשמל

דרושה
מזכירות מנכ"ל
- ★ שליטה באנגלית הכרחית

לפנות לטל' 525357, לשמעונה

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה למדעי החיים
המחלקה למיקרוביולוגיה

מוצעות המשרות:
1. פוסט דוקטורנט
2. עוזר מחקר, עם תואר M.Sc

הכישורים הנדרשים: נסיון בהנדסה גנטית וביולוגיה מולקולרית, רצוי עם ידע בגנטיקה של שמרים.
הנ"ל יועסקו ע"ח תקציב מחקר באפיון גנטי של אורגניזם פאתוגני ע"י ביטוי גנים בשמרים
על המעוניינים לפנות לפרופ' יגאל קולטין המחלקה למיקרוביולוגיה טל: 03-420988

דיונה בגדי ים אשדוד
דרושות
תופרות מנוסות

אוברלוק, זיגזג, זיג־זג
תנאים סוציאליים מלאים:
הסעות, פנסית, חופשה שנתית
בית הבראה וכו' תנאי שכר גבוהים
דיונה באשדוד רח' העבודה 3
מול ריגה טלפון: 055-35132
אחה"צ 31394, 055-25549

מדריכי זוהר

זוהר שווק ניהול ופירסום בע"מ

מדריכי טלפון מסוגים
מציעים לך להצטרף לצוות המכירות שלנו באזורי
תל אביב • חיפה • ירושלים

דרושים/ות: **נציגי מכירות למדריכי טלפון**
- השכלה תיכונית
- מעל גיל 27
- בעלי רכב פרטי
- נסיון במכירות/שווק (רצוי) לא חובה

אנו מציעים
עבודה מרתקת ומגוונת בחברה מתפתחת
הכנסה מובטחת (משכורת+עמלות).
● הכשרה לעבודה תנתן במסגרת קורס מכירות של החברה ●
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית החל מיום א' 09.00
תל - אביב: 7512642 03-7514785/6
ירושלים: 02-536320
חיפה: 04-382384

חברה גדולה ומובילה בתחומה, בענף המזון
מציעה תפקיד בכיר ורב אתגר ל:-

טכנולוג/ית מזון

● בעל/ת נסיון רב בתעשיה ● בעל/ת נכונות לעבוד קשה, להשקיע, לעסוק בפיתוח מוצרים חדשים ובפיקוח על מוצרים קיימים ● בעל/ת מרץ ודינמי/ת ויכולת להשתלב בצוות.
● תנאים הולמים למועמד/ת המתאים/ה. ●

יועדפו מועמדים המתגוררים בדרום הארץ

נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 2651 תל-אביב 61026 עבור "טכנולוג מזון".

זמיר

לסניפינו בת"א וברחובות
דרושים/ות

למחלקה הטכנית:
- ★ מהנדס אלקטרוניקה — נסיון של שנתיים בתיכנות ואחזקת .N.C למפעל בטחוני
- ★ אלקטרונאים מנוסים — יוצאי ח"א - פרופיל גבוה
- ★ חשמלאים תעשיתיים מוסמכים — יוצאי צה"ל - פרופיל גבוה
- ★ מכונאים — בוגרי בית"ס מקצועי, יוצאי ח"א (רצוי נסיון במטוסים אמריקאים), יוצאי חימוש ושריון. למשמרות.
- ★ מבקרי איכות — מכני / אלקטרוני — ויזואלי
- ★ עובדי ייצור — בוגרי בית"ס מקצועי. רצוי יוצאי צה"ל, בעלי פרופיל גבוה
- ★ מלחימים/ות מחווטים/ות — מנוסים. אפשרי גם במשמרת שניה.

למחלקה המשרדית:
- ★ מזכירות / מעבדות תמלילים — עברית — עברית/אנגלית. שליטה באנגלית

תנאים מצויינים, ארוחות, הסעות ושכר גבוה
ת"א: שדרות מוצקין 22, טל. 03-5464514
רחובות: הרצל 207, טל. 08-473832

סנפרוסט בע"מ
SF
מזון איכות מוקפא

דרושה
לבורנט/ית
לביצוע בדיקות מזון
- ★ העבודה בשתי משמרות
- ★ יועדפו תושבי הסביבה

על המעוניינים לפנות טלפונית או אישית למפעל "סנפרוסט" בע"מ לאגף כח אדם איזור התעשייה אשדוד. טל' 055-20444

לעוז און בע"מ
דרושים:
1. צבע מתכת בעל ניסיון
2. מסגר רתך בעל ניסיון

5 ימי עבודה בשבוע
לפנות טל: 03-800171 רותי המר

הסתדרות מדיציונית הדסה

דרושים
1. **מתכנן/מתכנת** בעל תואר אקדמאי + ניסיון
2. **ראש צוות תכנון/תכנות** בעל תואר אקדמאי + ניסיון
3. **מזכירה** כתבנית אנגלית במשרה חלקית **מזכירה רפואית** + הדפסה
4. **עובדי בית** במשרה שלמה, להעברת חולים, בדיקות וכו'. לעבודה במשמרות כולל לילות שבתות וחגים, בוגרי צבא, פרופיל רפואי גבוה.
5. **תורני ביטחון** לעבודה במשמרות, אחרי שירות צבאי מלא (רצויה דרגת קצונה)

מועמדים יפנו בצירוף קורות חיים ומספר טלפון להתקשרות לאגף כוח אדם ת.ד. 12000 ירושלים, 91120 או בטלפון 446226/447136 בימים א'-ה' עד שעה 13.00

למשרד רו"ח גדול בתל־אביב
דרושים

- ★ **מנהלי בקורת בעלי נסיון בניהול צוות מבקרים**
- ★ **בודקים ראשיים**
- ★ **בודקים מרכזים**

בעלי ניסיון בתפקידים הנ"ל
- — תנאי שכר טובים
- — אפשרות לקידום מהיר
- — "התנהלות" במידת הצורך
- — אפשרות לרכוש ניסיון רחב ומגוון

לפנות בכתב־יד לת.ד. 18115 ת"א

להברה משתולית גדולה בתל־אביב
דרוש
מתכנת/ מתכנן

מועמדים בעלי הכישורים הבאים:
ניסיון של 4 שנים לפחות בתכנון/תכנות
ניסיון והכרת טובה של סביבת דיגיטל
הכרה מעולה של מערכת הפעלה RESTS, ניסיון בכתיבה בשפת BASIC PLUS-2.
יפנו לת.ד. 233 תל־אביב
עבור: מתכנת/מתכנן — ענת

למוסד חינוכי גדול
דרושים

1. **מורים להנה"ח** (סוגים 1, 2, 3).
2. **מורים לעיבוד תמלילים** למחשב P.C
מדרשים בעלי נסיון.

תנאים טובים למתאימים
לפרטים: טלפון 03-396199

יותר טוב מנפאואר

למחלקה הטכנית ת"א
בן־יהודה 12,
א'-ה', 14.00-18.00
טל: 03-298877

דרושים
- ★ **אלקטרונאי/ טכנאי אלקטרוניקה** לעבודה במחסן רכיבים אלקטרוניים
- ★ **מסגר זיווד** מנוסה
- ★ **צבעים תעשייתיים** לתקופה ממושכת באזור ת"א שכר גבוה
- ★ **צעירים בעלי רקע טכני** למשמרות שניה ושלישית באזור רמת־השרון
- ★ **מרכיבות** ברמת־גן, עבודת הרכבה לייצור יום עבודה מלא

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

להברה התעשייתית גדולה בענף המזון
דרוש
איש מכירות לאיזור הדרום

- ★ בעל רקע ונסיון בהפצת מוצרי צריכה וקידום מכירות
- ★ צעיר ודינמי ★ מגורים בבאר שבע ★ בעל רשיון נהיגה

נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים ולציין מספר טלפון לת.ד. 1051 באר־שבע 84110, עבור "איש מכירות"

למפעל מתכת גדול באיזור חיפה
דרושים

1. **מנהל יחידת מחשב -**
   - ★ בוגר הנדסת תעשייה וניהול ו/או מדעי המחשב.
   - ★ בעל נסיון של מספר שנים בניתוח מערכות.
   - ★ רצוי נסיון בארגון תעשייתי ובניהול צוות.
2. **מנתח מערכות -**
   - ★ בוגר הנדסת תעשייה וניהול עם התמחות במערכות מידע.
   - ★ בעל ניסיון של מספר שנים, רצוי בארגון תעשייתי.
3. **אחראי ליישומי תיבים -**
   - ★ בוגר מדעים (מתמטיקה, סטטיסטיקה) ו/או הנדסה.
   - ★ נדרש ידע בתכנות.
4. **מנהל תפ"י -**
   - ★ מהנדס תעשייה וניהול.
   - ★ בעל ניסון בתפ"י במפעל מתכת.
   - ★ בעל יכולת תכנון והפעול עצמאיים בארגון גדול.
5. **מהנדס ייצור -**
   - ★ מהנדס תעשייה וניהול.
   - ★ בעל ניסיון בשיפור שיטות, מערכי עבודה ושיטות תמריץ עובדים.

נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים, נסיון בעבודה ומספר טלפון להתקשרות אל ת.ד. 1474, חיפה.

להברה גדולה בענף המזון
דרוש
איש מכירות בירושלים והסביבה

דרישות התפקיד:
- ★ נסיון במכירות והופעה מתאימה.
- ★ השכלה תיכונית ומעלה.
- ★ נכונות לעבודה קשה, אך בעלת אתגר וסיפוק.
- ★ תושב ירושלים.
- ★ רשיון נהיגה סוג ג'.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 1416, חיפה, מיקוד 31006

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

בי"ס "עמל" מכס־פיין
מרכז לחינוך ולהכשרה מקצועית
רח' דרך פ"ת 130, תל־אביב 67012
טלפון: 03-217233
תל־אביב

דרושה/ה
מינהלן/ית לביה"ס במשרה מלאה
הכישורים:
ניסיון בעבודה מינהלית וטיפול בצוות עובדים, כושר ארגון וניהול משרד
שליטה מוחלטת בשפה העברית
תואר אקדמאי - רצוי מאוד
כישורים לניהול מו"מ עם מוסדות שונים
נא לפנות להנהלת ביה"ס בכתב ולפרט קורות חיים והמלצות

בי"ס תיכון מקצועי "עמל" ג'
רח' קפלן 4 פתח־תקוה 49450
טלפון: 9222332
פתח תקוה

דרוש/ה
מורה לנגרות
משרה מלאה
מועמדים בעלי הכשרה וניסיון מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס

בבית־הספר התיכון המקצועי עמל א' פתח־תקוה
פתח תקוה

דרוש
חשמלאי אחזקה
חצי משרה
להתקשר אל כוח אדם
טל: 03-497444

דרוש בעל מקצוע במכונאות רכב המסוגל להדריך את מקצועות המכונאות בביה"ס "עמל" תיכים רמלה
רמלה

בפרטים נוספים לפנות:
08-223003 או 02-919142

"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים. בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים בתי־ספר לחניכים ובתי־ספר העשייתיים נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

הודעה חשובה לירושלמיות:
אנחנו משלמים יותר!

900 ש"ח לחודש למעבדות תמלילים

700 ש"ח לחודש לכתבניות

אל תחמיצי את ההזדמנות "לעשות כסף" טוב ומהיר.
בואי אל מנפאואר.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים: רח' החבצלת 5, טל. 02-233436.

אסם
תעשיות מזון בע"מ
למפעלנו המתרחב בשדרות
דרושים/ות

חשמלאי/ת תעשייה
- ● בעל/ת תעודת חשמלאי ראשי/ת, או מוסמך/ת
- ● בעל/ת ידע בפיקוד ובקרה
- ● בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות בתעשייה

טכנאי/ת מכונות אריזה
- ● בעל/ת הכשרה של הנדסאי/ת, או טכנאי/ת מכונות
- ● בעל/ת ידע בפיקוד ובקרה
- ● בעל/ת נסיון במכונות אריזה

מכונאי/ת או מסגר אחזקה
- ● בעל/ת נסיון של 4 שנים לפחות בתעשייה

נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, למנהל כוח-אדם, ת.ד. 111 שדרות 80150.

לסניף "תנובה" אילת
דרוש
מקדם מכירות

הכישורים הדרושים:
- ● השכלה תיכונית מלאה
- ● נסיון מעשי מוכח של 3 שנים לפחות בקידום מכירות ושיווק
- ● בעל רשיון נהיגה לרכב פרטי, רצוי בעל רשיון למשאית
- ● תושב העיר אילת.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת המנגנון של "תנובה" מחוז ת"א ת"ד 282-תל-אביב 61002 ולציין בכתב קורות חיים ונסיון מעשי בעבודה.
- סודיות מובטחת -

חברת החשמל לישראל בע"מ

למחלקת ארגון ושיטות למחוזות בת"א דרוש:

מהנדס/ת תעשיה וניהול
רצוי נסיון של מספר שנים.

המעונינים יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים, אל מחלקת כח-אדם אגפית-דרום ת.ד. 25 תל-אביב, 61000.

صكذا من الاصل

هكذا من الاحتل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

לרב בריח סניף אשדוד
דרושים/ות
מקדמי/מות מכירה
לעבודה ליום מלא או חצי יום
משכורת, בטחון + אחוזים
טל': 055-57901 לפנינה

להברה תעשייתית באזור תל־אביב
דרוש
עוזר בכיר לראש אגף כספים
הכשורים הדרושים:
★ מנה"ח מוסמך או בוגר ראיית חשבון בעל השכלה בכלכלה ו/או במינהל עסקים.
★ נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה בתפקיד חשב או בתפקיד מקביל.
★ ידיעת השפה העברית על בוריה.
★ ידיעה טובה באנגלית.
★ מגורים באזור תל־אביב.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד תוך פרוט קורות חיים ונסיון קודם אל: ת.ד. 24149 תל־אביב, מיקוד 61240 ויציינו על גבי המעטפה "עוזר בכיר"
– סודיות מובטחת –

אגף בתי אבות
למרכז סיעודי גריאטרי ברעננה
משען MISHAN
דרושים
אחים ואחיות
כוחות עזר סיעודיים
סידורי עבודה גמישים, הסעה מאורגנת ותנאי שכר מקובלים בבתי־חולים
לפנות בשעות הבוקר טל: 052-445731 רונית יארעאלי
בשעות אחה"צ והערב טל: 03-476440 נעמי פארן
סיוע לקשיש - עבודה עם סיפוק

לעיתון יומי דרושים/ות
דיילי/ות מכירה
לאזור ת"א, גוש דן וחיפה
★ 3-4 פעמים בשבוע
★ שעות עבודה גמישות
★ שכר בסיסי + עמלות
להתקשר החל מיום ו' 03-5121340 עירית
החל מיום א' – 04-661166 ירון

ל"להבים" - ישוב כפרי בנגב
דרוש
מזכיר הישוב
תאור התפקיד:
- כפוף לועד העמותה.
- מטפל בנושאי מינהל מוניציפלי ופיננסי של הישוב, תיאום מזכירות הישוב.
- משתתף בישיבות ועדות העמותה ואחראי על בצוע החלטותיהן.
- מייצג הישוב בפני מוסדות צבור, משרדי ממשלה, קבלנים וכו'.
- מטפל בקבלת קהל.

דרישות התפקיד:
- נסיון של 5 שנים לפחות בניהול, רצוי מינהל צבורי.
- רצוי בעל השכלה אקדמאית מתאימה.
- בעל כושר ניהול משא ומתן.
- יחסי אנוש טובים.
- נכונות לעבודה בשעות נוספות.
- בעל רכב פרטי.

שכר - בהתאם לכישורי המועמד
נא לפנות בכתב יד אל: ת.ד. 30 (לציין נגב) להבים, ד.נ. נגב 3, עד ל־24.11.86

דרושים
1. **איש מכירות** צעיר ונמרץ בעל נסיון ורכב. לעבודה ברשתות השיווק (מושב תל־אביב).
2. **מחסנאי** ישר עם המלצות תושב רמת השרון והסביבה הקרובה (אפשרות למשרה חלקית).
3. **נהג** צעיר, רצוי עם נסיון בחלוקת תוצרת ברשתות השיווק.
4. **דיילות** לעבודה ברשתות השיווק בשעות אחה"צ באזור גוש דן והשרון.

לפרטים נא לפנות החל מיום א' לטל: 03-792998, 03-788573

למוסד פיננסי באיזור אשקלון
דרוש
בוגר מדעי החברה במסלול
הכשרה לתפקידים בכירים במערכת הסניפים באזור
הכישורים הדרושים:
בעל השכלה אקדמאית מלאה, ידע מושלם בשפה הערבית, לאחר שירות בצה"ל
המעוניינים יפנו בכתב יד לת.ד. 571 באר־שבע, בצירוף קורות חיים

נציבות שירות המדינה
מודיעה
כי למשרד הבריאות דרוש/ה
מפתח מערכות מינהל
(מהנדס/הנדסאי ייצור)
בדירוג המח"ר, לתקופה של שנה (31.10.87־1.11.86) במקום עובד בחופשה
לעבודה ביחידת המשרד הראשי במשרד הבריאות
ביחידה לארגון שיטות ושכר עידוד
בעל נסיון בהפעלת מערכות שכר עידוד
בדבר פרטים יש לפנות למר אליה זנדלביץ
מנהל היחידה טל' 02-667217

לסניף ירושלים של חברת ביטוח
דרוש
מפקח סוכנים
בענף האלמנטרי
הכישורים הדרושים:
★ נסיון של 3 שנים בענף הביטוח.
★ נסיון כסוכן ביטוח בענף האלמנטרי - יתרון.
★ כושר ניהול מו"מ.
למתאימים
מובטחים תנאים הולמים
לקביעת ראיון נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 29875, תל־אביב 61298 עבור "כח־אדם"

א.ש. מפנה בע"מ
השמת כח אדם בכיר
לשלוחה של מפעל אלקטרו־אופטיקה השייכת למשקיע אמריקאי המיוצג ע"י ישראלי בכיר והממוקמת בניו־יורק ובישראל
דרושים
מהנדסי אלקטרו־אופטיקה
מהנדסי מחשבים
מהנדסי אלקטרוניקה
לתפקידים ניהוליים בכירים
המועמדים ישמשו כצוות ההקמה של המפעל כמו כן דרוש מנהל פרויקט ברמת מנכ"ל בארה"ב ובישראל
רמת השכר היא כמקובל במשק האמריקאי
ותחילת עבודה 3 חודשים
נא לפנות בכתב או טלפונית לפי הכתובת: גורדון 74 ת"א מ. 64388, טל': 03/242012
סודיות מלאה מובטחת!!!
(מודעה זו מיועדת לגברים ונשים כאחד)

לוח־דנאל בע"מ
שירותי כוח אדם
דרושים
מהנדס אלקטרוניקה בעל נסיון באחזקת מערכת
מהנדס כימיה בעל נסיון בתהליכים למפעל תעשייתי
מהנדס מכונות לאחזקה בעל נסיון למפעל תעשייתי
הנדסאי כימיה להפעלת מתקן יצור נסיון בהפעלת ציוד וידיעת אנגלית/עברית
הנדסאי אלקטרוניקה נסיון בתכנון חוט לאביוניקה
הנדסאי מכונות עם רקע ונסיון במיזוג אויר
שרטט צנרת צנרת תעשייתית
שרטטת חשמל יוצאת צבא לתקופה ממושכת
חשמלאי אחזקה מוסמך נסיון בחשמל תעשייתי פרופיל צבאי גבוה
מנהל חשבונות סוג 2, 3 להתאמות רקע במערכות ממוחשבות
מבקרי ייצור בוגרי ביה"ס מקצועי במגמת מתכת
אלקטרונאים בעלי רקע בחשמל בוגרי 11 שנות לימוד
פקיד רישוי עם תעודה לסיווג ותיקי יבוא
מלחימות לעבודה במשמרות וגם בבקר בעלות נסיון
כתבניות עברית, אנגלית + טלקס
מעבדות תמלילים עם נסיון על כל סוגי המעבדים
כתבניות אנגלית שפת אם
כרסמים חרטים קונבנציונלים ו C.N.C. בעלי נסיון
רתך שריון עם נסיון בריתוך שריון
רתך ארגון בעל נסיון
מסגרים בוגרי ביה"ס מקצועי
רתכים בעלי נסיון ובוגרי ביה"ס מקצועי
חשמלאי מנועי קרב אמריקאים בעלי שלב מקצועי גבוה
מכונאי מנועי קרב אמריקאים בעלי שלב מקצועי גבוה
מנהן יוצא חיל האוויר
דפס אופסט חצי גליון 2 צבעים בוגרי ביה"ס מקצועי
עוזרי דפס עם נסיון בוגרי ביה"ס מקצועי
צבע ריסוס בעל נסיון
עובדים כלליים בעלי כושר גופני ופרופיל צבאי
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בטלפון: 03-245541, 03-222266, 02-242801, 055-32221, 055-33644, 08-455904
תל אביב · ירושלים · באר שבע · רחובות · אשדוד

סוין אלקטרוניקה בע"מ
דרושים למחלקת הייצור של מפעלנו בבני־ברק (ליד הקניון)
א. אלקטרונאים/יות
ב. עובדים/ות ייצור
אפשרי גם ללא נסיון קודם
המעוניינים מתבקשים להתקשר החל מיום א' טל: 703885
רח' הירקון 8, אזור התעשיה בני־ברק 51261

ללוח העיר
מבוקשת!!!
בחורה עם פילפל
בעלת כושר אירגון, יוזמה יכולת עבודה עם אנשים
נא לפנות לריקה לטל: 370640

מוזיאון ישראל, ירושלים
למחלקת פרסומים דרוש/ה
למטרות הוצאה לאור
כתבן/ית עברית־אנגלית
למעבד תמלילים I.B.M.
מועמדים/ות בעלי נסיון בלבד
יפנו לטל' 02-698269

ביה"ס המקיף הדתי לבנים אבן העזר
דרוש
מורה למתמטיקה
ל־1/2 משרה לכיתות החטיבה
לפנות: טלפון בביה"ס 02-911759, בערב 02-637819

לעיתון הארץ
דרושים
עובדים לא מקצועיים
טלפון: 838300 – יעקב ישראלי

לרם תעשיות אשדוד בע"מ
דרושות
דירות מרוהטות להשכרה
לתקופה ארוכה
רצוי עם טלפון
☎ 055-32435

למפעל מתכת בהרצליה
דרושים
גובה
• ידע בהנה"ח • נסיון בגביה
מנהל חשבונות
• סוג 2 • מנוסה
משרה מלאה – 5 ימי עבודה.
להתקשר מיום א' לשרה 052-556222.

בגיר
בגיר קרית־גת
דרושים
★ **מכונאי תעשייתי**
עם ידע בפניאומטיקה
רצוי נסיון בעבודה מעשית.
★ **מזכירה דוברת גרמנית ואנגלית**
לפנות בכתב או טלפונית לאלוש ילנדה אגף כוח־אדם גזירה על מפעלי ת.ד 187 קרית־גת 051-873958

לעוז און בע"מ
דרושה
פקידת שכר
עם ניסיון בהנהלת חשבונות
מערכת ממוחשבת
5 ימי עבודה בשבוע, 6 עד 7 שעות ליום
לפנות בכתב עם פירוט קורות חיים וניסיון קודם לת.ד. 2602 חולון 58126

גלית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
למפעלינו במגדל העמק המייצר חוטי ניילון לשימושים טכסטיליים עדינים ומייצא את מרבית תוצרתו
דרוש
עוזר למנהל מתקן הטוויות
★ הנדסאי מכונות/ פלסטיקה או טכסטיל (בהכשרה מינימלית)
★ ניסיון מקצועי וניהולי בתעשייה
מועמד מתאים יוצב לתפקיד בעל אחריות ויקבל הכשרה במקום
המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למנהל המנגנון.
ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת.

למפעל באשקלון
דרושה
מזכירת מנכ"ל
★ השכלה אקדמאית
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
★ ניהול עצמאי של משרד כולל טלקס.
★ ידע בהדפסה עברית ואנגלית
★ ידע ביבוא ויצוא – יתרון
בדבר פרטים, נא לפנות לטל' 051-29173-4

יותר טוב מנפאואר
מהנדס/ הנדסאי מכונות
לתפקיד אחראי בשיווק
דרישות:
רקע טכני, רצוי בתחום טכנולוגיות ייצור ברזים.
ניסיון מעשי מעל 5 שנים בשיווק וקידום מכירות.
עדיפות להכרת השוק המוסדי בתי חולים וכו'.
שכר גבוה + רכב.
על המועמדים העונים לדרישות, לפנות טלפונית לגב' שוש דגני
ביום א' 03-284128.
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

למוסד צבורי בתל־אביב
דרוש
משפטן
הכישורים הדרושים:
– ותק של 3 שנים
– ידיעת השפה העברית על בוריה
– ידיעת השפה האנגלית
– שליטה בעריכת וניסוח מסמכים משפטיים
בעלי ידע במיסים יועדפו
בהתאמה נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 2010 סביון

דרוש באשדוד
נהג סמיטריילר
לעבודה על פולטריילר
ניסיון ותק בעבודה
055-91071
ובעבודה 055-31759

לבית־ספר תיכון אקסטרני בוקר לנוער בראשל"צ
כתות י"א־י"ב
דרוש
מורה לאנגלית
לפרטים: רח' הפרדס 3 ראשל"צ
03-959988

דרושים
סוכני מכירות
לחנויות ולבתים למכירת כרזות מגנטים ומגנט־אותיות נגד תוקפים "מיבוק" – שיווק והפצה
שד' רוטשילד 56 ת"א
03-623811

למירפאת שיניים בקריות
דרושות
סיעות שיניים מקצועיות
04-733724

למשרד עורכי־דין בגוש דן
דרוש/ה
עורך־דין
★ רצוי בעל נסיון בעניינים אזרחיים
לפנות בפרוט פרטים מלאים וקורות חיים לת.ד. 2810 רמת־גן עבור "עו"ד"
– סודיות מובטחת –

א. יהונתן
דרושה
עובדת להרכבת שלטים על מכונת פנטוגרף
לפנות לטלפון 055-34733

דרושה
עוזרת גננת
(לא מוסמכת)
למושב באזור ק. גת
055-82606 אילה

למשרד אדריכלים
דרושים:
1. הנדסאי/ת – שרטט/ת אדריכלות + נסיון, למשרה מלאה
2. הנדסאי/ת [illegible]

לדפוס ג'רוזלם פוסט
דרוש
דפס אופסט
עם נסיון
למכונת רבע גליון
טלפון א'–ה'
02-551606 (נעמי)

לעבודה מעניינת בניהול
איש מכירות מנוסה
★ ידע בשיווק
טל' 04-515504, 04-532765

דרושה
דיילת
לעבודה ברשתות השיווק בשעות אחה"צ (העבודה מתאימה גם לסטודנטים)
לפרטים נא לפנות החל מיום א' לטל: 03-792998, 03-788573

לחברה צעירה ודינמית
דרושה
מזכירה
שליטה מלאה בעברית ואנגלית כולל הדפסה
רצוי ידע בהנהלת חשבונות
רצוי ידע בשפה היפנית
תנאים טובים למועמדת המתאימה
03-9223401

לחברת יבוא
דרוש
מחסנאי
(עבודה פיזית)
בעל רשיון נהיגה
בניין המרכזים יפו
טל: 03-836955 מיום א'

מקור
לחברה עתירת ידע
דרוש
מנהל חברת בת בארצות־הברית
מהנדס בכיר
(אופטואלקטרוניקה/מכונות/אלקטרוניקה/חשמל)
בעל נסיון בניהול כללי בחברות רב לאומיות.
על המועמד להיות אישיות ניהולית בכירה עם ניסיון עסקי נרחב בחברות גדולות (רצוי אמריקאיות), ובעל כושר שליטה על מערכת ארגונית גדולה ומסועפת
על המעוניינים לפנות לטלפון: 03-248211
סודיות מובטחת
מודעותינו מיועדות לגברים ונשים כאחד
כיכר מלכי ישראל 19, תל־אביב 64389
שרותי מידע ישראליים בע"מ

מקור
לחברה בבעלות זרה בתחום התעשיות הביו־רפואיות
דרוש
מנכ"ל חברה בהקמה
יועדף אקדמאי בכיר (רפואה/מיקרוביולוגיה/הקמה) בעל ניסיון רב בניהול עסקי וטכנולוגי בחברות דומות
דרושה אישיות בעלת יוזמה, מעוף וקשרים היכולה להביא למימוש פרויקטים ולעסוק בהחדרת משפחות מוצרים חדשניים ברמה גבוהה.
על המעוניינים לפנות לטלפון 03-248211 לצורך קביעת פגישה
סודיות מובטחת
מודעותינו מיועדות לגברים ונשים כאחד
כיכר מלכי ישראל 19, תל־אביב 64389
שרותי מידע ישראליים בע"מ

יותר טוב מנפאואר
למחלקה המבנית ת"א
רח' בן־יהודה 12,
א'-ה', 08.00-14.00
טל: 03-298877
דרושות
מלחימות + מחווטות
מלחימות + מרכיבות
דרישות:
- ניסיון מעל שנתיים.
- למשמרת ראשונה ולמשמרת שניה.
- עבודה באזורי: ת"א חולון, הרצליה, פ"ת ורמת־השרון

תנאים:
- שכר גבוה
- 5 ימי עבודה
- ארוחות והסעות
- תנאים סוציאליים

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

לקואופרטיב "דן"
דרושים
נהגי אוטובוסים
על המעוניינים לפנות למשרדי "דן"
שד' שאול המלך 39 תל־אביב, בניין הוד־דפנה לקומה 8, חדר 814 - מצויידים בתעודת זהות רשיון נהיגה, פנקס מילואים ופנקס שבוי
ימי הקבלה א'־ה' 08.00־13.00

לחברה מסחרית גדולה בענף המזון
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
הכשורים: רואה חשבון נמרץ, בעל ידע וגישה למערכות ממוחשבות
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 1789 חולון 58117 למספר 69
סודיות מובטחת

הכוח האדם — הארץ חדשות

לחברת שיווק
דרושה
מזכירה
בעלת נסיון
בקשר עם לקוחות בנושא שיווק, לחצי משרה
טל' 718211

לחברת ביטוח גדולה
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת תביעות
הכישורים הדרושים:
★ השכלה משפטית
★ ניסיון של 3 שנים לפחות בתפקיד דומה
★ שליטה בשפה האנגלית
5 ימי עבודה בשבוע. תנאים טובים למועמד המתאים
בפרטים על תולדות חיים וניסיון קודם נא לפנות בכתב לת.ד. 36382 ת"א. מיקוד 61363 עבור "מנהל"
סודיות מובטחת

למוסך פלאס אשדוד
דרושים
מכונאי רכב
מתחילים ובעלי ניסיון
תנאים טובים למתאימים
פרטים במקום או בטלפון 055-24558
א. תעשיה, רח' העמל 18

לעיתון הארץ
דרושים
מחלקי עיתונים
לעבודה בשעות הבוקר המוקדמות
בעלי קטנוע / אופניים
לאזורים: תל־אביב, רמת־גן, רמת־השרון
להתקשר: 5121331-6 — יורם, מאיר

בטחונית
אנו אחראים לאספקת ...
עבודה בגזרת צבע ...
קידום ...
אם אתה מעוניין להתמודד
הזדמנות פתוחה לפניך
לפרטים נוספים: בית הדר בפסל, חנות מס' 15
051-23224

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
בירושלים
דרוש **מורה למקצועות: חשמל/ אלקטרוניקה**
בהיקף של 1 משרה מלאה בוקר
הכישורים:
הנדסאי או מהנדס
או בוגר בעל תעודת הוראה
מקצועית:
חשמל/ אלקטרוניקה
בעל ניסיון מעשי
בדבר פרטים נא לפנות:
למר שלום אלון
טל: 02-819636, 02-812790
02-819663
במרכז להכשרה טכנולוגית
רח' ירמיהו 20
"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים בתי־ספר לחניכים ובתי־ספר תעשייתיים נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

למעון ויצ"ו באשקלון
דרושה
מנהלת
ניסיון מנהלי חינוכי
טלפון: 051-45288
בשעות 08.00־14.00

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת"ד 92 ים 91920
משרה פנויה מס. ח/12/86
המקום: תל־אביב
שרטט/ת עצמאי/ת
תיאור התפקיד
שרטוט מבנים ותוכניות לאתרי בניה.
הכישורים הדרושים
1. בעל/ת נסיון בשרטוט פרטי בנין ותוכניות עבודה ארכיטקטוניות.
2. בעל/ת נסיון במגעים עם ועדים הנדסיים.
3. רצוי בעל/ת תואר הנדסאי/ת
הדרגה המוצעת: 3—5 בדירוג הטכנאים.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 28.11.86

מתנ"ס ע"ש מולדובן הרצליה
לתפקיד מלא אתגרים
דרוש/ה
רכז/ת ילדים ונוער
דרישות התפקיד:
★ השכלה אקדמאית בתחומי החינוך או מדעי ההתנהגות, לחילופין בוגר מדרשה בתחום החינוך הלא פורמלי.
★ ניסיון של שנתיים לפחות בתחומי החינוך.
★ נכונות לעבודה בשעות בלתי שגרתיות.
נא לפנות בכתב בפירוט קורות חיים למתנ"ס ע"ש מולדובן רח' רביבים 14, הרצליה 46275
טלפון: 052-86881 עד — 25.11.86

דלתא DELTA
טקסטיל שיווק בע"מ
דרושות
דיילות מכירה
לסופרמרקט "צרכן" ברוממה
העבודה במשמרות
בדבר פרטים נא להתקשר לדורה
טל: 03-9231552

לחברת שיווק
דרושות
דיילות מכירה מנוסות
לאזורים: באר־שבע, ת"א
ירושלים וחיפה
לעבודה מה־1.12.86־31.12.86
בין השעות 15.00־20.00
נא לפנות לטל' 03-9231552

נלית
בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
...
במפעלנו תחנת כח ומתקנה שרותים המייצרים אנרגיה ומספקים את צרכי הייצור בחשמל, שמן טרמי, קיטור, מים מטופלים וכדו'.
ברצוננו לצרף לצוות המקצועי
סגן מנהל לתחנת הכח
נדרש נסיון מעשי בניהול תפעולי ובאחזקת תחנת כח או מתקן דומה.
המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למנהל המנגנון
ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת

מדיקארד Medicard
רשת צרכנים ארצית
דרושים
אנשי מכירות
בתל־אביב והמרכז
★ אין צורך בניסיון קודם
★ משכורת בסיס + עמלות
לקביעת ראיון נא להתקשר 03-242980

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ
★ פועלים/ות
★ מלחימות/ים
★ מחוטות
★ מזכירה עברית אנגלית
תנאים מצוינים למתאימים
טל: 03-203053, 03-203052

עיריית אשקלון
דרוש
תברואן מוסמך / הנדסאי לאיכות הסביבה
כישורים ותנאים נדרשים: ניסיון של 5 שנים, תעודת הסמכה ושירות בצה"ל.
בעל רכב וחובת מגורים באשקלון. יועדפו מועמדים צעירים
מועמדים מתאימים יפנו למזכיר העיר.
עיריית אשקלון בצירוף תולדות חיים בכתב יד עד יום 25.11.86

למשרדנו בחיפה אנו מחפשים
מהנדס מכירות מחשבים מסחריים
דרישות התפקיד:
• תואר אקדמי בתחומי הנדסה וניהול/מחשבים/מינהל עסקים.
• היכרות קרובה עם שוק המחשבים בישראל.
• נסיון במכירת מחשבים.
• יחסי אנוש מעולים, נכונות לעבודה מאומצת בעלת אתגרים.
הכשרה המועמד כוללת השתלמויות במפעלי החברה בחו"ל. נדרשת שליטה בשפה האנגלית.
המעוניינים יפנו בכתב עם פרוט רקע וניסיון מקצועי.
לחברת מערכות מחשוב ומדידה בע"מ מחלקת כ"א.
מודעה זו מיועדת לגברים ולנשים.
HP מחשבים. הבריה האינטליגנטית.
HEWLETT PACKARD
מערכות מחשוב ומדידה (CMS) בע"מ
רח' הסדן 11 תל אביב 67060
ת.ד. 5980 תל אביב 61094
מפיצים בלעדיים

דרושים
בעלי רקע וכישורים
באלקטרוניקה
להתקנה ושרות בחברה למע' אזעקה
טל: 7510305 איתן

עובד/ת לגזברות
סוג 2, ניסיון בהתחשבנות ספקים.
חצי משרה
ראיונות בבית כוח אדם
השפלה 4 ת"א
יום ג' 18.11.86
שעות 08.30־10.00
החברה להגנת הטבע

עיריית תל־אביב־יפו
עיריית תל־אביב־יפו · המחלקה לחינוך הגוער · ההסתדרות הנוער העובד והלומד
לשבטי הצופים בת"א
דרושים
מרכז/ת שבט
רכז/ת הדרכה
מדריכי שכבות בוגרות
בוגרי תנועת נוער בלבד יתקשרו
לטלפון: 438258/438767

למפעל תעשייתי בתל־אביב
דרוש
אחראי/טכני
לארגון ולניהול עבודה
★ הנדסאי או בוגר ביה"ס מקצועי
★ בעל נסיון מוכח באירגון וניהול עבודות, במסגרות טכניות
נא לפנות לטלפון 03-482216

לעיתון אזורי
דרושים
★ מעצב גרפי
★ גרפיקאים
ביצועיסטים
ניסיון מוכח
055-21414 לדפנה

לעיתון "חדשות"
דרוש/ה
מרכזן/ית
עם נסיון בעבודה
למשרה חלקית
(בשעות אחה"צ ובשבתות)
לפרטים 336702 דורית מיום א'

דרושה
ספרנית
לעבודה בשעות אחה"צ והערב
טל' 055-32601 לתקווה או נילי

סיעוד
שירות אחיות פרטיות והובשים
דרושים
★ אחיות מוסמכות
★ אחיות טיפול נמרץ
★ אחיות מעשיות
נא לפנות טלפונית 04-381111.

לרשת מרפאות שיניים ארצית
דרושים:
רופאי שיניים מומחים
בתחומי
האורטודנטיה והפריודנטיה
★ למשרה חלקית / מלאה
בכל רחבי הארץ
טל: 04-515804, 04-530785
052-551865, 03-849415

שופר־סל
שופר־סל בע"מ
לאזור ירושלים דרושים
קצבים
להיפרכל גבעת שאול
לפנות למנהל ההיפרכל
(מעל אולמי מונדיאל, אוטובוס מס' 11)
קופאיות
אפשרי בשעות אחה"צ בלבד
להיפרכל תלפיות
לפנות למנהל היפרכל, רח' פייר קינג
אזור התעשייה תלפיות

עיריית ירושלים
מודיעה בזה על המשרות הפנויות הבאות:
במחלקה לשפור פני העיר:
1. סגן/ית מנהל אגף לתכנון ופתוח מערכות השקיה (מכרז מס' 69/86)
הדרגה: 6—8 בדרוג המהנדסים
או דרגה מקבילה בדרוג אחר בהתאם לכשורי המועמד.
2. פקיד/ת רשוי עסקים בכיר/ה (מכרז מס' 82/86)
הדרגה: טז—יח בדרוג האחיד
במחלקה לשרותי הנדסה/חטיבת התשתית:
1. מנהל/ת מדור התכנון, באגף הדרכים (מכרז מס' 78/86)
הדרגה — 6—9 בדרוג המהנדסים.
2. מנהל/ת מדור פקוח ופתוח, באגף המאור (מכרז מס' 35/86)
הדרגה — 6—8 בדרוג המהנדסים.
פרטים נוספים אודות המשרות והכשורים הדרושים, וכן טפסים להגשת מועמדות, אפשר לקבל אצל רכזת המכרזים בלשכת המשנה למנהל הכללי לאוכלוסיה, רח' יפו 22, קומה א', חדר 213.
מועד אחרון להגשת מועמדות: יום ראשון כ"ה חשון התשמ"ז (30.11.86)
ירושלים, י"ב חשון התשמ"ז 14 בנובמבר 1986 · המנהל הכללי

לביה"ס היסודי במעלה אפרים
דרוש/ה
מורה לחינוך המיוחד
בהיקף של חצי משרה
לפרטים נא לפנות למנהלת ביה"ס
טל' 02-941301, בבית טל' 02-941463

לרשת בתי כל בו של
המשביר לצרכן
דרושים/ות
★ דקורטור/ית
— כל־בו ירושלים
★ נגר
— לאזור המרכז
★ קצין ביטחון
— לאזור המרכז
לתאום ראיון נא להתקשר
לאגף כח אדם
טלפון 03-899641

תלמה
לסניף המכירות ברמת־גן
דרושים
עובדי מחסן
הכישורים הדרושים:
★ 10 שנות לימוד ומעלה.
★ מגורים באזור רמת־גן.
★ בריאות תקינה.
המעוניינים מתבקשים לפנות לסניף החברה ברח' היצירה 4, ברמת־גן
למר איל, בימים א'־ה' ובשעות 09.30־12.30

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הפנות רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר באמצעות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' * 8.00־20.00
ביום ו' * 8.00־15.00
טלפונים: 03-638306, 03-433500
"שקמה" — שירות רפואי לקו
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19—24
טל' 03-5549111 "שקמה" קוד מנוי 222
שר"ן — עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל־אביב 03-261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35516
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי בני יעקב 03-223958
מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611
מרכז מידע לנפגעי ... מטעם "משלבה"
א' דה 11.00־13.00
ב' דד 16.00־18.00
רח' נמיר 13 תל־אביב
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל. 03-284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00. יום ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
ריינגולד מגור שד' 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה:
רח' הנמל 26, קומה ג', טל' 04-523566, שעות הקבלה: כל יום 20.00—23.00
שר"ן * שירות רפואי נייד
ירושלים: 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום * 660585, 02-669531
מוקד לילה שבת וחג * 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכבן כ"ד
תל אביב, מוקד יום * 218820, 218898
מוקד לילה * 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכבן כ"ד

תורנות בתי חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים,פנימית)
איכילוב — (כירורגיה)
ירושלים
שערי צדק — (ילדים, פנימית)
הדסה ע"כ — (נשים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים, א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
רימונה דזון 16 נחלת יצחק 257678
שרה רב המהנדר 3 הגבית ל' 428510
ירושלים
פרמצת השמה המ"ל 26 525191
חולון
קופ"ח עין יהב 2 884854
בת ים
עצמאות בלפור 75 865503
רמת גן
אבטונא לבוטינסקי 41 7511874
פתח תקוה
קופ"ח הכללית חיים עוזר 905271
נתניה
הרופא הרצל 2 28666
הקריות
הרמן ממנת מרדכין קרית מוצקין 715136
חדרה
קופ"ח לאומית שד' רוטשילד 35884

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' — 17.00—20.00. בוגרשוב 66 ת"א, טל. 9—281228.
חיפה: ימים א', ד' — 16.00־19.00
רח' הספרים 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

הפנות רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר באמצעות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נהריה 923535
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' * 8.00־20.00
ביום ו' * 8.00־15.00
טלפונים: 03-433500, 03-433500
שר"ן — עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35516
באר־שבע 057-48111
מרכז סיוע לקורבנות אונס — 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-82611
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00 יום ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00 שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
ריינגולד מגור שד' 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00־24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הנמל 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה כל יום 20.00־23.00
שר"ן * שירות רפואי נייד 24 שעות ביממה כולל רופאי שיניים
מוקד יום * 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג * 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכבן כ"ד

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגיה)
ירושלים
בקור חולים — (ילדים, נשים)
הדסה ע"כ — (פנימית, כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
בס פריטמן 66 257326
ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
מרכ"ש בס פריטמן 66 257326
מרכ"ש ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
מרכ"ש ביהודה הר המנוחות 818111
חולון
תקוה כפר סמרונה 842433
בת ים
בלפור בלפור 90 583448
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
רמת גן
מיכני חיבת ציון 43 782281
נתניה
הבשא שד' ויצמן 36 23639
הקריות
הרמן ממנת מרדכין קרית מוצקין 715136
חדרה
קופ"ח לאומית שד' רוטשילד 66 22204

מרכזי מידע — אגד
02-528231-2 03-432777 04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	ש"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.05	5.21
תל אביב	4.23	5.20
חיפה	4.13	5.17
באר־שבע	4.20	5.17

האגודה לקידום מינהלות שכונתיות בירושלים
الجمعية لتقدم ادارات الاحياء في اورشليم القدس
Jerusalem Association for Neighborhood Self-Management
למינהלת שכונת נווה־יעקב
דרושים עובדים בחצי־משרה:
1. **מזכירה מנוסה** תושבת השכונה
2. **אדריכל שכונתי** יכול להגיש
מועמדות גם בעל תואר וניסיון בתכנון ערים ו/הנדסה
המועמדים מתבקשים לשלוח קורות חיים למשרדי האגודה,
רח' שלומציון 10, ירושלים 94146,
עד 30.11.86

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
דרישות התפקיד:
1. סוג 3.
2. משרה מלאה.
3. נסיון בחברה מסחרית.
4. עצמאי/ת בעבודתו.
לתאום פגישה טלפון: 052-542664 מיום א'
בין השעות 10.00־14.00
לבקש את אריאלה

טיבים בימיס ישראלים בע"מ (לשעבר אקרילן) מקבוצת כלל אשדוד
דרושים
★ **מכונאי תעשייתי** - רצוי בוגר חיל הים או חיל המימש.
★ **חשמלאי מוסמך** - בעל נסיון בתעשיה
★ **חרט** - למחלקת אחזקה
★ **מסגר / רתך**
★ **פועלי ייצור** - מפעילי מכונות לעבודה 3 משמרות

לחברת שמירה בע"מ
דרושות
עובדות הרכבה
למעגלים מודפסים באשדוד
ידע בסיסי באנגלית חובה
לפנות לחב' השמירה
מגדל המים הישן, מרכז א', אשדוד בשעות 8.00-19.00
טלפון: 055-41506, 055-35619, לתמר

חיל האויר מציע אתגר מקצועי למתנדבים לשירות קבע
א. לתפקידי קצונה
★10 מהנדסי חשמל ואלקטרוניקה (זרם חזק) תעשייה וניהול.
★ ק. פסיכולוגיה, פיזיקאים וכימאים.
ב. לתפקידי נגדים
★ מכונאי מטוסים
★ מכונאי וחשמלאי רכב ונגמ"ש
★ נגדי שלישות, אפסנאות ומשמעת
★ הנדסאי אלקטרוניקה
★ טבחים
★ חסרי מקצוע שיוכשרו כטבחים במהלך שירותם
הכישורים הנדרשים:
א. פרופיל רפואי מ־65 ומעלה
ב. עד גיל 30
ג. יוצאי צבא בעלי עבר צבאי תקין
★★ לזכאים יינתן סיוע בדיור
★★ משובצים ביחידות "שדה" יזכו בתוספת שכר ייחודית
המעוניינים יפנו לטלפונים: 03-693800
או 03-234735 בין השעות 08.00 עד 17.00
או אישית לרחוב אבן גבירול 12 תל־אביב

صكذا من الاصل

מה מתבשל?

קראו החודש ב- מזון ומטבח

כתב העת לענייני מזון, ארוח ותזונה.

עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העיתונים.

המחיר: 2.50 ש"ח בלבד

קראו החודש: ★ קדחת ה-FAST FOOD ביפן ★ הכל על התפוח - זנים ומתכונים ★ מנות שעשו היסטוריה ★ אלרגיות ורגישויות למזון - ממדף העתונות המקצועית ★ החידושים האחרונים בתערוכת מזון IKOFA '86 ★ על היין - ההיבט ההבדוני של צריכת יין ★ על טעם וריח - הנעוע ★ לאכול בעיניים - השפעת הצורה האסתטית על התיאבון ★ הבשר הכבוש ★ מוצרים חדשים ועוד.

הפצה ע"י: "נד" – חברה להפצה.

מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

חוק הערוץ השני יובא לקריאה ראשונה בכנסת ביום ב'

מקורבי שר התיקשורת מאשימים את רשות השידור ב"ניהול מסע צלב" נגד ערוץ 2

מאת לילי גלילי סופרת "הארץ"

לקראת הבאת חוק הערוץ השני לקריאה ראשונה בכנסת ביום ב' הקרוב, מחריפה המחלוקת בין מקורבי השר רובינשטיין לבין נציגי רשות השידור. גורמים המקורבים לניסוח הצעת החוק ולשר התקשורת מאשימים את מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, ואת היו"ר, מיכה ינון, ב"ניהול מערכת הסתה ומסע צלב נגד החוק". לדעתם, יש לראות בחומרה רבה פעילות זו, המנוגדת למדיניות הממשלה, שקיבלה את החוק פה אחד.

מקורביו של רובינשטיין דוחים מכל וכל את הטענה, כי הערוץ השני יהיה למעשה בשליטה ממשלתית, וטוענים כי דווקא רשות השידור, המנוהלת ע"י עסקנים מפלגתיים, היא המוקד של המינויים הממשלתיים והפוליטיים. לדבריהם, היה זה דווקא משרד המשפטים שדרש לאייש את המועצה של הערוץ השני בעובדי מדינה, שהם א-פוליטיים יותר מעסקני מפלגות.

פולארית. ברשות השידור אומרים בתגובה, כי מסע ההסברה שהם מנהלים בקרב חברי כנסת הוא לגיטימי, גם לאחר החלטת ממשלה. לדבריהם, הטענה נגד הצעת החוק של הערוץ השני אינה פוליטית אלא ארגונית, כאשר עובדי מדינה מנועים על פי התקשיר לנקוט עמדות הנוגדות את מדיניות הממשלה. לדבריהם, התרשמו בשיחות האחרונות כי מפלגות התחיה, רצ וש"ס מתנגדות להצעת החוק כפי שהיא, וגם במערך ובליכוד מעוניינים בדחיית הדיון בהצעת החוק ולהוקרים לקריאה דיונים חוזרים.

סופרת "הארץ" מציינת, כי רוב חברי הכנסת, העומדים להצביע על החוק ביום שני, אינם מכירים כלל את פרטיו.

דובר עיריית ת"א: להט התכוון לסכנת פלישה של ערביי השטחים ליפו ולא לתושבי יפו

האגודה למען ערביי יפו: גזענות

מאת חיים הנדוורקר, סופר "הארץ" בתל-אביב

ראש עיריית תל-אביב, שלמה להט, הזהיר "מפני פלישה של ערבים מהשטחים ליפו, בעיקר לאיזור שדרות ירושלים" ולא מפלישת ערביי יפו, כפי שפורסם - מסר דובר עיריית תל-אביב.

מעיריית תל-אביב נמסר, כי להט בורס "שמגמה זו של השתלטות של ערבים מהשטחים על דירות ביפו נעשית בדרך של רכישה אישית וכי יש חשש שיפו תיכבש על ידי הערבים מהשטחים ללא אף יריה אחת."

דברים אלה נמסרו כתגובה לידיעה, שפורסמה לא מכבר ב"הארץ", לפיה מודאג להט ממעבר ערבים ביפו משכונותיהם לאיזורים היהודיים.

האגודה למען ערביי יפו מחתה אתמול על דבריו של להט ואמרה כי מדבריו "עולה ריח של גזענות". האגודה גם דרשה מלהט כי יחזור בו ויתנצל מדבריו.

דובר עיריית תל-אביב, בני כהן, אמר, כי להט התכוון בדבריו לפלישה של ערבים מהשטחים ליפו ולא בפלישה של ערביי יפו.

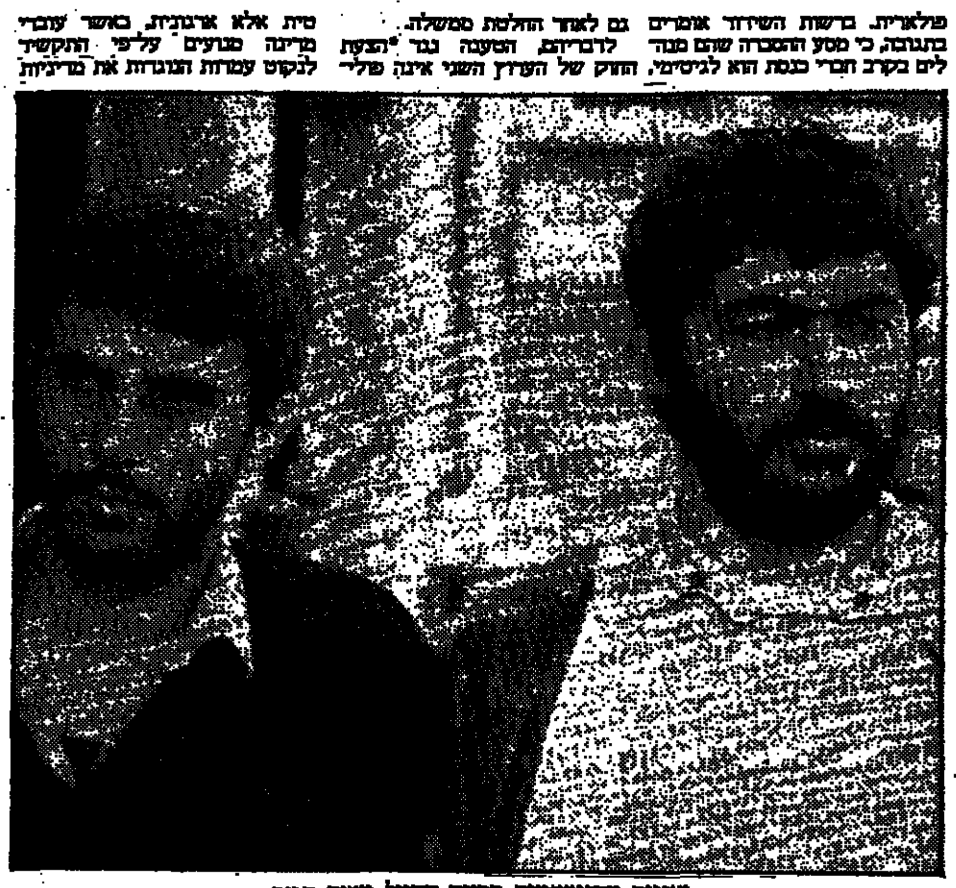

שניים מהנאשמים ברצח החייל משה תמם

נמשך משפט הנאשמים ברצח החייל תמם

משפחת תמם פונתה בכוח מתחום בית-המשפט בלוד

הופרד משפטם של שניים מהנאשמים, האחד כפר באשמה והשני טען שהודאותיו הוצאו ממנו בכוח

מאת נורית אמיתי, סופרת "הארץ" בלוד

משפטם של שניים מתוך ארבעת הנאשמים ברצח החייל משה תמם נמשך אתמול בבית-המשפט הצבאי בלוד בדלתיים סגורות.

משפטם של וליד דקא ושל רושדי אבו מוך הופרד ממשפט הנאשמים האחרים ברצח, לאחר שאבו מוך כפר באשמה ודקא טען כי ההודאות הוצאו ממנו בכוח על ידי אנשי שרות הביטחון.

אתמול התקיים משפט זוטא בעניינו של דקא, בדלתיים סגורות.

מחוץ לאולם, בו שוכן אולם בית-המשפט הצבאי בלוד, הופקדה שמירה כבדה, כדי למנוע התפרעות בני משפחת הנרצח, אנשי "כך" ואחרים. כוחות משטרה, משמר הגבול וחיילי המשטרה הצבאית ניצבו בשערי המחנה למן שעות הבוקר ומנעו כניסת בני משפחת החייל משה תמם. אמו של תמם, גליה, ושאר בני המשפחה יצרו מחסום בגופם בין מחסומי המשטרה ומנעו משופטים, עורכי דין וקצינים המשרתים במחנה מלהיכנס אליו. מפקד תחנת משטרת לוד, סגן ניצב מרדכי נחמני, ביקש מהם לעזוב את המקום, בהסבירו להם כי המשפט מתנהל בדלתיים סגורות. המשפחה פונתה מהמקום בכוח על ידי שוטרי משמר הגבול ושוטרות.

הם המשיכו לעמוד במקום שעות ארוכות. בעודם ממתינים, הגיע למקום עורך דין ריאד אניס, כדי ללמד סניגוריה על נאשמים אחרים, שאינם קשורים ברצח החייל תמם. האם ושאר בני המשפחה תקפוהו והפילו אותו ארצה. עורך הדין הועם התלונן בפני שוטר על תקיפתו בידי בני משפחת תמם. בני המשפחה עזבו את המקום רק כעבור שעה ארוכה.

המשך המשפט נדחה.

מאסר עולם לטרוריסט שרצח את נהג האוטובוס סלומון חתוכה

מאת סופר "הארץ" בשטחים

בית-המשפט הצבאי ברמאללה גזר אמש מאסר עולם על צאלח מוחמד חריז (26) מהכפר דיר אבו משעל בשומרון, שהודה ברצח נהג האוטובוס סלומון חתוכה באפריל השנה. בית-המשפט גזר 15 שנות מאסר על בן דודו, צאלח יוסף חריז (43), שהורשע בניסיון לרצוח ביריות את נהג המשאית משה טל סמוך לכפר דיר אבו משעל לפני שנתיים.

שני הנאשמים הורשעו בסדרה של פעולות טרור, שבשיאן נרצח סלומון חתוכה, נהג "אגד" בקו 468, ב־12 באפריל השנה, ליד דיר אבו משעל. צאלח מוחמד חריז, שירה בחתוכה ממארב מתוכנן, הורשע גם בחברות בארגון "אל-פתח", באחזקת נשק ללא היתר, באימונים צבאיים בלבנון, ובנסיונות לפגוע במטיילים ישראליים ובכלי רכב ישראליים ליד כפרו. הנאשם ניסה לרצוח תושב הכפר מודעה ארשקייה, שנחשד בעיניו בשיתוף פעולה עם שלטונות הביטחון.

צאלח יוסף חריז, שהיה אף הוא חבר ב"פתח", נאשם שבחודש דצמבר 1984 ירה בתת-מקלע עוזי שנגנב מצה"ל, לעבר נהג המשאית משה טל, וגרם לפציעתו. הנאשם איים על פועלים מקומיים שעסקו בסלילת הכביש בדיר אבו-משעל, במכתבים בחתימת "אל-פתח". חריז הודה גם בהצתת משאית ובשליחת אש באוטובוס ששימש מחסן כלים באתר סלילת הכביש. בחודש יוני השנה הצית כלי עבודה שרוכזו בחצר ביתו של מכתאר הכפר דיר אבו-משעל.

מטילי זהב בשווי עשרות אלפי דולר נשדדו מבנק כללי בת"א

מאת נורית אמיתי,

מטילי זהב בערך של עשרות אלפי דולרים נשדדו אתמול בצהריים מסניף בנק כללי בשדרות רוטשילד 38 בתל-אביב.

פקיד הבנק הופתע כשנכנס לסניף וגילה שני אנשים. הם איימו עליו באקדח וציוו עליו לשכב על הארץ. לאחר מכן, נטלו מכספת מטילי-זהב רבים, שערכם הכולל עדיין לא נאמד. במרחב ירקון של המשטרה מונה צוות חקירה מיוחד לחקור את השוד.

פקיד הבנק לא נפגע.

ערכה את העמוד: עדה ארשטיין

בעקבות משדר הטלוויזיה "שידור חוקר"

סודר של התיירת מריאן שטיקר עשוי לתרום להתקדמות בחקירה

מאת איתן רבין ונורית אמיתי, סופרי "הארץ"

בעקבות משדר הטלוויזיה "בשידור חוקר" נתגלה סודר השייך למריאן שטיקר, התיירת הגרמניה שנאנסה ונרצחה אשתקד ליד קיבוץ רביבים בדרום. חוקרי המשטרה מקווים, כי הממצא יתרום לפריצת דרך משמעותית.

מהמשטרה נמסר, כי ממקום הרצח נעלם סודר. בעקבות משדר הטלוויזיה, התקשרה לאולפן אשה, תושבת דרום הארץ, וסיפרה לצוות החקירה, כי בביתה יש סודר הדומה לתיאור שניתן לטלוויזיה. קצינים בכירים ממחוז הנגב יצאו לביתה של האשה, לקחו את הסודר והוא זוהה בוודאות על ידי חברתה של הנרצחת.

מקור בכיר במשטרת מחוז הנגב סירב אמש למסור פרטים, איך הגיע הסודר לידי האשה, מה שמה והיכן היא מתגוררת, אך הוא הגדיר את ההתפתחות, כ"התפתחות משמעותית ביותר בחקירה".

במשטרת מחוז הנגב נמסר, כי למשטרה ממשיכות להגיע עשרות פניות של אזרחים המרמזים על אנשים החשודים הדומים לקלסתרונים שפורסמו.

קצין החקירות של המחוז הדרומי במשטרה, ניצב משנה שמעון טל, ביקש כי הבחורה שהתקשרה עם צוות החוקרים בערב "שידור חוקר", והזדהתה כ"ענת", תיצור עימו קשר, מאחר שנותקה שיחת הטלפון עמה בליל השידור. כמו כן, מבקשים כי בחורה שהשאירה הודעה מוקלטת המתארת מקרה האירועים שהבחינה בהם בדרום, תתקשר שוב למשטרה. ההודעה המוקלטת כללה סיפור מתקופת היות הדוברת חיילת ובה תיארה אירוע הקשור ברכב מרצס סובארו. בינתיים, נצטברו פרטים רבים ממידע וההודעות שהגיעו אל צוותי החקירה אשר לא ניתן לפרסמם ברבים, מכיוון שהם עשויים לפגוע בחקירה.

הוגשו כתבי אישום נגד 8 אנשי פתח שספינתם טובעה

★ הואשמו בכוונה לפיגוע מיקוח בקריה בתל-אביב ★ אחד הנאשמים היה בין לוכדי שמונת חיילי הנח"ל, שנפלו בשבי בספטמבר '82

מאת נורית אמיתי, סופרת "הארץ" בלוד

מעצרם של שמונה אנשי פתח, שנלכדו לפני כשנה בספינה שטובעה בידי חיל הים בדרכם לפיגוע מיקוח בישראל, הוארך אתמול בבית-המשפט הצבאי בלוד, עד תום ההליכים נגדם.

נגד השמונה הוגשו כתבי אישום נפרדים: האחד נגד ארבעה ששימשו כאנשי צוות ובכל הנראה לא היו בסוד העניינים עד התקרב הספינה לחופי ישראל, וכתב האישום השני נגד ארבעה נוספים, שמנו על האמורים לבצע את הפיגוע.

מכתב האישום שהוגש נגד מוצטפא עיסא עותמאן בן 30 מכווית, עבד אל רחמן פואד אבו עטאנה בן 21 מכווית, אחמד שתאוה עודה בן 24 מאלג'יר ואחמד חג'ז בן 23 מסוריה עולה כי היו בדרכם מאלג'יר לישראל על מנת לבצע פיגוע מיקוח תמורת מאה וחמישים מחבלים העצורים בישראל.

לטענת התובע, סגן ראובן הלק, הם היו אמורים לשוט בספינת "אטבירוס" השייכת לכוח הימי של הפתח, לכיוון העיר בת-ים. שם היה עליהם להשתלט על רכב, להגיע עימו לקריה בתל-אביב, להשתלט על בניינים, לקחת חיילים כבני ערובה ולנהל משא ומתן, שבמסגרתו יידרש לשחרר אסירים בטחוניים של הפתח הכלואים בישראל ולאחר מכן לטוס עימם למדינה ערבית.

אחד הנאשמים, אחמד שתאוה עודה היה, לדברי התובע, בין לוכדי שמונת חיילי הנח"ל, שנפלו בשבי בספטמבר '82. בתביעה נאמר כי הוא הצטרף למוצב בקו התחית והשתתף בסיורים, שערכו אנשי הפתח. במסגרת אחד הסיורים נתקלו הוא וחבריו בחיילי צה"ל, נטלו אותם בשבי וכשהובלו החיילים למוצב הפתח נתקל החשוד בגדר, נפל ונשקו פלט צרור כדורים, שפגע באחד החיילים השבויים.

בכתב האישום נאמר כי הארבעה הודרכו על ידי אבו ג'יהאד, סגנו של ערפאת. בכתב האישום נאמר כי הם חזו בסרט וידאו, בו נראו ערי החוף של ישראל, כשסגנו של ערפאת מסביר להם את מהלך הפיגוע שיבצעו.

ב־14 לאפריל '85 הפליגה הספינה מאלג'יר. בלילה שבין ה־20 ל־21 באותו חודש אותרה על ידי חיל הים וטובעה. 14 נספו ושמונת האחרים הובאו אתמול להארכת המעצר.

ארבעת אנשי הפתח הנוספים, ששימשו כמלווים בספינה ומעצרם הוארך אתמול הם: אוסאמה סלימאן אבו הרב בן 28 מלבנון, מחמד מוספו עבד אל הפיד בן 26 מירדן, עבד אל נאצר מחמוד אל חאג' בן 25 מסוריה, סאלם מחמוד סנג'די בן 27 מלבנון.

פנייה לביהמ"ש לשיחרור עציר בשל "תנאי מעצר תת-אנושיים"

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

"לא ייתכן, כי במדינת ישראל יוחזק עציר בתנאים תת-אנושיים. אם המדינה אינה מסוגלת לספק תנאי מעצר מינימליים המאפשרים להחזיק אדם, אז המסקנה היחידה היא, כי יש לשחררו בערבות", כתבה עורכת-הדין, סוזי שליו, לבית-המשפט המחוזי בבאר-שבע, בבקשה לשחרר את מרשה, יעקב אוחנה, העצור בגין קשירת קשר, שימוש ברכב גנוב, הצתה, שיבוש הליכי משפט ונהיגה ללא ביטוח.

עו"ד שליו טוענת, כי מאז יום מעצרו של אוחנה, לפני שלושה חודשים, הוא מוחזק בתא בידוד בתחנת המשטרה בבאר-שבע, תא המיועד להחזיק עצור לכל היותר ימים ספורים. אין בתא מיטה או מאור, ואינו ראוי לאכלס אדם. בבקשתה מציינת עורכת-הדין, כי שופט בית-המשפט המחוזי בבאר-שבע, יצחק שבתאי, המליץ לפני כחודש כי יעשו למען שיכונו של העצור במקום מעצר ראוי, אך שלטונות בית-הסוהר לא הגיבו על המלצתו זו של השופט.

בית-המשפט המחוזי בבאר-שבע ידון בבקשתה של עורכת הדין בימים הקרובים. מהמשטרה נמסר, כי הם אינם מגיבים על פרשה, שעומדת לדיון בבית-המשפט.

הבזמנה נשות מאד
פולגן האופנה מקיבוץ צרעה

בואי להתחדש בדגמי סתיו-חורף 86/87 בחנות המפעל

· שמלות · חולצות ·חצאיות ·מכנסיים בסגנון מקורי וייחודי.

חנות המפעל בקיבוץ צרעה (ליד בית שמש ומערת הנטיפים)

פתוחה 7 ימים בשבוע 10:00 - 16:00

יום ו' 10:00 - 12:00

אופנה נשית מאד

אנו מכבדים כרטיסי ישראכרט

רותי ואלכס

עדנה ושמשון ענבל (ירושלים) אילנה וחיים פלשנברג (נתניה)

מודיעים בשמחה על הולדת בנם ונכדתם

יונתן

ראשונים 7, תל-אביב

אילנה ואלון דנקנר

חובקים בן

אח לקרין ולרחלי

נכד

לזנט ואברהם דנקנר · לקוצה והלו קצולרו

חיפה, 11.11.86, ט' חשון תשמ"ז

מטבחים – דיור 2000 – מול הים כל החדש – מכבן אדריכלי ועיצוב פנים

האזינו לראיון עם מנכ"ל "כור" ישעיהו גביש הערב ב"סוד השבוע", גל ב', בשעה 19.00.

בצפון תל-אביב במגדלי הוד דירה כפולה + בריכה – 270 מ"ר – שישה חדרים מיוחדת במינה בארץ – "מיקי נוה" 03-416292

"בזר שטיחים" אשר
רח' דיזינגוף 184 ת"א
המרכז לשטיחים פרסיים וסיניים!!!
למכירה: שטיחים פרסיים סיניים בוכרה בלוצ'סטן קווקז קשמיר אפגן ושטיחים טורקיים.
שטיחים עתיקים!!
ושטיחים במחירי הזדמנות!!!
"בזר שטיחים" אשר
ת"א דיזנגוף 184 טל' 243598 · 190 טל' 234580

יבוטל צו הגירוש נגד אכרם הניה!

אנו מביעים את התנגדותנו הנמרצת למדיניות הגרושים, הבאה במקום הליכי משפט תקינים. מדיניות זו שבה נוקט הממשל הצבאי נוגדת את כללי המשפט, את אמנת ז'נבה ומשליטה סמכות שרירותית על התושבים הפלסטינים.

אנו רואים בחומרה יתרה את גרושו של עורך עיתון, סופר ואיש ציבור הנהנה מאימון הציבור בשטחים.

בתנאים הנוכחיים גרושו מסכן את חייו.

אנו דורשים לבטל את צו הגירוש נגד אכרם הניה.

א.ב. יהושע · מרדכי אבי שאול · ג'נט אביעד · אסף אדיב · טובה אדיב · יהושע אירגנה · פרופ' שלמה אלבז · מרים אלגזי · פרופ' קלמן אלטמן · סמית אל-קאסם · חיה אמיר · שמואל אמיר · פרופ' יהושע אריאלי · ד"ר יעקב ארנון · ב. מיכאל · עוזי בהר · מחמוד בכרי · ביל בליך · אורליה בנאי · רוני בן-אפרת · רובי בן-טלגי · דבורה בן-שטורית · בני ברבש · תמר ברגר · תמר ברנסקי · חיים ברעם · סאלם ג'ובראן · בנימין גונן · פרופ' ארתור גולדרייך · פרופ' גליה גולן

אילי גורליצקי · לילי גלילי · נעמי גל · יאיר גרבוז · ירון גרין · נורית גרץ · סיהאם דאוד · יעל דמיזל · פרופ' ברכה דנט · ד"ר דוד הד · ד"ר אילנה הופרמן · עמוס וולין · שאול וורנס · מאיר ויזלטיר · יהושע וייץ · אורנה ורדימון · חנה זהר · אמיל חביבי · עבאס חדאד · סלווה נקארה-חדאד · אברהם גימור חוסיין · יצחק חנון · אמירה חסן · דוד טרטקובר · טלי יצחקי · יוסי כתן · רפי לביא · רמי לבנה · תמי לבנה · גדעון לוי

ציפורה לוי · רם לוי · ד"ר שמעון לוי · חנוך לוין · מייק לוין · יהודה ליטני · עו"ד מאיר לם · פרופ' צבי לם · אבי מוגרבי · נימר מורקוס · רונית מטלון · אברהים מאליק · טוביה מנדלסון · ישי מנוחין · ד"ר מרים מרעי · סלמן נטור · מוחמד נפאע · גילה (ברנט) סבירסקי · אפרים סידון · אלי סיני · אחמד סער · גיא עזר · ד"ר אבי עזר · יגאל עילם · מנוס ענברי · רחל פאיאנס · רחה פוגל · פרופ' שאול פוגל · נאוה פוקס · איריס פז

רוני מיסקר · סוני פפר · פרופ' מנחם פרי · פרופ' יונתן פרנקל · ארנון צדוק · אודה ציפורי · ד"ר אורי קאופמן · ד"ר יהודה קופפרמן · מרים קיני · עמוס קינן · ראובן קמינר · יורם קניוק · מיכל קפרא · מירי קרסין · דליה קרפל · הרולד רובין · דוד ריב · אלי שאלתיאל · יפתח שביט · רחל שגיא · צבי שולדינר · יצחק שטרנברג · יעקב שיין · אנטון שלחת · תרווה שמש · מאיר שניצר · עו"ד נסים שקר · יוסי שרון

תרומות לכיסוי הוצאות המודעה לשלוח לת.ד. 2196 ירושלים

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 41011 Little Lake Rd., Suite 201, Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

מכללת בית ברל

נותרו מקומות במרכז להכשרת אקדמאים להוראה בית ברל

יוצאי אוניברסיטאות המעונינים בקבלת

תעודת הוראה בערבית

לחטה"ב וביה"ס העל-יסודי, מתמנים לפנות לקבלת מידע בטל. 052-25155 (קו 30), או אישית למשרד המרכז.

★ כמו כן נותרו מקומות למורים בפועל המעוניינים בהשתלמות בערבית. – מוכר לקבלת גמול השתלמות.

הכשרת מורים לערבית

בשיתוף מועדון מטיילי מעריב

עם לדרום אמריקה נאות הככר

5 מסלולים מחמש זויות שונות בתקופת הקרנבל

★ מפטגוניה וארץ האש לקרנבל 35 יום. יציאה 3.2.87

★ לארגנטינה, בוליביה, פרו וברזיל 35 יום. יציאה 4.2.87 (סיום בקרנבל)

★ לברזיל, פרו בוליביה וארגנטינה 34 יום. יציאה 24.2.87 (פתיחה בקרנבל)

★ 3 קרנבלים בברזיל 18 יום. יציאה 23.2.87

★ לארגנטינה וברזיל 15 יום. יציאה 20.2.87

ירושלים: רח' קרן היסוד 36, טל. 636494, (02)699385 תל-אביב: רח' הירקון 252, טל. 3-(03)5463111 חיפה: רח' הרצל 61, טל. (04)671292 ואצל סוכן הנסיעות שלך

הארץ

הלוח הארצי
הארץ חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות

וילות ובתים

רטיבות, עובש, עיבוי
דו"ח הנדסי קביל בבית משפט
המופרט את הליקויים וערבב הבספי
מיל"ב – מכון ישראלי לביקורת בניה טל' 02-224388

4 חדרים ויותר

3–3.5 חדרים

2–2.5 חדרים

1–1.5 חדרים

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דירות בדמ"פ

דירות להחלפה

ביקוש וילות

קבלנים מציעים

מכוניות

אינוצ'נטי

ב.מ.וו.

אודי

אוטוביאנקי

אופל

אלפא

סוסיתא

סוזוקי

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

ג'י.אם.סי.

ג'יפים

דייהטסו

הונדה

מלבוס

מודרים

לנציה

מסחריות

מרצדס

סובארו

פורד

פיאט

פוז'ו

קימן

רנו

[illegible]

הכוונה הארצי · הארץ חדשות

ירושלים
המשך

[illegible]

אופנועים

[illegible]

ביקוש רכב

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

עסקים

מחסנים

[illegible]

מחשבים

[illegible]

חנויות

[illegible]

מגרשים

[illegible]

אולמות

[illegible]

משרדים

[illegible]

השקעות

[illegible]

הלוואות

[illegible]

מציעים למכירה

טלוויזיות

[illegible]

חנוים

[illegible]

בעלי־חיים

[illegible]

שירותים

[illegible]

חימום והסקה

[illegible]

בעלי־חיים

[illegible]

בריאות

[illegible]

בריאות ויופי

[illegible]

בתי־אבות

[illegible]

א.א.ר.א.ס.

[illegible]

מכבי תעשייה

[illegible]

מנופאור

[illegible]

תינוקות

[illegible]

חבר

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

פסנתרים

[illegible]

ספרים

[illegible]

שיעורים

[illegible]

צילום

[illegible]

מערכות־קול

[illegible]

מערכות סטריאו

[illegible]

שיעורים פרטיים

[illegible]

שידוכים

[illegible]

הברות

[illegible]

אגודת מתו"ל

[illegible]

לוח קיר

בעלי חיים

[illegible]

שונות

[illegible]

האמנה וציורות

[illegible]

חימום והסקה

[illegible]

טלוויזיות

[illegible]

כלי־נגינה

[illegible]

מדיחי כלים

[illegible]

מוצרי חשמל

[illegible]

מחשבים

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

מערכת סטריאו

[illegible]

תנורי אפיה

[illegible]

עבודת פרך

[illegible]

מקררים

[illegible]

עורות ומפגלות

[illegible]

רהיטים

[illegible]

לעיתון בעל מוניטין באיזור הדרום
דרוש/ה
עורך/ת
נסיון מוכח בעריכה חובה
מועמדים מתאימים מתבקשים
להתקשר ליואב
טל: 055-21414, 055-22080

החברה לשיקום שכונות ירושלים · פרויקט שיקום שכונות מבשרת־ציון

דרושים

1. מדריך/ה 1 משרה
למועדונית משפחתית לעבודה עם ילדים בגיל ביה"ס יסודי (א'—ד')
שעות העבודה: אחה"צ בשעות 12.00—18.00
דרישות המשרה: מורה או מדריך מוסמך עם כישורים, בעל נסיון בהוראה או בהדרכת ילדים. התפקיד דורש הפעלת צוות, פיתוח תוכניות ויוזמות.
דירוג: בהתאם לכישורי המועמד.

2. אם בית ¾ משרה
לעבודה עם קבוצת ילדים בשעות אחה"צ במועדונית משפחתית
מהות התפקיד: טיפול בילדים, הכנת ארוחות, ועזרה בהפעלת התוכנית החינוכית במועדונית.
דרישות המשרה: נסיון בעבודה עם ילדים, יכולת להחזיק בית ברמה נאותה, ולהשתתף בתהליך החינוכי של הילדים.
לפרטים: טלפונים 02-342991/2, שלום מוחה או שולי לוי; 02-342191/2, פנחס לפיד או רחל וקנין

דרוש עוזר חשב
רו"ח מתחיל עד גיל 35
לחברה המוכרת בניהול מל"ן
לפנות בכתב עם קורות חיים
לת"ד 8205 ירושלים

הכוונה הארצי · כאן דרום · אזור הדרום

דירות

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

3 — 3.5 חדרים

[illegible]

2 — 2.5 חדרים

[illegible]

שכירות

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

מכוניות

אאודי

[illegible]

אוטוביאנקי

[illegible]

אופל

[illegible]

אמריקאיות

[illegible]

סובארו

[illegible]

סיטרואן

[illegible]

פולקסוואגן

[illegible]

פורד

[illegible]

פיאט

[illegible]

פיג'ו

[illegible]

רנו

[illegible]

מרצדס

[illegible]

אופנועים

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

עזרות ומטפלות

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

עסקים

[illegible]

חנויות

[illegible]

מגרשים

[illegible]

בריאות ויופי

[illegible]

שידוכים

[illegible]

הברות

[illegible]

מכירות

[illegible]

هكذا من الأصل

הלוח הארצי / הארץ חדשות

הלוח הארצי העיר צומת השרון תל אביב גוש דן והשרון

דירות

קבלת מודעות
ללוח העיר
"רשפים"
טל: 371622
אשראי ל־60 יום.
מקבלים ויזה וישראכרט

וילות ובתים

פרוייקט אורנים
חברה לבלעות לבנין
03-497914 03-471433

קבלנים מציעים

תל אביב

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

1—1.5 חדרים

2—2.5 חדרים

אזור השרון

נווה דן

מכירה השכרה
דירות וחנויות
בשיכון
"קאנטרי ירוק"
מודיעין 171 ר"ג
03-778824

שיעורי עזר
מרכז הלמידה

שיעורים
מתמטיקה פיסיקה
אנגלית
גם בבית התלמיד
שיעור נסיון חינם
טל. 03-321261

דיור פלוס

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
ZAMLER
טל. 03-235924

מעסיק!!!
מדא"ל – הדרך היעילה
ביותר לאיוש עובדים!!
★ במדא"ל – תקופת הניסיון של העובד
על אחריותינו מבחינת עובד ומעביד
★ בתקופה זו אינך משלם תשלומי חובה
(ביטוח לאומי, מס מעסיקים)
ולכן איתנו – אתה מקבל
עובדים טובים בתנאים נוחים!!
לפנות טל' 03-374178 ת.ד. 31015 ת"א

מהפכה גדולה במודעה הקטנה
רק לוח העיר
לא מכרת
לא שילמת
כל מודעה מתפרסמת ללא
תוספת מחיר אפילו חודש.
אם אחרי חודש עדיין לא מכרת
יוחזר לך כספך בחזרה
בקשת ביטול יתקבלו
בלוח העיר בימים א'-ד'
בין השעות 8:00-15:00
טל' 03-371261

ת"א גוש דן והשרון
המשך

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

חולון בתים

4 חדרים ויותר

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

נתניה

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

שכ"ה

מכירה השכרה
דירות וחנויות
בשיטת
"קאופמן יעקב"
מודיעין 171 ר"ג
03-778824

ביקוש דירות

דירות ברמת

חדרים מרוהטים

דירות מרוהטות

שותף/שותפה

להשכרה
דירות 4 חדרים משוכללות נוף מרהיב
• מיזוג אוויר דירתי • שירותים כפולים
• מטבח דגאר • ארונות • תריס חשמלי
• חניה תת קרקעית • טלפון חוץ לכל דירה • מערכת אינטרקום וטלוויזיה במעגל סגור.
דירה לדוגמא באתר
ברח' סוקולוב 90 פינת אודר פתוחה כל יום בין השעות 12-10 לפנה"צ ובימים ב', ד' ושבת בין השעות 19-17 אחה"צ.
מגדלי רמת השרון בע"מ
רח' באזל 14, טל' 257431 תל-אביב.

מכוניות

אוטוביאנקי

קבלת מודעות
ללוח העיר
"רשפים"
טל' 371622
אשראי ל-60 יום
מקבלים ויזה ישראכרט

אאודי

אוסטין

אופל

אינוצנטי

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

03-235667 EURIS
אריס
השקעות בע"מ
אריס החברה הגדולה ב-ישראל לייבוא אישי מרצדס ב.מ.וו. אאודי אמגה פולקסווגן פורד סובארו דגמי 1986/7 החלטנו ואחראי עד שלוש שנים ללא מגמעות ריבית מציעים מבצע עד גמר המלאי ללא תשלום 03-235667 בן יהודה 97 ת"א.

ג'יפים

דייהטסו

וולוו

וקסהול

טלבוט

פריקו

לנציה

מוריס

מיני מינור

מרצדס

נ.ס.ו.

סאאב

סובארו

839653
825718
גולנו במלאי טנדרים מכו 79-80 + סובארו 79-80 + רוס כלל פרטיות אופל-סטוביל 82, פורד ברונקו (אוטומטי) גרג 4 א-ג ... טרנזיטים. באחריות לחצי שנה (היאנו מתקיים) ב-מקום מוסך ומחסן חלקים עם כל השירותים. מעיים - תרכבות ונן 36 שנות + גרר-ם ומכללים אחרים.

דחף
תל אביב | בן יהודה | חיפה | ירושלים | דיזנגוף | אלנבי
לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

מהפכה גדולה במודעה הקטנה
רק בלוח העיר
לא מכרת
לא שילמת
כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה
בקשות ביטול יתקבלו בלוח העיר בימים א'-ד' בין השעות 8:00-15:00 טל' 03-371261

הארץ חדשות

הלוח הארצי

ת"א גוש דן והשרון

המשך

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

פיאט

פורד

פיז'ו

מסחריות

משאיות

קרוואנים

אופנועים

● אופנועים זה דימונה אנו קונים, מוכרים מחליפים ו... מעמידים לטסטים. אופנועים חדשים ויד שניה ובתשלומים.

● רוכב אופנוע רוצה כלי אמיתי בין הרלי-דיוידסון? חוקרת "דוקטור" בישראל. המשם במקור... 650 כביש (ספורט) 250 "אינדורו".

● במבצע "קוואסקי 250 קטסום" מולי דוידסון 6,250 ש"ח.

● במבצע "למברטור" 200 טנדר ב־3,990 ש"ח (לקטנועים המתוזמנים).

איתור רכב נגב

● "גלגלי" — איתור רכב נגב 50 ש"ח פרס למוצא 03-625160 164849302

ביקוש רכב

בתי־ספר לנהיגה

חלפי רכב

פלפונים לסוכניות

הצעות עבודה

קבלת מודעות
ללוח העיר
"רשפים"
טל: 371622
אשראי ל־60 יום
מקבלים ויזה וישראכרט

אחזות

גזירה ותפירה

חשמל

מכונאים / הנדסאים

יהלומים

● למפעל יהלומים בבור דרושים פועלים לכל החלקים 0536110 03-7511056

מוכרים/ות

דפוס

הנהלת חשבונות

מזכירות

מהפכה גדולה במודעה הקטנה

רק לוח העיר

לא מכרת
לא שילמת

כל מודעה מתפרסמת ללא
תוספת מחיר אפילו חודש.
אם אחרי חודש עדיין לא מכרת
יוחזר לך כספך בחזרה

בקשות ביטול יתקבלו
בלוח העיר בימים א'-ד'
בין השעות 8:00-15:00
טל' 03-371261

هكذا من الاصل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

משרדים

בתי מלאכה

חנויות

עסקים

הצטרף לענף המלונאות

מלון שרתון תל-אביב
דרושים
חשמלאים מוסמכים
★ נסיון של 3 שנים לפחות.
★ רצוי ידע בתחזוקה בענף המלונאות.
נא לפנות למנד כ"א
הירקון 115 ת"א 03-286222

למלון "ימית" תל-אביב
דרוש **ברמן**
עם נסיון רב
טל' 03-651111

קבלת מודעות
ללוח העיר
"רשפים"
טל' 371622
אשראי ל-60 יום
מקבלים ויזה וישראכרט

למכירה!!!
מיכלי פלדה
משומשים
מ-1,000 עד 20,000
ליטר
טל' 052-61098

שליחים/ות

פועלים/ות

פקידים/ות

ספרים/ות

עובדי מתכת

סוכנים/ות

שרטטים וגרפיקאים

רפואת שיניים

עובדי סעד

שמירה ואבטחה

שונים

ביקוש עבודה

מוסכים

אולמות

שמירה ואבטחה

מחסנים

נערים

נהגים

חבר

המרכז הגדול לכוח אדם מקצועי

★ דרושות מתכנתות מנוסות לעובדי המחשבים: IBM; "זאפל" ועוד לעבודות מגוונות + שכר גבוה.
★ דרושות מתכנתות עברית/אנגלית מנוסות לעבודות מיידיות זמניות או מתמשכות + שכר גבוה.
★ מזכיר/ה כספי/ת, למשרדים למחלקת פיתוח במפעל מוקדם באזור.
★ מזכיר/ה מנוסה לעבודה במפעל תעשייתי בתנאים טובים.
★ עובד/ת מחסן / נהג/ת משנת לרכבים בעלות באזור.
★ מזכירות / מנהל/ת חשבונות לעבודות בתל אביב.
★ מזכירות לעבודה באזור ת"א בתנאים טובים.

"חבר המתורגמנים" בן יהודה 100 ת"א
שעות הקבלה 09.00-14.00

דרושים
נגרים מעולים
עוזרים מקצועיים
בפ"ת
תנאים מצוינים
03-374178

מהפכה גדולה במודעה הקטנה

רק **לוח העיר**
לא מכרת
לא שילמת

כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה

בקשות בדסרל יתקבלו בלוח העיר בימים א'-ה' בין השעות 8:00-15:00 טל' 03-371261

"מסעדת קזבלנקה"
בהנהלת מישל כיכר מלכי ישראל 4 263987
הפתיחה החגיגית ביום שלישי 18.11.86
הציבור מוזמן !!!
למביא הודעה זו 5% הנחה!!

מוזהר !!
במסעדת
להדושפרה
מאכלים בוכריים מיוחדים
למביא מודעה זו 5% הנחה!!!
רובל 15 ר"ג 7515305

"דון-אלברטו" דיזנגוף 263987
באב המסעדה ספרדית מעורבת יחודה
מאכלים ספרדיים מיוחדים
למביא מודעה זו 10% הנחה!!

יצא לאכול

ספרדית מקורית

● טאב, המסעדה דון אלברטו, פותח דלתותיו לפני אוהבי המוסיקה, האווירה והמאכלים הספרדיים המקוריים. בוא תאכל את המעדן המקורי, המוכן עבורך ע"י שף ספרדי אמיתי. עם המוסיקה החותה אגר מגישים טורטיה, פאייה, ולנסייה, פאייה, מרינרה ועוד.

דון אלברטו — מלנות פירות ים מיוחדות במינן. המסעדה — פתוחה בצהריים גם לארוחות עסקיות המטבח ישמח לשרתך עד אור-הבוקר. השעות. אבן — ארוחה ומוסיקה מקורית.

דון אלברטו — דיזנגוף 277. להזמנות 443907.

עסקיות ומשפחתיות

● "המסעדה בבית לסין". ארוחות משפחתיות ועסקיות. כשר. הגיה צמודה. קומה עליונה. חדרי ישיבות ושיפוצים, אירועים מכל הסוגים, מבצע חודש בירת/ הוילה במחירים מוזלים פרטים והזמנות 03-252595 דיזנגוף 32 תל-אביב.

בוסיות

● הרים ויזמי, להדושפרה לאוהבי מאכלים בוכריים מבית אבא, דושפרה, קקלטי, גושגיז'ה, פלוב, בתובל 15 באזורי הבורסה ברמת-גן. אפשרי להזמין ולקחת הביתה. 7515305.

טבעוניות

● המיבעוניה של בתיה. ביקורו שמע מאכלים צמחוניים ביתיים, מרקים, פשטידות ודגים. כשר. בן יהודה 59. טלפון 246752.

ים תיכוניות

● בסרדיק הצירית, רחוב סירקין 4 גבעתיים. מאכלי ציד ואסקלת פתוחים, התפריט מיוחד והאווירה מקסימה. טלפון 728280.

● בממגש השודים מבחר גדול של סלטים וממולאים, שווי ממולא, בשרים ודגים על האש המחירים סבירים והאווירה נעימה. שירות רוקה ע"י תחנת דלק. 473309.

קונדיטוריות

● קונדיטורית מבצי יפו "מורייד" ★ מבחר עוגות עשיר ומגוון ★ הספקה למסיבות ולכתי קפה ★ מקבלים הזמנות לאירועים שונים — מבצע מסעדות למתנה. שדרות ירושלים 57 יפו טלפון: 825411. סניפים: כליבו שלום סופרמרקט, גמל תעופה בן-גוריון.

● בסיר קונדיטוריה ובית קפה "חלב ודבש" — כשרה למהדרין. ומוצרים במשגיח הבד"צים. מבחר עוגות, עוגיות, בורקסים וכרומה — עבודה עצמית. קרן היסוד 1 ק.ע. חולון טלפון: 803667.

● קינים עוגות אצל "מוריידי" ★ כליבו שלום סופרמרקט, ★ נמל תעופה בן-גוריון ★ יפו. טלפון: 825411.

גלידריות

● הבלון, רשת מסעדות הגלידה היפות ביותר בארץ. בואו אל הבלון ותהנו מקרנבל של גלידות העשויות מחומרים טבעיים. ועכשיו הבלון גם בבן יהודה 163, בהרצליה פיתוח ובמרדוכב בנתניה.

חלביות צמחוניות

● גמלי בלינצ'ס מסעדה חלבית כשרה בלב דיזנגוף אווירה נעימה ומאכלים מעולים. הכניסה משעים 4 ר"פ פתוח עד חצות.

ישראלי מקורי

● בפגישים מסעדה השיכת לסגנ המשובה. התפריט מזרחי וכולל גם ממולאים, סלטים, בשרים על האש ודגים. בפגשים אולם שיעוד לאירועים מכל הסוגים. בפגשים הוויה אמיתית. רחוב אהרון קציר תל-השומר. טלפון: 769427.

● "בפגשים השמיני" אבן גבירול פינת באזל, מול "פשטירות מבציעי תמצא מרקים, צול, סנדוויצ'ים צרפתיים, מבחר סלטים תוצרת בית וארוחות קלות.

● יש אוכל ויש תענוג מאכלים ביתיים בוקר, צהריים וערב, וגם דיאטטיים מאפים חמים, סלטים, תבשילים ומרקים, המזון הגיליפטפיש כל יום חמישי ושישי בצהריים, בירה מהחבית ויין. אבן גבירול 187 מול בינר מילנו.

מזרחיות

● שיפודי בייקר — מסעדה כשרה ומיוחדת. כל סוגי הבשרים. גם לאירועים, בריתות וכרומה. במחירים עממיים, רוטשילד 48 מול קולנוע בתיים 863320.

● בצומת אוס'אל פאום כראי לאכול במסעדת הילמי המזרחית. התפריט מזרחי וגם אירופאי. שיפודים, ממולאים, וסוגי סלט במחיר סביר. בהנהלת נביל 063-52050.

סטקיות

● "בשוברר" הכי הכי בעיר, סלטים וממולאים ובשר על האש. הכניסה מדרך השלום 24. טלפון 336509.

פאב מסעדה

● מקרנש מאב הרצליה ע"י תחנת מבריאש מארח עד השעות הקטנות. תפריט עשיר, אבן אורה. 052-557599

● ארוחות קלנוע — פאב מסעדה, הילל הזקן. ארוחות, מוסיקה הרקדים, רחו' הילל הזקן 6, מאחורי קולנוע אלנבי.

● ממוקי מאב מסעדה, בשרים ודגים מעושנים. מסמוחותינו חווה ושוק אוח הטובים שבעיר. פתוח מ-12.00-15.00 בצהריים גם לארוחות עסקיות ומ-20.00 עד 02.00. בן יהודה 231 טלפון: 451629.

● הפונדק — צומת מכובים הדר לוד. מגוון של סלטים ביתיים, בשרים ומבחר של דגים. להזמנות: 03-357605

דגים ומאכלי ים

● מאגה — בפרישמן 14 לאכול באווירת ים-סוף בלב תל-אביב. מבחר דגים, פירות-ים, בשרים, ממולאים ועוד. לרגל הפתיחה — ארוחות עסקיות ב-11 ש"ח, טלפון: 03-223507

● שמרן דולפין — דיזנגוף 189 מסעדת הדגים האקסלוסיבית מציעה מבחר של דגים ומאכלי פירות ים, מגוון של סלטים, במחיר סביר, השירות אדיב. הזמנות בטלפון 232425 התניה בחינם.

● "המסעדה השנייה" על הצוק של אבי בתל-ברוך ★ דגים טריים מדרשת ★ מבחר בשרים ★ הזמנות לאירועים בליווי אומן. ● מבצע אצל בני הגיעם בשר. ★ ארוחות צהריים עסקיות (15 ר"פ 19 ש"ח) ★ מבחר סלטים עשיר ★ ליקר ע"ח הבית ★ אווירה נעימה בן יהודה 192, 03-237784.

● יוסיפור — אווירה ים תיכונית. לבחירתכם דגים, בשרים, סינים, פיצות, בלינצ'ס וגבינות. מדי ערב אומן אורח. פתוח לאירועים עד 30 איש. בן-גוריון 61 בת-ים. 5525178.

יהודיות

● בקיטון, מטבח יהודי ביתי ותפריט מגוון. רח' דיזנגוף 145 ת"א. טלפון: 03-253679.

בלקניות

● אליהאויה. מסעדה מקסימה, ארוחה בסגנון בלקני מזרחי. זמר בכל ערב שישי. נורדאו 5 הרצליה ב'. 052-78850.

צרפתיות

● מסעדת, ורסאי מציעה לאוהבי המטבח הצרפתי המשובח — ערב שהוא יותר מארוחה, מסעדת ורסאי בעלת הוותק של למעלה מחמש-עשרה שנה באירוח, מציעה מדי ערב מאכלים צרפתיים, יינות משובחים, הופעת אמן-אורח ומוסיקה לריקודים. מסעדת ורסאי באזלה 37 ת"א טלפון: 655552

מועדון מסעדה

● בפגבותית. תכנית בינלאומית מאוחרה באווירה יוונית אמיתית. רחוב המלאכה 30 באזור התעשייה חולון. טל: 800500.

פיצריות

סוגי פיצה שונים ומאכלים איטלקיים על טהרת החלב. פיצה דיזנגוף רחוב המאספים 4 ת"א, מול בית אליהו, פתוח כל השבוע עד 24.00 המוצ"ש.

בתי קפה

● יקפה בנדרגאי — בפרסמת הירוקה בינק לאכול ארוחות בוקר, ארוחות קלות, מרקים ועוגות מתוצרת הבית, סלומון מעושן וכריכים. אווירה מיוחדת. פתוח רצוף מ-9 עד 24.00. כ"כ מולקת פרוזים ועציצים לשירותכם. בן יהודה פינת נורדאו.

● במלון ארמונים "פיצה אמפי" המסעדה פתוחה לאירועים עד מאתיים מקומות וגם בשבת. בן גוריון 95 בת-ים טלפון: 5522424.

ערוך ע"י **מודפון** 03-383838

הבוקר הארצי הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

צילום

הלבשה והנעלה

פיטנס

כרטיסי ביקור

ציוד אלקטרוניקה

מערכת סטריאו

ניקוי ופוליש

חיפוי והדברה

נפט וקיים

שיפוצים

שירותים

אותיות דביקות

מוצרי חשמל

הלוואות

גינון

מציעים למכירה

תקליטים

ריפוי והרזיה

מוצרי תינוקות

פרוזדוריה

בריאות יחזומלה

כלי נגינה

מחשב

חיות בית

ציפוי אמבטיות

הודעות לציבור

חימום והסקה

מיסים

שיעור

רוצים לקנות

מנגני איור

וידאו

נשק ותחמושת

שידוכים

בריזג

דרושים

מנורשים

מבחר פסנתרים משופצים, גרמניים, איכותיים,
החל מ־1900$
בתנאי תשלום נוחים.
"מרכז הפסנתרים"
אבן גבירול 48
03-265842
03-263544

אבדה כלבת האסקי
שחורה חזה לבן
עיניים כחולות
063-22545
03-491676

מסג' בביתך!!!
ברשותנו צוות בנות והדרות לעסוג מטרגי באווירה אינטימית
03-7515288
03-7511063

בדוק שערך!
התאמה אישית של תזונה לפי תוצאה של בדיקת השיער.
לקביעת כמות המינרלים והצטברות מתכות רעילות בגוף.
03-239682 03-491522

עלון "קשר"
עלון הפנויים/יות מס' 1 בישראל
• מחיר השרות למחזיקי כרטיס חבר 25 ש"ח בלבד.
• כרטיס חבר ניתן לרכוש תמורת תשלום חד פעמי של 68 ש"ח
אין צורך להתחייב מראש להצטרף.
רק עלון "קשר" הזמן! העלנים נשלחים במעטפות סגורות ללא תו זיהוי השולח
כ־5000 מנויים/יות, שני משרדים, צוות מקצועי ומיומן, 10 שנות נסיון, והחשוב מכל כ־1050 פנויים/יות מציגים עצמם חודש בעלוני "קשר" במודעות מפורטות מאוד (50% עם טלפונים) מחכים לקשר איתך.
03-733994
04-446023
9-21 ע"ד
גם בשבת

קשר אסטרולוגי
לפנויים ולפנויות
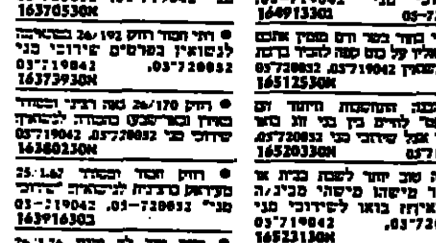
הסיכויים הגבוהים ביותר למציאת בן/בת הזוג האידיאלי/ת!!!
יצירת קשר בין בני-מזלות מתאימים לפי מפתח האסטרולוגיה, בהתכתבות בכל הארץ. לקבלת פרטים ודף השתתפות כתוב י' לת.ד. 71004, ירושלים, טל: 02 720429

מהפכה גדולה במודעה הקטנה
רק בלוח העיר
לא מכרת
לא שילמת
כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש.
אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה
בקשות ביטול יתקבלו בלוח העיר בימים א'-ד' בין השעות 8:00-15:00
טל' 03-371261

صكذا من الاصل

ת"א גוש דן והשרון

המשך

[illegible]

חנים

[illegible]

הסטודיו אחוזה 197 רעננה

★ קורסים נפתחים ★ גרפיקה בוקר ★ הלבשה דאווה ערב ★ קרמיקה ★ אבנים ★ אריגה

16.00-19.00 09.00-13.00 052-443481

[illegible]

הדרות

[illegible]

בתי"ת

[illegible]

קח"ן חצי חינם

[illegible]

מקרר

[illegible]

קח

[illegible]

מכונות תפירה

[illegible]

מלווזיות

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

תנורי אפיה

[illegible]

תן

[illegible]

מיד לפה

[illegible]

סירות

[illegible]

הלוח הארצי — הלוח הבטוח

חיפה והצפון

דירות

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

קבלנים

[illegible]

הזדמנות טובה

[illegible]

דמ"פ

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

5 חדרים ויותר

[illegible]

4—4.5 חדרים

[illegible]

1—1.5 חדרים

[illegible]

דירות בשכ"ח

[illegible]

קריות

וילות ובתים

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

5 חדרים ויותר

[illegible]

4—4.5 חדרים

[illegible]

תנויות ועסקים

[illegible]

מגרשים

[illegible]

גליל

דירות בשכ"ח

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

נצרת

דירות בשכ"ח

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

עסקים

[illegible]

משרדים

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

שירותים

[illegible]

שיפוצים

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

הלוח הארצי

הארץ חדשות

חיפה והצפון

המשך

● ל"ארידה" מכונת ל/א עריכת שמע או אנגלית + עבור תמלילים + טלקס + הדפסה, 3 שנות נסיון רצוי ... 04"668166

● לחברת מבוססת דרוש ... 04 672780

● ל"ארידה" מזכירה עם/בלי נסיון ... 04 668166

● ל"ארידה" פקיד/ה ... 04 668166

● ... 04 211556

מכירות

אמריקאיות

ב.מ.וו.

וידאו

מקרר

יד שניה

חיות בית

מכוניות

אאודי

דייהטסו

ולוו

וקסהול

מרצדס

סובארו

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אלפא רומאו

עבודות ומסגלות

ביקוש עבודה

חוגים

הלוואות

שעורים

קורסים

בריאות

מחשבים

רהיטים

מלווה

סיאט

סימאהה

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

פיאט

פורד

פיז'ו

סוזוקי

סוסיתא

תן מתנה

אתה יודע כמה נעים וחשוב לקרוא עיתון בבוקר. עכשיו יש לך הזדמנות לתת למי שחשוב לך מתנה מקורית ומכובדת. הארץ מציע מנוי ל־3 חודשים

ב־ 40% הנחה

ובתוספת מתנה: זוג כרטיסים לתיאטרון הקאמרי. במחיר 44 ש"ח. תוכל להעניק מנוי של "הארץ" בתוספת בילוי מהנה. לפרטים והזמנה פנה למחלקת קידום ופיתוח טלפון 03-5121340

הארץ

עיתון לאנשים חושבים

مكنز من الاهل

הלוח הארצי הארץ חדשות

חיפה והצפון
המשך

● 504 88 82.000 ק"מ ראשונה שמורה בשבת אחרי 12.00 965887 (41)

● 504 בהזדמנות 76 1800 אוטומטי + מזגן מערכת סטריאו 710109 441269

רנו

● רנו 9 1982 1100 + רדיו טייפ אזעקה מצוין לבודרון (41) 448276

● 9 82 ראשונה ג.ט.ס. + מצב טוב מצוין 04"751127

● 4 1976 דו שיכיות טסט לשנה מצויינת 446505 לא בשבת

● רנו 12 טי. אס. 1977. במצב טוב. טלפון 330341

● רנו 5/5 ראשונה 61.000 ק"מ 716806 בערב (41)

● רנו 4 1980 1100 אחרי אוטובוס לדגל נהריה 04"922560 (41)

● רנו 14 1982 49,500 ק"מ כחדשה + רדיו טסט לשנה 254736

● רנו 14 1981 קניה 64,000 ק"מ מצויינת ק"מ 18.500 227546

● רנו 18 טי.אס. 1983 במצב מצוין מזגן + תוספות 75.000 ק"מ צבע מטלי מחיר מחירון 04"718525

● רנו 9 1985 טסטודר 25.000 ק"מ מחזוק חיטב 04"667556 ערב 04"245997

● רנו 9 ג.ט.ס. 1984 1100 יד ראשונה 04"726500 בית 04"965278

● אוטומטיק מבצע חלפים לרנו ולקרבורטורים. מסי ריים החליפים. הבנאים 27 662435 (41)

● רנו 5/5 82 יד ראשונה + טסט 58.000 מצב מצוין 255515

● רנו 5 להיקפר 84 יד ראשונה בית 441 (41) 664444 עבודה 467527

● 5 81/3 79.000 ק"מ יד שנייה במצב מצוין 441417

● 14 1981 80.000 ק"מ יד ראשונה במצב מצוין 726885

מנדרים

● מנדר פיאט פיורינו 1983 במסגרה טלפון מיום א' 04"562647

● מנדר מבי 1978 404 ארגז מכור אחרי אוטובוס והבע 04"241679

● מכשיר מנדר 81 1800 4 4 שמורה המושלת במצב מצוין (41) 529524

● מכשיר מנדר + ארגז 81 מנוע 1800 4/4 מעולה 04"245370 (41)

● פולקסוגן דבל קבינה 76, 2000, מצויינת 240220, 720775 (41)

● מנו 73 מנוע חדש + ארגז מצב מצוין 641724

● מנדר מכשיר 1980 4/4 + ארגז חדש טסט יוני 04 258864 (41)

● מנדר פיאט פיורינו 1983 מסגרה טלפון מיום א' 04"562647

● מנדר מבי 1978 404 ארגז מכור אחרי אוטובוס והבע 04"241679

● מכשיר מנדר 81 1800 4 4 שמורה המושלת במצב מצוין (41) 529524

● סימקה 1979 מנוע ג'יפ + קבלות מעולה עבודה 04"728166 בערב 04"716528

● בהזדמנות מנדר מבי 404 1978 702639 752533

● 404 + ארגז תיקני + טסט לשנה, מכני מצוין אפשר רות להחלפה לפרטי 04"223059

● פיורינו 1981 מצב מצוין 780185 פיורינו 1979 אגב רול 784823

● 504 1983 טסט לשנה + ארגז תיקני 04"245574, 04"322890

מסחריות

● במצב טסט ריקני שבתי למשרות + עשן פתוח 07.00-17.00 כלל בריקה לקניה סירה כרמל צומת ראשונה שבמולה 04 572804 (41)

● מנדר מכשיר 1985 80.000 ק"מ במצב מצוין מחיר מחירון 258896 04

● דבל קבינה 1986 שמורה במצב מצויין מחירון 85658 067 720136/7 04

● 2 פולקסואגן משלוח מודל 1983, מצב מצויין 04"520461 מיום ראשון

● מודל 12"10 74 אחרי אוטובוס טסט יולי 1987 04"989570 (70)

משאיות

● וולוו 10/20 אן 1979 רכינה + טסט לשנה + מזגן 04"705417

● משאית וולוו 10/20 אן 1979 רכינה + טסט לשנה + מזגן 04"705417

אופנועים

● הונדה ראלי 280 1975 מיוחדת בית 670477 בעבודה 04"234148/9 לאהרון (41)

● הונדה ראלי 280 1975 מיוחדת בית 04 670477 בעבודה 234148/9 04 לאהרון (41)

● מוזקי איקס 50 מג"ק מוס 1984 במצב חדש 41050 068 (41)

● תכולת בית, תנור, מטריי מקררים מכונת כביסה אוכל. ארון מזגן חדר שינה מקרר 500 383351 04

● מוזקי ריאר 500 DR 84 18.000 ק"מ שמור הייטב 245941

● אופנוע מנטיק קרוס 50, אהרון 85 כחדשה טסט לשנה 257629

מלון נהר הירדן JORDAN RIVER HOTEL

דרוש:

חשב שכר

בעל נסיון מוכח במערכת ממוחשבת

למעוניינים יש לפנות למחלקת כח־אדם במלון

טל. 067-92950 בטבריה

האגודה לקידום מינהלות שכונתיות בירושלים

الجمعية لتقدم ادارات الاحياء في اورشليم القدس

Jerusalem Association for Neighborhood Self-Management.

למינהלת שכונת נווה־יעקב
דרושים עובדים בחצי־משרה:

1. **מזכירה מנוסה** תושבת השכונה

2. **אדריכל שכונתי** יכול להגיש מועמדות גם בעל תואר וניסיון בתכנון ערים ו/הנדסה

המועמדים מתבקשים לשלוח קורות חיים למשרדי האגודה, רח' שלומציון 10, ירושלים 94146, עד 30.11.86

מיקרודקים בע"מ

חברת בת של M/A-COM INC

דרושים/ות

טכנאי אלקטרוניקה
לעבודות בתחום RF ומיקרוגל

מרכיבים למיקרואלקטרוניקה
מבקר איכות למיקרו אלקטרוניקה

תעבודות מיקרוגל עדינות.

המתעמדים יעברו תקופת הכשרה במפעל המשרה מלאה.

אפשרות לעבודה במשמרת שניה

5 ימים בשבוע.

נא לפנות בכתב לת.ד. 1797 חיפה 31016 או טלפונית (מיום א') 04-536211

טרומאסבסט

חברה להרכבת מבנים טרומיים בע"מ

למפעלנו בעכו דרושה

מזכירת מפעל

- בוגרת תיכון יוצאת צבא
- נכונות להשקיע עבודה רבה
- מעל גיל 25
- נסיון קודם — הכרחי
- יכולת הדפסה באנגלית

5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות טלפונית 04-911615/6/7

לחיפר שוק תנובה, כפר־סבא

דרושים

עובדים

עדיפות ליוצאי־צבא

מועמדים מתאימים, תושבי כפר־סבא וסביבתה הקרובה מתבקשים לפנות

שירות למנהל החיפר, מר א. שטיינפלד, רח' המייסדים 29, כפר־סבא

☎ 052-22448

לראיון וקבלת פרטים בקשר לעבודה

סודיות מובטחת

לבית ספר אורט ע"ש גיל ק. שפרינצק, חיפה

דרוש

מחסנאי

בעל ידע טכני, וניסיון בניהול מחסן,

פרטים בטל' 527797 (יהודית)

למרכז להכשרה ברעננה

דרוש

הנדסאי חשמל להדרכה

טל: 052-445034, 052-445871

לחקר ימים ואגמים לישראל בע"מ

דרושים/ות

לעבודה במעבדה

הנדסאי/ת לכימיה או כימאי/ת

בעל/ת תואר ראשון/שני

לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 8030 חיפה

עיריית תל־אביב־יפו - מינהל החינוך נוער והתרבות למועדוני תיאטרון

דרוש **מחסנאי**

(מתאים לגימלאי)

שעות העבודה: 14.00-19.00

תיאור התפקיד: ניהול כרטסת כלי נגינה, כרטסת השאלה, עריכת אינוונטר.

כישורים: ידיעת עברית — קריאה וכתיבה. ניסיון קודם בעבודות עם ילדים ונוער.

פרטים בטל. 828392, 830609 בשעות 15.00 עד 19.00

אפשר הובלה מאלבט.

יותר טוב מנפאואר

לסניף חיפה
המחלקה הטכנית

דרושים

בוגרי בי"ס מקצועי
יוצאי צבא

לעבודה במשמרות מאזור הקריות עכו ונהריה בלבד

העצמאות 104, א-ה 8:00-14:00

טל: 04-530051

מנפאואר MANPOWER

החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

ברעננה דרושות

למשרה חלקית

1. שכנאות ארכיטקטורה

2. מזכירת להדפסות + הנה"ח פשוטה

☎ 052-28048

מודעות לוח ומשפחתיות
03-38 38 38
הלוח הארצי הארץ חדשות

למוסך מהדרנסים מג'ו

דרושים

מכונאים מעולים

בעלי ניסיון ברכבים

מדגם פג'ו וסובארו

עכו 911888, 915427

לטופר בכרמל

דרושה

עובדת לאחר הצהריים

04-382934 בבקר

למשרדי עו"ד בת"א

דרוש/ה מיד

מתמחה
בתחום האזרחי

לטלפן: 03-282550, 03-294636

למעונות נעמת ר"ג

דרושות

מבשלות ומטפלות בעלות ניסיון

לפנות טל: 720151 לרחל גזית

יותר טוב מנפאואר

לסניף חיפה

1. **מהנדס מכונות** נסיון של 3 שנים בתעשיית המתכת, תכנון מיכני ושרטוט ביצועי.

2. **מהנדס מכונות** נסיון בהזמנת חלקים, אנגלית טכנית טובה. אפשרות לגמילאי.

3. **מהנדס/ הנדסאי מכונות** מנוסה במדידות מדוייקות ובמגע עם קבלנים. נסיון בקד־קם.

4. **שרטט/ת מכונות** מנוסה בתכנון חלקים. מגורים באזור העמקים.

העצמאות 104, א-ה 8:00-14:00

טל: 04-530051

מנפאואר MANPOWER

החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

למפעל תעשייתי

דרוש

חרט מעולה ומסגר אחזקה

טלפון 03-478121

בין השעות 8.00-15.00

לבי"ס אינטרנשיונל ק. חשם

דרוש

חשמלאי רכב
להדרכה — הוראה

לפנות לטלפון 04-721003, או 04-740068

למפעל באזור המרכז

דרושים

מסגרים מעולים רתכי סי.או 2

לפנות אל: אפרים 052-23217/8 מיום ראשון

לחברת ביטוח בחיפה

דרושה

פקיד/ת גביה

רצוי ידע בהנהלת חשבונות וניסיון בשטח הביטוח למשרה מלאה. 5 פעמים בשבוע לפנות בכתב יד לת ד 9095 חיפה.

לברסל־קור בע"מ דרושה:

מזכירה/פקידה

בוגרת 12 שנות לימוד, אחרי צבא ידע באנגלית ועברית על בורין ידע בניהול משרד, המדים, הדפסה. לניהול משרד באופן עצמאי, למשרה מלאה. להתקשר מיום א' 703214 או 703217

תפרון ממפעלי טקסטיל בע"מ

דרושות:

* תופרת דוגמאות
* תדמנית

משרות מלאות, 5 ימי עבודה בשבוע

באזור תעשיה קרית ביאליק

לפנות לטלפון 04-709510/1

לחברה מסחרית בחיפה.

דרוש

עוזר למנהל חשבונות ראשי

☆ סוג ד' בהנה"ח

☆ 3 שנות נסיון לפחות

☆ הכרת עבודה עם מחשב

☆ ידיעת השפה האנגלית

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 2333 חיפה 31022

"סודיות מובטחת"

למוסד ציבורי דרוש

מנהל חשבונות ראשי
למשרה מלאה
כאחראי לניהול
מערכת החשבונות של המוסד

ותאור התפקיד:

- הכנת תקציב שנתי.
- הכנת דוחות כספיים, מאזן רווח והפסד.
- ניהול מערכת תמחיר, תקציב ומעקב אחר ביצוע.
- פיקוח על ביצוע הרישומים בספרי הנהח"ת.
- ניהול צוות עובדים.
- ניהול מו"מ עם גורמי חוץ בעניני תקציב.

הכישורים:

- מנהל חשבונות מדופלם.
- נסיון מוכח של 5 שנים לפחות כמנהל חשבונות ראשי בארגון וכאחראי על צוות עובדים.
- ידע ונסיון בהפעלת מערכות ממוחשבות של הנה"ח.
- בעל יכולת ארגון וניהול של צוות עובדים.

בהצעות נא לפנות בכתב יד, עם פרוט קורות חיים ונסיון קודם, לת.ד. 44888 חיפה, עבור משרה מס 10

סודיות מובטחת

לבית חולים "אלישע" בחיפה

דרושה:

טכנאית

בחצי משרה. למעבדה היסטולוגית

רצוי עם 3 שנות ניסיון לפחות

פניות רק בכתב ת.ד. 6518, חיפה 31064

סודיות מובטחת

אלקטרודום

רהיטי מתכת לתעשיה ולמשרד

דרושים

·מכוונים מנוסים
למכונות כיפוף ומכבשים

·עובד אחזקה
בעל ידע במכונאות, הידראוליקה ומסגרות

הסעה מובטחת. שכר עפ"י כישורים.

לפרטים נא לפנות לטל. 04-931884

RS שירותי כח אדם

דרושים

אר.אס. חיפה

למחלקה הטכנית

★ מחסנאי (מפעל מסוף) בעל נסיון בעבודות על מחשב בנושא מלאי בעל ידע באנגלית.

★ חשמלאים מוסמכים/עוזרים בעלי ניסיון בתעשיה לתקופה ארוכה.

★ מכנאי קירור בתעשיה בעלי נסיון בקירור תעשייתי. אפשרות להכשרה לבוגרי ב"ס מקצועי במגמת קירור

★ מכנאי שירות לטלויזיות בצבע. רשיון נהיגה הכרחי לעבודה קבועה.

★ פקיד מכני נסיון במכונאות רכב. חלקי חילוף לרכב. למשרה קבועה. ידע בניהול מחסן. שכר מיוחד למתאים.

★ חשמלאי רכב בעל נסיון לחשמלאות רכב למשרה מנוסה.

★ פקיד קבלה בעל הסמכה לניהול מוסך. שלב 3 ונסיון. לעבודה קבועה. שכר מיוחד למתאים.

רחוב הרצל 2

663703, 664002

RS שירותי כח אדם

לחברת שקד בע"מ דרושים

★ **מאבטחים בכל הגילים**

★ **מלגזנים** (אפשרי גם פנסיונרים)

תנאים טובים למתאימים

☎ 055-23675, 055-23814 לבקש את שקד

זמיד

שרותי כח אדם בע"מ

למפעל עתיר ידע

דרושה

מזכירה/כתבנית

הדפסה מושלמת בעברית/אנגלית

עדיפות לבעלת ידע בעיבוד תמלילים

למשרה מלאה בלבד.

חיפה, רח' החלוץ 3, טל' 04-670373

קרית ביאליק בן גוריון 63, טל. 709284

תעסוקה ברמה גבוהה

לגל תעשיות דרושים:

1. **אנשי אחזקה**

מכונאי לאחזקה עם נסיון בהידראוליקה ופנאומטיקה

2. **מהנדס מכונות**

עם נסיון בניהול אחזקה

3. **מחסנאי**

עם נסיון מעל 3 שנים.

לפנות לכ"א 04-978888/9 לאמנון

או לת.ד. 13 מגבה תעשיה תפן.

המרכז הרפואי בלינסון

לקראת פתיחת מחלקה לכירורגית ילדים

דרושות

אחיות מוסמכות

המתקבלות תעבורנה הכשרה מיוחדת

ותקבלנה אחיות למשרות מלאות

וחלקיות בסידור עבודה גמיש

לפרטים נא לפנות לטלפון: 03-9268206

לחברת בטוח בחיפה

דרושה בדחיפות

קלדנית מנוסה

או בעלת רקע דומה אשר תוכשר כמפעילה ביחידת המחשב.

העבודה במשמרות

בין השעות 17.00 - 07.30

נא לפנות טלפונית ל 04-565271

דרוש

מנהל מחלקת מודעות בענף הפירסום

★ נסיון מוכח

★ כושר ניהול צוות עובדים

★ נכונות למאמץ

★ יכולת ביצוע

לפנות "מדיום" בע"מ טלפון: 03-244176

פקחים עירוניים

למחלקת הפיקוח בעיריה דרושים

2 פקחים, תושבי נצרת עילית

יש לפנות למחלקת הפיקוח, רח' גולן 10 (בלוק 119)

בין השעות 07.30 — 15.00

למזון — ממפעלי דפוס נצרת בע"מ

דרוש

איש אחזקה

עם נסיון במסגרות ובמכונאות

בדבר פרטים נא לפנות

לטל' 065-72493 לצביה

לבניין גדול למסחר ומשרדים בחיפה דרושות

מנהלות חשבונות

מנוסות, לעבודה עצמאית:

1. למשמרת בוקר.

2. למשמרת אחה"צ לשעות (12.00-18.00).

נסיון בעיבוד תמלילים — יתרון

לפנות בכתב יד לת.ד. 45289 — תל אביב

לחברת בטוח "מנורה"

דרושה:

קלדנית

עם נסיון בענף האלמנטרי

נא לפנות בכתב יד

לת.ד. 45528 חיפה

סודיות מובטחת

א.ג.מ. תפן בע"מ

זיווד אלקטרוני — עבודות מתכת מדויקות

דרושים

- זוודים מקצועיים
- לטשים
- מכופפים
- מפעילי C.N.C. ניקוב

תנאים טובים למתאימים

מגורים בסביבה הובה

טל' 977237, 977590 לפנות לאמנון

"סודיות מובטחת"

חברה גדולה ומבוססת בתחום המזון מציעה אתגרים מקצועיים וניהוליים למועמדים מתאימים באזור המרכז

מנהל/ת משמרת
שיווק ירקות (משרה 1275)

לניהול צוות במחסן תוצרת, ואחריות על קבלה, חלוקה ומכירת של סחורה

דרוש אדם בעל נסיון בהפעלת עובדים ויכולת מסחרית. רצוי ידע בירקות.

עובד/ת אחזקה (משרה 1305)

לעבודה עצמאית תמידית באחזקה של מבנים וציוד.

עניין וגיוון ותנאים טובים מצפים למועמד בעל רשיון חשמלאי, ידע בנושאי קירור, ונסיון מעשי מוכח של 3 שנים לפחות באחזקה של מבנים וציוד.

דרושה יכולת לפקח על קבלנים, להנחות עובדים, ולקיים יחסי אנוש תקינים.

על המועמד/ת להיות בעל/ת רשיון נהיגה.

מועמדים ישלחו פירוט קורות חיים ונסיון בכתב יד בלבד אל ת.ד. 11024 ת"א 61110 ויציינו מס' משרה מבוקשת

סודיות מובטחת

תחנת ייעוץ לנושאי כח־אדם בע"מ

תיל

דרוש:

בוגר בית ספר מקצועי

אחרי שרות צבאי ללימוד מקצוע:

כריכה אוטומטית משוכללת

פרטים בטלפון 04-669262

לבית חולים פסיכיאטרי בהוד השרון

דרושה

עוזרת למעבדה

★ בעלת נסיון (למשרה מלאה)

פרטים בטל' 052-38667/8/9

דרושה **מכונית טרנספורטר מודל 6+84'**

עם כיסאות וחלונות

לפנות לטלפון: 055-21337, 055-24025, חדווה

למפעל תעשייתי באזור חיפה

דרוש:

מסגר

★ נסיון של 5 שנים בעבודות מסגרות

★ עצמאי בעבודתו

★ רצוי בעל ידע ונסיון בטפול בכלים כבדים.

תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות טלפונית 04-842351 לדני.

מפעל תעשייתי גדול באזור חיפה

מחפש

מועמד לתפקיד בכיר ביחידת הכספים

★ רואה חשבון מוסמך

★ ניסיון בניהול כספים

ועוות עובדים במפעל תעשייתי

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים וניסיון לת.ד. 4496 חיפה 31044

בציון המספר 150 ע"ג המעטפה

סודיות מובטחת

מרכזים קהילתיים בנצרת עילית

למתנ"ס ע"ש גורדון

דרוש/ה

מדריך/ה
במשרה מלאה

* לאחר שירות צבאי * 12 שנות לימוד
* ניסיון בהדרכת נוער * עד גיל 25

עבודה עם אתגר בתחום הדרכת הנוער.

בשעות לא מקובלות

המעוניינים יפנו לראובן גרינשטיין במתנ"ס ע"ש גורדון או בטלפון 065-74988, 065-78967, 065-75507

המגן
חברה לביטוח בע"מ

דרוש:

מנהל חשבונות

הכישורים הדרושים:

★ ניסיון של 5 שנים במנהל־חשבונות סוג 3.

★ ניסיון בהתאמת חשבונות בנקים, חברות מעקב גביה.

★ רקע קודם בענף הביטוח — יתרון.

★ הכרת מערכת הנהלת־חשבונות ממוחשבת.

לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון 03-658771 החל מיום א'.

לשיווק בראון

דרושים

אנשי מכירות מיומנים

בעלי רכב

שכר גבוה,

תנאי עבודה נוחים

בדבר פרטים נא לפנות לטל' 712694 ולבקש את גיאי או יוסי

משה ספרי אדריכלים בע"מ

אדריכלות ושירותי הנדסה בע"מ

דרוש/ה

אדריכל/ית בעל/ת נסיון

נא להתקשר למס' טלפון 03-221472

למחסן תרופות

דרושה פקידה

- ישרה ובעלת מרץ
- גיל 30 — 35
- מבית דתי או מסורתי
- שעות העבודה 7.30 — 15.30
- ידיעת אנגלית
- מגורים בחיפה

לקביעת ראיון

טל' 670783

למפעל גדול באיזור חיפה

דרוש/ה

בוגר/ת ראית חשבון

הכשורים:

- נסיון ויכולת לנהול בעבודה עם צוות עובדים.
- נסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת של ארגון גדול

תנאים טובים למועמדים המתאימים

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 549

קרית מוצקין עבור 162

(סודיות מובטחת)

לחברת כץ אריה

דרושים

מכונאי אחזקה מנוסים

לעבודה קבועה

בתנאים נוחים

טלפון 723990

דרוש

מתכנת פורטרן מנוסה

לתחום החיבים

052-33499

הלוח הארצי הארץ חדשות

למוסד "אורט" דושנים
דרושים לשנה"ל תשמ"ז
מורים
למקצועות:
מתמטיקה, פיסיקה, שרטוט טכני, חוזק חומרים.
המעוניינים יפנו אל מנהל ביה"ס, טל' 748567 בשעות הבוקר.

לבית אבות כרמל
דרושים/ות
אחים/יות
רוקח/ת — משרה חלקית
בוחות עזר סיעודיים
לפנות לטל' 241441

לסוכנות ביטוח גדולה
דרושים/ות
* חתם/ת
* אחראי לניהול מחלקת ביטוח חיים
* פקידה עם נסיון ביטוח (לשעות 12.00־19.00)
לפרטים מיום ד'
04־522394

דרושה
מזכירה (רפואית)
לעבודה במשמרות

הכישורים הדרושים:
* בוגרת מוסד להשכלה גבוהה או קורס מזכירות רפואיות.
* יכולת הדפסה בעברית (ואנגלית).
* מעל גיל 24
* תושבת חיפה.

נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים (וצלומי תעודות) אל: מכון מ.א.ר בבית החולים "אלישע", רחוב יאיר כץ 12 חיפה, 34636, (עבור שלומית).

— סודיות מלאה מובטחת —

ל"בגד" בע"מ, חיפה
דרושים:
1. גהצן או גהצנית
2. תופרות
תנאים טובים!
לפנות בטלפון 04־515431, 04־667335 לפנחס.

לחברת יבוא בת"א
דרושים/ות
1. נהג/מחלק
בעל רשיון ב'
רצוי בעל נסיון בעבודה דומה.
2. פקידה־קלדנית
למח' מכירות
לעבודות משרד כלליות, כולל עבודה במחשב והנה"ח.
★ ידע בהדפסה עברית הכרחי.
★ רצוי ידע בסיסי באנגלית.
העבודה במשרה מלאה 6 ימים בשבוע לקביעת ראיון להתקשר טל: 03־810947

ליפאורה בע"מ
צרכי שופס ומיץ פז
דרושים:
1. מכונאי אחזקה
★ בוגר בי"ס מקצועי
★ בעל נסיון בתעשייה
★ ידע בהפעלת ציוד לעיבוד שבבי
2. מסגר אחזקה
★ בוגר בי"ס מקצועי
★ בעל נסיון בתעשייה
★ ידע ונסיון בעבודות פח ושרברבות
3. מכשירן מסה
★ בוגר בי"ס מקצועי
★ ידע ונסיון באלקטרוניקה ופנאומטיקה בתעשייה
4. מפעילי מכונות
★ בעלי נסיון בתעשייה
לעבודה במשמרות

נא לפנות לאמנון דייגי
טלפון: 08־467151 החל מיום א'

להפצה ושווק של מוצר מהפכני וחדיש למטבח

דרושות:
נשות מכירה
בכל אזורי הארץ העבודה מתאימה, לעקרות בית, סטודנטיות, דיילות מכירה וכו'.

רווחים גבוהים מובטחים

המעוניינות יפנו לקביעת ראיון לטלפון 04־910361

משרד ירושלמי
מחפש אדריכלים
רצוי עם נסיון
טל' 02־661671

לחברת בטוח גדולה
דרושה/ה
מנהל/ת מחלקת תביעות
הכישורים הדרושים:
* השכלה משפטית
* נסיון של 3 שנים לפחות בתפקיד דומה
* שליטה בשפה האנגלית

5 ימי עבודה בשבוע, תנאים טובים למועמד המתאים. בפרטים על תולדות חיים ונסיון קודם נא לפנות בכתב לת.ד. 36382 תל־אביב, מיקוד 61363 עבור "מנהל"

סודיות מובטחת!

לאמפא בע"מ חיפה
דרוש
מחסנאי/ת (מפ"יט/ית)
רשיון נהיגה יתרון
נא לפנות אישית לגב' לילי טל חיפה, שבתאי לוי 25 בכל יום בין השעות 08.00־13.00

עוזרות בית מיומנות
שעות גמישות
מאור 03-661520

אס.אי.אס. בע"מ
מערכות ממוחשבות לתעשיה
מתכנן
כישורים נדרשים:
נסיון בתכנון ותכנות זמן אמת
על מערכות INTEL 8088
נסיון בניהול צוות
התפקיד כרוך בנסיעות לחו"ל
לפנות בכתב לת.ד. 5383 ר"ג 52453

כתר KETER
החברה המובילה בתחום המוצרים בפלסטיק
למפעלנו בכרמיאל
דרוש
עובד למחלקת ביקורת טיב
לעבודה במשמרות
עדיפות לבוגר קורס ביקורת טיב
נא לפנות בכתב לת.ד. 550 כרמיאל 20101.

תעשיות גלן אביזרים לתעופה ולמערכות
התעשיה האווירית לישראל בע"מ
דרושים:
מהנדסי מכונות
לתפקידים:
■ נהול פרויקטים
■ הנדסת ייצור
כישורים
■ נסיון 3 שנים לפחות בתחום עיבוד מתכת לתעופה.
■ שליטה בשפה אנגלית.

למתאימים: מוצעת עבודה בחברה בעלת טכנולוגיה מתקדמת
- תנאי עבודה ושכר מהמעולים במשק
- 5 ימי עבודה בשבוע
למעוניינים אפשרות מגורים ברמת הגולן.
בפרטים: להתקשר למנהל כ"א טל. 067־63681 ו/או בכתב לתעש"ג בני־יהודה רמת הגולן 12484

דרוש/ה גרפיקאי/ת מבצע/ת
למשרד פרסום קשר־בראל
טלפון 03-287222 לפנות לטל

רופאי שיניים מנוסים
לעבודה חלקית/מלאה באשדוד ונתניה
055־57962, 03־912426, 03־913787

רופאי שיניים
מנוסים
לעבודה /חלקית/ מלאה
בכל רחבי הארץ
04־530785

⊛תעשיות רכב בע"מ
נצרת עילית, ת.ד. 535, טל. 065-58111.
למחלקת כח אדם במפעלנו
דרושה
פקידה
הכישורים הדרושים:
• לאחר שירות צבאי
• תעודת בגרות מלאה
• כושר הבעה בע"פ ובכתב
• אפשרות לעבודה בשעות חריגות
• עדיפות לתושבת הסביבה.
למתאימה מובטחים תנאי העסקה טובים
נא לפנות בכתב
בפירוט קורות חיים, למחלקת כח־אדם

דרוש/ה
מהנדס/ת מכירות
למפעל תרמופיל המייצר כבלי אלקטרוניקה ונמצא באזור התעשיה במעלות

הכשורים הדרושים:
* מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה
* נסיון קודם של 3 שנים
* שליטה בשפה העברית והאנגלית הכרחית
* בעל רשיון נהיגה ...
מגורים באזור חובה

MUDO®
דרוש
גזרן מנוסה
810978, 828570, לאיתן

לתושבי חיפה והצפון
גלויה זו עשויה לשנות את מהלך חייך לשפר את מעמדך הכלכלי ולהקנות לך מקצוע עם אתגר

אם הנך בעל/ת השכלה
תיכונית לפחות
ולאחר שרות צבאי
פנה/י אלינו בכתב
לת.ד. 4906 חיפה
או טלפונית:
04־672141/2/3 לצביה
ימים א'־ה'
16.00־08.30

מגדל
חברה לביטוח בע"מ

DEXON דקסון
מפעל לתרופות
טירת־הכרמל

דרושים
לבורנטית כימיה
לעבודה במעבדה אנליטית
* רצוי נסיון קודם בתעשית התרופות או המזון.
* שליטה באנגלית הכרחית.
עובד/ת ביקורת איכות
* 12 שנות למוד לפחות.
* שליטה באנגלית.
5 ימי עבודה בשבוע.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 2115 חיפה 31020

ארגמן תעשיות
אזור התעשייה יבנה
08־437811 ת.ד 172 יבנה מיקוד 70600
למפעלינו דרושים/ות

1. לבורנט/ית תעשייתי/ת
★ העבודה במעבדה של אחד ממפעלי הייצור שלנו
★ משרה מלאה
★ שעות העבודה 7.00־16.30, 5 ימים בשבוע
★ עדיפות לבעל/ת נסיון בתחום צביעת בדי טכסטיל

2. מחסנאי/ת
★ דרוש נסיון בעבודה במחסן במפעל טכסטיל
★ כשר ביצירת מגע חיובי עם לקוחות ועובדים
★ כשר ניהול צוות עובדים (כ־10 עובדים)
★ נכונות לעבודה בשעות נוספות כולל יום שישי

3. מנהל/ת חנות
★ נסיון מוכח בניהול עצמאי של חנות למכירת בדים
★ מקום מגורים תל־אביב והסביבה
★ בעל/ת רכב
★ נכונות לעבוד במשרה מלאה, 6 ימים בשבוע

4. עוזר למחסנאי
★ רשיון לנהיגת מלגזה
★ 10 שנות לימוד לפחות
★ עדיפות למחסנאי בוגר צה"ל
★ נכונות לעבוד בשעות נוספות גם בימי שישי

5. מבקרות טיב
★ ראייה תקינה
★ כשר אבחנה דקה של צבעים
★ אין צורך בניסיון קודם, ההכשרה תינתן במרכז ההכשרה שלנו
★ 10 שנות לימוד לפחות
★ שעות עבודה גמישות 6.00־15.30 או 7.00־16.30
★ 5 ימים בשבוע

6. פקיד/ה למחלקת כספים
★ השכלה תיכונית מלאה
★ הנהלת חשבונות סוג 2
★ נסיון בעבודה של שנתיים, כולל בנושא התאמות בנקים

המועמדים/ות העומדים/ות על הדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות לכתובת שלמעלה או למחלקת כוח־אדם לקביעת מועד לראיון אישי

כצט תעשיות כימיות בע"מ

למפעל לייצור תרופות דרושים
1. תעמלנים רפואיים
לכל אזורי הארץ
הכישורים הדרושים:
★ רקע פארא רפואי
★ שליטה בעברית ובאנגלית
★ יוזמה ועקביות
★ רשיון נהיגה
★★★
למפעלנו בקרית מלאכי
2. רוקחים/ות
★ רצוי בעלי רקע ונסיון בתעשיית התרופות
3. טכנאי/ת ייצור
★ בעלי רקע טכני בהפעלת מכונות ממוחשבות רצוי בתחום הכימיה או המזון
4. מחסנאים
★ בעלי רקע ונסיון בארגון והפעול מחסן יתקבלו מועמדים שמקום מגוריהם באזורים: רחובות, אשדוד, אשקלון קרית־מלאכי, קרית־גת והסביבה
נא לפנות בכתב יד בלבד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לכצ"ט תעשיות כימיות בע"מ ת.ד. 10 תל־אביב 61000 בציון המשרה המבוקשת
סודיות מובטחת

"מאגר עובדים מהארץ ומחו"ל קשר עם "HEAD HUNTERS"

בקפידה רבה נבחר עבורך את האיש המתאים לתפקיד המתאים...
כל מועמד עובר בדיקה של המכון לגרפולוגיה מעשית בהנהלת חנה קורן.

אנו נפרסם, נראיין, נמיין עבורך ואתה תקבל רק את המועמדים המתאימים ביותר.

חסוך לעצמך ולמפעלך כסף, משאבי אנוש, זמן יקר ו...עוגמת נפש.

לשיחת הכרות אנא פנה לעתליה בטלפון: 04־284523
ת.ד. 7597 מיקוד 31974 חיפה

קדם
קידום כח־אדם לתעשה הבכיר

למכון בר
דרושה
אחות/טכנאית רפואית
לביצוע בדיקות סכריות (מבחן מאמץ לב, תיפקודי נשימה)
לפרטים טל' 02־669613

למפעלי אגמרודוס בנהריה
דרושים
* רתכי ארגון
* מסגרים עם ניסיון
בבניית מיכלי נירוסטה
5 ימי עבודה בשבוע
הסעה מעבר, הקריות, מעלות, שלומי והסביבה מובטחות. ארוחות חמות מוגשות במסעדת המפעל. תנאים טובים למתאימים.
נא להתקשר אל 927811/9 ולבקש את מר סיגלר בובי מנהל הייצור

עירית הרצליה
תשמ"ז שנת החינוך בעיר
עירית הרצליה
אגף הרווחה
המחלקה לחינוך
לתיכון המקיף בקרית החינוך
דרושים
מורה לפיסיקה־מתמטיקה
או סטודנט שנה ג'
במשרה שלימה.
מורה למחשבת ישראל
בדבר פרטים —
נא לפנות
למנהל ביה"ס, טלפון:
052־541055
052־542529
ובבית — 052־83227

תלמה
לסניף המכירות בירושלים
דרושים
1. מחסנאי
הכישורים הדרושים:
★ השכלה תיכונית.
★ נסיון בעבודת מחסן ממוחשבת.
★ ידיעת השפה העברית.
★ גיל 25־40.
2. מובילים
הכישורים הדרושים:
★ 12 שנות לימוד.
★ בריאות תקינה.
★ רשיון נהיגה ג'.

המעוניינים מתבקשים לפנות למר אפרים חלר בטל' 02־851822 או בכתב יד ובצרוף קורות חיים לפי הכתובת:
תלמה, מח' כח־אדם, ת.ד. 707, חיפה מיקוד 31006

האגודה לקידום החינוך
לביה"ס התיכון
ע"ש בואר ירושלים
דרוש/ה
מורה
להוראת מדעי המחשב
מועמדים מתאימים יפנו לקביעת ראיון עם מנהל ביה"ס, טל' 02־420026, 02־422696

היא: אמא צעירה לתינוקת ומעונינת לטפל בתינוק נוסף בביתה
הוא: סטודנט למחשבים ומעונין בתלמידים פרטיים במקצועות הריאליים.
שניהם: נשואים
02־716777 עונים לטלפון כל היום ובערב

יותר טוב מנפאואר
דרושים
כרסמים, חרטים
c.n.c ואוניברסלי
מעל 5 שנות נסיון, פרופיל 72 ומעלה. לתקופה ממושכת באזורי ת"א וירושלים.
5 ימי עבודה בשבוע (כולל משמרות), הסעות מרוב חלקי מרכז הארץ, ארוחות, תנאים סוציאליים.
למתאימים שכר מעל ־.1,800 ש"ח
מועמדים לאזור ת"א -
נא לתאם ראיון עם ערן
☎ 03-284128.
מועמדים לאזור ירושלים -
נא לתאם ראיון עם זאב או ארז
☎ 02-233436.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

صكدس الاعمل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

מזכירה בכירה/ מנה"ש
- בעלת נסיון סוכה
- ידע בהפעלת מחשב
- למשרה מלאה
- עדיפות למגורים באזור חיפה

בכתב יד ת.ד. 9138 סודיות מובטחת!

דרושות:
1. ● כתבניות דיקטפון עברית
● כתבניות דיקטפון אנגלית
2. ● כתבניות עברית
● כתבניות אנגלית
3. מעבדות תמלילים "וורדמיל"

מעולות ומנוסות יפנו לטל' 04-661424

דלתא DELTA טקסטיל שיווק בע"מ
דרושות
דיילות מכירה
לשקים בגבעתיים ובקניון
העבודה במשמרות
בדבר פרטים נא להתקשר לדורית
טל: 9231552 (03)

מודיעין אזורי בע"מ
סניף חיפה והצפון
מאבטחים
למתקן בטחוני באיזור חיפה
כשורים:
- יוצאי יחידות שדה (לוחמים).
- גיל עד 35.
- פרופיל 82 ומעלה.
- יכולת לעבודה במשמרות

תנאי שכר כ-1000 ש"ח לחודש + נסיעות.
ראיונות בימי ב'-ג'-ד' בין 14.00-10.00
בחיפה רח' אלנבי 22 קומה ג'.

פרסום שפי

בפיברוניקס
אתה בחברה טובה
דרוש/ה כלכלן/ית
למחלקת תקציב מחיר ובקרה
עדיפות לבעל 2-3 שנות נסיון
בתחומים הנ"ל, לבעל ידע במחשבים (P.C)
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט ל"גיוס עובדים" פיברוניקס בע"מ, סוכנות דואר מת"ם, חיפה 31905.
סודיות מובטחת.
פיברוניקס תקשורת סיבאופטית

למוסך פלאס אשדוד
דרושים
מכונאי רכב
מתחילים ובעלי נסיון
תנאים טובים למתאימים
פרטים במקום או בטלפון 055-24558
א. תעשיה, רח' העמל 18

דרוש
מחסנאי
עם נסיון
בענף הטקסטיל לניהול מחסן
העבודה כוללת אחריות על צוות עובדים
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 3894 חיפה

למפעל במפרץ חיפה
דרושים
1. פקיד טכני
למחלקת קירור. בעל ידע בחשמל.
2. טכנאי קירור
בעל ידע בחשמל
לטלפן בין 14.00-17.00 טל' 04-671778

להבי ישקר
■ מפעל להבים למנועי סילון. ■ יצרן להבים לחיל האויר ולתעשיית המנועים בעולם. ■ קידום ותמורה על בסיס הישגים אישיים. ■ שבוע עבודה בן 5 ימים. ■

דרוש
מהנדס/ת מטלורג
הכשורים הדרושים:
★ נסיון של שנתיים לפחות בעבודה בתעשיה
★ ידע בעיבוד מתכות בחום או בריתוך - יתרון

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד או בטלפון למנהל כח אדם, להבי ישקר בע"מ
ת.ד. 330 נהריה 22102 טל: 04-927831

למפעל תעשייתי בתל-אביב
דרוש
אחראי-טכני
לארגון ולניהול עבודה
★ הנדסאי או בוגר בי"ס מקצועי
★ בעל ניסיון מוכח באירגון וניהול עבודות, במסגרות טכניות
נא לפנות לטלפון: 03-482216

שאש
שרותי אבטחה ושמירה
קרל זינגר בע"מ
העצמאות 60, חיפה טל. 642528
לעבודה בטחונית במשמרות
●מאבטחים
לשלוש משמרות
לעבודה קבועה.
מאזור חיפה והקריות בלבד
- בוגרי צבא/משטרה
- בריאות: פרופיל 72 ומעלה.
- בוגרי 10 שנות לימוד לפחות.
- גיל עד 45.

דיור למועמדים מחוץ לחיפה
תנאים מצויינים למתאימים.
נא להצטייד בתעודת זהות, פנקס שחרור, פנקס מילואים, 2 תמונות. לפנות במקום.
ועדת קבלה ביום ב' (09.00-12.00)
יום ג' (09.00-11.00)

משאויר
טעינה אוירית בע"מ
דרושים לעבודה
קלדניות
תנאים טובים למועמדים הכוללים:
★ תנאים סוציאלים מלאים.
★ הסעות
★ ביגוד
★ ארוחות

אפשרות לקביעות
נא להתקשר לטלפון 03-8711696

למפעל מבוסס במגדל העמק
דרושים
1. שרטט/ת טכני
עם ניסיון בשרטוט מוצרים ובניית דגמים למחלקת פיתוח ועיצוב לעבודה מעניינת ולא שגרתית
2. מכונאי אחזקה
בעל ידע בהידראוליקה ובפנאומטיקה
לפנות למנהל כח אדם ת.ד. 91
מגדל העמק

אורן תעשיות בע"מ
חצור מפעלי מתכת

חברת "אורן תעשיות בע"מ" נמנת על קבוצת כלל ומאגדת בתוכה 11 מפעלים בארץ ובחו"ל העוסקים בתחום המתכת וקשורים למערכת הבטחון

למפעלנו בראש-פינה
דרושים/ות

מהנדסי מכונות
- לתכנון המשרד הטכני · בעלי נסיון במפעל תעשייתי בתכנון מערכות כלים ומתקנים
- עדיפות לבעלי רקע בתחום.

מהנדס מטלורג (חומרים)
- בעל נסיון של 3-5 שנים בתחום המתכות

אחראיי משמרות
- בעלי רקע בתחום המתכות עדיפות לבעלי נסיון בתחום עיבוד שבבי
- רצוי בעלי יכולת נהולית או נסיון בתחום

חשמלאים
- בעלי רשיונות חשמלאי מוסמך או ראשי מתח גבוה נסיון של 2-3 שנים בתעשיה

מכונאי אחזקה
- בעלי נסיון של 2-3 שנים בתחום אחזקה תעשייתית ידע במערכות הידראוליקה, פנאומטיקה

הנדסאי מכונות
- לתפקיד בקורת איכות בתחום המתכת.
- בעלי נסיון 2-3 שנים במפעלים העוסקים בתחום המתכות

לעובדים המתאימים מובטחת עבודה קבועה, בטחון כלכלי ומסלול קידום. כמו כן, נוכל להציע למתאימים דיור בשכר חדשי מסובסד. מענק: העברה מיידי שיינתן ע"י פרס ההבונה: לערי פיתוח, הקלות במס הכנסה מענקים והלוואות לצורך רכישת דיור ע"י משרד הבינוי והשכון. פיצויי פיטורין ע"פ החוק לעובדים לערי פיתוח.

לפרטים נא לפנות 069-35877/8/9 למנהל כח אדם או בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 164 חצור הגלילית מיקוד 10351

נחנה על הגנעת הדי

להברת בניה פרטית גדולה בצפון הארץ
דרוש מועמד
לתפקיד ניהולי בכיר
הכישורים הדרושים:
◇ השכלה אקדמאית בתחומי ראית חשבון, מינהל עסקים או כלכלה.
◇ נסיון בענף הבניה
◇ כושר ניהול מו"מ עם בנקים, לקוחות, ספקים, מוסדות ממשלתיים וגופים ציבוריים.
◇ יכולת ניהול צוות עובדים
◇ נכונות לעבודה קשה.
◇ מקום העבודה — חיפה.

המועמד יעבוד בכפיפות ישירה למנכ"ל החברה ויזכה לתנאי עבודה טובים במיוחד.
התחלת העבודה — מידית
נא לפנות בכתב בצרוף נסיון קודם וקורות חיים לת.ד. 4568 חיפה עבור מספר 100 (מיקוד 31040) ולציין מספר טלפון.
"סודיות מובטחת"

לחברה גדולה לשווק תוצרת חקלאית
דרושים:
מנהל משמרת למחסן תוצרת
- השכלה תיכונית
- נסיון בנהול צוות עובדים.
- נסיון במסחר
- רצוי נסיון בעבודה עם מחשב P.C.
- תושב חיפה וסביבתה הקרובה — מקום עבודה בחיפה
- העבודה במשמרות, כולל לילה - 5 ימי עבודה בשבוע
- גיל עד 45

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 1211 חיפה

פועל — מלגזן
להפעלת מלגזה ועבודות שונות במחסן
- רשיון נהיגה
- תושב חיפה או הקריות — מקום עבודה בחיפה
- העבודה במשמרות כולל לילה — 5 ימי עבודה בשבוע

עובד/ת מטבח וחדר אוכל
לכל עבודות המטבח לרבות נקיון ושטיפת כלים.
- רצוי ידע ונסיון בבישול
- גיל עד 45
- 5 ימי עבודה בשבוע מ-07.00-15.00

מתעמדים/ות יפנו לטלפון 04-641111 שלוחה 260/ענת
תנאים טובים למועמדים מתאימים
—סודיות מובטחת—

מוסד הטכניון
למחקר ופתוח בע"מ

במרכז מחקר מיקרואלקטרוניקה
מהנדס/ת מחשבים
מהנדסת אלקטרוניקה
תאור התפקיד:
הפעלה ופיתוח תכנה למערכות גרפיות ממוחשבות המיועדות לתכנון מעגלים אלקטרוניים משולבים.
הפעלה ופיתוח תכנה למערכות מדידה אלקטרוניות מבוקרות מחשב.
העבודה מעשית במסגרת צוות מהנדסים גדול.
הכישורים הדרושים:
בוגר/ת הפקולטה למדעי המחשב (מסלול הנדסת מחשבים) או בוגר/ת הפקולטה להנדסת חשמל בטכניון.
בעל/ת הישגים טובים מאוד בלימודים.
רצוי עם רקע או ניסיון מקצועי באלקטרוניקה.
לאחר שרות צבאי.
נכונות לעבודה במסגרת שעות נוספות.
הערה: למועמד שיתקבל תינתן אפשרות להשתלם לתואר גבוה, כפוף לתקנות ביה"ס ללימודי מוסמכים.
מכרז מס' 62/86
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף העתקי תעודות.
המכרזות את ציוניהם אל מחלקת כספאי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה — 32000 עד יום 23.11.86

חוקר/ת
בנושאים הבאים:
1. זרימה בסביבה נקבובית.
2. כימיה וכימיה פיסיקלית של קרקע.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ... למרכז מחקר ... הפקולטה להנדסה חקלאית, קרית הטכניון חיפה.

חוקר/ת
למחקרים בינדיסציפלינריים הקשורים במערכת שיטות בניה חדשות.
הכישורים הדרושים:
מהנדס/ת אזרחי/ת בעל/ת ניסיון וכושר אנליטי.
יועדפו בעלי תואר שני או שלישי.
למועמד המתאים תינתן האפשרות להשתלם לתואר גבוה.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים למרכז לחקר הבניה, קרית הטכניון חיפה — 32000.

RS
שרות כח אדם
דרושים
לאו.אר.אס חיפה
למחלקה המשרדית:
★ כתבנית עברית/אנגלית בעלת נסיון
★ מזכירה בכירה ניהול משרד, הדפסות אנגלית/עברית, אנגלית - שפת אם, למשרה קבועה.
★ מנהלי חשבונות סוג 3.
בעל נסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת.
★ קלדניות עברית/אנגלית
★ מעבדות תמלילים עב'- אנ' מנוסות על Ward star, Word mill.

רחוב הרצוג 2
663703, 664002
RS שרותי כח אדם

RS
שרות כח אדם
לאו.אר.אס חיפה
דרושים
עבור לקוחותינו
★ הנדסאי אלקטרוניקה - המתמחה בתחום הדיגיטלי בפתות רצוי ידע במיקרופרוססורים
★ קניין רכש/פקיד יבוא יצוא - התמצאות בארץ בלבד.
★ מהנדס/הנדסאי מכונות - לתכנון חלקים מכניים עדינים, מדידות מדויקות. פיקוח על קבלני משנה. ידע בתיכנון אופטי - יתרון. ידע בנושאי תיב"ם - יתרון. אפשרות לקביעות.
★ הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה - בעל ידע בתחום האנלוגי הספרתי, בעל נסיון בעבודה מעשית של שנתיים לפחות, רצוי נסיון בתחום הבקרה. אפשרות לקביעות.
★ מהנדס תעשיה וניהול - בעל נסיון בעבודה על מחשב יב.מ. p.c. בנושא Framework D-BMFE- בעל רקע בביקורת כספים ודוחות. אנגלית חובה.
נא לפנות טלפונית: 663703, 04-664002 או בכתב לת.ד. 5346, חיפה

רחוב הרצוג 2
663703, 664002
RS שרותי כח אדם

RS
שרות כח אדם
דרושים
לאו.אר.אס חיפה
למחלקה הטכנית מכנית
- מסגרים כלליים בעלי נסיון לעבודה לתקופה ממושכת.
- מסגר אומנה בעל נסיון בריתוך CO2 + אלקטרודה.
- מסגר מכונות ידע בפנאומטיקה והידראוליקה 5 שנות נסיון בתעשיה, לעבודה קבועה.
- כרסמים/חרטים בעלי נסיון במכונות אוניברסליות לעבודה לתקופה ממושכת.
- מכונאי דיזל נסיון במכונאות דיזל לתקופה ממושכת.
- רתכי ארגון/קורה בעלי נסיון לעבודה לתקופה ממושכת.
- עובדי יצור לעבודה במפעל תעשייתי בתחום המתכת לתקופה ממושכת.
- מכווין בעל נסיון מעשיה בתחום הסיכוי האלקטרוני.

רחוב הרצוג 2
663703, 664002
RS שרותי כח אדם

למערכת
ארץ וחיים
המגזין לעיצוב הבית ולאיכות החיים
דרושים/ות
רוכשי מודעות
מנוסים
כתבים
(מתחילים ומנוסים)

אנו מציעים:
קידום מעניין ומבטיח
תמורה הוגנת מאוד
שיתוף במערכת רצינית ומקצועית
רציניים מתבקשים להתקשר:
03-371610

לקוראינו
קיראו בגליון האחרון:
בתי-עץ בישרל
● תנורי חימום
● הטיפול בשטיחים
● פתרונות לאיחסון יעיל
● דלתות הזזה
● תכנון תאורה ביתית
● שערים אוטומטיים
● עזרה ראשונה לצמחי בית
● ליקויי תכנון

את אדם וביתו ניתן להשיג בחנויות הספרים והעיתונים

גדות
תעשיות פטרוכימיה בע"מ
מפרץ חיפה
דרושים:
מסגר-רתך-צנר
- יכולת ארגון ונהול צוות עובדים
- נסיון של 5 שנים לפחות במפעל כימי
- ידע בקריאת שרטוטים
- נסיון בעבודות רתוך, צנרת וקונסטרוקציות.

מכונאי
- בעל נסיון במשאבות, מדחסים ותחזוקה במפעל כימי
- בעל יוזמה, עצמאי בעבודה ובעל ידע בקריאת שרטוטים

מועמדים מתאימים יפנו הצעותיהם בכתב לת.ד. 1780 מפרץ חיפה או טלפונית 04-724401 למחלקת כח אדם

פרסום שפי

לבי"ס אורט להכשרה טכנולוגית אשקלון
דרושים מורים
● מורה למתמטיקה במשרה מלאה ● מורה לחשמל חצי משרה
● מורה לפקידות בהנה"ח חצי משרה ● מורה לאופנה שליש משרה
נא לפנות 051-26186-27726

אלסינט
לאלסינט מעלות דרוש
מנהל אבטחת איכות
לעריכה ופיקוח על קיום נוהלי האיכות של המפעל ניהול הבחינה, ניתוחו כשל ויזום פעולות מנע
יצוג כלפי לקוחות ורשויות
תיכנון וביצוע הדרכה לעובדים בנושאי איכות

הכישורים:
- נסיון קודם בניהול אבטחת איכות תעשייתית בתחומי המכניקה והאלקטרוניקה
- ידיעה טובה של השפה האנגלית
- הכרת דרישות תקנים בינלאומיים.
- נסיון בטיפוך איכות ונימצום עלויות

מס' משרה 210006

אנא פנה בצרוף קורות חיים, ת.ז. ומס. משרה למדור גיוס ת.ד. 550 חיפה 31004. מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד
אלקטרוניקה בשרות הרפואה

פרסום ספי

אלסינט
לאלסינט חיפה דרוש: ליחידת הכספים של חטיבת הייצור.
חשב/ת
מס' משרה 14112
כישורים:
- השכלה אקדמית בכלכלה וניהול או תעשיה וניהול.
- נסיון בעבודה עם מערכות כספים ממוחשבות במפעל תעשייתי.
- ידע בנושאי תמחיר, תקציב ובקרה
- כושר ניהול צוות, הכרת מחשב אישי — יתרון.

אנא פנה בצרוף קורות חיים, ת.ז. ומס. משרה למדור גיוס ת.ד. 550 חיפה 31004. מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד
אלקטרוניקה בשרות הרפואה

פרסום ספי

למרכז שיקום מגדל אור בקרית חיים
דרושים:
1. מנהל חשבונות עצמאי
אחראי לניהול החשבונות של האגודה; כולל שכר, דוחות כספים, קרנות והכנת חומר למאזנים.
הדרישות: סוג ג' וניסיון מעשי בעבודה עצמאית רצוי ניסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת.
2. מאבחן
לאבחון תעסוקות של נכים באמצעות מדגמי עבודה.
הדרישות: השכלה אקדמאית במדעי ההתנהגות/ החברה. ניסיון מעשי בהדרכה. המשרה חלקית, העבודה בשעות לפני הצהריים.
3. מורה לחינוך מיוחד
לעבודה יחידנית
עם מבוגרים ובני נער מוגבלים.
הדרישות: ניסיון עבודה ובשימוש בשיטות הוראה מיוחדות.
העבודה לפי שעות (מ-20-12 שעות) בשעות הבוקר.
4. גנן-חצרן
אחראי לתחזוקת הגן והחצר כולל הפעלת חניכים מוגבלים בעבודות גינון וחצרנות.
הדרישות: ידע מקצועי, ניסיון מעשי, גישה חינוכית
המשרה חלקית העבודה לפני הצהריים.

על המועמדים להתקשר טלפונית לקביעת ראיון ל-727713 או 721345

---

50 יובל
לתבורי קריסטל
בבת-ים
★ מפעיל למכונה משוכללת
עבודה במשמרות
★ מלגזן
העבודה במשמרות.
★ שליח
בעל רשיון לטוסטוס/וספה
השליחויות בגוש דן
נא לפנות לטל' 03-5514111/2/3
בשעות הבוקר

לחברה תעשייתית בבת-ים
★ מזכירה
לשעות 12.00-19.00
ידע בהדפסה
אחראית, מסודרת
★ מנהל קו יצור
עבודה מעניינת ורבת אתגר
עדיפות לבעלי רקע טכני
העבודה במשמרות
★ חשמלאי מוסמך
עדיפות לבעלי רקע תעשייתי
העבודה במשמרות
★ טכנאי/ הנדסאי מכונות
לעבודה באחזקת מכונות
אפשרות להכשרה במקום
העבודה במשמרות
★ מכונאי / מסגר
עדיפות לבעל נסיון בתעשיה,
העבודה במשמרות.
★ תרכיזן
-לעבודה במעבדה
אפשרות להכשרה במקום
★ מחסנאי/מחסנאי טכני
לעבודה גם במשמרת אחה"צ

נא לפנות לת.ד. 3288
חדרה מיקוד 38130
סודיות מובטחת

זמיר
שרותי כוח אדם בע"מ
למפעל עתיר ידע
דרושים
הנדסאי יצור
מנוסה לעיתוד מלאי
הנדסאי אלק'
מנוסה בפיתוח מיקרו פרוססורים והצמרה.
כלכלן מנוסה בתעשיה
ידע במערכות בקרה ממוחשבות.
למחלקת תקציב ובקרה בנושא תמחיר ותכנון.
הנדסאי אלק'
מנוסה בתחום יצור.
רקע במעגלים אנלוגיים ומיקרופרוססורים רצוי יוצא חיל האויר.
מהנדס מכונות טכנולוג C.N.C
3 שנות נסיון לפחות בנושאי C.N.C
מהנדס רכיבים אלקטרו-מכני
מנוסה.

נא לפנות בכתב לת.ד. 44971 חיפה 31448
סודיות מובטחת
תעסוקה ברמה גבוהה

הארץ

יום ו', י"ב בחשוון, תשמ"ז
14 בנובמבר 1986

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 5121212 — טלקס 810012 — 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן · עורך המשנה: חנוך מרמרי
סגני עורך: משה ורד, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת לתוכנן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

ההימור האיראני של רייגן

הודאתו הדרמאטית של הנשיא רייגן לראשי הקונגרס בוואשינגטון כי הוא אישר אספקת חלקי חילוף וציוד צבאי לאיראן — האישור לכך מפי שגריר איראן באו"ם — מסמלת את אחד המהמורים הגדולים ביותר שהנשיא האמריקאי לקח על עצמו במשך שש שנות כהונתו. הצלחה בהימור יכולה ליצור תפנית הדרגתית במעמד ארה"ב במפרץ הפרסי, אך כישלון עלול לסבך את יחסי ארה"ב פי כמה עם חלקים ניכרים של העולם הערבי. ובכל מקרה, הדבר עלול לפגוע באמינות וואשינגטון בעיני בעלות-בריתה האירופיות.

המוצא לגישושים (ולא ברור עדיין מה היה חלקה של ישראל בשלב זה) היו הידיעות שבמאבק על ירושת חומייני נוצר, מול המחנה האיראני הקיצוני, גם מחנה "פרגמטי" המוכן להידבר עם האמריקאים. לגבי עצם המאבק לא יכול להיות ספק רציני: ישנם יותר מדי סימנים לעימות בין האייטולה מונטזרי (שנבחר בשעתו כיורשו המיועד של חומייני ומזוהה עם כתבי הדת הקיצוניים), לבין יושב-ראש הפרלמנט הוג'אטולאיסלאם רפסנג'ני, האיש החזק הנחשב לראש הקבוצה הפרגמטית (לא ברור גם אם הוא פחות אנטי-מערבי).

מכל מקום, הכוונה האמריקאית, לדברי מקורבי הנשיא, היתה קודם כל ליצור קשר עם אלה הנחשבים פרגמטיים, כששחרור בני הערובה האמריקאים נועד להיות "מבצר לוואי" חשוב של שיפור היחסים.

הגבול בין צעדים טקטיים (כפי שמציגה זאת כעת טהראן) לבין יוזמה אסטרטגית רחבה יותר (כפי שמציגים כוונתם האמריקאים) אינה חדה וחד-משמעית: יתכן שהחרפת המאבק הפנימי על ירושת חומייני צמצמה את הנושאים שה"פרגמטיים" היו מוכנים לדון עליהם. יתכן גם שהיתה זו טעות מלכתחילה ליחס נכונות לתפנית אצל סיעה איראנית כלשהי, כל עוד המאבק על ירושת חומייני נמשך. מדינות ערב, הנשענות על ארה"ב, עלולות להגיע להערכה שוואשינגטון רואה באיראן את "הסוס המנצח" ומעבירה עליה חלק מההימור.

אך הנזק העיקרי עלול להיות שהפרשה יוצרת תרמית הצלחה לטרור הבין-לאומי: מעצמה מספר אחת בעולם נכנסת לעסקות חשאיות ומפוקפקות, הדמוקרטיות מערביות עיקריות, מנסות לרמוס זו את זו מאחורי הגב — תוך ויתור ציני על העקרונות המוצהרים בקולי קולות — כדי למלא דרישותיהם של כמה עשרות מרצחים ותופסי בני-ערובה, אשר מולם לא מסוגל העולם החופשי ליצור קו עימות משותף.

תלמידי תיכון אינם קוראים ספרים עבריים

(עשית למ"מ). בסקר שנערך בקרב כ-150 תלמידי תיכון בתל-אביב נמצא כי אין הם קוראים כמעט ספרים עבריים. היחס בין קריאת ספרות עברית לספרות לועזית היה אחד לעשרה. רוב הספרים שהתלמידים קראו היו בהמה, נמוכה.

ממצאי הסקר נמסרו אתמול בישיבה הראשונה של ועדת מומחים שהקים שר החינוך והתרבות יצחק נבון כדי לבדוק דרכים לעודד קריאת ספרים ולהנהיגם כחובה במסגרת בתי הספר. הועדה התבקשה להמליץ על קריאת ספרי ילדים, נוער, ספרות עברית, ספרות כללית ושירה ולקבוע את היקף הקריאה. מבחר הספרים המומלץ יועבר לבדיקת מלאי התוכנה.

העסקה האירנית של ארה"ב

מאת פולס

"הנשיא רונלד רייגן החליט להמשיך במגעיו החשאיים עם איראן, בתקווה להחיש את שחרורם של בני-ערובה אמריקאים נוספים, המוחזקים בידי ארגון פרו-איראני בלבנון. זאת מוסר הניו-יורק טיימס" ("הארץ", אתמול).

סמכות הנשיא בתחום יחסי-החוץ של ארה"ב אינה מוגבלת. הוא רשאי להתעלם מעצת מומחיות של וינברגר ושולץ, שאינם שרים חברי קבינט במובנו של המונח הזה במשטרים פרלמנטריים, ולא בכדי הם נקראים "מזכירים" בלבד. אם הם אינם מתפטרים, הם חייבים להשלים עם רצונו של הנשיא. גם אם הוא מפעיל את המנגנון שלו, "מועצת הביטחון הלאומי" מאחורי גבם של מחלקת-המדינה והפנטאגון.

נניח את הדיון של מדיניות-פנים אמריקאיות, הנתונה בעניין לנשפה נשיא ארה"ב. הוא הפר את האמברגו על יצוא נשק לאירן, ועשה זאת כדי להשיג את שחרורם של אזרחים אמריקאים שנחטפו בלבנון על-ידי ארגון פרו-איראני, "ג'יהאד אסלאמי". מה יוכל ג'ורג' שולץ לומר לעמיתו הצרפתי, המכביד בתוכחת ארצו להמתיד מלחמה שנתנה אירן לצרפת בימי השאה, ועד כה טירב לשלם את המגיע. והבריט זו ביקש להכביד על משטרו של חומייני — ובתמורה להסכים כמוב, הציע להביא לשחרורם (עד כה) של שניים משבעת החטופים הצרפתיים. פאריס תצביע על וואשינגטון, שגם היא איכרה את בתוליה התמה להתמקח עם משטר המעודד מעשי טרור, כדי לשחרר בני-ערובה.

ומה יגידו אצלנו כל אלה אשר גינו בשעתו את עסקת החילופין ששילוחה לחופשי יותר מאלף מחבלים שפטים, כדי לזכות בשחרורם של שישה חיילי צה"ל שנלקחו בשבי בידי מחבלים? אחרי ככלות הכל, מסתבר כי גם ארה"ב, מעצמת העל האדירה, אינה נוהגת אחרת. אין בידי ארה"ב אסירים ביטחוניים. כלי-נשק וחלקים נמסרים במקומם, חטופים אחרים אמריקאים הוכה בשביל אירן, עסק מכביש.

★ ★ ★

ידיעות מסוימות טוענות, כי ישראל היא אשר יעצה לארה"ב להציע לטהרן את עסקת הנשק תמורת החטופים. דיפלומט ישראלי בכיר ביותר מוצא בידיעות אלה כאילו כרמזת של שטן המסית את האמריקאים התמימים. אכן, הנשיא רייגן, אדמירל פוינדקסטר ורוברט מקפארליין יכולים להצביע על הדוגמה הרעה של ישראל, אבל האחריות לקבלת העצה הישראלית — אם אמנם היתה כזאת — רובצת על וואשינגטון. הם אלה שפתחו ביקורת על עסקת החילופים השנויים שלנו, מקנגנים על הכרזותיו הקולי היושר, והלשתם של אלה שטיפלו בנושא, שלא עמדו בלחץ הבלתי-נלאה של משפחות השבויים — הנה נאמר בוואשינגטון, כי הנשיא רייגן "מודאג אישית" לנוכח הסבלות לשלומם של אזרחי ארה"ב החטופים.

★ ★ ★

כדי לתרץ את הכניעה לטרור, מגייסים עתה, בפעם הראשונה בפרהסיא, נימוק מדיני להצדקתה. מי שאינו שונה לנימוק ההומאניטארי, מתבקש להשתכנע מהשיקול התועלתי. יש לחזק את "היסודות המתונים" אשר בטהרן. חומייני ימות, וסיכוייהם של היסודות המתונים הללו לצאת מ"מאבק הירושה" כשידם על העליונה, עשויים להשתפר אם יוכלו להוכיח כי בכוחם לחדש את יחסי הידידות עם ארה"ב. כדאי לשחרר חטופים, תמורת זאת אפשר לקבל חלפים, תחמושת ומערכות-נשק מתוצרת ארה"ב.

בישראל מושמעות טענות אלה כבר מזמן. עיראק כפתה, על-ידי תוקפנותה לפני שש שנים, מלחמת מגן לאומית על אירן, וזה הוכח לעובדה כי הגנרלים של צבא אירן העמידו את עצמם לפקודת המשטר המהפכני. אבל גנרלים אלה, בעומק לבבם, אינם חומייניסטים. קרוב לוודאי, שום בכוחנו, או אחד מהם, המסוגל למשוך אחריו את האחרים, ישליטו סדר בטהרן ויקרבו את אירן מחדש אל ארה"ב והמערב בכלל. אספקת חלפים וכלי-נשק היא האמצעי שבעזרתו אפשר לסלול את הדרך להתפתחות זו.

וואשינגטון הרשמית סירבה זמן רב להאזין לטיעון זה. ואם הנשיא רייגן ואנשי מועצת הביטחון הלאומי אימצו אותו עתה — קשה שלא להתרשם, כי הם עושים כך כדי להציג את עסקת החליפין באור חיובי יותר.

מה באמת יקרה באירן אחרי מות חומייני איש אינו יכול לדעת זאת. אין זה מן הנמנע שהתחזית האופטימית תצ"ל אמנם תתאמת. אבל אפשר גם כי תתבדה לגמרי. יש מקום לגרוס כי המהפכה האיסלאמית-שיעית-פונדמנטאליסטית כאירן לא היתה מתרחשת בלעדי אישיותו המיוחדת במינה של האיאטוללה חומייני. אבל הקרקע היתה מוכנה לקבל ולהצמיח את הזרעים שהוא זרע. ואין הוכחה כי עידן חומייני נגזר עליו להיות בחזקת אפיזודה ושלא יהיה לו המשך.

ברגע זה, מכל מקום, מסייע הנשק הנשלח לגנרלים בכיבול, למשטר החומייניסטי להחזיק מעמד בחזית מול פני עיראק — ובתוצאה מכך, גם בפנים אירן. אין רבותא בכך, ששגריר אירן באו"ם מברך על עסקה עם וואשינגטון ורואה בה סימן מעודד לעתיד היחסים בין ארצו לבין ארה"ב. המחיר שתבעה אירן לשלם — שחרור מספר אמריקאים חטופים — הוא זול מאוד.

בישראל אפשר להעדיף את אירן על פני עיראק. זה האויב הקרוב יותר, ולפיכך המסוכן יותר. יכול להיות לנו עניין שיוסיפו לאבד דם במלחמה שוהא יום — ועל כן כדאי לחזק את יכולת המגננה של אירן. אבל ניצחון אירני עלול להיות, בטווח הארוך, הרה-סכנה לגבינו. ברם, החישובים בדבר תועלת הסיוע הישראלי לעתיד הפוסט-חומייניסטי של אירן, אינם פחות בעייתיים בירושלים מאשר בוואשינגטון. שום ברכה לא תצמח לנו אם נסתער על רייגן. אבל אין ספק, כי המהלך שלו מחליש את החזית האנטי-טרוריסטית, ומבליט ביתר שאת את חוסר-האונים של העולם החופשי — החופש מבידיגל ועד ראש — מול פני משטרים מתכבנים וארגונים חתרניים.

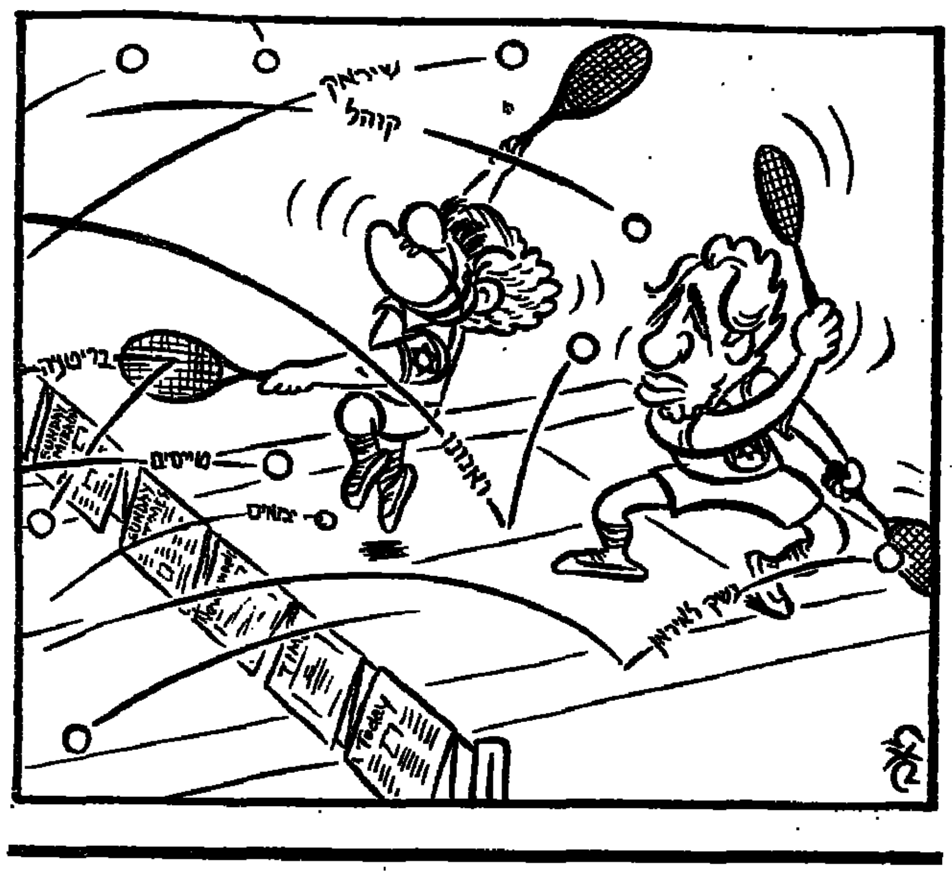

עניינים קטנוניים / יואל מרקוס

ואנונו צוחק מאתנו/ לשקר בלי להדליף/ עצבותו של ויזל/ בדיחתו הפרטית של הקב"ה

צחוק מאתנו. אלמלא מרדכי ואנונו היה קיים, צריך היה להמציאו. לפי עדותם של עורכי "סאנדיי טיימס" ("הארץ" מיום ו'), עשה ואנונו צחוק ממערכות המטמנות על סודותיה של המדינה. הוא הכניס והוציא מצלמה כמה פעמים וצילם כאוות נפשו במפעל שפעל לדבריו "כמשפחה מאושרת גדולה אחת". כשעלו כבר חשדות כלפי פעילותו הנסיתית, שכבע אותם שהוא בסדר (משפחה או לאו) והוא אף קודם בדרגה ושכרו הועלה. העורכים של העיתון האנגלי נוהגים להבין שיד אחת לא ידעה מה עושה יד שנייה. כשהתפטר לא התעניינו בגורלו ואיש לא ידע שכבר שהה כמה חודשים בחו"ל. המחדל כה גלוי שהכישלון נראה חמור שבעתיים. באמור, מול שהיה ואנונו — הוא הטיל בבת אחת את הליקויים שחייבו הפקת ויישום לקחים כה רבים, שאפשר לראותו כאילו היה ועדת חקירה ממלכתית שבנתה תוך אחד. הוא ייענש כמובן. מלבדו אף אחד, כמובן, לא ייתן את הדין אך לפחות הליקויים יתוקנו. או כך יש לקוות.

לשקר בלי להדליף. עוד מגלים עורכי הסאנדיי טיימס את התאריך המדויק בו נעלם ואנונו לא סתם מהמפירות הבריטית אלא מלב לונדון. התחקירן הראשי של העיתון סיפר כי נועד עם ואנונו בפעם האחרונה ב-30 בספטמבר. הם קבעו פגישה להמשך שיחתם לארוחת ערב שנקבעה לאותו יום. ואנונו אמר שינצל כמה שעות פנויות לרכישת בגדים. יהיה קשה מאוד לישראל שלא לגלות לממשלת בריטניה, אם זו תתעקש כל כך לדעת, איך בין קניית בגדים בצהריים לבין ארוחת ערב, מצא עצמו ואנונו בדרכו לישראל. (הבריטים דווקא מסוגלים להבין מדוע ביקשה ישראל למנוע בכל מחיר נפילת ואנונו לידי הרוסים למשל. הבריטים עצמם היו שמחים לשים יד על כמה וכמה אזרחים שלהם שערקו לברית"מ). לפי הטור ההודעות בה פעלו אנשי הסאנדיי טיימס ואנונו עצמו, אפשר לחשוב שהאחראים על ביטחון הכור הבטיחו גם את ביטחונו האישי באנגליה.

גאולה כהן. ראש הממשלה יצא להגנת גאולה כהן באומרו שבדרישתה "לשחרר" את השב"כ משמאלנים, התכוונה לאלה השוללים את עצם קיום המדינה ומצדדים במדינה פלשתינית. ידענו שיש פה ושם פאשלות בשירותים החשאיים — אך הייתכן שיש ממש בהאשמתו של יצחק שמיר שבשב"כ עובדים אנשים השוללים את קיום המדינה? האשמה זו מסבירה אולי כמה וכמה מהמחדלים שנתגלו בשני הקטעים הנ"ל.

נ.ב. לא נחרץ בסוגיה מי הקים את המדינה, אך בלי "השמאל" שעשה את העבודה השחורה וסלל את הדרך במשך עשרות שנים ספק אם בכלל היתה קמה מדינה. לא נעים, אך עובדה.

הדילמה. שמעון פרס אמר בניו-יורק שוואנונו שקרן וגילוייו דמיוניים. לו מדוע הפרסום ב"סאנדיי טיימס", זו אכן ממשיכה להיות העמדה הרשמית של ישראל: אין לנו נשק גרעיני (או ליתר דיוק "לא נהיה הראשונים..." וגו'). עמדה זו מעמידה בדילמה את כתב האישום של "המדינה נגד ואנונו". אם יואשם על גילוי סודות המדינה, תימצא המדינה מודה שמה שגילה אמת. אם מה שגילה לא אמת — על מה יואשם וייודון? עשרים שנה על בלופים?

לשקר ולגלות. יותר מדי פעמים בזמן האחרון נתפסו ראשי המדינה לא מוכנים נוכח "פרשיות" שהתפוצצו. יותר מדי פעמים הגיבו באותה צורה: צעקה על התקשורת ושקרים. מפרשת השב"כ עד הנשק לאיראן הסתבכו פוליטיקאינו בשקרים, גם כשהאמת כבר היתה גלויה לכל. שקר אינו אמצעי פסול — לעתים רחוקות מאוד — למניעת נזק חמור מהמדינה. מקובל למשל שר אוצר משקר להסתיר פיחות במטבע. אפשר לשקר גם כדי למנוע מהאויב מידע שיכול לעלות בחיי אדם. אך בשימוש יתר של ממשלה בשקרים טמונות שתי סכנות: א) שברבות הימים לא נאמין לממשלה או שנבין בדיוק את האמת מתוך השקר. ב) שניהפך למגוחכים. איני יודע מדוע נסע פרס בדיוק בעיתוי הזה לארה"ב ומדוע הוא נגרף לוויכוח אמריקאי פנימי אך בעוד הוא מכחיש בלהט, כבר כאשר המצב שאכן היה מה שהיה. הבעיה שלנו שאנו יודעים יפה מאוד לשקר אך לא יודעים כל כך לשמור סוד. כתוצאה מכך בעוד הממשלה משקרת "לטובת המדינה", מתפרסמים הסודות המוכחשים בחו"ל במקורות ישראליים. אירן היא דוגמה טובה לכך: ישראל שומרת על קשרים עמה מתוך תקווה שלטווח ארוך יחודשו יחסים כמקדם. אך מאיפה יודעים בעולם שמאתנו יוצא נשק, אם לא מאתנו?

אלי ויזל. הדעות על אלי ויזל חלוקות. אצלנו לא כל כך אוהבים מקצועני שואה ואולי גם לא סולחים לו, לאדם כה רגיש למה שעבר עליו במחנות, שלא ראה במדינה יהודית את יעדו הסופי. באמריקה דווקא מעריכים מיסתור של מה שניתן למסור אך לא אוהבים שמעמידים פני מסכנים. ויזל כתב 26 ספרים וקיבל פרס נובל לשלום דווקא. מיליוני צופים בטלוויזיה האמריקאית ראו את הבעת פניו הסובלת והעיניים המיוסרות כשהוא שואל: "אני שואל את עצמי מדוע דווקא אני". לשאלה זו שתי תשובות אפשריות: ראשית, משום שכבר עשר שנים הוא מפעיל את כל הפרוטקציות האפשריות לקבל את הפרס. שנית: אין חובה לקבל פרס נובל. אם הוא חושב שאינו ראוי ואינו מבין "מדוע אני", תמיד הוא יכול לוותר על 295,000 דולר, נקיים ממס.

המלה הקובעת. בבחור המחשבים של ג'רוזלם פוסט מסופר כי עיון במחשב החדש של הכנסת העלה כי בתקופה של חמישה חודשים (בין סוף '85 לראשית '86) הוזכרו בפי נואמי הכנסת 611 פעמים המלים שלום ומלחמה. המלה דמוקרטיה הוזכרה 1307 פעמים. ואילו המלה הוזכרה 14142 פעמים "אני" כמובן. תמהני מה היו עושים הח"כים בלי עצמם?

בדיחה משמים. נגזר לעתים הרמים שאלוהים היתל בנו קצת. באלפיים שנות גלותנו, כל כך הרבה משטרים היו בארץ ואילו הוא בחר לתת לנו 30 שנות שלטון בריטי דווקא ערב הקמת המדינה. עקב כך אימצנו את השיטה הבריטית בכל התחומים. וזה לא כל כך הולך לנו. כשרואים את כל האפשלות, כל הסטיות מהדמוקרטיה, בייחוד החוזות שפשתה בחלונות הגבוהים ובגופים המכובדים ביותר, היה יותר מתאים לנו שנקבל עצמאותנו מהשלטון הטורקי ונאמץ פורמלית את שיטותיו. אנו הרבה יותר מתאימים לדוח הסולטן העותומאני.

מחדל ואנונו — מי אחראי?

מאת זאב שיף

פרשת ואנונו, כפרשת פולארד, מאופיינת בשורה ארוכה של תקלות, טעויות בסיסיות, שאננות וביטחון עצמי רב. אך בעיקר מפריעה העובדה שהגופים האחראים למחדלים חוקרים את עצמם

פרשת מרדכי ואנונו בכור הגרעיני בדימונה היא אחד המחדלים הביטחוניים החמורים ביותר שידעה ישראל מאז הקמתה. אין זו סתם "פאשלה" אחת. המדובר בשורה ארוכה של תקלות, טעויות בסיסיות בעניינים רגישים, שאננות וביטחון מופרז הגובלים כמעט בטמטום. בכל שאני מהדהר במחדלים אחרים, דומני כי אין כמעט אף אחד לעניין. הדבר מוכיח, אם כי בעויר אגבית, מכבי אישיות והסתה-תיאום ערב מלחמת יום הכיפורים.

יש מקום לדאגה. עלינו להיות מוטרדים משום שכל הסימנים מלמדים על פתיחה מאוד הציבורית הביטחוניים הרגישים. בלי להתייחס למידת הנזק שנגרם — ועל כך יש ויכוח — ברור כי כמה מהמוסדות הרגישים ביותר של ישראל נפרצו במידה זו או אחרת בשנים האחרונות. אילו מרדכי ואנונו היה בוחר בדרך אחרת — למשל, הליכה ישירה לשירותי מודיעין עוינים במקום פרסום בעיתונות — סביר מאוד שלא היה נודע כלל מה שעשה.

במרדכי ואנונו יטפל בית-המשפט בהתאם לכללי החוק בישראל. טוב שנתקבלה לבסוף החלטה שלא להסתיר את דבר היעלמותו והבאתו לישראל. שיטת "האיקספוס", אותם אסירים שנוכחותם נעלמה מעיני הציבור, מנוגדת לעקרון החוק ולדמוקרטיה. יש אנשי ביטחון שיצביעו בוודאי על שיטה זו במקרים מסוימים, ולאחר שהדבר הובא לידיעת בית המשפט בולטותיים מגודרת. אך הבקיה הנוכחי עמד גם בניגוד להריגון המבצעי.

מרדכי ואנונו הובא לארץ במבצע מוצלח, ומהיע (בלי לפגוע בחוק האנגלי), ישראל אינה חייבת למסור דין וחשבון מבצעי לכומר האוסטרלי מקיים, שהעניק לוואנונו את הנסים האידיאולוגי, לאחר שהעבירוהו על דתו, לבנות בארצו תמורת סנסציות ובאה בספרות. ודאי שאינה חייבת לגלות את מקהלות המבצעים לפני ה"סנדיי טיימס". עיתון זה טוען כי מילא את תפקידו המקצועי. יתכן. אך ראוי היה שהעיתון יבדוק גם את הידיעה כי כל המידע שקיבל נובע מוואנונו. בכלל זה, גם מה שלא פורסם, הגיע בדרך כלשהי למודיעין המשם לשירותי מודיעין אחרים. האם זה שייך לתפקיד העיתונות?

טעות לחשוב כי הכנסת המצלמה לכור בדימונה והצילומים החופשיים — אם אכן צילומים אלה הם אותנטיים — שעשה ואנונו בפינות שונות במה שמכונה מכון 2, הם המחדל הביטחוני היחיד. זה אולי שיאה של הפרשה, אך רק אחד המחדלים. הדבר קרה אחרי שוואנונו כבר גורש כחשוד. השאלה אינה רק כיצד הכניס מצלמה למקום עבודתו, החזיקה בתאו וצילם שם עשרות תמונות ואחר הוציא את המצלמה הטעונה. זאת עשה רק לקראת ההתפטרות מעבודתו, לאחר שכבר הוזהר על התרועעות עם גורמים ערביים קיצוניים, כאשר כמוהו כבר קיבל מחשבת הקבמה.

במערכת הביטחונית יד ימין לא ידעה מה עושה יד שמאל. כל גלגלי המנגנון נעו על צירים; אף אחד לא היה מחובר כראוי למשנהו; והפרכנית לא זזה.

אילו פעלה המערכת הביטחונית כראוי, ספק רב אם מרדכי ואנונו היה מגיע בכלל למצב שבו היה מצלם בחופשיות בתוך הכור ומעבירותיו. יתכן שהיו מפטרים אותו הרבה זמן קודם לכן, או מעבירים אותו לתפקיד אחר. אם בכל זאת היה מצליח לצלם, היה סיכוי רב שבחיפושים יסודיים אצלו היו מוצאים את המצלמה ואת סרט-הצילום, או שלא היה מקבל היתר לצאת מהארץ לזמן סביר.

האם מנסים עתה לטייח את המחדלים? מרגע שהגיע העניין לידי הדרג המדיני המוסמך, נראה כי יתגלו כל העובדות הקשורות לפרשת ואנונו בכור, עד צאתו מן הארץ. ללי מפריע שהגופים האחראים למחדלים חוקרים את עצמם, חברים חוקרים חברים. אין זה נכון מבחינה עקרונית, אין זה צודק מבחינה משפטית וזה מטעה מבחינה מבצעית. לא חסרים בעלי ניסיון בגופים מקבילים ויש אנשי מילואים המסוגלים לבצע חקירה זו כראוי. חקירה כזאת אינה יכולה להצטמצם במסגרת של פרט העובדות. השאלה היא מי אחראי — השיטה, המנגנון, המושכים, או מי שלא הפעיל את השיטה ולא פיקח על הבעשה והטעה שוב ושוב ושוב.

יש מכנה משותף לכמה צדדים בפרשת פולארד ופרשת ואנונו, וכמו פיקוח בלתי-מספיק והשארת הדרג המדיני באפילה עד לרגע האחרון. ולבסוף, היעדר הנכונות להסיק מסקנות אישיות, משום שלא נעים ומשום שישראל הוגנים בני רודמנים. נזכרתי בהקשר זה מה שסיפר לי פעם חוקר זה, שחקר פרשה עגומה בישראל. הפרשה אירעה בשנות השישים ובה קיפחו אנשים רבים את חייהם. בחקירותיו הגיע אל אחד מראשי הסי-איי-אי שהכיר היטב את ישראל. הלה אמר לו כי מה שמאפיין בין השאר את הישראלי הוא סירובו והתחמקותו ממציאות אשמים במקרה של תקלות חמורות וביחוד אם התקלה מתרחשת בענייני ביטחון. רק לעתים נדירות נוהג הישראלי אחרת, ומוטב שלא לפתח ציפיות בקשר לכך.

עם ישראל משקיע את דמו ולשדו בביטחון. כולנו תלויים בהצלחת המערכת המטפלת את ענייני הביטחון. לזכותה הצלחות לא מעטות, אף בסיכול מעשי ריגול חמורים ומעשי טרור. לעומת זאת, התרחשו תקלות חמורות כמו המעידות על עיישות החופר או על הסתיירות בכמה מהגבורות הרגיש ביותר. ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה תקלות ביטחוניות חמורות מהסוג של פולארד וואנונו, או בדומה לאלו שאירעו בבריטניה בשנות החמישים.

בסוגריים / אברהם טל

קילומטראז' גורלי

אני מבין מדוע ארבלי-אלמוזלינו הצביעה נגד מינוי כונס נכסים למפעלי בית שמש: ארבלי מצביעה באופן עקרוני רק בעד דברים טובים. אני מבין מדוע נסים הצביע בעד מינוי כונס למפעלי בית שמש: נסים יצטרך להשיג את המיליונים למימון הפסדי המפעל אם לא ייסגר בזמנו. אני גם מבין מדוע גד יעקבי לא הצביע בכלל: כי יעקבי נעדר גם הפעם מישיבה מכריעה על גורלו של מפעל כלכלי, מכיוון שחיפש מישהו שיקבע שלט על הבית בו התאכסן בן גוריון בלונדון, ולכך יעקבי נמצא מתאים. מה שאני לא מבין זה למה משה שחל הצביע בעד מינוי כונס למפעלי בית שמש.

שחל הצביע בעד מינוי כונס? לא ייאמן. האם זה אותו שחל שלחם כארי נגד סגירת מפעל הטכסטיל הכושל אתא? האם זה אותו שחל שנאבק נגד העברת מספנות ישראל לכונס נכסים ועכשיו, לפתע — שחל בראש המצביעים בעד מינוי כונס נכסים למפעלי בית שמש? מה קרה לו? האם לפתע גילה את האור הכלכלי?

מתי שחל מצביע בעד סגירת מפעל כושל — ומתי נגדו? מסתבר שזה הכל שאלה של קילומטרים. ליתר דיוק: כמה קילומטרים יש בין המפעל הכושל לבין משרדי מפלגת העבודה בבית סולל בונה בחיפה. אם מפרידים ביניהם קילומטרים מעטים, כמו מבית סולל בונה עד מספנות ישראל, או מהבית עד אתא בכפר אתא — שחל יודרש להזרים כספים מהקופה הציבורית כדי להציל את המפעל בכל מחיר. אם יש שם הרבה קילומטרים — כמו למשל בין משרדי מפלגת העבודה בחיפה לבין בית שמש הנידחת — נגמר אצל שחל ההיגיון הכלכלי והוא יוצא למלחמת חורמה נגד בזבוז כספי הציבור.

במלים אחרות: אצל שחל, זה הכל עניין של חיפה.

ההצגה הגדולה במדינה

מאת גדעון סאמט

העם משחק בשוטרים וגנבים, אבל הפוליטיקאים לא יתנו עוד זמן רב לפשע ולריגול לגנוב להם את הבמה

זה היה הזיון היהודי הישראלי ביותר שאפשר להעלות בימים אלה על הדעת. לא שירה בציבור עם שרוליק שרון, לא טלתרום. הטלוויזיה הציגה השבוע תכנית שאין כמוה להצית את הדימיון הקולקטיבי. העם משחק במשטרה. גם אם "בשיזור חוקר" באה למסך במקרה דווקא עכשיו, ואפילו העתקה מאירופה, היא היתה התגלמותה של רוח הזמן אצלנו.

התכנית כינסה מול המסך ציבור שהמרדף אחרי עבריינים הפך בשבילו להוויה מרכזית. הוא קם ונרדם עם הסיפורים שלהם. אם בכלל כעם פעם, עכשיו הציבור הזה מסתגל על שירות השודים שעוברת לפניו כחלק ממנת בידור קבועה. הוא זקוק לה.

כמעט מכור. מלבד זה, העבריינים משמשים לו אולי אמצעי להשוואה, מקור לסיפוק: הוא טוב מהם מפני שלא חטא, או כיוון שלא נתפס.

האם ייתכן שבתוך אווירת החשיפות והחקירות הענפים המתחמקים נולד גם הטעם? התחושה שכל זה איננו רק חומר טוב לרכילות, אלא אותם אפשרי? אם כן, הטלוויזיה היתה ההזדמנות לשחרר העפה. הצופים השתתפו בדינאמיקה קבוצתית, כאילו משלבים ידיים במדינה שהפכה לתוך-טלוויזיה אחת.

★ ★ ★

המשטרה היא שמכניסה היום סדר במשחקי הטוב והרע. הפוליטיקה לא מוכרת אל לבו של הציבור כבר שנים. אין לה מה לאמר. הרמים העיקריים שבה הרדימו את עירנותו לשאלות העיקריות העומדות על הפרק. זה מה שרצה. הרי ממשלת האחדות היתה ההסכמה המשותפת שבעזרתה ביקש לעצמו הרוב הישראלי שקט.

אבל הוא אינו סובל, בעצם, את הדגיאה שהשתררה. את השקט המתר. לאחר שנדמה כאילו נגמל מהסערות, התברר שהוא מחפש עכשיו באפיקים אחרים את הריגושים שחסרים לו. אוסף מגוון של פרשיות סוד — רוצחים, אנסים, צווארונים לבנים, אגנלות ממון — שהופרד בשקט התוח, לאחרי הגוף, הגישו לישראלים את האדביקטים הדרושים להתעניינותו.

חוקר המשטרה, שחושף אותם, נעשה לגיבור המקומי במאבק זה בין הטובים והרעים, בדרמה הבסיסית שממלאת השנה את העיתונים. מצליחני המשק היו פעם נושא לקנאה. עכשיו, כשרבים כל כך מהם נפלו בידי השוטרים, נושאי ההודעות הם מיני מישל הדה. לא המבורשים מגן העדן. המצליחנים הם החוקרים, כחודרים הולים שלהם, עם משכורות של אלף שקל בחודש.

עלילות הפשע הן ההצגה הגדולה בארץ. הפוליטיקה משעממת, הכלכלה חדלה להיות מקור מעורר. אבל למרות שדמע המפע העלילי מועלה כל יום בפני הקהל, נשאר הריחוק בין האולם והבמה. הטלוויזיה שברה השבוע את המחיצה. היא הכניסה את הצופים אל תוך ההצגה. רק עכשיו, כאשר העם בבעלי בית הזמן להיות שותף בעלילה, פעלה הבימה האמיתית.

בשביל הצופים מקרי הרצח כאילו אירעו לראשונה ברגע השידור. זה לא מקרה, כמובן, שמאות אנשים דיווחו באותו לילה מה שהיה ידוע להם מזמן. הטלוויזיה אבטה הרצחה מתרש בפולחן תקשורתי שהרייר את הצופים לטלפון.

פעם הם היו מטלפנים כדי לחפש את המטמון. היום אין מתורה למחפשים את הפושע. לפני שנים הטלפון היה עסוק בשיחות לבורסה. ומי זוכר מתי האירועים המשותפים היו הפגנות ענק ברחובות על לבנון. עכשיו, על רקע הרגיעה, נושאי ההסכמה והמחלוקת הם סיפורי אנשים. לא רק פשע. גם השחיתות, מריגל מזור.

הטלוויזיה לא יצרה את הקירבה החדשה של הישראלים אל זירות הפשע, היא רק חיזקה אותה בלילה טמלי אחד. האינטימיות הזאת נוצרה בגלל הצלחות של המשטרה וכשלונותיה. כשהתרבו מאוד החקירות של השודים "בלתי צפויים", הרגישו אזרחים רבים מן השורה שהעניין המרוחק הזה של הזרד המעצר יכול להיעשות מוחשי מאוד לפתע גם בשבילם. אם הפושעים מתחבבים ומופשי, הם גם יכולים כל רגע להציץ כזר לתוך של השכנה ממול.

★ ★ ★

בימים אחרים סיפורי פשע כאלה לא היו הופכים לעניין לאומי, גם בעזרת הטלוויזיה. הדבר התאפשר מאז החלפנו מלחמה וכלכלה הרחה ופוליטיקה עייפה באטרקציה של חטאים. אני מהמר שגם הגל הזה יחלוף בקרוב. אנחנו מעבירים עניין במהירות כשהגירויים אוזלים. ההצגה הגדולה העלתה כבר פעמים רבות בדי עם כל הגיאגוסים האפשריים. אפילו האנוש יורד מסדר היום, אל מתוכי המשפט הסגור.

כה כתורן בינתיים קצת ספקי ראלים בינלאומיים. הסבך המרתק של הרפתקה הישראלית-אמריקאית באיראן, גם היא — ברוח הזמן — מגישה בתעלומה בלשית, רצופה שקרים המוכחשים במהירות. ואחר כך, לא אתפלא, נחזור אל הנושא הישן שסיפק לנו תמיד את החומר הדרמטי הקבוע: עונת הפוליטיקאים, אני חושש, עומדת לחזור.

הם ישבו יותר מדי זמן בשקט והניחו לתולניים למלא את הבמה. עוד נתגעגע למשחק השוטרים והגנבים. נקבל שוב את יצחק מודעי במקום פנינה דבורין, אריק שרון במקום זהרה גאל, ועידות הרות במקום מבצעי הנוצר פרוסים על פני הכותרות. גאולה כהן נתנה השבוע דוגמה איך אפשר להפוך הווה ישן להפקה רי מסעירה. אבל איפה היא ואיפה רפי גינת.

הטור השלישי / לילי גלילי

שמיר והצנזורה

הכותרת הראשית ב"דבר", כי "שמיר הורה להתערב ותקי העבודה ולשינוי יחסי הממשלה עם העיתונות" (כותרת שהוכחשה מיד על-ידי אנשי שמיר), לא הפתיעה אותנו במיוחד. [illegible]

התה של סוניה, וההתעלמות של שולמית

אנשי השדולה למען שחרור עצורי המחתרת, המפגינים מול בתיהם של ראש הממשלה ושר החוץ, כועסים על אשת ראש הממשלה, שולמית שמיר, ומכירים תודה לרעיית שר החוץ, סוניה פרס. [illegible]

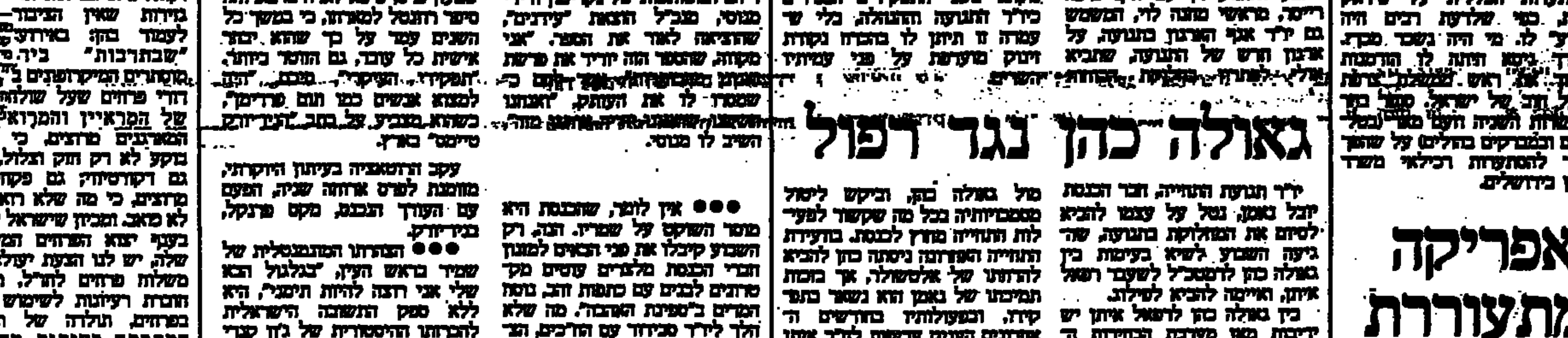

סוניה פרס: הורישה בשלומם — שולמית שמיר: התעלמות מוחלטת

דבר אלי מפרחים

עיתון "הארץ" דיווח, [illegible]

ציתותים

●●● את ספרו החדש של העיתונאי שלמה נקדימון, "תמוז בלהבות" [illegible]

●●● ח"כ יובל נאמן מן "התחיה" [illegible]

●●● העורך הראשי היוצא של "הניו-יורק טיימס", אייב רוזנטל [illegible]

●●● אין לומר, שהכנסת היא מוסר השוקס של שמיר. [illegible]

●●● המהדורה המתגמגלית של שמיר בראש העין, "בגלגול הבא שלי אני רוצה להיות תימני" [illegible]

קולק מחרים את השוק המשותף

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, נוקט פעולות גמול נגד הקונסולים המייצגים בירושלים את מדינות השוק המשותף. [illegible]

קולק: פעולות גמול נגד הקונסולים של מדינות השוק

בית היהלומים של צבי גיל

הכל התחיל כשאיש הטלוויזיה, צבי גיל, בא ב-1982 אל מנכ"ל, יוסף לפיד, והציע לו להכין סרט שיתעד את תולדות הטלוויזיה [illegible]

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

זרעי המשבר הבא

האם המשבר הפוליטי הבא בין המערך לליכוד יסוב סביב אישור תקציב המדינה?

[illegible]

חירות: מאבק על חלוקת הכוחות

[illegible]

גאולה כהן נגד רפול

[illegible]

יצחק ברמן כגלגל הצלה

יצחק ברמן: התפקיד בכיר

[illegible]

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

עם קצת עזרה מידידים

דילמה א': להדליף או לא להדליף

צריך לשים לב לכל מלה בהכחשות שפיזר שר החוץ שמעון פרס בארה"ב. [illegible]

מודה במקצת ואנונו

[illegible]

דילמה ב': לעזור או לא לעזור

[illegible]

ההגדרה העצמית של ז'בוטינסקי

[illegible]

האיש של פרס בוואשינגטון

[illegible]

אפריקה מתעוררת

[illegible]

מרכז ארצי לבחינות והערכה

נפתחת ההרשמה ל:

בחינות כניסה פסיכומטריות בינאוניברסיטאיות

לקראת שנה"ל תשמ"ח

הבחינה הקרובה תתקיים

ביום א' כ"ו בכסלו תשמ"ז, 28.12.86

בירושלים, תל-אביב, חיפה ובאר-שבע

בחינת הכניסה הפסיכומטרית נדרשת כתנאי קבלה:

★ לאוניברסיטאות - אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, אוניברסיטת בר-אילן, אוניברסיטת חיפה, הטכניון, האוניברסיטה העברית בירושלים, אוניברסיטת תל-אביב.

וכן:

★ למכינות הקדם-אקדמיות שבאוניברסיטאות הנ"ל.
★ למכינות הקדם-אקדמיות במכללות האזוריות.
★ לבתי-ספר לסיעוד (אחיות מוסמכות).
★ לשנקר - ביה"ס הגבוה לטקסטיל ולאופנה.
★ למכללות להכשרה טכנולוגית (הנדסאים).
★ לבי"ס גבוה לטכנולוגיה - ירושלים.
★ למרכז לחינוך טכנולוגי - חולון.

- ההרשמה לבחינה הינה נפרדת ובלתי תלויה בהרשמה למוסד הלימודים. תוצאות הבחינה תישלחנה למוסדות הלימוד המבוקשים וגם לנבחנים עצמם.
- מותר להיבחן בבחינה הפסיכומטרית מספר פעמים ובלבד שבין בחינה לבחינה יחלפו 10 חודשים לפחות.
- תוצאות הבחינה תקפות לשנות הלימודים תשמ"ח, תשמ"ט, תש"ן ותשנ"א.

ההרשמה לבחינה תעשה באמצעות טופס הניתן לרכישה בכל חנויות הספרים האוניברסיטאיות, במכללות, ובחנויות "סטימצקי"; או באמצעות פניה בכתב אל: המרכז הארצי לבחינות ולהערכה ת.ד. 26015, ירושלים 91260, בצירוף המחאה ע"ס 2.- ש"ח.

טפסי הרשמה למועד דצמבר חייבים להגיע למרכז הארצי לבחינות ולהערכה עד 3.12.86

למתעודדים להרשם לאחת האוניברסיטאות במועד ההרשמה הקרוב מומלץ להיבחן בבחינת דצמבר, על מנת שיוכלו לצרף למסמכי ההרשמה אישור על ביצוע הבחינה הפסיכומטרית.

בחינות חו"ל

למועמדים שלא ימצאו בארץ בחודשים הקרובים, יתקיימו בחינות כניסה פסיכומטריות בחודשים מרץ-יוני 1987 במגוון אמריקה, אירופה, דרום אמריקה ודרום אפריקה.

פרטים והרשמה - במרכז הארצי לבחינות ולהערכה, בחינות חו"ל, ת.ד. 26015 ירושלים 91260, טל. 02-663161.

ההרשמה לבחינות חו"ל תסתיים ב-15.2.87.

מאחורי הגלימה של הממונה

מאת נדב שרגאי

כבומר ביד היוצר

הימים — ימיו האחרונים של הפטריארך היווני בנדיקטוס עלי אדמות, תחילת שנות ה־80. בחצר הפטריארכיה בירושלים מתרוצצים סגנו של בנדיקטוס החולה — האיש החזק בכנסיה, המטרופוליט גרמנוס, ומוביל הפטריארכיה, המטרופוליט ואסיליוס. השניים מנסים לגייס את מירב התמיכה כדי לזכות בתפקיד הפטריארך, העומד להתפנות בכל יום. הממונה על מחוז ירושלים במשרד הפנים, רפאל לוי, שוחח בנוים הללו כמו גם, אבל עם המטרופוליט גרמנוס לא חמיד האמור. הוא מעניק שמים וארץ נגד גרמנוס עובד ישראל, אותו אשף אויב המדינה. לוי מצביע על פגישה שבה השתתף גרמנוס ביוון, ושבה נטל חלק גם אנשי אש"ף. בסופו של דבר, מצליח לוי לשכנע את טדי קולק ואת צמרת הממסד הישראלי, כי גרמנוס יהיה רע ליהודים. הבריחה הנשארת היא ואסיליוס.

בנדיקטוס נפטר בשיבה טובה והכל מצפים לבחירת היורש. בירדן יושב אותה שעה הארכיבישוף תיאודורוס, הארכי־הגמון היווני של ירדן, מועמד שלישי, שמעמדו מתייחסים אליו בהסתייגות. מעטים, למעט רפי לוי וידידו הקרוב בחצר הפטריארכיה היוונית, מכירו של בנדיקטוס המכונה קונסטנטינוס.

כמו לוי, גם קונסטנטינוס אינו בדיוק מסתדר עם האיש החזק גרמנוס.

קונסטנטינוס, או "קוסטה", כפי שמכנים אותו ידידיו הישראלים, נועד עם רפי לוי והאחרון יוצא לירדן, לקבל את הסכמת תיאודורוס להיבחר לכהונה הרמה.

"קוסטה", יוצא האי סאמוס שליד יוון, מגייס בעצת לוי את תמיכתם של ארבעה מחברי הסינוד הבוחר, אף הם יוצאי האי סאמוס, לבחירת תיאודורוס. התרגיל עולה יפה. להפתעת הכל, נבחר תיאודורוס לכהונת הפטריארך היווני של ירושלים.

"קוסטה", שעשה למען הפטריארך החדש את העבודה השחורה, מקבל דרגת מטרופוליט ומתמנה במקום תיאודורוס לתפקיד הארכיבישוף של ירדן. הוא ממשיך להתגורר בירושלים, ועל אף גילו המתקדם, מבקר את צאן מרעיתו בירדן פעמים בשבוע. כמו לעזר קומץ יהודי מגולה, קשרי גלימות, שמורה ל"קוסטה" זכות היתר של מעבר חופשי בין גבולות מדינת ישראל ושכנותיה, ללא סדרות, בדיקות או חיפושים. "קוסטה" הוא אר"מ — אישיות רמת מעלה. ביום ראשון חצה "קוסטה" את גשרי הירדן ולא שב עוד. המשטרה היתה מאוד רוצה לשאול אותו מספר שאלות.

8 אר"מים

זמן קצר אחרי שנלכדה מכוניתו של הארכיבישוף [illegible] ישוה, החליטה ועדה מיוחדת להגביל לשמונה בלבד, את מספר רשיונות המעבר החופשי לאר"מים. מעט מאוד זמן החזיקה החולשה הזאת מעבר הסבר נפרץ. רפי לוי היה אחד מאלה שהסתייגו מאישור מעבר חופשי לאנשי שלומו, שלום המדינה, מעבר לשמונה שקבעה הוועדה כאר"מים.

לוי עבר בשירות המדינה. הי משטרה חושדת, שעבר גם בשירות עצמו. לוי טוה קשרים עם אנשי כמורה והעניק להם, מכוח תפקידו כממונה על מחוז, ידיד ועזרה מחוזית וגזבים נוספים שבהם עסק "מסעפ" — הטבות שונות, שלא התיישבו תמיד עם הסדר הטוב. המשטרה חושדת, שתמורת השירותים שהעניק לוי לאנשי הכנסיות, גבבה מחיר לא רק בעבור המדינה אלא גם בעבור לוי, בצורת שוחד. מי

רפי לוי: עובר מריבה

שהתערב השבוע אצל יצחק שמיר ויצחק רבין ומחה על כך שמעצר לוי האיש הרת לא תואם עימו — חשב שאין הצעד שווה בנזק.

חוקרי המשטרה סבורים, כי חומרת העבירות, שבהם חשודים השניים, משך ביצוען הארוך, על פי החשד, והשתתפות האפשרית של אישים נוספים בעבירות אלה — הצדיקו את המעצרים.

לפעילותו של לוי בתוככי הכנסיות היו תוצאות, אבל גם תופעות לוואי לא סימפטיות. פלג גרמנוס בכנסיה היוונית אינו מסתיר את איבתו לישראל, עקב פעילותו של רפי לוי. בכנסיה הארמנית, שבה בוחש לוי בצורה דומה, למען לאמבו שם, פרץ סכסוך־דמים. לפני חדשים מספר נרצח ארם.

הפטריארך נוקר על מעורבותו במעשה הסיפה. הפלג הארמני שנגדו פעל הממונה, מתייחס כיום למדינת ישראל בקרקטיות מיר־בית. לא פחות אבל גם לא יותר.

המשטרה לא היתה צריכה לעמול קשה מדי, כדי לשכנע את הפלגים הנוצריים, שנגדם פעל לוי, למסור נגדו עדויות מפלילות לכאורה.

ולתפארת... הכנסיות בירושלים

חוקי התכנון והבניה בירושלים אינם עניין להובבים. כדי לקבל היתר בניה ולהוור הבניה בשלום, עליך להגיע לאנשי־מקצוע לטפל בעניינך. למי שבקש למסור מרפסת או לפתוח חלון, מתמצת לעיתים דרך־ייסורים. בתוך כללים קשרים ומתמחים נתנו לעיתים מדרסנות הכנסיות או הקשורים אליהם מהקלות משמעותיות. ודוגמאות אינן חסרות. "תיקון רפי לוי" היה אולי התמרור הבולט ביותר במאמציו של הממונה למען הכנסיות. לוי ביקש לקבוע, כי הוועדה המחוזית, שהוא עומד בראשה, תוכל לאשר כל תוספת בניה שהיא בתוך תחומי העיר העתיקה של ירושלים, בלא שתהיה חייבת לשמוע את התנגדות הציבור, כפי שמחייב החוק לגבי תוכניות אחרות. טדי קולק, "הגבל" הקרוב של רפי לוי, [illegible] הוא שהוא עבר לנו. זו אינה התנגדות הבריות, זה אינו שיתוף פעולה."

בסופו של דבר, שיבש את היוזמה מנכ"ל משרד הפנים, חיים קוברסקי.

בימים האלה ממש עמד לוי להשיג בעבור הכנסיות עוד מטרה גדולה. תוכנית המתאר — 2000 לעיר ירושלים מתגלגלת זה שנים בין הוועדות. לפני שלוש שנים גיבש צוות מקצועי משותף לוועדות התכנון של הבניה (המקומית והמחוזית) את תקנון ותשריט התוכנית. הצוות לא חזר על המינוח "שטחים פרטיים פתוחים" בקשר לשטחים גדולים של הכנסיה הארמנית והכנסיה היוונית בדרום העיר, ליד טנטור ומר־אליאס. שטחים שבתוכנית המתאר הקודמת הוגדרו ככאלה. הוא גם שרטט את "התחום קו הבינוי"

בגבול הרובע של ירושלים, ולא כלל בתוכו את שטחי הכנסיות. אנשי המקצוע טענו, כי בין ירושלים ובית לחם חייב להישאר שטח נוף ירוק, רצוף כמה שיותר. אנשי מקצוע יעבירו לה, כי בשטח המוגדר כ"פרטי פתוח" ניתן על פי תוכניות המתאר הקיימות לבנות בתי מלון. לעומת זאת, בשטח שאינו מוגדר, המצאו מוכן לקו הבינוי, אסור לבנות דבר. ערך הקרקע של הכנסיות עמד לצנוח. לוי הודיע לטדי קולק ולכל מי שרצה לשמוע, כי לא יאשר את "מתאר — 2000" אם לא יוחזר לשטחים הללו המעמד של "שטח פרטי פתוח".

באחד מימי הקיץ האחרון תוכנו קולק ולוי ומתכנני עיריית ירושלים, אמנון ניב, על נייר־עבודה הנוגע ל"מתאר — 2000". בנייר הוכנס סעיף המחזיר למעשה לשטחי הכנסיות בדרום את מעמדם מימים ימימה. בתאריך אחר — בהמלצה חמה של בנדיקטוס הגבות, אך בניגוד לדעתו של מתכנן המחוז — קיבל לאחר מאמצים מרובים, [illegible], מרקליטה של הכנסיה היוונית, היתר לבניית חווילה על קרקע שרכש מהכנסיה. פסל חנויות רחב הוקם על בניין קולנוע רקס הישן, שבטבורו רחוב שלומציון. היזמים, "האחים ישראל", קנו את השטח מהכנסיה הארמנית. גם על הבניה הזו נמתחה ביקורת חריפה של אנשי־מקצוע בתחום התכנון. חוקרי המשטרה בודקים עתה את העסקה שבה עבר השטח מיד ליד. הם בודקים מידע שהגיע אליהם ושלפיו שימש רפי לוי וידידו הארכיבישוף העצור עתה, מתווכים בין הכנסיה לקבלנים, ושלשלו אגב כך סכומי־כסף גדולים לכיסים.

המשטרה בודקת עניין נוסף: האם היה אחיו של רפי לוי מעורב בעסקה זו.

ירושה בריטית

בירושלים מרבים על "המלך" שגאל, על החוזה, לוי שירד מגדולתו, ואין שואלים מי שמר עליות כיצד הגיע האיש למקום שהגיע וכיצד צבר כוח. כדי להבין כיצד טיפס לוי במעלות השלטון צריך לחזור לתקופת המנדט הבריטי. בארץ שלט אז הנציב בעזרת מושלי מחוזות. כשקמה המדינה, הועבר מעמדם של המושלים הבריטיים לממונים על המחוזות. במשרד הפנים [illegible] ירושלים ובית־שמש. הוא היה אמור לפקח על תקציבי העיריות, על נושא התכנון והבניה ועל ענייני מרשם האוכלוסין.

בין השאר, היה לוי ממונה, עד 1967, על המעבר בין ישראל לירדן, בשער מנדלבאום. שם הכיר את הארכיבישוף העצור עתה עימו, שם הכיר את משה דיין, שם קשר את קשריו הראשונים עם סוחרי העתיקות. מעבר לגבול ושם גם סגר לוי בשם המדינה, לבד ועם אחרים, הרבה עסקות בתחומים שונים. שנתיים אחרי מלחמת ששת הימים שכנע דיין את בורג למנות את לוי לממונה על המחוז.

בורג לא היה שלם עם המינוי. ללוי לא היתה ההשכלה הדרושה לתפקיד, עליו אמתח־ומירה הי

מקצועיות, חוכמת החיים שלו, ויעילותו, שבראו השבות לדיין, ויכולתו להשתלב בברוב הלוהאגם, הן ששבו את ליבו של דיין. בורג החזיק את לוי על תקן "זמני" מספר שנים טובות, ולבסוף העניק לו מינוי קבע.

על הרקע הזה חושדת המשטרה, כי לוי קיבל עבור פעילויותיו שוחד אישי, בעיקר עתיקות במחיר נמוך מאוד. עליהם חשד החוקרים ואנ הארכיבישוף העצור להשיג בעבור לוי עתיקות בעלות אמסית. לוי, במתוחך (בודקת המשטרה חשרוח) העביר עתיקות אלו לאישים שונים, עימם עמד בקשר. העתיקות, על פי חשד המשטרה, נמכרו פעם שניה — הפעם בערך הריאלי, והתמורה התחלקה בין לוי, הארכיבישוף ואישים נוספים, ואולי גם בני משפחת ג'נחו העצורים עתה.

את השיטה הזאת מנסה עכשיו המשטרה להוכיח, ובכל מערכת החשדות נגד לוי, זה האגוז הקשה ביותר לפיצוח.

סיפורים דומים

עתידו של הארכיבישוף העצור עדיין לוט בערפל, אבל בסיפור שלו יש רכיב הדומה באופן מפתיע

לנהילתה של פרשה אחרת, זו של הארכיבישוף קפוצ'י. בתחילת אפריל 1974 התלונן קפוצ'י במשטרה על פריצה לביתו, שבה נגנבו רבע מיליון דולר. חקירת המשטרה את באור ביתו של קפוצ'י עוררה חשדות נגד המתלונן עצמו. חשדות אלה גברו שבועיים כאשר ביקש קפוצ'י לתקן את התלונה ולהודיע אמנם אותו: לא רבע מיליון דולר נגנבו, אלא רק 25 אלף. לחוקרי המשטרה הוברר, בסופו של דבר, כי מדירת הארכיבישוף נגנבו 750 אלף דולר.

הארכיבישוף העצור עתה בידי המשטרה התלונן לפני מספר שנים במשטרה, כי מביתו נגנבו חפצים בשווי מוערך של כמיליון דולר. חוקרי המשטרה בודקים מידע שהגיע לידיהם, כי לאחר הפריצה הודיע הפטריארך העומד בראש הכנסיה שבה חבר איש הדת העצור, את איש־הדת — אדם תפשיו, כי אם לא ישיב לידיו איקונין בעל ערך רב, השייך לכנסיה — יבלע לו. על פי המידע שהגיע עתה למשטרה, הוחזר האיקונין לפטריארך הזועם. הארכיבישוף העצור עתה בידי המשטרה, טען אז בפני הפטריארך, כי הצליח לרכוש בכסף רב את האיקונין הגנוב בשוק השחור. חוקרי המשטרה בודקים גם את המידע הזה.

הוואסטה של משפחת ג'נחו

מאת אורי ניר

הנה וחליל ג'נחו — לפי החשדות המיוחסים להם — משקפים את הצד האפל של תופעה ותיקה ושכיחה בגדה המערבית ובחברה הערבית המסורתית כולה — הוואסטה. הוואסטה היא משיכת חוטים, שבמקרים רבים מתחייבת מהריחוק שבין האזרח הפשוט לבין הרשויות, ומהמוסר הנגישות היחסי אל הביורוקרטיה השלטונית. בחברה השבטית, ובעיקר בקרב הבדוים, הוואסטה היא תהליך נפוץ מאוד להליכים משפטיים. במגע עם הממסד השלטוני, נעשית הוואסטה בדרך־כלל באורח מסודר ולגיטימי, תמורת עמלה. עורכי־דין ישראלים רבים, למשל, רגילים לקבל פניות מתושבי הגדה המערבית דרך מתווכים, הנוהגים לשלשל חלק נכבד (בדרך כלל שליש) משכר הטרחה של הפרקליט.

אלא ששיטת תיווך כזאת, ובעיקר במציאות של כיבוש, כרוכה בלחצים רבים מצד גורמים שונים הפועלים בשטח. לחצים אלה, מצד ערבים וישראלים כאחד, עלולים לטשטש את הגבול הדק שבין פעילות לגיטימית לבין מעשים פליליים, בין עמלה לבין שוחד. ובעיני האוכלוסיה המקומית — בין השימוש בערוץ חיוני לשלטונות לבין שיתוף־פעולה עמם.

משפחת ג'נחו אינה נהנית ממוניטין טובים ברמאללה. אבי המשפחה, עבד אלנור ג'נחו, נרצח לפני שמונה שנים בידי חוליית מחבלים של אל־פתח. [illegible] להם שם של משתפי־פעולה. [illegible] של ג'נחו עם המושל הישראלי ועם אנשי־עסקים ישראלים והתעתוע מיד אחר מלחמת ששת הימים. יש אומרים שהשותפות שלו עם איש־העסקים הלל פפרמן, בבניית [illegible] שליד מחנה הפליטים דהיישה, היתה השותפות העסקית הראשונה שנחתמה בין שני צדי הקו הירוק אחרי 1967.

בעיני האוכלוסיה המקומית, התעצמה ההילה היוראית שאפפה את ג'נחו בימי המנדט הבריטי, כאשר היה חבר בחוליית המובלנים של המופתי הירושלמי, חג' אמין אל־חוסייני. במסגרת "חוליית המוצבצים" הזאת נהג ג'נחו את מכוניות התופת שפוצצו את בניין ה"פלסטיין פוסט"

ברחוב הסולל בירושלים. תחת שלטון ירדן נודע כבעל מלכים בארמון המלוכה ההאשמי. שמו נכרך בפרשיות הימורים והברחות. באמצע שנות ה־70, החל לעסוק בפוליטיקה המבוימת של העיר רמאללה, ולאחר שהיה חבר במועצת העירייה, התמודד בשנת 1976 נגד כרים חלף, שהיה אחר־כך אחד ממעמדי התוך של "הוועדה להכוונה לאומית".

בשל קשריו ההדוקים עם הממסד הישראלי, היה ג'נחו המועמד המועדף על המושל הצבאי, ואף־על־פי כן, ואולי גם בשל כך, נכשל בבחירות. אחר־כך הסתבך בפרשת הרצח של עימנו ליפתאווי, אחד האישים הבולטים ברמאללה. בנו, חליל, שהיה עמו בזירת הרצח, נעצר עמו או למשך שישה חודשים. עבד אנואר ג'נחו, ששכר את עורך הדין שלמה תוסיה־כהן, זוכה במשפט, בנימוק שפעל מתוך הגנה עצמית.

רפי לוי היה חבר קרוב של עבד אנואר ג'נחו. אחרי שג'נחו נרצח, הידק את קשריו עם אלמנתו, הנה, וגם עם הבן, חליל. לפני שנתיים, לדברי המשטרה, לאחר שהמושל הצבאי שלל את תעודות הזיהוי הישראליות של האם והבן (תושבי רמאללה), שב רפי לוי והעניק להם תעודות הרשות. שכנים של המשפחה יודעים לספר כי רפי לוי נהג להתארח לפרקים לארוחות בביתה המפואר של הנה ג'נחו בת ה־50. תושבים מרמאללה שאינם אוהבים את הבן, חליל — והם רבים — נוהגים לכנותו בלעג "אבו־דעיל". לחליל בן ה־33, שהיה בא תכופות בשערי בית "הממשל" הצבאי ברמאללה, במכונית ב.מ.ו. [illegible] שלו, יצא ברמאללה שם של "עמילי" (משתף־פעולה) שהלך בדרכי אביו. הידיעות על מעורבותו בעסקי הברחות הפתיעו רבים ברמאללה, שהתפלאו לשמוע על מציאת 1,327 מטילי־כסף בביתו, במשקל כולל של 40 ק"ג. המטילים חשודים כמוברחים.

אותם גורמים ישראליים, שהביעו זעם על מעצרו של איש הכמורה הבכיר, לא שבעו נחת גם ממעצרם של הנה וחליל ג'נחו. המשטרה אומרת שעוד לחצים נבדים על קשריו של לוי עם תושבים מהגדה.

דויד שאשא · בוריס פימה · זאב אוליר

"גם אתה באת לפה לעשות רצח אופי"

מאת מרדכי ארציאלי

בשביל עובדי דובק זורח גהל הוא אדם ישר והגון שהתקשורת שפטה אותו בטרם עת ● בכל זאת תמוה מדוע חוזרים העובדים על אותן המלים בזכות המנכ"ל ומדוע הותר לשוחח עם פועלים רק בליווי צמוד של הוועד

גלגלי המכונות במפעלי דובק החלו לנוע בשעות הבוקר של יום ב', לאחר שהיו מושבתים במשך שבוע ימים. עם אתחול המכונות והאוטומטיות, המייצרות חמשת אלפים סיגריות לדקה, היו בעיות, אך המכונאים הצליחו להפעילה לאחר שעתיים. מאות עובדי המפעלים שמחו על שובם לעבודה סדירה. הם לא התעניינו מה היו פרטי ההסכם שנחתם ערב קודם לכן בין הנהלת החברה להנהלת המכס. הם לא ידעו שהטבק הגולמי שוחרר מהמחסנים רק לאחר שהחברה התחייבה לשגר מכתבים לספקי הטבק בחוץ לארץ ולבקש פירוט של מרכיבי העלות. החברה התחייבה לספק למכס את הנתונים ממקורותיה שלה אם הספקים לא יעשו זאת בתוך שלושה ימים.

זאב אוליר, מנהל המפעל בבני ברק והוא היורש מכירת החברה, לא היו מוכנים להתייחס לשאלתי מדוע לא נשלחו המכתבים לספקים בחוץ לארץ, כפי שתבעה הנהלת המכס לפני שבוע, שבועיים ושלושה שבועות והבך למנוע את השבתת המפעלים ואת המחסור בסיגריות.

בריות מיותמות

מפעלי דובק מייצרים יותר מ־600 מיליון סיגריות בחודש, מהם 400 מיליון במפעל הגדול בבני ברק והיתרה במפעלים בלוד, בחיפה ובכפת. בהגבלת השבוע בו הושבתו המפעלים לא יוצרו כ־160 מיליון סיגריות. תמיד יש במפעל בבני ברק בין 50 ל־70 מיליון סיגריות, אך ביום בו הושבת המפעל, לא היו סיגריות במלאי. "מה אתה מתפלא, כשנגמר המלאי המכס לא שחרר טבק העסקנו את העבודה", אומר זאב אוליר מנהל המפעל. שאלו מכתה, מנהל המחסן הדיק ואומר: "אנחנו שהוגבאנו סיגריות. היכן יכולנו, להבריא" [illegible] כמוהו זאב אוליר אינו מוכן להתייחס.

בפינת אחד האולמות עמדו מיותמות בריות: "אנו נגד יבוא ובעד עבודה ויצירה", "לא נרשה יבוא שיהרוס את פרנסתנו", "יבוא סיגריות — אסון", "לא נהיה כמו פועלי אתא". את הכרזות האלה עמדו הפועלים להניף בהפגנה שנועדה ליום ג' מול משרדי המכס ומשרדי התעשיה והמסחר בירושלים. ועד

העובדים, או מי שעמד מאחוריהם, הזמין יותר מעשרה אוטובוסים, כדי להסיע את מאות המפגינים מבני ברק לירושלים. אך כשנודע ביום ב' בערב שהמכס ישחרר טבק ממחסני הערובה והעבודה תחודש, בוטלה ההפגנה. דוד שאשא יו"ר הוועד: "אני בטוח שההחלטה לשחרר את הטבק באה אחרי שנודע על ההפגנה הגדולה שעמדנו לקיים".

מדוע שמרו על צעיריי

כ־450 פועלים ופועלות מועסקים במפעל בבני ברק, מהם כ־25 אחוזים ערבים המובאים מכפרים באזור שכם על ידי "ראיס" מטייבה. רק עם מיעוט קטן שוחחתי ושמעתי דברים בוטים נגד אמצעי התקשורת, נגד המכס, נגד משרד התעשיה והמסחר ודברי שבח כלפי המנכ"ל העצור. אך משהו הפריע וצרם בדבריהם. כל אחד מהם השתמש במלים: "רצח אופי", "הוכיתי בתדהמה", "לא נהיה בני ערובה", "המנכ"ל אדם ישר והגון", "המנכ"ל דאג למלגות ולקייטנות לילדים שלנו". כיצד יתכן, שאלתי את עצמי, שכל אחד מהם השתמש באותן מלים? האם שיננו אותן? ועוד שאלתי את עצמי: מדוע שמרו על צעדיי ולא הניחו לי, פעם דוד שאשא יו"ר ועד העובדים היומיים ופעם פימה בוריס יו"ר ועד העובדים החודשיים, מדוע לא איפשרו לי לשוחח ביחידות עם הפועלים?

דוד שאשא יו"ר ועד העובדים היומיים, 39, החל לעבוד בדובק בעודו נער בן 16: "לדעתנו כלי התקשורת והעיתונות עסקו כל הזמן ברצח אופי של המנכ"ל [illegible] וישר נשפט על ידי התקשורת לפני שהבא למשפט. כנציג עובדים חשוב לי מקור הפרנסה שלהם. חשובה העבודה אך לא פחות חשוב המנכ"ל, כי בסך הכל הוא דמות חיובית מאוד במפעל ובתעשיה. אם נסתכל על העבר שלו לגבי העובדים ותרומתו לעובדים, נראה שהיא היתה גדולה. הוא דאג שנקבל קייטנות לילדים שלנו. הוא דאג שנקבל מלגות לילדים שלנו בעלי

יסודי ובאוניברסיטה. חשוב היה למנכ"ל שהילדים שלנו יתרמו למדינה, לחברה ולמפעל".

"העיתונות היתה כל כך חריפה נגדנו. ממש עלו עלינו. למה? מפני שאמרנו מלה טובה לזכותו של המנכ"ל? אמרו שאנחנו מנסים להשפיע על הליך משפטי וזה לא נכון. לא מנסים ואין לנו כלים להתערב בהליך משפטי כי זו מדינה דמוקרטית. אם יש לך חבר אסור לך בעת צרה לשכוח אותו ואתה צריך לתמוך בו. גם לדובקים יש אחרים מסביב ואני לא רואה את זורח גהל כעבריין. אנו רואים בו דמות חיובית לחברה ולעובדים ולכן הלכנו לבית המשפט כדי לעודד אותו".

לא נהיה כמו אתא

"משרד התמ"ת והמכס ניסו להשתמש בנו כבני ערובה. הם היו צריכים לתת את הדעת לפני כל צעד והבריחה על עצירה של הטבק. הם אפילו איימו בייבוא סיגריות מחוץ לארץ. הם שכחו שפה יש שמונה מאות משפחות שצריכות להתפרנס. מקום העבודה שלנו היה בסכנה. הם רצו להרוג את הפשעים במחוזו ושרשו את המיטה ואבותו במיטה. לא נהיה בני ערובה ולא נרשה להרוס את הפרנסה שלנו ולא נהיה כמו עובדי אתא".

משה הלבי, 34, עובד בדובק כ־13 שנים: "כששמעתי שהמנכ"ל נאסר הייתי בתדהמה. הכרתי אותו לא מקרוב, אלא כאדם. היתה לו גישה מאוד חיובית לעובדים. הוא הכיר כמעט כל עובד במפעל. [illegible] אתו. הלכנו פעמיים לשאלי הישיבות של בית המשפט כאנו עשרות עובדים ועודדנו את רוחו זה מתוך הזדהות.

פימה בוריס יו"ר ועד העובדים החודשיים כ־30 שנה בדובק: "גם אני הגעתי לדיונים בבית המשפט כדי להזדהות עם המנכ"ל. הדעתנו מהמאסר שלו. האיך זה שמעסיקים שמונה מאות עובדים ומשאירים אותם בלי פרנסה זה תקדים מסוכן מאוד. הפכו אותנו לבני ערובה. שלטונות המכס צריכים לקבל גושפ

כך נוהגים רק במדינות של דיקטטורה. משרד התמ"ת איים לייבא סיגריות מחוץ לארץ ואז היו זורקים אותנו כמו את פועלי אתא. מישהו צריך לתת את הדין. גם אותם בתי־תקשורת צריכים לתת את הדין. עשיתם למנכ"ל רצח אופי. אתם לא יודעים איזה אדם חיובי הוא שדואג לילדים שלנו".

סלמן אלימה, 43, עובד בדובק 20 שנה: "בעל הבית הוא זהב בשבילי. הוא כמו אבא בשבילנו. עשה לי קייטנות ומלגות ומתנות לילדים. כל מה שביקשנו ממנו התקבל. הוא ישר והגון ודמות חיובית והלכנו לבית המשפט בשביל להזדהות אתו. אבל העיתונים עשו לו רצח אופי. אתה צריך לדעת שאנחנו לא בני ערובה של אף אחד".

שמעון אמיתי עובד בדובק 27 שנים: "קשה לי בכלל לחשוב שהמנכ"ל אשם. הוכיתי בתדהמה כששמעתי שאסרו אותו. הוא ישר והגון ודמות חיובית. הוא כמו אבא שלנו. גם אני הלכתי לבית המשפט בשביל להזדהות אתו. הוא עזר לנו הרבה, נתן מלגות, סידר קייטנות ואתם עשיתם לו רצח אופי. למה"

"מה שהיה בינו לבינינו"

כששאלתי את זאב אוליר, מנהל המפעל בבני ברק כיצד הוא מסביר את ההזדהות הטוטאלית של העובדים עם המנכ"ל הוא משיב: "אנו מאורגנים בשתי משמרות ואם לא היינו ממוקמים במרכז בני ברק היינו עובדים בשלוש משמרות. אך בגלל בעיות של רעש אנו לא יכולים לעבוד בלילה. יש לנו ציוד מהמתוחכמים בעולם. עובדים בטכנולוגיה גבוהה". "סליחה", אמרתי, "לא השבת לשאלתי". זאב אוליר: "אני לא טיפוס שעושה טובות לעובד כדי שיהיה מבסוט. העובדים אמרו לך שהם מזדהים עם המנכ"ל, כנראה שזה נכון. אני לא יכול להסביר. תמחק מה שאמרתי. אני לא מתייחס לשאלה".

"אם המנכ"ל הוא אדם כה חיובי, כמו אבא הדואג לקייטנות ולמלגות מדוע קיימתם לפני חצי שנה שביתה איטלקית שנמשכה חודש ימים? מדוע קיימתם אסיפות עובדים בשעות העבודה? מדוע נקטתם עיצומים? מדוע הגעתם לבית הדין לעבודה?" שאלתי את יו"ר הוועדים וכמה מחבריהם. ותשובתם: "האם אתה בא כדי להשמיץ את המנכ"ל שלנו? מה שהיה בינו לבינינו זה לא צריך לעניין אותך ואת חבריך העוסקים ברצח אופי".

רצח במועדון המיליארדרים

מאת בני לנדאו

בנקודת ההתחלה היה חלום התעשרות־קלה של בני טובים. הדרך הובילה לעסקות מפוקפקות במיליונים, להפסדים כבדים, לרצח שתוכנן בקפידה והתגלה

לוס אנג'לס

בני הטובים יפי התואר, דירות־הגג המרהיבות, המכוניות היקרות, המסעדות האופנתיות, משרדי הברוקרים, השבתות הבוקר בשווייץ ומיליוני הדולרים המתגלגלים גיבשו את עלילת הרצח הביזנטית המסעירה עתה את לוס אנג'לס כסיפור "יאפי" של שנות ה־80. לא במקרה כבר הולך ונכתב כאן רב־מכר והעיר רוחשת שמועות על סרט וסדרת טלוויזיה בלתי־נמנעת. הצעירים המשכילים, השאפתניים ונעדרי העקרונות, נמנים עם כמה מהמיוחסות שבמשפחות האזור. הם גדלו בפרברי יוקרה, נשמו את אוויר העסקים הקליפורני ושאפו להרשים את הוריהם ועקרונותיהם במימוש החלום ה"יאפי" של עידן רייגן: התעשרות קלה ומהירה.

הם עשו יד אחת ואיגדו את כישוריהם, מרצם, קסמם האישי ומשאביהם הכספיים במועדון אקסקלוסיבי שכונה "ביליונרס בויס קלאב". הם השקיעו בשאננות פראית, ביזבזו מיליונים ולא בחלו באמצעים כדי לגייס מיליונים נוספים. ג'ו האנט וג'ים פיטמן עומדים עתה לדין באשמת רצח כפול וצפויים לעונש מוות. עד המדינה המרכזי, דין קרני, בנו של איש פלמ"ח ומג"ל שיוזן לשעבר ושמו שלום קרני, חושש לחייו ומסתתר אי־שם עד יעבור זעם. העיר אוחזת תדהמה.

ההצעה של לוין

ג'ו האנט היה המנהיג. הוא תואר כאן כבעיר נאה, כאריזמטי ורב השפעה שגיהן בשורתו לשכנע אנשים "לא רק להשקיע מכספם אלא גם לשוב ולהשקיע סכומים גבוהים לאחר שכבר הפסידו סכומים לא מבוטלים". האנט הכיר את התאומים תום ודייב מאי — שמשפחתם שולטת על רשת חנויות הכלבו האדירה "מאי קומפאני" — את דין קרני בנו של הקבלן הישראלי לשעבר, ואת בן דוסטי שאביו מהנדס ואמו סופרת, בתיכון היוקרתי "הארוורד" שבסטודיו סיטי.

לאחר שסיים את לימודיו

באוניברסיטת דרום־קליפורניה השתלב האנט כברוקר בשוק הקומודיטיס של שיקאגו. בפני חבריו ב"מועדון המיליארדרים" התפאר שהוא גורף הון עתק. הם הפקידו בידיו שליטה הולכת וגוברת לא רק על כספם ועל הכספים של בני משפחותיהם אלא גם על עצם חייהם.

"אין טוב ואין רע", נהג האנט לשנן באוזניהם, "אין צודק ולא צודק. לבן יכול להיות שחור ושחור יכול להיות לבן". התיאוריה כונתה "פילוסופיה של פאראדוקסים" ושימשה בסיס להברה עסקית מודרנית שהיתה אמורה לבטל את שיטות ה"קורפורייטון" המאובנות ולגבש מנגנון ניהול המשלב עסקים, שעשועים וחיים משותפים. משך הזמן הצטרפו למועדון כשלושים צעירים.

הם התמקמו במשרד מפואר במערב הוליווד ופעלו באמצעות רשת מורכבת של חברות־בנות. אימפריית העסקים כללה את מיקרוג'נסיס, והסטקארס, פיינב־ של פיונג'ים אגר אינגורנטנאל מארקטינג ופייד ספטי אסוסיאשיין. או במלים אחרות: לא כלום. האנט השקיע סכומי עתק, פיזר כספים ומצא עצמו עד מהרה — כמעט כמקובל — עושה שימוש בכספי המשקיעים החדשים כדי לפרוע את חובותיו למשקיעים הוותיקים. ביוני '84 אזל הכסף.

בשלב זה הסכים רון לוין, 42, עיתונאי לעת מצוא ונוכל מורשע להפקיד 5 מיליוני דולר מכספו בחשבון חברת הברוקרים שבה עבד האנט, כדי לאפשר לגאון הפיננסי להשקיע את הכספים כראות עיניו ולהתחלק עמו ברווחים. שקוע בתוכנית משלו "עבד" לוין על האנט וללא ידיעתו שיכנע את מנהלי החברה לאפשר לצעיר לסחור בקומודיטיס — מבלי לבצע את

ההוראות הקנייה והמכירה שלו — לצורך סרט תעודה שהיה אמור להפיק בשביל מישרד הרשות עצמאי. ג'ו האנט היה אמור לפעול באפלה ולבצע החלטות "אמת".

"רשימת ביצוע"

לרוע המזל השתבשה התוכנית. בשורה מורכבת של פעולות קנייה ומכירה עלה בידי האנט לגרוף בתוך חודשים אחדים — על גבי הנייר — 8 מיליוני דולר נוספים. כשבא לוין וביקש את חלקו ברווחים התברר לו שנפל קורבן למתיחה.

ג'ו האנט לא צחק. אביו היה סוחר זעיר בעמק סאן פרנאנדו ומשפחתו לא היתה אמידה. שמו האמיתי היה ג'וזף הנרי גמסקי, ובתיכון היוקרתי "הארווד" למד באמצעות מילגה. רותח מזעם גמר אומר לחסל את רון לוין.

ביסודיות אופיינית הכין "רשימת ביצוע" על הפרפת נייר צהוב. "לעשות אצל לוין", כתב בראש העמוד. 15 הפריטים הממוספרים כללו את הנוהלות הרצח המתוכנן: "להגיף את התריסים. לחסום מכשירי האזנה. לסתום את הפה. לכבול. ללבוש כפפות. להסביר מצב. להרוג את הכלב".

בפני חוקרי המשטרה בבוורלי־הילס תיאר דין קרני כיצד עבר האנט על "תוכנית הרצח" שבמהלכה תיכנן לכפות על לוין, באיומי אקדח, לחתום על כמה מסמכים והמחאות. ב־7 ביוני '84 נכנס האנט לחדר השינה שבדירתו המשותפת בווסטווד כשהוא מנופף בידו המחאה בסך 1.5 מליון דולר (ללא כיסוי) המשוכה על חשבון הבנק השווייצי של לוין. "זאת", סיפר דין קרני, "הוא אמר לי שהרג את רון לוין".

לדבריו, סיפר לו האנט כי הוא וג'ים קשרו את לוין, השכיבו

אותו על בטנו, ירו בעורפו באקדח המצויד במשתיק־קול והפטירו מהגופה באזור מבאיות לוס אנג'לס. רון לוין נעלם כלא היה.

הגופה בארגז

בתוך שבועיים זימן האנט שיחה עם חברי החוג הפנימי של המועדון. שקוע בבורסה מרופטת ומוקף על־ידי תשעה מחבריו, סיפר להם על חיסולו של רון לוין. הוא לא שכח להזכיר כי המידע מחייב את הנוכחים למידה רבה של אחריות. חודש לאחר מכן הגיעו חברי המועדון למסקנה כי מצבם הכספי מחייב צעד דראסטי נוסף. הפעם ביקשו לחטוף את האייאט איסלמינה, מיליונר איראני, פקיד בכיר לשעבר במשטר השאה ששולט על נכסים בשווי של 30 מיליון דולר.

איסלמינה היה אביו של ריזה, אחד מחברי הקבוצה. אבל עובדה זו לא הפריעה לבנו הצם לא להחריב. באוגוסט '84 נפגשו כמה מחברי הקבוצה — וביניהם ריזה איסלמינה — בסאן פרנציסקו. התחפשו לסבלים, הרדו להוזילתו של האיראני העשיר, סיממו אותו והטמנו אותו ללוס אנג'לס בתוך ארגז. המיליונר בן ה־56 גווע בדרך. לאחר התייעצות קצרה החליטו חברי הקבוצה להשליך את גופתו — שנמצאה זמנית לאחר מכן — באחד מנאיות הפארק הלאומי מצפון לבסף.

ג'ו האנט נעצר ושוחרר בערבות של 2 מיליוני דולר. הוא מתגורר עתה בבל איייר, בביתו של סוכן עסקי הבידור מבני הבורטם, אביה של חברתו. סניגורו אינו מכחיש כי האנט זמם לרצוח את רון לוין, אך הוא טוען כי מרשו מעולם לא עשה זאת. לרון לוין, שהואשם בסחר בחלקי מחשב גנובים, היו לדבריו סיבות טובות משלו להיעלם מהסצנה.

דין קרני, בנם של שלום ודניאלה, נמצא לטענת אמו האמריקאית בסכנת מוות. האם סירבה לדבר. "העיתונות", אמרה, "מלאה שקרים. אתם כותבים מה שאתם רוצים". היא עצמה, אמרה, לא תוכל לדבר דבר עד תום המשפט בעוד חודשים אחדים.

מערכת היעוץ החדשה בניירות ערך (א)

המהפכה עוד לא החלה

מאת אריה לביא

השבוע, ביום שלישי, נכנסו לתוקף הנחיותיה החדשות של המפקחת על הבנקים, גליה מאור, בכל הקשור לייעוץ בהשקעות בבנקים. ההנחיות מתייחסות לגילוי נאות בעת מתן יעוץ ובכן למהות המידע שיש למסור ללקוח לגבי סוגים שונים של השקעות פיננסיות, תוך הרגשה מיוחדת של כל הקשור לייעוץ בניירות ערך.

יום לאחר כניסת ההוראות לתוקף, ביקשתי לבדוק כיצד מיישמים הבנקים את ההנחיות. פניתי לשלושה סניפים — האחד של בנק לאומי, השני של בנק הפועלים והשלישי של דיסקונט — ונבללים בין הסניפים שבכוונתם לתת יעוץ בהשקעות, ו"ביקשתי עצות" להשקעת עשרת אלפים שקל. הבנקים הללו הודיעו, כי מדובר ביועצים מיוחדים, לתת יעוץ תוך נאמנות ללקוח.

בזרוני באקראי בסניפים העוסקים בכך באזור שבין היכל התרבות לבית סוקולוב הסמוך, בתל־אביב. ברחוב מרמורק שוכן סניף בנק לאומי. בקומה השניה יושבים היועצים. היועץ שאליו פניתי ושהיה היחיד שקיבל באותה עת לקוחות, היה יעקב שלמן. "השתוררו לי עשרת אלפים שקל", אמרתי לו ושאלתי: "איך אתה מציע לי להשקיעם?" שלמן התבונן בי וניסה להיזכר אם אנו מכירים מהעבר. כאשר הגיע למסקנה שלילית, הציע לי תוכנית חיסכון. בה תשואה, אמר לי. יש לשנתיים וחצי, שלוש וחצי שנים, והרמה לי שנם לחמש שנים. מיד אבדוק, אמר ופנה לחפש בניירותיו.

כדי לחסוך מזמנו, פסלתי את האפשרות לחפש שנים והדגשתי שאהיה זקוק לחלק מהכסף בשלב מוקדם יותר, אולי כעבור חודשיים שלושה, לנסיעה לחו"ל. אם כך, המליץ להשקיע את מרבית הכסף בתוכנית של בל"ל ואת היתרה

בפק"מ.

ביקשתי לגוון את ההשקעה. הוא התבונן בי מורש וביקש לדעת: שיווקת בעבר במניות? איך אתה נוהג להשקיע את הכסף? "אין לי השקעות כיום", עניתי. אולי תשקיע חלק בקרנות נאמנות? "באיזה" ביקשתי לדעת. יש, אמר שלמן, הרבה. אדום, יהלום, מרגלית. הוא לא אמר מילה לגבי הרכב הנכסים של קרנות אלה, המושקעות רובן במניות, וכולן מנוהלות על ידי חברת פיא של בנק לאומי. אחרי רגע, נזכר כנראה בחובה להציע גם קרנות של בנקים אחרים והוסיף "יש גם כוכב של בנק הפועלים".

כדאי להדגיש את מה ששלמן לא אמר: כל הקרנות שהציע הן קרנות מניות. אדום היא הקרן הספקולטיבית ביותר שיש לחברת פיא של בל"ל. יהלום מתמחה במניות מקרקעין. מרגלית מתחייבת להשקיע 35 אחוז מנכסיה במניות הבנקים שבהסדר והיתר במניות רגילות. קרן כוכב של בנק הפועלים מתמחה גם היא במניות.

איך תציע לי להרכיב את התיק? שאלתי. 10 אחוז במניות באמצעות הקרנות והיתר לחלק בין צמודים למט"ח. יותר צמודים ממט"ח. אחרי התלבטות, ביקש לתקן: 60 אחוז צמודים, 30 אחוז מט"ח והיתר מניות. התלבטות נוספת ושלמן מציע ללכת על קו ספקולטיבי יותר: 15 אחוז ואפילו 20 אחוז במניות.

"יועצים אובייקטיביים"

מה עם השקעה ישירה במניות? זו ספקולציה, אמר שלמן. אני לא נותן יעוץ כזה. יש לנו מידע על מבצעים, אבל זה לא מבטיח שום דבר. ניסיתי אותו: בעבר הייתם ממליצים על ניירות טובים. כן, נזכר שלמן בלא שמץ נוסטלגיה, עכשיו זה כבר אי אפשר. אנחנו לא מקבלים יותר מידע.

הבטחתי לשלמן לחזור אליו למחרת ופניתי לסניף בנק הפועלים באבן גבירול 2, לא הרחק מהסניף של בנק לאומי.

גם כאן, כמו בבנק לאומי, קשה להבחין בין "היועצים האובייקטיביים" לבין יתר פקידי הבנק. פניתי לראשון בשורה, נתן סלומון וביקשתי שוב להשקיע עשרת אלפים שקל. ישבתי מולו. הוא ניהל שיחה טלפונית, בעקבותיה קם בלא להתנצל ופנה למקום אחר. מרחוק של כמה מטרים קרא לי והציע לי לגשת ליועץ אחר. שמו ריקרדו פלה, למדתי מהשלט שעל שולחנו. סיפרתי לו על עשרת אלפים השקל ופלה מיהר להציע לי תפ"ס, בלא לבדוק בכלל לכמה זמן אני מבקש להשקיע את הכסף. אולי יש השקעה אחרת, כדי לגוון? שאלתי. אם אתה מדבר על דברים כאלה, זה אגרות חוב וקרנות, מיהר להבהיר לי. באיזה מהן? ביקשתי לדעת. זאת איני יכול לומר לך, הסביר פלה. על זה אתה צריך לדבר איתו, — והצביע על סלומון, שהיה שוב עסוק בשיחה טלפונית.

"איזה מין טיפוס אתה?"

מאיפה הבנקים שאל סלומון. סיפרתי סיפור וסלומון הסביר: כדי לתת לך יעוץ, אני צריך להכיר אותך. איזה השקעות יש לך? "קופת גמל", הבטחתי. במניות לא השקעת? ביקש לבדוק. "בעבר. אבל עכשיו אני פוחד מזה". סלומון הזיל מעבר את סבלנותו. בכלל, הוא נראה לי עסוק מאוד בזמן שביליתי בסניף. הוא הציע לי להשקיע באגרות חוב, בלא לפרט. "אולי משהו ספקולטיבי יותר, לגבי חלק מהכסף?" ניסיתי. אתה מתכוון לקרנות נאמנות, אמר לי היועץ. "כן, באיזה מהן להשקיע?" ביקשתי לדעת. אני לא יכול להגיד לך. רק היום קיבלנו דו"ח על כל הקרנות — אמר והצביע על דו"ח מושב שהיה מונח לפניו. אני

לוקח אותו הביתה, הודיע לי. לומד אותו טוב, ואז אוכל לתת לך יעוץ באיזה קרן. בינתיים, הציע לי, תקנה תפ"ס.

הדרך משם לסניף הקריה של בנק דיסקונט קצרה. היועץ, ששמו גלעד גרוס, היה עסוק עם לקוח אחר. נראה, שגרוס עשה רושם טוב על הלקוח האחר, שאינו נמנה עם לקוחות סניף הקריה של הבנק, שכן הבטיחו לגרוס שיעביר את תיקו אליו, כדי לקבל יעוץ רק ממנו. לא קלטתי את כל פרטי השיחה, אך בנוסחה ביקש הלקוח מגרוס לקבל מידע, "אם יש משהו מעניין". גרוס הוציא פנקס טלפונים מהמגירה ורשם את מספר הטלפון של הלקוח. אני, כפי שיתברר מאוחר יותר, לא זכיתי להבטחה כזאת.

לאחר שסיפרתי את סיפור ההשקעה, ביקש ממני גרוס חוות־דעת פסיכולוגית על עצמי. איזה מין טיפוס אתה — ביקש לדעת. השאלה הביכה אותי וגרוס מיהר להסביר: כדי שאוכל לתת לך עצה, אני צריך להכיר אותך. מה שהיה טוב לזה שישב לפניך, עשוי לא להתאים לך, הודיע לי במסקנות. איך אתה משקיע את הכסף שלך? "קופות גמל", אמרתי.

גילוי־לב מפתיע

מבע של יאוש ניכר על פניו של גרוס. הוא ביקש לדעת היכן הסניף שלי. במרכז, אמרתי ומיהרתי להדגיש שאני מכיר אותו. אם, אתה רוצה יעוץ פרטי. "כן", הסכמתי לקבל את ההגדרה. הוא קיווה שאעבור לסניף הקריה מכל מקום. [illegible] ואפשרויות ההשקעה. ביקשתי לרשום את עצותיו, אך גרוס הסף לי את הוראה ורשם על פתק את אפשרויות ההשקעה השונות, עם הרבה סבלנות, ונראה שעם יותר בקיאות מהיועצים האחרים

אגלום ביקורתי.

בתום ההרצאה, ביקשתי להגיע ל"תכלעס": איך להרכיב את התיק בצורה האידיאלית?

להלן התיק, כפי שהציע גרוס בכתב יד: 30 אחוז מניות באמצעות קרנות. לא עולה הרבה, אבל גם לא יורד חזק, הסביר לי. 15 אחוז פק"מ, 30 אחוז מרד, 25 אחוז מט"ח — מזה 15 אחוז מניות הבנקים שבהסדר. גרוס היה היחיד שהזכיר את אפשרויות ההשקעה באגרות חוב במט"ח, ובכלל זה מארקים גרמניים, פרנקים שוויצריים, לירות סטרלינג, פלורינים הולנדיים וכו'. את קיומו של אי.סי.יו., שהוא מטבע המורכב מהמטבעות האירופאיים והמוצע בארץ על ידי בנק הפועלים, לא הזכיר.

באיזה קרנות מציע היועץ של דיסקונט להשקיע? כאן מפתיע גרוס בגילוי־לב ואומר: הקרנות של בנקו (ובבעלות קבוצת כלל, בה מחזיקה החברה־האם של דיסקונט 26 אחוז ממניותיה) היו פעילות מאוד. גם קרנות לאומי. אלינו — לדיסקונט — לא כל כך, התחזור בשנה האחרונה. אומר גרוס בצער, אך מגלה לי כי הבנק יהיה בעתיד מאוד פעיל. אם כך, באיזה קרנות להשקיע? אני שואל. גרוס מפרט: דיקל, שסק ואורנים.

הוא לא מציין, ששתי הראשונות הן של חברת אילנות של בנק דיסקונט והשלישית היא של בל"ל. ליותר ריזק, משקיעה דיקל 98 אחוז מהונה במניות ותעשיות, מזה 17 אחוז במניות בנקים. היותר בהשקעות לא צמודות. קרן שסק משקיעה 96 אחוז מהונה במניות התעשיות והיתר בהשקעות לא צמודות. את קרנות בנטוה, שהיתה פעילה בשוק, כמעט, לא הזכיר בכלל.

מה עם השקעה ישירה במניות? נראה, שגרוס אינו בטוח שאני מספיק כשר להשקעות כאלה. הוא מציע לי לפנות ליועץ של הבנק בסניף שבו יש לי חשבון.

هكذا من الاصل

مكذا من الاجل

האנשים שלנו בטהראן

שרות
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

הישראלים הציעו להעמיד את קשריהם הטובים באיראן לרשות האמריקאים לצורך חילוץ בני הערובה בלבנון. הפתיון: נשק במימון אמריקאי שהוטס בחשאי על־ידי טייסים ישראליים. קמחי, נמרודי, שווימר (ובשלב מאוחר יותר עמירם ניר), ספק־הנשק האיראני גורבאניפאר ורוברט מקפרליין (ולאחר מכן ג'ון פוינדקסטר) עשו במלאכה, תוך עקיפת הסי־איי־אי והקונגרס האמריקאי. רייגן היה כנראה בתמונה

היה זה יום השנה השביעי להשתלטות על השגרירות האמריקאית בטהראן וההג'אטולסלאם אכבר האשמי ראפסנג'אני יצא מגדרו מרוב שמחה. סיפור מזימות והרפתקאות, סיפור גלימה ופגיון שפורסם בשבועון לבנוני הביא במבוכה את השטן הגדול (דהיינו ארצות־הברית), ויו"ר הפרלמנט האיראני היה רק מוכן ומזומן לאשר אותו. לדברי השבועון הביירותי "אל שירעה" בשבוע שעבר, חמישה פקידי ממשל אמריקאים ובכללם ראש המועצה לביטחון לאומי לשעבר, רוברט מקפרליין, טסו בחשאי לטהראן בחודשים האחרונים והביאו מתנות. עלפי הצימוקים שהוסיף ראפסנג'אני, כמה מהמתנות היו סמליות: עוגה בצורת מפתח (לפתיחת קשרים חדשים), תנ"ך בחתימת ידו של רונאלד רייגן, ואפילו השמועה הבטחה לספק אקדחים אוטומטיים מדגם קולט לפקידים איראניים בכירים. עם זאת, לפי שתי הגרסאות ההצעה העיקרית היתה מדהימה: מטוס מלא בנשק ובציוד צבאי אמריקאי לאיראן. אמר ראפסנג'אני: "אמרנו (להם) שאנחנו לא מקבלים את המתנות ושאין לנו על מה לדבר אתם". האמריקאים, התפאר, "פנו אלינו כדי לפתור את הבעיה שלהם בלבנון".

הגילוי המתאגמי שארצות־הברית מחזרת אחר משטר חומייני האפיל על שובו הביתה בשבוע שעבר של דיוויד ג'ייקובסן, מינהלן בית־חולים בן 55 מקליפורניה שהוחזק כבן ערובה בלבנון במשך 17 חודשים על־ידי ארגון הג'יהאד האיסלאמי, קבוצה פונדמנטליסטית בעלת קשרים הדוקים עם איראן. מאז עלה לתפקיד נדר רייגן שארצות־הברית לעולם לא תישא ותתן עם טרוריסטים. הוא גם לחץ על מדינות אחרות להטיל אמברגו נשק על איראן. אולם זה למעלה משנה התיר הבית הלבן, בחשאי, משלוחים של ציוד צבאי אמריקאי לטהראן, בתמורה לסיוע איראני בשחרור בני הערובה האמריקאים בלבנון ומתוך תקווה לכונן מחדש באותו הימים את היחסים עם מעצמה גדולה פוטנציאלית במזרח התיכון.

המבצע היה טעון פיקוח קפדני: רק כמה פקידים בכירים במועצה לביטחון לאומי (אן־אס־סי) ידעו פרטים על אודותיו. והממשל עקף גם את הסי־איי־אי, מתוך חשש שמבצע חשאי של סוכנות הביון המרכזית צריך יהיה לגלות לקונגרס. מאז החל המבצע קיבלה איראן — בעיקר באמצעות אנשי־ביניים ישראליים — ציוד בשווי של יותר מ־60 מיליון דולר, לרבות טילי נ"ט, מערכות מכ"ם וחלפים לצי מטוסי הפנטום אף־4 של איראן. לכל אותם פריטים זקוקה איראן במלחמתה התקועה במבוי סתום נגד עיראק.

ההצעה של קמחי

הפרה זו של מדיניות אי המשא ומתן הסעירה, עם זאת, כמה פקידי ממשל בכירים, בעיקר שר החוץ ג'ורג' שולץ, ש[illegible] מנע ממנו להתנבא במישרין בנושא, הבהיר את הסתייגויותיו בשיחה עם כתבים על המטוס שהחזיר אותו משיחות הנשק בווינה. אחרים אמרו שההבטחה למשלוחים צבאיים היא למעשה תמריץ לחטיפות נוספות. "הם תמיד ירצו לשמור בידיהם (בן ערובה) אחד", אמר פקיד במועצה לביטחון לאומי. ועל אף קריאה רגשית מג'ייקובסן לכתבים "לגלות אחריות ולהימנע" ממה שכינה "השערות בלתי הגיוניות" על מצוקת בני הערובה — בקשה שהעיתונות כיבדה — המשיכו מקורות בממשל האמריקאי ובמקומות אחרים להדליף פרטים על הנושא הנרגש יותר: האם המבצע החשאי הוא צעד ראשון לקראת רה־הביליטציה דיפלומטית של איראן? במיוחד מקפרליין פרט על הצורך לכונן קשרים עם איראן, אמר מקור ישראלי שקיים קשרי עבודה קרובים עם מקפרליין בתקופה שבה כיהן זה האחרון כחבר במועצה לביטחון לאומי. "הוא חשב שאין זה קביל שמדינה כה גדולה וחשובה כאיראן תהיה דרך קבע על המסלול העוין את המערב ואת ארצות־הברית".

הרעיון להציע נשק תמורת בני ערובה הועלה בראשונה במועד כלשהו במחצית הראשונה של 1985, כך נודע ל"ניוזוויק", כאשר עוזרים בבית הלבן החלו נואשים מהתקווה לקבל סיוע מסוריה. חרף שליטתה בכיבוש של המשק במזרח לבנון, שם פועלים הג'יהאד האיסלאמי וקבוצות פונדמנטליסטיות אחרות, נושאים הפונדמנטליסטים את עיניהם בעיקר לאייתולה רוח־הולה חומייני כאל מנהיגם הרוחני. כך איפוא, בעוד שנשיא סוריה חאפז אסד עתיד היה לקבל את האשראי על שחרור בני הערובה של מטוס הטי־דאבליו־איי ביוני 1985 — בהפרידו את הטסתם מדמשק הבית — היתה זו איראן שמשכה בחוטים.

"ניסינו להפעיל את האופציה הסורית חזק מאוד בתחילה, מתוך מחשבה שהדבר יישא פרי", אמר עוזר של רייגן. "אך בעקבות פרשה זו נוכחנו שהמפתח איננו בידי הסורים. לאמר לא היה המפתח שאמרו לנו כי הוא נמצא בידו".

אבל אפילו יחסים חשאיים לא היה קל לקשור עם טהראן המהפכנית. לדברי מקור אחד בסטייט דיפרטמנט, ניסה הממשל לברר באמצעות מתווכים אם מנהיגי איראן ישתמשו בהשפעתם אצל המיליטנטים בלבנון לשחרר את בני הערובה. התגובה, אמר מקור זה, היתה "מאוד מעורפלת ומאוד שלילית". לדעתם, ארצות־הברית היתה עדיין אימפריית הרשע. אבל היה דבר אחד שבו רצו האיראנים עד מאוד, כך הם רמזו: חלפים לציוד הקרב שלהם, שאותם רכש השאה מארצות־הברית ושהיו ברובם מקורקעים. אולם קריאתה של וואשינגטון להטיל על איראן אמברגו נשק היתה בעוכריה.

בשלב זה, כך נודע ל"ניוזוויק", נכנסה לתמונה ישראל עם הצעה בעתה. דוד קמחי, עובד מדינה בכיר שזכה לכבוד ולהערכה רבים ושמונה למנכ"ל משרד החוץ הישראלי, הציע לראש הממשלה דאז שמעון פרס, כי במחווה של רצון טוב לממשל רייגן תתחלק ישראל עם ארצות־הברית בידע ובקשרים האיראניים שלה. אפילו לאחר עלייתו של משטר חומייני המשיכה ישראל בשיגור נשק לטהראן — מדינה איסלאמית לא ערבית שהיא מנסה לשמור עמה על יחסי עבודה חשאיים, גם בגלל מלחמתה בעיראק. אפשר שהישראלים גם ראו בעסקת נשק אמריקאית כסות נוחה שתאפשר להם להמשיך בעסקות רווחיות משלהם. מכל מקום, קמחי הציע שיעקב נמרודי, בן 60, לשעבר סוכן של ה"מוסד" ובעל ניסיון ממושך בטהראן — כיום מיליונר וסוחר נשק הפועל בלונדון ובניו־יורק — יעמיד לרשות וואשינגטון את מגעיו הרבים עם איראן. פרס נתן את אישורו וקמחי טס לוואשינגטון כדי להגיש הצעה אישית למקפרליין, אז עדיין ראש אן־אס־סי.

[illegible]

מקפרליין נתן את אישורו — ככל הנראה יותר מתוך דאגה ליחסים עתידיים בין ארצות־הברית ואיראן מאשר מתוך התלהבות אמיתית מעסקת בני הערובה. ישראלי אחד, אל שווימר, יליד ארצות־הברית, בן 70 ומקים התעשייה האווירית הישראלית, הצטרף לצוות כאיש קשר עם מקפרליין. הישראלים גייסו גם את שירותיו של גולה איראני ושמו מנוצ'ר גורבאניפאר. גורבאניפאר, ידיד קרוב של ראש ממשלת איראן מיר חוסיין מוסאווי, חי בריוויירה הצרפתית, מחזיק במשרד במערב־גרמניה והוא אחד מספקי הנשק הראשיים של איראן. עוזר בכיר אחד טוען שהנשיא היה לגמרי בתמונה. אבל מקפרליין ועוזר לעניינים לוחמה במחתרת, סגן אלוף אוליבר נורת מחיל הנחתים, היו אנשי הצד המחוק הם פעלו בחשאיות כה רבה עד כי מרבית פקידי הבית הלבן, לרבות הדובר לארי ספיקס, לא ידעו או דבר על תוכנית הנשק תמורת בני ערובה. הרעיון להשתמש בישראל כצינור להעברת חלפים לאיראן הפעיל, עם זאת, מעמוני אזעקה בקרב דיפלומטים ומקורות בין אמריקאיים הובילו להתנגשויות חריפות בין הסטייט דיפרטמנט לבין האן־אס־סי. שולץ "היה מודע לקווים הכלליים" של התוכנית, לדברי מקור אחד במשרד החוץ, והביע את "דאגתו" ביותר מהזדמנות אחת. אבל כפי שאמר אחד מאנשי משרד החוץ, "זה היה פרויקט של המועצה לביטחון לאומי. הסטייט דיפרטמנט יצא מכליו".

כפי שראו זאת דיפלומטים מקצועיים, אן־אס־סי היתה עלולה לסכן את המדיניות האמריקאית בכמה חזיתות למען מטרה קצרת־טווח — שחרור חצי תריסר בני ערובה. כל עסקה שהיתה נודעת לציבור — ופקידי משרד החוץ טענו כי אין לסמוך על האיראנים שישמרו סוד — היתה מכרסמת בעמדתה של ארצות־הברית כי אין לשאת ולתת עם טרוריסטים, והיתה אפילו משפיעה על היחסים הבעייתיים ממילא עם עיראק וסוריה. במקרה הגרוע, התלוננו דיפלומטים אמריקאיים ממורמרים, היתה ארצות־הברית שולחת לאיראן נשק תמורת בני ערובה בעוד שבעלי בריתה השיעים היו "חוטפים בני ערובה חדשים. זו תוכנית סיבוב תמורות".

טלפון למוסאווי

אך נראה שהעסקה אכן ממשה. באמצעות גורבאניפאר השיגו הישראלים את הבטחתו של מוסאווי לשחרר בן ערובה אמריקאי בתוך 24 שעות מאז מסירת משלוח ההובלה הראשון של נשק אמריקאי הממומן על־ידי ארצות־הברית. העסקה אושרה על־ידי מקפרליין בפגישה עם קמחי בלונדון, ב־3 בספטמבר 1985. מיד לאחר מכן שכרו הישראלים מטוס תובלה די־סי־8 והעמיסו עליו טילי נ"ט טאו, חלפים ותחמושת. טייס ישראלי הטיס אותו היישר לטהראן. אך ביום המחרת לא שוחרר שום בן ערובה. לאחר ציפייה בת כמה ימים טילפן נמרודי, המדבר פרסית שוטפת, במישרין למוסאווי והתלונן על הפרת ההסכם. מוסאווי השיב שלממשלת איראן אין שום שליטה על בני הערובה, אך הבטיח לנסות. שוב אם תשלח ישראל עוד מטוס טעון נשק, נמרודי השיב שהעסקה היתה משלוח אחד תמורת בן ערובה אחד. מוסאווי עמד על שלו אך אמר כי ישלח באמצעות גורבאניפאר שיק בסך 10 מיליוני דולר, תשלום בעבור המשלוח האחרון.

הוא עשה זאת, אך הישראלים החזירו את השיק בידי איש־ביניים אחר, כדי להדגיש כי הם עומדים על התשלום בבני ערובה. טיסה שנייה של מטוס די־סי־8 יצאה מישראל לטהראן, וב־14 בספטמבר שוחרר בן ערובה: בנג'מין וייר, כומר פרוטסטנטי בן 62 שנחטף בביירות 16 חודשים קודם לכן. אף כי הסורים לקחו לעצמם את האשראי על שחרורו, מקורות ישראליים אומרים כי שווימר וגורבאניפאר תיאמו עם אנשי הקשר האיראניים את המועד והמקום של השחרור.

הישראלים הסדירו אז משלוח שלישי של נשק לאיראן. כל משלוח כזה במטוס היה שווה 10–15 מיליון דולר, עלפי מחירי הנשק באותו זמן. העסקות מומנו במלואן על־ידי ארצות־הברית, שסיפקה ב־יד משלה או שילמה לישראלים באמצעות [illegible] מעורבים כנגד הציוד שנשלח לטהראן.

אך גם הפעם לא שוחרר בן ערובה. שוב טילפן נמרודי למוסאווי, כדי להתלונן. שוב טען מוסאווי כי לאיראן אין שום שליטה על המיליטנטים בלבנון. למרות הסתבכות, שיתפו האיראנים פעולה. כאשר אנשי חיזבאללה לא שיחררו את וייר לאחר משלוח הנשק הראשון — כך נודע לישראלים בעבור זמן — שיגרה טהראן אנשים חמושים, ככל הנראה אנשי "המשמרות המהפכניים" האיראניים המוצבים ליד בעל־בק, כדי לאלצם למסור את האמריקאים. בתקווה שמתכונת זו תישנה, הסדירו הישראלים שתי טיסות נשק נוספות בנובמבר. אך ברגע האחרון ביטל הבית הלבן את ההוראה, מן הסתם בהסכמה כי רב לנוכח תכסיסי ההשהיה של איראן.

ב־4–5 בדצמבר התפטר מקפרליין מהמועצה לביטחון לאומי ובמקומו בא סגן אדמירל ג'ון פוינדקסטר. בערך באותו זמן יצאו מהתמונה קמחי, שווימר ונמרודי, שלכדו בתוך מחלוקת ביורוקרטית, ובמקומם בא עמירם ניר יועצו של ראש הממשלה לענייני טרור. לאחר שהות קצרה האץ קצב משלוחי הנשק, בניצוחו של ניר. אניות עמוסות טילי קרקע־אוויר, תחמושת וחלפים שטו דרך קבע בין נמל אילת הנמל האיראני באנדר עבאס, ובתמורה שוחרר ביולי הכומר לורנס ג'נקו, מיסיונר קאתולי. שחרורו של ג'ייקובסן בשבוע שעבר הובטח סופית, לדברי מקורות ישראליים, על־ידי משלוח נשק שיצא את אילת רק כמה ימים קודם לכן באנייה "ללא דגל".

"שלום אנטי־אמריקאים"

בינתיים נראה היה שהיריבות בצמרת השלטון באיראן גבתה ואולי עובדה זו היא שהביאה בשבוע שעבר לגילוי המשלוחים החשאיים. התגלע סכסוך בין "הפרגמטיקים" התומכים במגעים עם המערב לבין אנשי הקו הנוקשה. ראפסנג'אני נחשב לפרגמטיקן המוביל, עם אנשי הקו הנוקשה נמנים המקורבים לאייתולה חוסיין עלי מונטאזרי, ובעיקר מהדי האשמי, שנעצר בחודש שעבר באשמת בגידה. כמה משקיפים סבורים שכדי להלום חזרה בראפסנג'אני ואנשיו, הדליפו אנשי האשמי בלבנון את הפרטים על שליחותו הסודית של מקפרליין לשבועון במערב־ביירות. עלפי השערה זו, נשא ראפסנג'אני בשבוע שעבר נאום שקרא תיגר על ארצות־הברית כדי להסיר מעליו את החשד כי קיים קשרים עם האויב.

מקפרליין סירב למסור דיווח פרטני בנושא השליחות החשאית. אבל העיתון "אל שירעה" סיפק גרסה שונה מתיאור המשטל של ראפסנג'אני שלפיו פקיד אמריקאי בכיר לשעבר שהה באיראן במעצר־בית במשך חמישה ימים ואז גורש ללא גינוני טקס. לדברי העיתון הביירותי, שהה מקפרליין במלון העצמאות — לשעבר הילטון — ונפגש עם פקידי ממשלה בכירים כמו גם עם מהמר עלי [illegible] יו"ר ועדת החוץ של הפרלמנט האיראני. מקורות בבית הלבן מאשרים שמקפרליין נסע לטהראן לפחות פעם אחת, אף כי המועד המדויק שנוי במחלוקת. כמה מקורות אומרים כי נסע במאי, אחרים — בספטמבר, הם אומרים שאכן טס במטוס שנשא ציוד צבאי, כפי שטען "אל שירעה".

יהיו אשר יהיו פני הדברים, מבקרי המבצע החשאי טוענים שמקפרליין שגה שגיאה חמורה אם הניח כי בלכתו לטהראן יוכל לפתוח קשרים ישירים עם גורמים "מתונים" באיראן. ויליאם קואנדט, מומחה לענייני המזרח התיכון במכון ברוקינגס בוואשינגטון וחבר המועצה לביטחון לאומי בתקופת קארטר, אומר כי מאז נפילת השאה די ברור שארצות־הברית מצדדת בפקיד איראני מסוים, שיגזור עליו גורדיך מות פוליטי, ולפעמים אפילו פיסי, כמו במקרה של שר החוץ סאדק גוטבזאדה שהוצא להורג. בתקופת משבר בני הערובה ב־1979–81 קיים גוטבזאדה מגעים עם עוזרו של ג'ימי קארטר, המילטון ג'ורדאן. "עדיין לא הגיע הזמן שסיעה איראנית כלשהי תוכל לעמוד על פרופיל כה גבוה ביחסיה עם המערב", אומר קואנדט. לדעת מומחים רבים, הסברה שאנשים פרגמטיים יותר יכולים להיות פרו־אמריקאים או פרו־מערביים יותר, היא משאלה שבלב. "כולם (באיראן) הם אנטי־אמריקאים, גם אם כמה מוכנים לשאת ולתת עם ארצות־הברית יותר מאשר אחרים", אמר גארי סיק, גם הוא חבר המועצה לביטחון לאומי בממשל קארטר.

עם זאת, כמה אנשי אקדמיה ומומחי ביון אמריקאים אכן מעניקים למקפרליין אשראי על ניסיונו. ג'יימס ביל, מרצה ידוע המתמחה בנושאים איראניים באוניברסיטת טקסאס, גורס כי איראן מצויה ב"צומת קריטי", הן במדיניות הפנים שלה והן ביחסיה עם ארצות־הברית. הוא מאתר "מגמה מרככת ומתקנת", המתמחשת בעקבות מעצרו לא מכבר של האשמי ואחרים. בעוד שביל היה מעדיף שימוש בצינורות דיפלומטיים, הוא בכל זאת מוצא כי מאמציו של מקפרליין לכונן דרישה עם איראן הם צעד "נבון ושקול".

איש אינו חולק על חשיבותה האסטרטגית של איראן. איראן, שאוכלוסייתה מונה 45 מיליון איש, שלה צבא גדול של חיילים ואנשי מיליציה, מצבורי נפט עצומים וכלכלה בעלת פוטנציאל אדיר, יכולה להיות מעצמת־העל באזור המפרץ הפרסי. גבולה הארוך עם ברית־המועצות וקו החוף הרחב שלה מול מדינות מייצרות נפט חשובות אחרות, מעניקים לה מעמד גיאופוליטי יחיד במינו. בעקבות הפלישה הרוסית לאפגניסטאן נוקטת איראן מדיניות אנטי־סובייטית נחושה, המזה הודנצת לארצות־הברית. "אם נאבד את איראן לרוסים, יתחלק העולם לשניים", אמר מנהל הסי־איי־איי לשעבר ריצ'רד הלמס, שהיה השגריר האמריקאי בטהראן בתקופה קשה.

תשומת הלב הרבה שהוקדשה לאיראן טומנת בחובה גם סכנות. אחר שבשלל ממנו המוניטין במזרח התיכון, עלול לחזור להפקיד הרגיל במשבית עסקות אחוריות. מדאיגה יותר היא ההשפעה האפשרית על ערב הסעודית ומדינות ערביות אחרות, החוששות מן המהון האיסלאמי הפעלתני של איראן ומן יכולתה הצבאית. אף כי באופן רשמי ארצות־הברית היא נייטרלית במלחמת איראן־עיראק, ניסיונותיה המוצהרים לבלום משלוחים צבאיים לאיראן רמזו תמיד על נטייה לעיראק. עתה, למרות ההכחשות, אפשר לפרש את הנכונות האמריקאית לספק לאיראן כלי נשק כאיתות שארצות־הברית מוכנה לא רק לראות מדינות אחרות מוכרות נשק לאיראן, אלא גם לשקול ניצחון איראני עתידי. התוצאה, אמר סיק, עלולה להיות "השפעה פסיכולוגית" חזקה ושלילית ברחבי המפרץ.

בסופו של דבר, בפרסומה על שליחותו של מקפרליין התעלמו יותר מכל מבני הערובה שיוחזרו: ג'ייקובסן התגיד מאודד בלבנון: כתב אי־פי טרי אנדרסון, דקאן הפקולטה לחקלאות באוניברסיטה האמריקאית בביירות תומאס סאתרלנד, ג'וזף סיסיפיו מנהל החשבונות, פראנק ריד מנהל בית־ספר פרטי בלבנון, אדוארד טרייסי מוכר ספרי ילדים שנחטף בחודש שעבר וויליאם באקלי קצין בשגרירות האמריקאית שנהרג, עלפי השמועה. הפרסום סביב השליחות הסודית נראה לכל הפחות מזיק להמשך המשא ומתן בשאלת בני הערובה. כעת כשהאיראנים חוזרים למרכז הזירה ופקידי רייגן עורכים תדריכים באגפים ובשולים, אין ספק שהחיכוכים על האסטרטגיה החשאית של הממשל יחמרו. אך לפי שעה הבית הלבן איננו מוותר. בסוף השבוע שעבר יצא שליח ורוד תקוות אל מעבר לים. אולם מאחורי שעקרון המיקוח כבר שריר וקיים, השאלה היא, מה יהיה מחירו של בן הערובה הבא.

היורש והיו"ר

אפשר שמסעו של רוברט מקפרליין בטהראן לא היה מושג ללא שימש כלי פוליטי מועיל במאבק בין שני המתחרים על המנהיגות באיראן: האייתולה חוסיין עלי מונטאזרי ואנשיו, ורבים מהם צעירים מהסמינרים התיאולוגיים של איראן המרוכזים בקום, העיר הקדושה, לעומת יו"ר הפרלמנט ראפסנג'אני.

[illegible] המומחים, גוף בן 83 איש, את [illegible] מונטאזרי. אבל אפשר שיריבו בטהראן היא כעת על העליונה. ראפסנג'אני, בן 53, הוא חבר רב השפעה של מועצת ההגנה העליונה על כוחות הצבא. נראה גם שהוא נהנה מתמיכתם של ראש הממשלה מיר חוסיין מוסאווי ושל הנשיא עלי חאמנאי.

בשבוע שעבר נשאו הן ראפסנג'אני והן מונטאזרי נאומים לרגל יום השנה השביעי להשתלטות על שגרירות ארצות־הברית בטהראן. אך אמצעי התקשורת באיראן, הנמצאים בשליטת הממשלה, פירסמו רק את נאומו של ראפסנג'אני. דבריו של מונטאזרי זכו לסיקור טוב יותר בעיתון ביירותי. מונטאזרי לא הזכיר שמות, אך האשים את יריביו ב"אנוכיות ושאפתנות אישית". חברי ארגון חיזבאללה בלבנון קיבלו הוראות ישירות מסגנו של מונטאזרי, מהדי האשמי. אך בחודש שעבר נעצר הסגן יחד עם עוזרים קרובים רבים אחרים של מונטאזרי. מצב זה מותיר את שתי הבקה של איראן בלבנון במבוכה. [illegible] לארגון אמל.

אין ברור כיצד משתלב חומייני בתמונה. כמה מקורות איראניים אומרים שסדרה של התקפי לב הותירה את חומייני בן ה־86 חלש כל־כך, עד כי אולי אינו ער למגמת המפלגות הנוכחיות. אחרים מרגישים כי חומייני נתן את אישורו למעצרם של עוזרי מונטאזרי וכי הוא תומך בראפסנג'אני ובמוסאווי הפרגמטיים כשליטים העתידים של איראן. בתנאי שיקימו טריומוויראט עם בנו והרבה, אחמד חומייני. ברגע זה מונטאזרי הוא עדיין יורש העצר המיועד. אך בכל מקרה, אין זה סביר שהוא יוכל לרכז בידיו אותה מידת כוח כמו חומייני.

גלולה לכל כאב

מאת אנה מינכאוזן
DIE ZEIT
מיוחד ל"הארץ"

ההלעטה העצמית, לרוב ללא מרשם רופא, בגלולות משככות־כאבים גדולה יותר מאי־פעם בעבר. ככל שהיצע התכשירים גדל, כך גוברת הצריכה. תלותן של נשים גדולה יותר

הכאב שוכך: בגלל שאיפה זו היו גלולות משככות־כאב לאורח חיים בשביל מיליוני בריאים. כל אזרח בוגר שישי במערב־גרמניה לוקח מדי יום גלולה. מדי שנה נמכרות 300 מיליון חפיסות תרופות בבתי המרקחת. בין עשרת הפריטים הראשונים ברשימת התרופות הנמכרות ביותר נמנים שישה אמצעים שונים לשיכוך כאבים. האם מדובר בשימוש מופרז על בסיס רחב, או שמא יש לראות בתופעה סימן היכר בלתי נמנע לתנאי חיים בלתי בריאים הגורמים מחלות?

על כך חלוקים ביניהם רופאים, רוקחים, אפידמיולוגים, סטטיסטיקאים, פסיכולוגים. אך לם הכל תמימי דעים: ב־15 השנים האחרונות צורכים הגרמנים גלולות נגד כאבים יותר מאי פעם בעבר, הם עושים זאת הרבה יותר מאשר שכניהם הסקנדינבאיים. האפידמיולוג גרד גלאסקה מהמכון לחקר מניעת מחלות ולרפואה חברתית בברמן, חישב את "המנה היומית" (דהיינו כמות התרופות שלפי המצוין בעלון הנלווה לחפיסה, רשאי הצורך לקחת מדי יום) ל־1000 תושבים במספרים הבאים: מערב־גרמניה — 182, דנמרק — 76, שוודיה — 55, נורווגיה — 39, איסלנד — 32, פינלנד — 27. מבקרים טוענים כנגד שקביעותיו אינן ממין הטענה: הוא השווה את המצב בגרמניה למדינות שמערכת הבריאות שלהן שונה באורח משמעותי מזו של הרפובליקה הפדראלית.

כך, למשל, למערכת הבריאות השוודית יש שליטה רבה יותר על צריכת הגלולות של אזרחיה. בעוד שבגרמניה נמכרות 145 אלף תרופות שונות בצורות שונות (טיפות, גלולות, פתילות וכו'), בשוודיה מספרן רק 4000 עד 5000. שכן חל בה הכלל, שבנורווגיה אף מעוגן בחוק, כי שום תרופה אינה מקבלת את היתר משרד הבריאות אם היצרן אינו מוכיח שהתכשיר החדש פועל ומסייע בצורה שונה מאלה הקיימים. אין זה מפתיע, איפוא, שטוענים מבקריו של גלאסקה, שבמדינות אלה קונים וצורכים גלולות נגד כאבים פחות מאשר בגרמניה. יתר על כן, בארצות סקנדינאוויה ומינונן של גלולות אלה היא בפיקוח רב יותר. בעוד שבמערב־גרמניה ניתן לקנות את מרבית התכשירים נגד כאבים ללא מרשם רופא, בארצות סקנדינאוויה רובם טעונים מרשם.

פתרון מהיר וקל

אין ספק שהוויכוח סביב מחקר זה שופך אור על מחלוקת בסיסית נוספת: מטרתו של גלאסקה היא לחשוף את המסחר בשוק התרופות ולעשותו נחלת הכלל — הוא אחד ממחברי רב־המכר "גלולות מרות", והוא טוען בזכות הכללתם של תכשירים רבים יותר נגד כאבים בין התרופות הטעונות מרשם רופא. כי ככל שרב מספר התכשירים, כך גוברת צריכתם. לא פחות מ־625 משככי־כאבים עומדים לרשות הצרכן.

אך האם לא עדיף לבדוק בראש ובראשונה מה גורם לנו לעוט על הגלולות? פרמקולוגים ופסיכואנליטיקנים תמימי דעים שלא אחת מדובר בכאבים הנובעים מסיבות נפשיות, לא אורגניות. מתח, התכווצויות, כאבי ראש. בנטילת גלולות מתגברים לא על הסיבה אלא על תסמינה. בארגון היום־יומי של הרופאים, מדובר על סימפטומים פחות או יותר מעורפלים ועל־מים עם הירידה בטמפרטורות או המתח במשרד. הכאב "האמיתי" לעומת זאת הוא תסמין, קריאת אזהרה של הגוף כי "כאן דבר־מה אינו כשורה".

אבל הסיבות האפשריות משתרעות על תחום רחב מאוד. כאב ראש, חזק או כרוני, עומד כמו בעבר במקום הראשון בין הכאבים. אבל רופא כאב ראש יכול, בדומה לכאבי גב תכופים, לנבוע מ־80 סיבות שונות. האם הוא מלווה בבחילות ובהקאות? או אולי בעיניים דומעות? או שמא זו תחושת "התפקעות" מלווה בטעם רע בפה? הסיכוי למצוא מה אחראי להשתוללות שם למעלה בראש נראה קלוש מאוד; החיפוש לעומת זאת מפרך וגוזל זמן. ואילו לקיחת הגלולות, היא מהירה, יעילה, אינה דורשת מאמץ.

כמעט שום אדם אינו פונה לרופא בגלל "כאב ראש". לעניין זה הוא מטפל בעצמו: פותח את הפה, לוגם מעט מים וזהו זה. רק כאשר עולה החשד שאולי מדובר במיגרנות, מתבקשת עזרת הרופא. ואז מתחיל משחק תגיד שבו עוברים ממומחה למומחה: האם העיניים הן הסיבה, או אולי שרירי הלסת אינם מתפקדים כראוי? האם תעלות האף סתומות? האם חוליות הצוואר סובלות בגלל ישיבה ממושכת, או אולי זו אשמת הגלולה נגד הריון? האם הנוירולוג יכול למצוא את הסיבה?

נשים נזקקות יותר

בעיקר נשים מרבות להשתמש בגלולות, פי שלושה מאשר גברים. במסגרת מחקר שמימן משרד הבריאות המערב־גרמני, "חיים ובריאות בגרמניה", נשאלו 2,800 איש על הרגלי צריכת התרופות שלהם: כמה תרופות לקחו בשבעת הימים האחרונים? באיזו תכיפות? באיזה מינון? המישאל לווה בבדיקות דם שנערכו למשיבים (אמנם באורח חד־פעמי). יותר ממחצית הנשאלים לקחו בשבוע האחרון תרופה אחת או יותר. משככי־כאבים עמדו אצל נשים במקום הראשון (292), ואילו אצל גברים (80) במקום השלישי בלבד. עוד תוצאה: רוב התרופות שנבלעו בכמויות כאלה אינן "שייכות לתחום הריפויי המשמעותי". פירוש הדבר: הן היו מיותרות או אפילו מסוכנות.

העובדה כי נשים — בלי קשר לגילן — מהרות יותר מגברים להשתמש בתכשירים נגד כאבים נבדקה ואומתה פעמים רבות. מה הסיבה לכך? האם על־פי הדעה הקדומה המקובלת, נשים "רגישות יותר ללחץ"? האם בכל שנותן עמיד יותר. סף הגירוי שלהן גבוה יותר? הסיבה נעוצה הרבה יותר בציפיות ובתביעות מנשים, ובמה שנשים תובעות מעצמן. הפסיכולוגית מהמבורג, סיבילה אלינגר, חקרה את תלותן של נשים בתרופות וקבעה: ככל ש"מרחב הפעולה" של נשים, דהיינו מידת "ההגדרה העצמית" שלהן במקצוע ובחיים הפרטיים, קטן יותר, כך רבות יותר תלונותיהן על בעיות בריאותיות.

נשים מרבות במיוחד להשתמש ב"קביים כימיים" כאשר הן נקלעות לעימות במקום העבודה ובבית, כאשר עליהן לעמוד בעומס כפול בעבודה ובבית, כאשר הן חייבות להסתדר עם עמיתיהן בלי שתהיה להן השפעה ממשית, וכאשר מצפים מהן שבתורת "נשים אמיתיות" ידאגו לאווירה טובה ולבבית. "דווקא כשמרחב הפעולה קטן", כותבת אלינגר, "ללא אפשרויות צרות אחרות של טיפול בכאבים הגוזלות עם זאת יותר זמן. לקיחת גלולות אינה דורשת זמן ואינה מפריעה את השיגרה". מי שערוך להיות תמיד מוכן ומזומן לשירותם של אחרים, מדי יום ביומו וכדבר מובן מאליו, אינו יכול להרשות לעצמו הריגות כאלה.

נזק לכליות

העובדה ששימוש קבוע ובמינונים גבוהים בחומרים משככי־כאבים מזיק לכליות, לא זו בלבד שאומתה אלא היא גם ידועה להרופאות. 10–15 אחוזים מכל הנזקקים לטיפול דיאליזה גרמו בעצמם לאי תפקוד כליותיהם, בצריכת משככי־כאבים. כבר בשנות ה־50 העלו השערות שהפנאציטין במשככי־כאבים גורם נזקים חמורים לכליות. תכשירים הכוללים פנאציטין נעלמו בינתיים מהשוק. אולם באשר לתכשירי התרכובות למיניהם, דהיינו תכשירים נגד כאבים המשלבים חומרים שונים, המומחים עדיין חלוקים. מרבית אותם תכשירים כוללים חומרים המוכנים "מעוררי מצב רוח טוב", כגון קפאין או קודאין.

גם גלאסקה מדבר על הגורם הפסיכולוגי של הטיפול העצמי (של אדם הצורך גלולות). הכה גם שקפאין מחזק את הפעולה של החומרים מרגיעי־הכאבים, דהיינו שאפשר מינון נמוך יותר. לעומת זאת, תוצאות הלוואי של תכשירים העשויים מחומר אחד (הידוע שבהם הוא האספירין שהוא כמעט בן 100 שנה) אינן ניתנות להיוי. בעיקר חייבים לגלות זהירות אנשים חולי אסתמה או בעלי קיבה רגישה. "החומר המוזעק; אינך יכול להיות יותר דייק", זו היתה הפרסומת של אספירין. וגם המתחרים אינם טומנים ידם בצלחת כדי להחדיר את מוצריהם לתודעת הצרכן. הפרסומות של גלולות בבטיחות רישיה: "סוף מהיר לכאבי הראש". פרסומת אחת מדברת על הגלולה ש"פשוט מפסיקה את הכאב".

כיום הכל מצוידים בגלולות. כבר אין מסתובבים בלעדיהן. הבטחות המפתין לכך שהכאב אולי יחלוף מעצמו, מועטה. כמובן, אמצעים אחרים המקלים את חיי היומיום יקרים יותר. 20 גלולות אספירין עולות 4.8 מארקים בלבד. ורוקחים הנתונים יותר ויותר במצור בגלל לחץ התחרות, חוששים יותר כמותרים. אולאף קלינגמילה, בעל בית המרקחת ליליאן בהמבורג, רואה זאת אחרת: "כאשר מישהו בא אלי ואומר שיש לו כאבי בטן חזקים, אני מדבר אתו 10, 15 דקות, ומציע לו אם אינו יודע מהי בדיוק הסיבה, לפנות לרופא. כך אני לא מרוויח אף אגורה, היה לי הרבה יותר קל לתת לו גלולה נגד כאבים. ויש מספיק עמיתים שעושים זאת".

בכל שיש יותר, צורכים יותר. אבל לפעמים מסתדרים בלי ברורים בכלל. הפתרון הוא להמתין שהכאב יחלוף מעצמו או לטפל בו בטיפולים מתונים, כמו למשל עיסוי, אקופונקטורה או יוגה. אומרת מחה ליונה מהמבורג: "מי שמבין שהראש לא תמיד מבוזז אלא לפעמים מבוזז על־ידי הגוף, יכול לראות בכאב תגובה של מכלול שלם ולהתגבר עליו". ובכן, בישמר בשיטה ארוכה ורגועה.

משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות ולאמנות
היחידה לספריות

ז' בחשון תשמ"ז
9 בנובמבר 1986

תמלוגים לסופרים העבריים

ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות החליטו להפעיל שיטה של תמלוגים לסופרים העבריים על־פי מספר ההשאלות של ספריהם בספריות הציבוריות.

הזכאים: סופרים, אזרחי מדינת ישראל הגרים בה דרך קבע, הכותבים ספרות יפה בעברית.

התשלומים: על פי מספר ההשאלות בספריות הציבוריות.

נוהל הפניה: על הסופרים המעוניינים לקבל תמלוגים לפנות בכתב ליחידה לספריות, האגף לתרבות ולאמנות, משרד החינוך והתרבות, רח' ממילא 20 ירושלים 91911 עד יום שישי ג' בכסלו התשמ"ז — 5 בדצמבר 1986 ולציין:

שם פרטי ושם משפחה
כתובת
מספר תעודת זיהוי
שמות ספריהם והלוקתם לפי הסיווג הספרותי: פרוזה, שירה, מסה ספרותית, ספרות ילדים ונוער.
נא לצרף טופס 0834 של מס הכנסה — שיעור הניכוי מתשלומים החייבים בניכוי מס במקור משכר סופרים.

בבית הגדול של ויצו ע"ש
אלכסנדר ובאולה גולד זה לאנטער

נשארו עוד מספר
יחידות דיור בנויות לזוגות
בינואר תיפתח המחלקה הסיעודית

פרטים: שדרות דוד המלך 38 — 40 תל־אביב
טלפונים: 03-219131, 03-257321

הסתדרות מדיצינית הדסה
ירושלים

מכרז
להפעלת חניונים בתשלום בקרית הדסה

1. הנהלת הדסה מבקשת הצעות להפעלת החניונים במרכז הרפואי של הדסה והאוניברסיטה העברית בקרית הדסה (עין כרם).
2. המעוניינים להגיש הצעות להפעלת החניונים מתבקשים לפנות אל לשכת הסמנכ"ל למינהל בקרית הדסה בימים א'–ה' בין השעות 9.00–12.00 לצורך רכישת תיק מסמכי המכרז.
3. את תיק מסמכי המכרז אפשר לרכוש תמורת 250 ש"ח, שלא יוחזרו.
4. את ההצעות יש להחזיר אך ורק על גבי הטפסים המתאימים עד ליום 25.11.86 במעטפה סגורה, ללשכת הסמנכ"ל למינהל. על גב המעטפה יצוין – מכרז לנוהל חניונים במרכז הרפואי בקרית הדסה.
5. ידונו אך ורק הצעות בעלות נסיון מוכח בתחום נוהל חניונים שיענו על כל הדרישות המפורסמות בגוף המכרז.
6. אין הדסה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.

אלקטרה (ישראל) בע"מ

ניתנת בזאת הודעה כי ביום 5 בדצמבר 1986 בשעה 10.00 תכונס אסיפה כללית שלא מן המניין, במשרדי החברה ברח' יוסף ספיר 1 ראשל"צ על מנת שתקבל את ההחלטות הבאות –

החלטות מיוחדות

[illegible]

החלטה רגילה

[illegible]

המוסד לביטוח לאומי

הודעה למעסיקים

החודש פטור המעסיק מלשלם את דמי הביטוח עבור עובדיו לחודש אוקטובר 1986

משכרו של העובד לחודש אוקטובר ינכה המעסיק דמי ביטוח כרגיל.

כדי שיהיה אפשר לזכות את חשבון המעסיק בסכום דמי הביטוח המגיעים ממנו על פי החוק,

על המעסיק להגיש את הדין וחשבון לחודש אוקטובר 1986 עד 16 בנובמבר 1986.

באמצעות: בנק הדואר, בנק המזרחי המאוחד, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל או בנק הפועלים.
המעסיק יעביר את הדין וחשבון בעד חודש אוקטובר בצירוף תשלום של 5 ש"ח (הסכום יירשם במשבצת "הסכום ששולם בש"ח" בטופס הדיווח ב.ל./102).

התשלום ייזקף לזכות חשבון דמי הביטוח של המעסיק, והוא תנאי לקבלת אישור על מסירת הדין וחשבון במועד.

מעסיקים שכבר שילמו את דמי הביטוח בעד חודש אוקטובר רשאים להפחית את התשלום מדמי הביטוח שעליהם לשלם בעד חודש נובמבר 1986, והכל בתיאום עם סניף המוסד שבו מתנהל חשבונם.
את דמי הביטוח לחודש נובמבר ודצמבר 1986 על המעסיק לשלם כרגיל לפי הוראות החוק.

האמור לעיל אינו חל על מבוטחים לא שכירים, ועליהם לשלם את מקדמות דמי הביטוח שמועד תשלומה 10 בנובמבר על פי פנקס התשלומים שבידם.

מגזין / דן מרגלית

צרות בגוש אמונים

ביטאון המתנחלים רוב־האופקים "נקודה" פירסם בשעתו כתבה מסעירה "רק לא פילוג", אך בעמודים הפנימיים זעקו אותיות קידוש לבנה "אני פורש". הן בישרו, כי הרב מנחם פרומן מתקוע נוטש את גוש אמונים.

זה הוסיף אליו מיד את הרב משה לווינגר. היו בפיו טענות שונות, שכך אין נוהגים ולא קובעים עובדה גמורה בלי לשתוק, עם חבר לליכוד ויום ועמית. אבל את העשוי אין להשיב. גוש אמונים ספג מכה קשה.

מאמרו של פרומן עתיד לעורר הדים רבים. הוא גילה, כי בערב יום הכיפורים פקד אותו אחד מראשוני גוש אמונים, שאינו יכול עוד להחשות. כיצד יתכן, שהקיצונים השתלטו על מפעל ההתנחלות והפנו אותו למאבקי־תעמולה למען שחרור אסירי המחתרת היהודית?

הלשון היתה חד־משמעית: "... מי שנרצח ללא אבחנה באוניברסיטה האנטי־ישראלית בחברון, כבר מת. עכשיו עוסקים רק בעתיד, בחבריננו שבכלא. אבל איזה עתיד יהיה לעם הזה אם לא נלמד את הלקח מן הפילה שנפלנו. אם לא נקום מכבה בשבועה המודה על שחטאנו, שכאן לא תהיה לבנון שניה, שכאן לא ייבול מי שבכוח בבדיקתו את הנשק לידיו מי שלא מדבר על זה, אומר את ההיפך מזה. הוא תומך בשתיקתו ביודעין ובלא יודעין במחתרת עצמה."

האיש נכון בתפנה הגדולה למען הגינה המדעת לראות, כי על הבימה גולה שלנו: "הן עם כלביא יקום". היה זה חמור בעיניה לראות את "המחתרת" כביטוי בן זמננו של הפסוק הנשגב."

לכאורה, זו מחלוקת טאקטית בסוגיה: כמה מאמץ להשקיע בהשגת חנינה לאסירי המחתרת היהודית? למעשה, זה יותר מכך. הרב לוינגר ודניאלה וייס וחבריהם חזרו לכנות את ארגון הטרור היהודי "מחתרת", ואפילו כתבו "מחתרת" (בין גרשיים) ופרומן הציג במאמרו את השאלה אם השימוש במונח זה אינו מעיד "שהם עצמם גאים בה". דניאלה וייס דנה אתו ברותחין. באותו גליון של "נקודה" כתבה, כי "לא יהיה זה מגונה לבקש מהרב פרומן שימנע מכאב הפנים העתונות שהוא מעניק תמיכה למתנגדים מושבעים של ההתיישבות ביהודה, שומרון ועזה, שעימם הוא נוהג להיפגש לעתים קרובות..."

לשיא הניתוק מן המציאות מגיע הרב פרומן בהאשימו את גוש אמונים בפעילות כיתתית ומנותקת כביכול מעם ישראל... הכל שהכתב גם מתעלם מן הסקרים, שמהם עולה בברור כי רובו הגדול של בית ישראל — 78 אחוז — תומך בחנינה מיידית... בעיני, פרשת "המחתרת" היא ביטוי של התפרצות. ברור, שלא ניתן לאמץ תופעה של התפרצות כדרך של תנועה כפי שברור גם מטבע הדברים שאין כל חשש שדרך מעין זו תאומץ בידי הרבים. ראשי גוש אמונים כבר הבהירו לא פעם, שפעולות "המחתרת" אינן מדרכה של תנועתנו וכי שמירת החוק יקרה ללבנו."

מתחת לשורות המודפסות רוחשת סערה גדולה. הרב יואל בן נון שוב אינו בודד. גם פרומן אינו מסכים. הוא מרבד גם על לב חנן פורת לפרוש מגוש אמונים במתכונתו הנוכחית.

לא, הסביר לי פרומן, הוא לא הפך שמאלני, חלילה. הוא סבור שהם תמימים, שאינם מבינים, שהם טועים. אבל לא יעלה על הדעת לרכז את המאמץ של גוש אמונים במעשה הזוועה המלווה בהצגות כאלה. אפשר כי ההצגות מעט תמורות במעשה המחתרת עצמה מבחינה ציבורית. יש לכך הקשרים אמוניים, של עינייך הזרה רחוקים ומסובכים. זו גם שאלה של דרך חיים. גוש אמונים, הסביר הרב פרומן, אסור לו שיסתגר מפני כלל הציבור היהודי, רוב הציבור הישראלי. אסור לו להקים כת. המחויות נתונות לו לשכנע ולהשתכנע, להוביל את המחנה כשיש צורך, אבל לא לירוחק ממנו.

בירור שעשיתי העלה, כי השיגרה והעצלות עומדים ביסוד הרגל של הציבור החילוני והרוב לזהות את כל ההתנחלות עם לוינגר ודניאלה וייס ושאר מנהיגי התנופה לשפופי המחתרת. על מתנחלים רבים עובר תהליך, שבציבור החילוני נקרא בשנים האחרונות "ירידה פנימית". לא יורדים מן הארץ, אבל מסתגרים בתוך עצמם ועושים רק לביתם. מתנחלים אלה אינם נוטשים את יישוביהם, אבל הם מתקפלים ומתעסקים בענייניהם המשפחתיים והפרנסתם המיידית ומתנכרים כלפי כלל ציבורם ומושכים כתף אל מול גוש אמונים.

כאן נחשפה המחתרת, זה הגל השלישי של תנובות הפורץ מן ההתנחלות. תחילה היתה התרדמה. אחר כך ההזדהות עם "הבחורים הטובים", לרבות מי שסירבו להתנער ולהביע צער על המעשים הנוראים. עכשיו שלב חדש: לוינגר ודניאלה וייס ואחדים מן המשתוררים חשים שרוב ציבורם מאחריהם. אבל לאיטן נובטות שאלות ותהיות, וכבר עתה אין הן מוגבלות לוויכוח על חנינה חפוזה למרושעים אלא על תפיסת העולם הכללית, המלאה: גוש אמונים סגור או פתוח מתמודד או תובעני־רבון. דוחף וגושך קריעה עד כדי קריעת הריתמה המחברת את הסוסים לעגלה, או מונה אישי ומחושב ומלכד? גורם הרואה במציאות רק חושך ומקור לאי שביעות רצון, או מי שמאמץ את תפישת מורו הרב אברהם יצחק הכהן קוק שיש לגלות את האור בתוך המציאות ולא מחוצה לה.

יואל בן נון אינו יחיד. פרומן אינו בודד. רעש אדמה רועם מתוך הסדקים שביבעו בגוש אמונים.

סוד הבגידה

בעוד הכל תוהים, מה גרם למרדכי ואנונו לבגוד ולרגל, חשף "יתר נאמן", המקורב לש"ס ולרב אליעזר שך, את פשר התעלומה. זה פשוט מפני שהעבירו אותו בילדותו מן החינוך החרדי של אגודת ישראל לרשת של המפד"ל, "המזרחיסטית".

לא מאמינים? הנה הדברים כלשונם, בחתימת אחד י. בנימינה: "באמצע שנת הלימודים נרשם מרדכי לישיבת בני עקיבא הסמוכה מאוד לביתו. כך חשב האב שיוכל לעקוב מקרוב אחרי התפתחות לימודי בנו ולהאבק לו לכל מחמה. מחשבה זו עלתה לו ביוקר רב. מרדכי, שקיבל בכל שנות ילדותו חינוך חרדי אמיתי, הן בבית והן בבית הספר, קיבל בבגרות קשה מאוד את המעבר החדש מחינוך חרדי לחינוך מזרחיסטי, ומאמר הגמרא 'כשישראל יורדין — יורדין הם עד ל...' התגשם אצלם, אבל בשוה."

מי חביב יותר?

לפני ימים מספר, כאשר נודע כי דדי צוקר יחליף את מרדכי בר־און בכנסת, תהיתי — עמיתי עמוס כך חדד ואני — מי נזכר באמצעי התקשורת בשמו המלא, ומי בכינוי החיבה שלו. למחרת הביא לי את הקטע הבא: מה הפך את יוסי שריד ליוסי, את מתתיהו פלד למתי, את חיה גרוסמן לחייקה — וכל זה לא רק כפניות בעל פה, אלא גם בתקשורת? בוודאי לא רק יחסי קירבה. אחרת היינו כותבים ומדריעים בדרך על מרדכי בר־און ועל פגן שר החקלאות אברהם כץ־עוז בתוך כך. לפי הניסיון, הזכרת אדם בשם מקוצר או בכינוי נעורים נובע מכך שהוא עצמו מעודד זאת. לכן יכול שר בממשלה להיקרא יוסקה שפירא גם אם כבר מזמן עבר את הגיל בו היה חבר בתנועת נוער.

מתי משתנה הדבר? כאשר הענף היחס כלפי האיש לביקורתי או אפילו עוין. הנה "אריק" שרון הפך ברוב הפירסומים להיות אריאל שרון. באחרונה חזר "מוטה" גור להיות מוטה — על אף שכך הוא חותם על מכתביו — והיה מרדכי גור. כדאי, אגב, לכל בעלי הכינויים להזות אותן.

אם טדי קולק יהפוך לתאודור, אם נשמע לפתע על יצחק הנגבי במקום על צחי, על הד"ר יוסי ביילין או על הרב רפאל אדרי — תהיה להם סיבה טובה להיזהר מאבדן אהדת הציבור. יהא זה תמיד גם לנגד עיניו של הח"כ הנבחר דדי צוקר. אוי לו אם יהפוך לדוד צוקר, כפי שרשום בתעודת הלידה שלו.

בלי יהודים של שבת

ח"כ שולמית אלוני מרצ סירבה להאמין. מלון רמאדה רנסאנס, שכבר הסתבך פעם בגילוי של יחום ידקוני ב"כל העיר", שאסר על עובדיו לדבר בשפה הערבית במישטחים הציבוריים — פירסם את המודעה הבאה: "למלון רמאדה רנסנס דרושים (בני מיעוטים), צ'קרים לעבודה לחצי משרה במשמרות, בעיקר בסופי שבוע. טלפון 528111, לבקש את נאור או את הצ'יף צ'קר."

אלוני ביקשה אחד מאנשי רצ לברר את העניין, והוא חזר עם התשובה הצפויה: זה נעשה בגלל דרישת הרבנות. אחרת אין מקבלים הכשר.

אלוני פנתה אל שר המשפטים וביקשה, כי יפעיל את החוק נגד גזענות. היא מבקשת ממשרד התיירות לא לסייע למלונות כאלה במבצעים המיוחדים שיוזמת הממשלה. "איזו מין אפליה היא זאת?" תהתה אלוני. "החוק אוסר להימנע מקבלת יהודי דתי בטיעון הכדוק — ואני נלחמת על כך — שאסור להפלותו בשל שמירת השבת. אבל האם יעלה על הדעת, שניתן להפלות לרע יהודים שאינם שומרי שבת? שלא יקבלו אותם לעבודה מפני שהם רוצים להיות חילונים?"

מקלט ופרנסה לגנרלים צרפתים

לאחר גל הפרסומים על מבצע סיני בן 30 השנים, עומד להופיע ב"מערכות" מאמר מרתק בחתימת אלוף־משנה פרופסור יובל כאמן, גם הוא עוסק כמובן במבצע סיני.

ח"כ כאמן היה אז סגן ראש אגף המודיעין ועמד בקשר הדוק עם הצרפתים והבריטים, ודומה כי זכרונותיו מן המבצע הם פרק ייחודי רב־גילויים.

אחד הסיפורים המרתקים קשור בשנים שלאחר מכן. ב־1958 היה כאמן נספח צבאי בלונדון. הוא פגש שם [illegible] שנים מספר בכלא. אך הפעם לא [illegible] באותה שנה פרץ מרד הגנרלים הצרפתים על רקע מלחמת אלג'יר. ידיד־ישראל גדול, הגנרל מוריס שאל, נעצר. הוא החוק מאמרי סרג וברית. ביוני 1958 גילה סימון לכאמן, כי שקל לפנות לישראל לסייע לשאל לברוח ממקום מעצרו, אך הוליט להמתין ולא להעמיד את ידידותו במבחן.

ידידותו במבחן. כאשר שוחרר שאל מכלא, כעבור שנים מספר, סיפר לו סימון על התוכנית לבקש את עזרת ישראל. "תשאיר זאת לפעם הבאה," יעץ שאל. היא לא איחרה לבוא. ב־1961 היה שאל מעורב במרד הגנרלים נגד דה־גול. הוא ניסה למנוע את ויתורו באלג'יריה. כאשר התברר לו, כי קציני הזוטרים באלג'יריה מסרבים להיענות לו ונשארים נאמנים לדה־גול — הבינותם גם סימון עצמו, שאלך לברוח מאלג'יריה רכוב על גמל — [illegible] שנים בכלא. [illegible] שאל במאסר ומשפחתו רעבה. הסדרתי תרומה ישראלית למשפחה," כתב כאמן. "עמדתי עם שאל בקשר מכתבים. כאשר שוחרר ב־1967 היה מחוסר עבודה, ואנחנו השגנו לו מישרה כספק ימי להברת צים."

יוצא פולין כיהודי מזרחי

דקות ארוכות ניסה השחקן יוסי שילוח להסביר בטלוויזיה מדוע לא נסע עם משלחת השמאל לפגוש את אנשי אש"ף ברומניה. אבל בעיקר מדוע הוא לוחם לשלום. מפני שכל עוד אין שלום, יש מי שלא מבחין בין פלשתינאים לבין יהודים מזרחיים, וזה רע להם.

דעה דומה הביע השחקן יזאק עיזאק גם בסימפוזיון שנערך ב"צוותא" לרגל הופעת ספרו של בן דוד יומיני, "אברוף פוליטי". ח"כ יוסי שריד, שהשתתף בדיון על הספר, יעץ ליוסי שילוח לא להעמיד את כל הסבר על הרגל האגות של אי־הבעיצות שבדמיון בין ערבי פלשתינאי לבין יהודי מזרחי.

יש לי בשבילך שני סיפורים, אמר לו שריד. הראשון, כאשר עברנו להתגורר בקרית שמונה, נכנסנו לבית בן שתי קומות. ירד השכן לקדם את פנינו לשלום ואמר לי: "תשמע, יוסי, בינינו תהיה שפה משותפת." בוודאי, השבתי לו, הלא שנינו יהודים ושנינו בני אדם. "כן, אבל לא רק זה," אמר השכן. "הלא גם אתה מעיראק, כמוני. אז תהיה שפה משותפת עוד יותר." כמובן, חייכתי בראשי, ולא אמרתי לו שהורי הגיעו מעיירה במזרח אירופה.

כעבור שנים מספר חזר שריד מחו"ל. בהגיעו ללוד, נתבקש לא להיכנס לאשנבים המסיע את כל התיירים, אלא להמתין בצד. שריד הבין, כי מישהו הבין לו תפועה לאי מבוקשת של "שירות שלום". זה אמנם מיותר, אבל לא נעים לסרב. הוא המתין. הנוסעים הרגילים יצאו אל בודקי הדרכונים, והוא נותר בצד. האיש לא בא לקחתו. דקות ארוכות חלפו ושריד איבד את סבלנותו. "למה אנו מחכים?" שאל את האיש שאתו. זה השיב "אתה אל תשאל אותי למה אנו מחכים." עונה כבר רגז הח"כ: "בוא הנה, בחור." האיש הבין, כי משהו פה אינו כשורה. הוא קרב אל שריד ופתח בהתנצלות: "סליחה. סליחה." הוא חשב, כי שריד פלשתינאי.

הח"כ סיפר לו, כי הוריו מפולין. אז עם שני סיפורים כאלה רצוי שלא לבסס את רצונם של היהודים המזרחיים בשלום רק על עניין הדימיון החיצוני.

מסלקה

במהדורות "לקראת השבת" בטלוויזיה אמרה גאולה כהן למנשה רז, כי צריך לשמור את השב"כ מן השמאלים הקיצוניים, וקמה שערוריה גדולה. למחרת ראיין רז את ח"כי השמאל יאיר צבן ודן כהן מפמ"ם ורצ. הוו־שתהו מדוע לא חזר הציג רז את הקטע בדברי גאולה כהן שעורר את סערת הרוחות, כדי שאפשר יהיה להבין כנגד מה טוענים בתוק וצבן. גם רז חשב על זה. אך בטלוויזיה ציפתה לו אכזבה. הראיון עם גאולה כהן מאמש לא הוקלט כלל.

טאבה עכשיו (א')

עסקים כרגיל

בטאבה מסרבים לדבר ואף לחשוב על העתיד, ועל התוצאות האפשריות של הבוררות ● הכפר של רפי נלסון מתנהל כ"פינת גן עדן" מנותקת מן העולם ● העסקים פורחים ב"אוריה סונסטה"

מאת רן כסלו

בסוף השבוע שעבר, ביום בו תל־אביב, חיפה, ירושלים ואף באר־שבע הוצפו בגשם תכופת ברוח, כאן — בקצה הדרומי של הארץ — שרר יום קיצי ממש. אמנם, לא החום הלוהט, אך בהחלט יום קיץ ישראלי, עם שלושים מעלות חום, רוח צפונית קלילה ושמש. מול החוף ערבנות יאכטות וספינות־טיול ומעל לים התכלת מופיע מדי מספר דקות מצנח בצבעי האיש מעושי תחתיו, נגרר על ידי סירת־מנוע מהירה. שורה של אוהלי־קמפינג מגיעה עד למטר האחרון ממש, עד לגדר־תיל התוחמת את החוף לשניים, ומשאירה בצד השני חלק מסככות החוף והדקלים שהובאו לכאן לפני מספר שנים ונשתלו בשורה ארוכה לאורך החוף. הסככות מהצד השני של הגדר נהרסו כבר חלקית, הדקלים שם מצהיבים מחוסר השקיה — למעט הדקל הידוע, המפוצל לחורשה שלמה ולידו שלט: "דקל דום טאבה, אין לינה ליד הדקל. העבריין ייתבע לדין". השלט ליד הדקל נראה מבוקר ממש: הוא מנע את הגישה אליו, כמו אל הדקל שמעבר לגדר.

את השקט המוחלט כמעט של החוף, מפירה רק הקריאה "אללה אכבר" של המואזין — קריאה הבוקעת מהרמקול המותקן מעל לצריפים, בצד השני של הגדר. ליד הגדר, מצידו המוצל, כמה חיילים משועממים מביטים אל אוהלי הנופשים, ודגל מצרים המתנופף בעצלתיים מעליהם. הצריפים מתמשכים בשורה לאורך הגדר, ואחר־כך לאורך הכביש עד לשני שערים, המסמלים את המסוף המצרי במעבר גבול טאבה. כמאה מטר צפונית משערים אלה עוד מחסום אחד ולידו ארגז באורווה, שכל תפקידו למנוע ממכוניות ישראליות מלהמשיך בדרך לשער המצרי ולכוון אותן לדרך העפר המובילה לחוף ולכניסה לכפר הנופש של רפי נלסון.

רק למכוניות העומדות לעבור את הגבול למצרים מותר להמשיך בכביש האספלט. אך כאלה אין בנמצא בבוקר הזה, וכמעט שאין כאלה משך יום כלו. האיש השומר על המחסום לבוש אזרחית, כי לפי ההסכם, הימצאות חיילי צה"ל באזור הזה אסורה, והחיילים האחרונים שומרים על המחסום המרוחק מכאן עד כ־500 מטר בכיוון אילת: המסוף הישראלי בדרך למצרים. אך גם שם, החיילים מובסים בצידם, כמוהם תעסוקה להלושין. תנועת אוטובוסים ומכוניות ערה־אמנם, אך בודד מראש שאלה המכוניות המפשיכות לחוף טאבה, לכפר של נלסון והעיקר — לסונסטה. איש לא טורח אפילו לעצור אותן לביקורת. כמו גם מכוניות המפשיכות בכיוון ההפוך [illegible]

השעה 9.30 בבוקר הכפר של נלסון מתמלא כבר בנופשים. רפי נלסון לבוש בגד ים וכובע בוקרים בגזוי, לוגם את הבירה היומית השניה שלו. זה עתה הגיע לכפר בצעדת בוקר של 11 קילומטר ("כל בוקר אני בא ברגל מבית שלי באילת בקיץ, כשום מרי, אני עושה חצי מהמרחק, מחוף אלמגים ועד לכפר, בשחיה," הוא אומר). לפני ימים הוא גירש מן הכפר את קצין הקישור המצרי, שבא בליווי קצין הקישור הישראלי: "אני אזרח ישראלי, משלם דמי שכירות על השטח למינהל המקרקעין, משלם מיסים למס הכנסה," הוא אומר. "אמרתי לקצין שלהם: יש לך שלוש אפשרויות. או שלא תביא את המצרי יותר אלי, או אעיף אותו מכאן, כל פעם שיבוא. או אפסיק לשלם מיסים." רפי מעיד על עצמו שאינו אוהב מצרים. אין לו סיבה מיוחדת לאהוב אותם. הוא ישב בכלא המצרי ב־1957, כאשר כעיתונאי מטעם "העולם הזה" ניסה לעבור בספינה עזה את תעלת סואץ. עם זאת, כך הוא מספר, עד לרצח בראס בורקה נהגו הקצינים המצרים לבקר בכפר שלו, ללגום כוסית בפאב. "היחסים היו תקינים, לא לבבים מדי, עד לאהלן וסהלן ולא יותר. אבל אחרי ראס בורקה סגרתי את הכפר בשבילם. לא רוצה לראות את הפרצוף שלהם," הוא אומר.

על הבוררות שמביבים עכשיו בעולם החיצוני שמחוץ לכפר, הוא לא רוצה אפילו לשמוע. על השאלה, מה יקרה אם ייקבע בבוררות הזאת שהשטח שעליו בנוי כפר הנופש שלו שייך למצרים, הוא מסרב לענות בתוקף. חוץ מזה, הוא איש שיחה נעים, שופע חוש הומור, מוכן לשוחח על תוכניותיו לעתיד. עיסוקו העיקרי בימים אלה להשלים את הבנייה בכפר, בניין נוסף זהה לזה שבו ממוקם הפאב, ושבו ישתכנו מתקני הספורט הימי ושרותי עזרה ראשונה. חוץ מזה הוא עוסק בתיקון הנזקים שגרמה סערת הים האחרונה, לפני מספר שבועות, כאשר חדרו מי ים לתוך הקפטריה.

לדבריו, השקיע עד עכשיו לא פחות מיליון וחצי דולר בכפר, הכל מהכספים שלו, אף גרוש לא מהמדינה. מאיפה בא הכסף? מהכרטיסים שהוא מוכר למבקרים, מהשכרת ציוד, ומעסקי הפאב והקפטריה. הכל נבנה לפי התוכנית המאושרת, הוא טוען בתוקף ומציג בפני את התוכניות המאושרים. התוכנית אושרה סופית ב־1982, כמה שנים אחרי שהתחיל לבנות, אבל עכשיו הכל חוקי למהדרין. מה שהוא ממשיך לבנות כלול בתוכנית המקורית ולפי ההסכם ביניים לגבי טאבה, שהושג ימים ספורים לפני הנסיגה הסופית מסיני, מותר להשלים את התוכניות שאושרו עד אז או שהוחל כבר בהקמתן.

נלסון יושב במקום הזה מ־1970. לדבריו — היה זה תהליך טבעי: אילת נעשתה רועשת מדי ומבוגרת מדי כדי שיישאר בה (הוא התיישב באילת ב־1953, ומאז חי בה עם הפסקות קצרות). ניסה תחילה להתיישב יותר דרומה, מרחק עד 30 קילומטר [illegible] גירשו אותו משם. בסופו של דבר, אחרי משא־ומתן מבוקך, הסכים ראובן אלוני (אז ראש מנהל מרש"י) לאשר עבודה שטח בטאבה, לרגלי ההר, שגם הוא — כמו הכפר עצמו — מוכר היום כהר של רפי נלסון. במרומי ההר משקיפים על הכפר שני פסלים: משה רבנו המרים את זרועותיו בברכה ובמרומק מה ממנו — עגל הזהב, בעל אבר מין אדום ובולט בגודלו.

★ ★ ★

אך רפי נלסון והכפר שלו הם רק פרט אחד בטאבה, ואולי בעל חשיבות משנית בסכסוך. העיקר נמצא מעבר להר של נלסון ומעבר לגדר התוחמת את רצועת החוף הצרה במרגלותיו הצפוניים שלו. העיקר הוא סונסטה. אם הכפר של רפי נלסון הוא ממלכה בפני עצמה, מנותקת במתכוון מהעולם החיצוני (אין רדיו, אין אפילו טלפון — רפי התנגד בתוקף להתקינו, למרות שקו עובר על ידו), סונסטה היא ללא ספק חתיכה של ישראל. חתיכה יוקרתית — ללא צל של ספק.

המלון המפואר שוקק חיים. עשר קומות של חדרי המלון מעל לשלש קומות של שטחי הלובי, המסעדות והמשרדים בבניין מדורג, משתלבים היטב מבחינה ארכיטקטונית עם הסביבה הפראית של ההרים והים. שפע של דקלים, שכל אחד מהם הובא לכאן מחוף אל־עריש זמן קצר לפני הנסיגה, נשתלו תחילה בשטח זמני שהפך למשתלה (שטח מגרשי הטניס של היום) ופוזרו אחר כך בכל סביבת המלון. בריכה בצורת כוכב, עם אי במרכזה ובר למשקאות בשביל המתרחצים. שפע של דשא ושל פרחים, הגדלים כאן באדמה שגם היא הובאה ממרחקים. חוף הים, שהפך לחוף הפרטי של המלון (רשמית זהו "חוף ציבורי סגור", מותר לכניסה בתשלום לכל אחד, אך מעשית השער החיצוני של החוף סגור והכניסה אליו פתוחה לאורחי המלון בלבד), עם שתי מסעדות: מזרחית מהצד הדרומי ואיטלקית מהצד הצפוני. מרכזון הגלישה והספורט הימי, ממנו יוצאות סירות בהשאלה, וכל 15 דקות ממריא אורח אחר, בהוראת מצנח הנגרר אחרי סירת מירוץ; השלאגר האחרון בענפי הספורט הימי של המלון.

סונסטה היום, ארבע שנים אחרי פתיחת המלון, הוא הצלחה מסחרית של ממש. למרות שחדר זוגי (לינה פלוס ארוחת בוקר) עולה 100 דולר ליום, קשה להשיג מקום אפילו באמצע השבוע. רק כמחצית מהאורחים הם תיירי חוץ, היתר — ישראלים. יש ביניהם כאלף חברי "מועדון דקל הזהב", אורחי המלון החוזרים אליו בקביעות.

מנכ"ל המלון, גד סולטן, שהובא לכאן ממלון המלך דוד בירושלים חצי שנה לפני הפתיחה, מספר כי התפוסה הממוצעת השנתית היא כעת 87 אחוז — מן הגבוהות ביותר בארץ. למלון 326 חדרים, והוא בנוי על שטח גדול במיוחד: 30 דונם (לעומת 10 דונם למשל שעליהם בנוי המלך שלמה באילת). "אנחנו גם המלון היחיד באילת, שקיבל את הדירוג של חמישה כוכבים," אומר סולטן.

על סכסוך טאבה המלון עצמו [illegible] זכה לפרסומת הגדולה ביותר [illegible] שלא שמע על טאבה ועל סונסטה," הוא אומר. אבל, כמו רפי נלסון, גם גד סולטן מסרב לדבר על הבוררות ועל העתיד הצפוי. "על הפוליטיקה תדבר עם מאפו. מאפו הוא בעל־הבית," הוא אומר.

(בכתבה ראשונה מתוך שתיים)

מי יושיע את גמלא

גמלא, "מצדה של הגולן", טרם זכה להכרה הלאומית הראויה. האם תשכיל רשות שמורות הטבע לקדם את פיתוחו על אף שכנותו לשטחי אש צבאיים?

מאת אלי אלעד

אתר גמלא שבמרכז הגולן הוא החשוב באתרים שבהם מתברך חבל ארץ זה, ולא רק בגלל הממצאים הנדירים המרשימים שנחשפו בחפירות העיר גמלא. האתר, שיש המכנים אותו "מצדה של הגולן", טרם זכה להכרה הלאומית ולפיתוח שהוא ראוי להם.

למולה של גמלא קם לה הארכיאולוג שמריה גוטמן (78) מקיבוץ נען, שכמעט אמצעים וחשלים לא מכבר את עונת החפירות ה־11 באתר, השוכן בלב שמורת הטבע הגדולה של הגולן, יער יהודיה, המקיפה כ־66 אלף דונמים.

חשיבותו של אתר גמלא לא נעלמה בשנים עברו מעיניהם של מוסדות שונים ובראשם רשות שמורות הטבע, המועצה האזורית גולן, משרד התיירות, קק"ל ואחרים, שהכינו תוכנית לפיתוח מכלול גמלא, הכולל לבד משרידי העיר החריבה גם את הנחלים היהודיים של הגולן: דליות וגמלא על מפליהם הגבוהים ונופי הבולות המבוקים שבהם מקננים עשרות נשרים ועופות דורסים. תוכניות הפיתוח שהוכנו או כללו הצעה להקמת מרכז מבקרים לאורך הגולן, מעין שירותים היכול לספק פרנסה למשפחות אחדות, וכן קרונוע שיוריד ויעלה את המבקרים אל שרידי העיר.

אולם התוכנית נקעה לפני כארבע שנים, כאשר צה"ל הגביר את פעילותו בשטחי האש הסמוכים. הפעילות במטווחים גרמה שהכבישים אל האתר נחסמים פעמים אחדות בשבוע. לא מכבר הושגה התקדמות מסוימת באפשרות הביקור המוסדר לאתר שצה"ל איפשר להגיע להסדר שלפיו בימי ששי, שבת וראשון, האתר יהיה פתוח דרך קבע.

בעונת החפירות האחרונה באתר גמלא הודרכו החופרים בעיקר בניסיון ללמוד יותר על חיי היומיום בעיר שהשתרעה על פני כ־180 דונמים.

בין הממצאים העיקריים של עונה זו מנים כ־400 מטבעות והבו המטבע הקדומה ביותר שנמצאה עד היום בגמלא: מטבע של תלמי השני, משנת 140 לפני הספירה. על המטבע, שנשתמרה במצב טוב, מוטבע ראשו של המלך תלמי.

הממצא השני הראוי לציון הוא מטבע שהוטבעה בשנת 63 ונכתב עליה שנה א' לרומא. מטבע זה, שנשתמרה להפליא, הוטבעה לציון הפיכתה של העיר גדרה (היא חמת־גדר) לעיר רומית. זו המטבע הראשונה של גדרה שנחשפה בגמלא, ומעידה על קשרים שהיו בין שתי הערים ומתארת אירוע היסטורי הקשור בהשתלטות האימפריה הרומית. מטבע חשוב נוסף, הייחודי לגמלא בלבד, הוא מטבע יהודית אוטונומית מטיפוס מיוחד הנושאת את הכתובת "לגאולת ירושלים הקדושה". זהו המטבע החמישית מסוג זה שנתגלה עד כה בגמלא ובארץ בכלל, והיא השמורה היפה ביותר מבין חמש המטבעות שנחשפו עד כה (הראשונה נתגלתה ב־1979 והאחרות, אחת לשנה, החל ב־1983). מטבע זו הונפקה ערב המרד הגדול ברומאים בשנת 66. גילוין של מטבעות יהודיות אלה, שהוטבעו מחוץ לירושלים, חשוב לחקר המרד הגדול, ולמחקר הנומיסמטיקה היהודית. מטבעות אלה נחקרו וזוהו על ידי דוד אידלין (בוקי), הנומיסמט של משלחת החפירות בגמלא.

עד היום נתגלו בגמלא יותר מ־5000 מטבעות מהיישוב היהודי של העיר, המתחלקות ליותר מ־40 סוגים שונים. כיום עוסקים בהעלאת כל המטבעות שנמצאו על גבי המחשב, דבר שיקל על המחקר ההשוואתי של חיי העיר. על המחשב מופקד משה קליין (26), הנמנה על חבורת "בעיר גמלא", ילדים — שבינתיים גדלו והיו לנערים ולגברים — ששמריה גוטמן הצליח להלהיבם בתולעת הדרך ומאז אין הם מוותרים עונת חפירה כלשהי.

בעונה האחרונה, שנסתיימה בראשית ספטמבר, השלימה המשלחת את חפירת בית הבד הגדול שנחשף בעיר, שכדאי לבקר בו כדי להתרשם ממסדיו ומהקשתות שפיארו אותו. בית בד זה ממוקם בחלק המערבי (המרוחק) של העיר המשקיף על ערוץ נחל דליות. אורכו 12 מטרים ורוחבו 6 מטרים והוא חלק ממכלול הכולל מערכת מדרגות המובילה אליו, וחדרים עליונים אחרים.

קירו המזרחי של בית הבד שוחזר בעונה שעברה על ידי קבלן נוצרי־ערבי מהכפר רמה, והוא מציג למעשה חלק מהארכיטקטורה העכשווית של גמלא. אתר זה, שהוא ללא ספק האתר המרכזי היהודי של הגולן ואחד החשובים שבתקופת המרד הגדול, לא היה נחשף בלי עקשנותו וחזיונותו של שמריה גוטמן (78), שבכוח אישיותו יוצאת הדופן והמסירות שאינה יודעת גבול, דבק בגמלא ועל אף כל המכשולים הקשים, ידע להשיג אותנו. גוטמן הוא שמורת טבע. להקשיב לו כשהוא עומד ומסביר לקבוצות ילדים בלשון חיה שאינך יכול להישאר אליה אדיש, סוחפת את כל מי ששומע אותו.

שמריה גוטמן: מולה של גמלא

בעת הסיור בגמלא אני נלווה אל שניים מחבורת "בעיר־גמלא". מורה הדרך המסביר הראשי הוא דוד הגבר (28), יליד העיר קולומבוס, אוהיו. משפחתו עלתה מארה"ב ב־1970 ומתגוררת בתל־אביב. דוד, המהלך על פני מדרונה של גמלא בקלילות מגנה כשהוא חובש כובע ומקל ומיד אינגו חדל מלהציג את ממלכתו, קשור בגמלא מאז עונת החפירות הראשונה ב־1976. אז עדיין היה תלמיד תיכון. קשר זה נמשך מאז ברציפות בלי שהוד, כיום מכבו של שמריה, מחסיר ולא עונת חפירות אחת. קשר זה נמשך דרך השירות הצבאי בשריון שהיה גם הוא באזור הגולן, דרך לימודי הארכיאולוגיה באוניברסיטת תל־אביב.

המלווה השני שלנו בגמלא הוא צביקה יבור (46), חבר קבוץ כפר־החורש, מסגר במקצועו, הקשור עם שמריה גוטמן עוד מתקופת הנוער לידיעת הארץ של התנועה הקיבוצית. גם הוא, מאז עונת החפירות הראשונה בגמלא, משתחרר כל שנה ל־3–4 חודשים בקיץ, כדי להשתתף בחפירות. הוא נמנה על הצוות המוביל של המשלחת והאחראי על אתר מאורי החפירה.

אחרי 11 עונות חפירה רצופות, שחשפו בין היתר את בית הכנסת הקדום ביותר שנמצא עד כה בארץ־ישראל, את החומה, חלקים מרבעי העיר, מקוואות, בתי בד ורחובות מרוצפים, כיצד לתחזק ולשמור את כל הממצאים הללו ואלה שייחשפו בעתיד? החופרים נאלצו להתמודד כל השנים עם בעיות של מפולות בלתי פוסקות, שחלקן נובע ממעשי הקרקע הגולש של המדרונות ומהשיטפונות שמכסים עצם חפירה בטופוגרפיה של השטח.

אחרי עשר עונות, גם שמריה גוטמן, שכל השנים שמר בקנאות על עצמאות המשלחת בשטח, הגיע למסקנה שעתה העת להתקשר עם הגוף המופקד על כל השטח — רשות שמורות הטבע. סוכם בין משלחת החפירות של גמלא, המועצה האזורית גולן בראשות איתן ליס (חבר מושב רמות), אגף העתיקות ורשות שמורות הטבע, כי הרשות, שצברה נסיון רב בכל הארץ, תקבל על עצמה את פיתוחו ושיחזורו של אתר גמלא. הכוונה היא לבצע את עבודות הפיתוח והשיחזור במקביל להמשך החפירות במקום, כדי לגרום לכך שגמלא תתפתח ותהפך למוקד התיירותי החינוכי המרכזי של הגולן.

הנוף האנושי

המיוחד בגמלא אינו רק הארכיאולוגיה ונופי האתר, אלא גם הנוף האנושי. האנשים התקשרו למקום, למגר של האתר, והם חוזרים ובאים לכאן כל שנה. בקבוצת גמלאית נוטה ישראל של סוף שנות השמונים. אולם לא רק בעיר גמלא חוזרים. יש גם אחרים שנקשרו במחלה, כמו למשל אותה אלמנה גרמנייה מק ברסל, שביקרה בגמלא עם בעלה הזקן, פרופסור לגיאולוגיה, לפני ארבע שנים. אחרי פטירת הבעל מצאה האלמנה ברישומיו בירור כי הבבן לחזור לגמלא. את בוואתו זו היא מממשת זה שלוש שנים ברציפות, וכל קיץ היא באה לגמלא לחודשיים ויותר, מתגוררת באוהל כמו חברי המשלחת, ונוטלת חלק פעיל בחפירות.

רישנה סינה ויגמן, מעירה הסמוכה ללובנון, כיטוגראפית במקצועה, שזו העונה השנייה לבואתה במקום. סינה, שהתאהבה באתר בנוף האנושי שלו, היא הציירת והשרטטת של המשלחת ומוציאה מתחת ידה רישומים המתעדים את חדרי החפירה השונים.

"חולה גמלאות" אחרת היא קטי, כיום סגן בבבא הדר מלכותו, שביקרה בגמלא לפני כחמש שנים ונשבעה. מאז, כל שנה, היא מגיעה לגמלא ומשתתפת באחרו פעיל בחפירות. רישנם כאלה, משובעים לגמלא, עוד כ־15 איש בכל קצווי העולם, וקשת הגילים מגיעה עד 70 שנה.

עיריית ירושלים
המחלקה לחינוך

משרד החינוך והתרבות
הלשכה המחוזית

יום עיון

בנושא יחסי הגומלין בין מערכת החינוך והתפתחות התעסוקה בירושלים
לזכרו של יוסף גדיש ז"ל

יתקיים ביום חמישי, י"ח בחשון תשמ"ז, 20.11.86 בשעה 8.30
במכון ון ליר בירושלים, רחוב ז'בוטינסקי 43

התוכנית

8.30 **התכנסות והרשמה**
9.00 קטע נגינה בביצוע תלמיד ביה"ס התיכון שליד האקדמיה למוזיקה ע"ש רובין.
9.10 **מושב פתיחה**
יו"ר: גב' **לוטה ולצברגר**, סגנית ראש העיריה
דברים לזכרו של יוסף גדיש ז"ל —
מר **טדי קולק** ראש העיריה
דברי פתיחה —
ד"ר **שמשון שושני**, מנכ"ל משרד החינוך והתרבות.
10.00 **הרצאות רקע**
מנחה: מר **עוזי צוק** ממונה על החינוך הטכנולוגי, משרד החינוך והתרבות
מהפכת המידע והשקעות חוץ כמנוף להקמת תעשיה —
פרופ' **דב פרומן**, מנכ"ל אינטל־ישראל
התעשיה הירושלמית ומגמות התפתחותה —
אבנר פרץ, נשיא התאחדות התעשיינים ירושלים
11.15 הפסקה
11.45 **רב שיח**
מנחה: מר **מאיר אביגד**, יועץ לחינוך טכנולוגי
תרומתם של החינוך הטכנולוגי וההכשרה המקצועית למשק ולחברה.
המשתתפים: מר **אלי בר־אליעזר**, מנהל מכללת "בוקי"
קצין בכיר מחיל הקשר והאלקטרוניקה, צה"ל
מר **אבי קסוטו**, הנהלת העיריה, תיק התיירות
מר **עוזי וכסלר**, גזבר העיריה
מר **נעים ג'ונה**, משרד העבודה והרווחה.
13.30 **סיכום**
מיכאל גל, מנהל המחלקה לחינוך, עיריית ירושלים
הציבור מוזמן

הצעה בלתי חוזרת
לונדון 23 דצמבר עד ה־6 ינואר
רק $299
כולל: טיסות הלוך ושוב
7 לילות איכסון כולל ארוחת בוקר במלון בדרגה תיירות

רק $299 לאדם בחדר זוגי
תוספת לחדר ליחיד — $75
מחירים מיוחדים ללילות נוספים ומלונות בדרגות אחרות,
השכרת רכב
מחיר מיוחד לטיסה בלבד
התקשר מיד, מספר מקומות מוגבל מאוד ל־ 240093, 247765, 02/242567
פמילי טורס
מרכז כלל E325 יפו 97 ירושלים

35 שנים
ללהקת הסטודנטים־ירושלים
"חגיגת פולקלור"
במפגש 1000 רקדנים נגינה וזמריה של הלהקה לדורותיה
א' חנוכה ה' תשמ"ז — 27 בדצמבר 1986
"בבית האדום", מוצא, ירושלים
החל מ־19:00 ועד.....
ותיקי הלהקה מתבקשים להתקשר לטלפונים:
02-226704 **דן מירון**
02-521260 **(טצ'ו) צבי הילמן**
02-223311 **יהודה לב**
02-238699, 662827 **ד"ר דן רונן**

סוף־סוף, גם לך יש מקום לאכול.
hippopotame
[illegible]
★ אנחנו ממשיכים עם הארוחות העיסקיות
★ מסעדה צרפתית — מקורית, סטייקים ודגים
[illegible]
רח' ירמיהו 12 ת"א טל' להזמנות 03-448729

הבימה התיאטרון הלאומי
הארץ עיתון לאנשים חושבים
עיריית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 22.11.86 ב־11.00
מוספשבת
כרטיסים בקופות "הבימה" בימים א'־ה'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 8 ש"ח. 50% הנחה למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודות חושב או תעודות קשיש של תא.
הארוע באדיבות
בית ההוצאה לספר הטוב
חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
קרן היסוד לישראל
מכרז בניה 81/822/86

1. הסוכנות היהודית לארץ־ישראל [illegible] באר־שבע [illegible]
2. הבניין המתוכנן הוא על שטח של כ־340 מ"ר
3. [illegible] 13.11.86 [illegible] 12.00—9.00 [illegible] 250 שקל [illegible]
4. [illegible] 30.11.86 [illegible] 09.00 [illegible] באר־שבע.
5. [illegible] 17.12.86 [illegible] 13.00.
6. [illegible] 1969 [illegible]
7. אין הסוכנות היהודית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

هكذا من الاصل

תרבות וספרות

השירה שלא רצתה להיות לאומית

הפרידה מן האני העני / מהלך בהתפתחות שירתו המוקדמת של חיים נחמן ביאליק 1891—1901
מאת דן מירון
הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, תשמ"ו, 422 עמ', הספר מלווה בשמונה תחריטים מאת משה גרשוני

הצרצר משורר הגלות / על היסוד העממי ביצירת ביאליק
מאת זיוה שמיר
פפירוס, בית ההוצאה באוניברסיטת תל־אביב, 182 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

בתר "המשורר הלאומי" הונח על ראשו של המשורר המתחיל ח.נ. ביאליק על ידי אחד־העם ואנשי חבורתו האודסאית — וחייו היצירתיים כולם עברו עליו במאמץ אדיר להסיר מעליו את העטרה הזאת. כל שנותיו עמל המשורר להשתחרר מעולה של אודסה — לקראת השמעתו של הקול האישי שלו.

סיפורו של המשורר ח.נ. ביאליק הוא סיפור משונה ביותר. בכוחם של שירים אחדים, ואף בכוחו של שיר אחד בלבד, הוא הוכתר בכתר של "משורר לאומי" — ואחר־כך חייו היצירתיים כולם, וביחוד עשר השנים הראשונות שלהם, עברו עליו במאמץ אדיר ומלווה בודאי תקלות, נסיגות ויסורים להשיל מעל עצמו את אדרת "המשורר הלאומי" שהעטו עליו עוד קודם שמלאו לו עשרים שנה. אפשר היה להגדירו כ"משורר שלא רצה להיות לאומי" אלמלא תיאור "סנסציוני" שכזה היה מפשט יותר על המידה את התהליך האטי עד עיני שעבר ביאליק, תהליך הזוכה לתיאור פרטני מאין כמוהו, ושמא תאמר: עד עיוני, בספרו של דן מירון. המסקנה הסופית של מירון רחוקה מן הניסוח הסנסציוני הזה, והיא אפילו מקבלת אל תוכה בהגדרותיה את ביאליק, את התואר הבעייתי של "משורר לאומי".

באחד העמודים החותמים את הספר הגדול של מירון, נאמר: "רק משעלה בידי ביאליק להפריד הפרדה חדה את 'האני' האינדיווידואלי שלו מתוך רשתותיו של 'האני' הלאומי־קולקטיווי ניתן לו להיעשות לא רק המשורר שהוא הגדול מכל משוררי הדור אלא אף המשורר שהוא הלאומי מכולם" (עמ' 404). מעגל הפאראדוכסים השלם: הצעיר שזכה בתואר של "משורר לאומי" בזכות שיר־הגיבורים "אל הציפור", אפשר שלא היה ראוי כלל לתואר הזה, אבל הוא נעשה ראוי לו משהוליך עצמו מן המצב שאפשר את הכתרתו בתואר. זה הסיכום האלגבראי־כמו של למעלה מארבע מאות עמודי הספר של דן מירון על ביאליק.

הכתר הונח על ראשו של המשורר המתחיל על־ידי אחד־העם ואנשי חבורתו האודסאית, שבאחת מבמותיה המרכזיות, ב"הפרדס" בעריכת רבניצקי, התפרסם, בחודש תרנ"ב, השיר "אל הציפור". דן מירון טורח מאוד להדגיש שביאליק הצעיר קיבל על עצמו את הפטרונות של אודסה מתוך רצון מלא, ושמא אף מתוך שקיקה. כלומר: הוא אינו מוכן לקבל את הסברה שרווחה בביקורת ביאליק, ולפיה היה הקשר בין ביאליק לאחד־העם בבחינת אסון למשורר. הסברה הזאת, שרוב מרן הוא שנתן לה מהלכים, ליחתה בהבחנה הברורה בטעמיו הספציפיים מאוד של אחד־העם בספרות בכלל ובשירה בפרט — טעמים שמרניים, נאו־קלאסיים שכלתניים, וביסודו של דבר טעמים הרתעים מן השירה ולפחות בכל המובנים הרומאנטיים והפוסט־רומאנטיים של מושג השירה. אחד־העם לא רצה כלל לייחד מקום לשירה בכתב־העת שלו "השילוח", ויחד עם זאת היה מעוניין בביאליק — היה מעוניין, כנראה, בשירה שלו, זו של השירים הראשונים, הלאומיים, בבחינת הרע־במיעוטו: גם הוא היה מודע לכוחה התועמלני של השירה, אפשר לומר, גם הוא היה מעוניין בסיועו של משורר שיצרף את קולו למקהלה האידיאולוגית שלו. ביאליק המתחיל, לגרסת מירון, היה מוכן להצטרף למקהלה הזאת, ולקבל על עצמו באהבה את "נוסח אודסה" — זה הנוסח האנטי־שירי ביסודו. ההוכחה החשובה ביותר לגרסה זו של מירון היא המציאות: העובדה שביאליק הסתגל ל"נוסח אודסה" ושיריו הראשונים נעתרים לגישתו של אחד־העם אל השירה. אחד־העם נשאר, כידוע, מורה נערץ לדורו למשך שנים ארוכות שלאחר ביכוריו הספרותיים האודסאיים.

ברם, עם זאת, החשד עולה גם מתיאורו של דן מירון, שקבלת "נוסח אודסה" על ידי ביאליק היתה בעיה פסיכולוגית קשה יותר משמסכן מירון להודות. דומה שביאליק בכל זאת כפה על עצמו את עול אודסה, והכפייה עלתה לו ביוקר. מניעיה יכולים היו להיות נסיבתיים ואף אין להוציא מן האפשרות מידה של צביעות או אף "קאריירזם", אבל ברור למדי שהניגוד בין נטיות דמיונו הפיוטי של ביאליק לבין עקרונות הזג אודסה היה קוטבי לגמרי מלכתחילה, מנוגד בכל לטעמיו האישיים הספרותיים של אחד־העם. ביאליק נבדל מאחד־העם במעט בכל, וניסיונו להתקרב לאחד־העם ולהעמיד את שירתו לרשות "הנוסח" שלו ותורתו הלאומית היה בבחינת אינוס עצמי מעוגע למדי.

ספרה של זיוה שמיר על היסודות העממיים בשירת ביאליק תורם תרומה נכבדה, לאישור הסברה שהקשר של ביאליק עם "אודסה" אמנם היה בבחינת "אסון" למשורר. בדרך המשכנעת ביותר מבהירה שמיר את נטיית דמיונו הפיוטי של ביאליק לעממי, להומוריסטי ולגרוטסקי — כל הפן הזה של הרומאנטיציזם הביאליקאי התואם גם הוא את הרומאנטיציזם האירופי הכללי. והנה לנטייה הטבעית הזאת לעממיות, להומור, לא נמצא מקום ב"נוסח אודסה". כל היסודות הללו של הרומאנטיציזם עמדו בסתירה גמורה לטעמו ולנטיותיו של אחד־העם. ביאליק הצעיר "נגרר בעל כורחו אל השגב ואל הפאתוס הלאומי", כדברי שמיר, תוך שהוא מנסה לשמור מקובץ שיריו הראשון, כלומר מן הניסיונות הראשונים להתקין קובץ כזה, "את כל היסודות העממיים, ההומוריסטיים, המתוחכמים, הגחכיים" (עמ' 11). אילו נשמע ביאליק גם בהמשך דרכו לנוסח אודסה כי אז פשוט לא היה ביאליק, לא היה הוא עצמו.

אבל מובן שמן הנמנעות הוא לאדם למחוק את עצמו — ואפילו הוא אפוטרופוס כפי שהיה כנראה ביאליק המוקדם, המייחל לאישורה של אודסה וזוכה בו — כאשר הוא יוצר בעל כוח אמת כפי שהיה ביאליק. לכן כל שנותיו, אחרי השנתיים־שלוש הראשונות מאז צמצמה ציפורו של ביאליק בפרדס של רבניצקי (כפי שכתב ביאליק לימים באחת הקושיות לרבניצקי), היו קודש לעבודה המפרכת של השתחררות מעולה של אודסה, השתחררות לקראת השמעתו של הקול האישי שלו, שנראה כי מלכתחילה היה אנטי אחד־העמי בכל שאפשר. דרך הנפתולים של השחרור הזה, דרך של נסיגות והתקרבויות, הבשלות עצמיות והרחקות, זוכה לתאור מונומנטאלי בעליל בספרו של מירון. בפרטנות המדהימה של תיאור הדרך הזאת, הצבעה על כל סימן או בשורה של שחרור ולו הזעירים ביותר בכל שיר שנכתב לאורך התקופה הזאת בת עשר השנים, גדולתו של המחקר הזה.

שתי הקו העיקרי של טיעונו, שביאליק היה בעצם איש "שירת היחיד" שנכפתה עליו איכשהו "שירת הרבים", אינו חדש כל עיקר, והוא אף היסוד של מה שאפשר לכנות אנטי־ביאליק של השנים האחרונות. מעין הודה אליו אחרי שנות נידוי ארוכות. למעין נידוי שכזה של שירת ביאליק מן התודעה הספרותית העברית היומיומית במשך זמן רב תרם יותר מכל בית הספר העברי שהמשיך לטפח, בשמרנות אופיינית, את דימויו של ביאליק כ"משורר לאומי" בתבנה אודסאית ראשונית של המושג הזה. ממילא מסתבר שמסורת זו הקפיאה את ביאליק לכדי דמות מונומנטאלית שלא יכולה היתה להיות אהודה על ציבור הקוראים הצעיר בארץ, מזה דורות אחדים, חיים לאומיים אמתיים. קל־וחומר חיים ישראליים של כמה עשורים, לא היו נוחים מכל וכל לקליטת פסל־אבד שכזה, לא נטו כל־עיקר לקבל אפילו את התואר או המוסד של "משורר לאומי". אפשר שפרשת הורדתו של ביאליק מן הפדסטל, וסימון האפשרות של שיבתו לתודעה הספרותית הישראלית, התחילה דווקא בגילויים הביוגראפיים על אהבותיו, גילויים שלא עלו בקנה אחד עם הדימוי השמרני של "משורר לאומי". הגילוי שלמשורר לאומי היו מאהבות, ופרשות אפלות שנות לא נעדרו מתולדותיו, תרם לא־מעט ל"האנשה" (גילויים מאוחרים דומים באופיים על חייו של משורר לאומי אחר, מיצקביץ', תרמו בשעתו תרומה דומה להורדתו של המשורר הלאומי הפולני מן הפדסטל וקירובו אל קהל הקוראים). נוצר אף פועל בפולנית לתיאור "האנשה" כזאת של פסל־האוד של המשורר הלאומי, בעקבות הגילויים על חיי־אהבה נסתרים של המשורר הרומאנטי הפולני הראשי). אחר־כך עברה "ההאנשה" לתחומים ספרותיים יותר: תפוצת שירי־העם המולחנים של ביאליק השפה את ביאליק "העממי" לציבור הרחב. כל זה הוא עניין של כעשר עד חמש־עשרה שנה, תהליכים אלו ואחרים החזירו את ביאליק לקורא העברי, לאוהב השירה העברי, ואת התהליכים הללו אפשר לסכם כהרחקתו של ביאליק מדמות "המשורר הלאומי" שעטה, ומסתבר גם גילויו של ביאליק האמיתי, שכה רבים ראו לכסותו, מאז אחד־העם ועד מורי בית הספר הישראלי של שנות השישים ושמא גם השבעים.

אני מתעכב על כך משום שרק מירון מקדיש לתיאור התחייה שחלה בביקורת ביאליק ועל הדורשים שהוא הביאה עמה את "סוף הדבר" של ספרו.

אך אינו מנסה לעמוד על מידת חיותו של ביאליק בציבור הקוראים הכללי. ואמנם נראה שהעיסוק האינטנסיווי של הביקורת בביאליק הוא בבחינת קו מקביל, שקל יותר לגלותו ולעמוד עליו, לקו הנמוך יותר של שיבת ביאליק לתודעה הכללית. ודאי שעיקר העיסוק ברמה "הנעטרת" נעשה באקדמיה, וביחוד סביב העבודה על המהדורה האקדמית הביקורתית של שירי ביאליק בעריכתו הכללית של דן מירון. אבל, כאמור, לשיבתו של ביאליק היו גם גילויים לא־אקדמיים ואפילו משהו כמו אנטי־אקדמיים שדוגמת ספרו של פנחס שדה על ביאליק. בגילויים הלא־אקדמיים נמוגת הביוגראפיה עם השירה, הרכילות עם הפזמון, האמת עם הדיוק. המזיגה היא לעולם חשודה מבחינה ביקורתית אקדמית, אך היא אולי שתבטיח את חיותה ואת התקיימותה של שירת ביאליק, שעוד לפני כעשרים שנה נדמה היה שהיא הולכת ונדחקת לקרן זווית הספרותי, שהיא מלה ישנה יותר לבית־הקברות הספרותי.

דן מירון בחר בדרך מרתקת ביותר לתיאור דרכו של ביאליק המוקדם. הוא רחוק מאוד מן הביוגראפיזם התמים של לחובר — בכל שהוא גם מוקיר את מפעלו של לחובר הזה וקובע שהוא אבן־היסוד לכל מחקר ביאליק בכלל — אך דרכו גם אינה בדיוק דרך הניתוח הטקסטואלי הפורמאליסטי של השירים. הוא בוחר בדרך שלישית ויחודית ביותר. הוא מבקש לחבר ל"שירה מן האני העני" את הביוגראפיה של הדובר בשירה הביאליקאית, הדובר שאינו זהה כל־עיקר לחיים נחמן ביאליק האיש, ושהוא בוודאי המקמפק ממנו. את עקבותיו של הדובר הזה ואת הפרדות השונות שהוא לובש מחפש מירון בכל שירי העשור הראשון של המשורר, למן "אל הציפור" (שבמקום מסוים הוא מכנה אותו "שיר בוסר") ועד פרסום הקובץ הראשון של ביאליק בשנת תרס"ב. הספר הוא אם כן ביוגראפיה של גיבור השירה הביאליקאית, לאו דווקא של ביאליק. לגיבור הזה, שלעתים לובש פנים של אנטי־גיבור, התכוונות משלו, רתיעות, יסורים והיבוסים המצטרפים להרפתקה משוררית מרהיבה, הכוללת, לדוגמה, בריחה אל האידיש בשלב מסוים, הסופי כמעט, של היציאה מכבלי הנוסח (אחד־העם לא נטה חיבה לאידיש). יש במסלול המתפתל הזה "פריצת דרך" (השיר "בערוב היום") ויש בו "מפנה מכריע" (השיר "רזי הלילה"). בכל תילת הדרך הזה הזהה הדירוש שבדמות הדובר הביאליקאי את הצירוף וביתורשם של הפן האישי למן הקולקטיווי שאפשר את השירים הלאומיים דוגמת "אגרת קטנה" או "על סף בית המדרש". אפשר לומר שכאן הדובר הביאליקאי סידר את אחד־העם: הראה עצמו כדובר הנוסח, בעודו דובר, כדושא, ובין השיטין, את קולו האישי. תהליך ההשתחררות לקראת השמעה בוטחת ורמה של הקול הזה היה, על כל פנים, אישי ומיוסר להדהים — או שכך הוא מתגלה מתוך התיאור העקרני של מירון.

לתהליך האינדיווידואלי הזה משמעות כלל־ספרותית, לגרסתו המשכנעת של מירון, שהרי המעבר מן הדובר האישי־קולקטיווי־פייטי של השירים המוקדמים אל הדובר האישי האוטוביוגראפי בעליל של הבגרות, מקביל למעבר מן הנאו־קלאסיציזם אל הרומאנטיקה בספרות האירופית. מירון מראה, על פי דוגמת ביאליק, את מהלך הולדתה של הרומאנטיקה מתוך — ומתוך התגברות — לנאו־קלאסיציזם. שתי מאות שנים של התפתחות הספרות באירופה נדחסו כביכול לתוך העשור הראשון של ביאליק, כשהוא עצמו מתחיל את דרכו כמין קלופשטוק, בעל האודה הנאו־קלאסיציסטית, והוא מסיים את העשור הראשון של יצירתו כמין וורדסוורת, בעל שירי הילדות והנעורים, בעל "שירתי" ובעל "זוהר".

אנאלוגיה נוספת המשתמעת מתוך תיאורו של מירון לדרכו של ביאליק ניתנת לתיאור כהתמודדות של "כישרונו האישי" עם "המסורת" (מירון, המרבה להידרש למושג ה"קורלאטיב האובייקטיווי" של אליוט אינו נדרש למושגים שלו מתוך המסה הנודעת של המשורר האנגלי, אך נוגע לעתים קרובות בנושאים שבהם היא מטפלת). כדי להיות רומאנטיקן אירופי — ולו באיחור של מאה שנים — חייב היה ביאליק לחלץ עצמו מיותר ממסר אחד, מנוסחי מסורת רבים. קודם כל, מן הנוסח של שירת ההשכלה, שאת גדול דובריה, יל"ג, הוא העריץ וביכה את מותו באודה נאו־קלאסית שאותה גנז ("לאריה המת"), ואף יותר על כן ממסורת שירת חיבת־ציון שבה ולול ולול עמוק. אך גם מנוסחים קודמים ומכובדים יותר, לרבות שירת־הקודש העברית הליטורגית. בהוראה מרשימה של הדמיון הביקורתי מתאר מירון את היוולדותו של ביאליק מעבותות השירה הליטורגית כהיוולדות של ביאליק בעל ההרמוניה, ששיריו מבוססים על הקו ההרמוני, ובין הקו הפוליפוני של הפיוט הקדום. השכלתו המוסיקאלית של מירון מסייעת כאן בשרטוט אנאלוגיה רבת־דרושה.

(המשך בעמ' 7ב)

קרטוגראף של מפת התרבות

מבוכי־זמן
מאת חורחה לואיס בורחס
מספרדית: יורם ברונובסקי
הוצאת כתר, ירושלים, 1986, 156 עמ'

מאת הנרי אונגר

כשנשאל [illegible] כתב מוסיקה, השיב שהוא אוהב מדי [illegible] תבה. אני טוען כאן שבורחס הוא גדול קוראי הספרות במאה שלנו, היחיד שהפך את אהבת הקריאה שלו בסיס לכתיבה. אדם צריך לראות עצמו כמשנה סדרי עולם כדי שירצה להוסיף אבן־פינה לתרבות שהוא עצמו פונקציה שלה. ככל שהוא בקיא בה יותר, כן תרפינה ידיו. מי שקרא הכל, כבורחס, יודע שהמטמונות בכנת שהיה רוצה להוסיף לעצמו, עלולה להיות העתק פת של יוצרה. כתיבתו של בורחס מעוררת בצורה מיוחדת את שאלת המקוריות, לא כשאלה טריוויאלית בנוגע להישג אישי, אלה כשאלה בסיסית בנוגע ליחס שבין קורפוס כתיבה קיים למי שבא להוסיף עליו.

בסופו של דבר מקוריות פירושה הרחבת גבולות האנושי. אך דווקא משום כך מתבלטת העובדה שמעד תפים לבריאה כמה מושגים, דימויים והעלילות הקובעים גבולות שלא ניתן לעברם. בורחס הפך את זיכרונו למכשיר ארכאולוגי החושף את קווי האדם שמעבר לגבולות חולפות של רוח. זהו הנושא המשגב של אותן רשימות שלו, שלמראית־עין אינן יותר מפרי קאפריזיה בשולי התרבות. הוא נוטה לגלות, חוזר ושנה, ש"ח.ג. וולס כתב שכבר קולרידג' חשב עליו, הארגומנט שהשתמש בו, ובעצם אינו אלא רעיון של בלייק. זה מביא אותי לפליטון של סטיבן ליקוק. כלכלן זה באוניברסיטה של מונטריאל, שהיה ברבות הימים ל"מרק טווין הקנדי", כתב על גיבור שהולך ללמוד משפטים. אבל הבין שלבקיאות של ממש יגיע רק אם יתמחה תחילה בתוך המשפט, ולשם כך למד היסטוריה. כדי להגיע בה לכלל בקיאות, שנה לבל־שנות ההודו־אירופית, ואז הבין שמה שחסר לו בעצם הוא סנסקריט. מאז נעלם ביערות טיבט ולא נודעו עקבותיו. ליקוק מבטא כאן עיקרון שהיה ילד־טיפוחם של פילוסופים במאה שלנו, העיקרון שכל שביב של ידע מעוגן במערכת תרבות סלולה. אבל "מערכת" כזו פירושה שכל תחום בפרטים כלשהו מוגלה, וליתר דיוק משקפת, תחום במכלול. בכתיבתו החילית הופיע רעיון זה כבר אצל פרוסט, ועליו יצא להגן זמן בפאראדוכסים שלו ההוגים כל כך על בורחס. התרבות דומה, במשל זה, לאגם שאם הטלת לתוכו אבן בנקודה כלשהי ילכו הגלים ויתעוררו ממנה עד לגדותיו המרוחקות ביותר.

בזמנו התנהל ויכוח מיקאנטי בין פילדינג וריצ'רדסון. האחרון שהיה בור (ידע מעט לטינית ועוד פחות מזה יוונית) טען למקוריות בזכות זה שהמציא צורת כתיבה חדשה. פילדינג טען להישג גדול יותר, בכך שעיצב מחדש צורות כתיבה קדומות. מנקודת התצפית שלנו אנו מבינים שהופעלו כאן (מה שקורה תמיד במריבה ספרותית המתנהלת לשלוש אקדמי) קני־מידה מקבילים וסמאנטיקות שונות. פילדינג טען, מבחינתו, שאדם הראשון לא היה מרשם בלשני אלא מרא הפרק מכינו תורות בלא הבנה. הפועל בתוך לשון צריך, כדי לבטא עצמו, להתגבר על הרשת הסמיכה של אידיומי העבר. אדם אינו זז בחלל ריק ואיש תרבות לא כל שכן.

ויכוח זה מקבל מאוד כשמוליכים אותו לתחום הרומאן, ובמיוחד לתחומו במאה העשרים. ההתנהגות של סוג כתיבה זה עמדה לכאורה מתולדתו על חידוש, כמי שמשתמש משהו באנגלית ובאיטלקית. כלום יסכים קורא, הנוגה להיות איקספר מטיבים שאולים אצל שייקספיר, לקרוא רומאן שרמזויותיו נלקחו מבלזאק ועלילתו מאמילי ברונטה? פרשת בורחס מאפשרת להתמודד עם שאלה זו במונחים מודרניים.

בורחס אינו רק בקיא בכל מה שנכתב, הוא מכבד את מה שנכתב. ואם הוא מגיע לשרטט הקו המשותף בין עשרה יוצרים, הרי זה לצורך המסקנה שהמערכת של הרעיונות, הנוסחאות, והאידיומים האנושיים הגדולים, חזקה מכל רוח אינדיווידואלית. אינדיווידואליזם בספרות אין פירושו התעלמות. אבל אוהב־הקריאה סופר שהוא חושש מן התמיד משהו, והוא עלול להיקלע למצבו של ממציא־פטנטים מתוסכל המגיש תמיד אותה אמצאה: את הגורה כבר המציאו, את הגלגל כבר המציאו, כל מה שיש להמציא, ולי לא נותר עוד דבר. בורחס הרכב בתוך של חידושי הזמן את העקבות, הברורים של העבר, חייב להבין שהצורות מהפך, הסכביקות הבסיסיות תפעלה, ולא נותר בידי המחדש אלא לשחק בשוליים, לנבור בערמה של זהות, ולקחת קרה מלאכותית, הבלתי נוצרה בעצם, מהסעמים השנים. האינטונציה נראה כעומד "להתעשר" רק בקומבינאציות חדשות, ולא בהכבסה מרכיבים חדשים לקומבינאציה. רעיון זה הוגש לנו בצורה מבריקה ב"ספריית בבל", הספרייה שכל ספר שנכתב ושייכתב מצוי בה, שהרי כל ספר כזה הוא קומבינאציה מתוך אקסיד־

מוות, ותהליכים שנוסתו כבר. הוצאתו אל הפועל איננה אלא עניין טכני, עניין לתכנית מחשב. כדי שמחשבתך לא תהיה פיתול גרידא של מחשבת אחרים, עליך לשנות את כללי המשחק. אך הקאנונים, הללו שקובעים גבולות במקום כן היו עד כה רק חולות נודדים, נולדים אחר לדור ושנים כמאה.

בורחס חזר לפיכך למושג הגאון הרומאנטי כפי שנוסח בידי גתה ושופנהאואר. התוצאה היא מושג של אמנות "בלתי פרוגרסיווית". בניגוד למדע המתקדם ב־

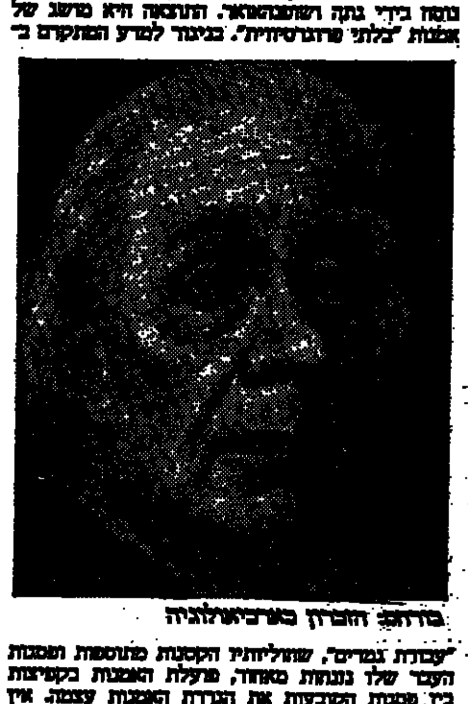

בורחס: הזכרון באנציקלופדיה

"עבודת גמדים", שתוליותיו הקטנות מתוספות ומסכות העבר שלו נעשות מאחור, פעולת האמנות בקפיצות בין פסגות הקובעות את הגדרת האמנות עצמה. אין סופר משתוקק להיות גדול מטולסטוי, ואין הוא רוכש לעצמו שם באמצעות "חידושים טכניים". בורחס, המכבד את קודמיו, נהג באהבת הספרות שלו כמו פרש בחור של ימי הביניים — נוצר רמותה באהבתו ואינו נוגע בה ביהירות בעלנית. מתוך אהבתו לקריאה הוא פוסל עצמו מכתיבה. זו הריאגנורה הפרוטוקאוטירית שלי. אך למרות זאת בורחס הוא מגדולי המחברים של המאה הזאת, וזה כבר פאראדוכס. כיצד להתיר אותו.

הפתרון טמון בזה שבורחס אינו מחבר רומאנים. הוא מגיע אספקלריה המתבוננת ביחסי ההשתקפות שלה עצמה. הוא גילה, כביכול, דרך להפך את קריאתו לכתיבה. את מוצרי הקריאה שלו הפך מצמן למבנים של־בנת, ואת ההכרה שהכל כבר נכתב — בסיס לעיצוב חדש של כל המערכת. את הפתרון הזה כינה הגדול בתלמידיו, ג'ון בארת האמריקאי, "ספרות המיצוי".

כשבורחס מזהה מוטיב משותף, דימוי חוזר, צליל נשנה בקבוצה שבניה מפוזרים על־פני הדורות, הוא יוצר מערכת חדשה. בעצם בורחס הוא קרטוגראף, והוא הקרטוגראף של מפת התרבות שבשרטונו לגלות בה ערים סמויות־מעין והיא תולדות יכולתו למיין כהלכה את הערים הגלויות. את אהבת הקריאה ואת השתיקה מכתיבה מיוחדות איחד בבריאת כלולות פראיות פורה. המצאה שלה היא סוג כתיבה זה, "רומאן המיצוי", המיוצג על־ידי קשת רחבה וחשובה של מחברים, בארת, לדגר, קורטאזאר, הוקס, ראול, פריש ונאבוקוב. מחבר יצאו כל אלה, לא במובן זה שהוא התווה את דרכם בפועל, אלא מבחינה שאצלו נוסחו האקסיומות של כתיבתם.

כאשר סארוט כינתה את תקופתנו "עידן החשד", זה חשד כלפי השיפים קודמים, שפירושו מודעות ליחסיותן של השפות. הדרך החדשה לפעול בתוך מודעות זו היא להפוך את היחסיות עצמה לנושא. במקום רומאן על עולם, אותו "דיאליום" שהגיע עד משה, כתבים וד־ [illegible] מה של בורחס, [illegible] מתוך "הגורו" ההנגה, אני־משרטט־צורות מסובבות על זגוגיות הלהטות, שתולה להיות שקופים. צורת כתיבה זו ודאי אינה יכולה להיות פופולארית. הקורא לא ימצא בה עוד עלומות פנטאסיה המתרוננים לצלילי האגב שלה. רומאן זה — שצורתו הבסיסית מעדנת בהתבוננות על עצמו — "הרומאן הנרקיסיסטי", שופט את העולם כפיקציה של האמנות. מפתותיו המסובכים תלויים בתיאבון מטאפיסי. הקורא החדש מוכרח להיות קורא משכיל. עליו להיות "צוית תרבות" לא רק במובן זה שהוא מכיר את השפות הרבות שהרומאן יצא עמן לצייר בעינזי הילדות האירופיים, אלא במובן זה שהוא מכיר באפי השרירותי של שפות אלה, ומתוקף זה ביחסיותו התמידית, בשברונו, של מושג המציאות.

זה הטעם לכך שרומאן של נאבוקוב לעולם לא יהיה אהוד על הקוראים כסיפור של דוסטוייבסקי, שצורות הכתיבה הנאותות שלו נועדו להסתיר עצמן, והן עושות עצמן שקופות. הרומאן האסתטי החדש מיועד לחובבי קריאה, ולא כקודמו, לחובבי העולם. ואם "רומאן המיצוי" כובש את הזירה, הוא מבטא בניצחונו את נסיגתו של הרומאן ממעמד של צורת בידור דידאקטית הנרקיסיסטית (אתה תכיר את החיים, ואתה תאהב אותו) למעמד של אובייקט אסתטי שהגישה אליו היא באמצעים של התבוננות ודיוק, שני אפיונים כל־תי נגעים של אליטיזם.

זהו ניצחון פירוס. הוא מכשיר אבדן. שום צורת בידור אליטיסטית לא תחזיק מעמד בעולם הנכבש משני צדי המתרס הפוליטי על־ידי משטרים שהם או טוטאליטריים או פופוליסטיים. סדרות הטלוויזיה תופסות עתה את מקומה. "שושלת" היא יורש ל"פורסייט", וכל מלודראמה טלוויזיונית מפעילה אותן בלוטות צחוק ודמע שריקנם סוס בימים משכבר. ניצחונה של האמנות היא כרגיל תבוסתו של ההמון, אך ההמון המכתיב את תנאי המימון לא יסבול זאת. הוא לא יסבול גם את הנושאים הקבועים של בורחס — מערכות זמן משתוללות, עלילות מעגליות, דמויות המתפרקות מאישיותן, מערכות בלתי מסמצות של נקודות תצפית — כל הסימפטומים של מחלת החשד. הרומאן האופייני יהיה רומאן על סופר שכותב את הרומאן הזה עצמו. הגילוי הגדול המוקדם של נושא זה הופיע אצל סרוואנטס. הוא מייצג היטב את הפאראדוכס הבסיסי של מציאות שאין להשיגה אלא דרך שפה מלאכותית אשר מתוקף הגדרתה אינה נוגעת ב"מציאות". הסופר נכלא בתוך מבוי סתום והוא משתה צורות כתיבה שתפקידן להלל רעיות ארגה בכל אותם מושגים עתיקים, זמן, חלל, רצף, אישיות, הכרה, הם מוצגים בו כמפלצות מגוחכות, כהשבצות של מוח נאיווי.

את כל אלה בישר בורחס ב"פיקציונס" שלו. ואת בשורתו ביסס על חורבות לשון העבר. הלשון שלו היא "מטא־לשון", זו הסטייה היותר פורה ומעניינת מן הדרך מאז הקודם שאולי הגיע אמנם לסוף דרכו. את עובדות המיצוי הפכים סופרים אלה בסיס לזינוק, שכן מיצוי פירושו שאין טעם להמשיך באותו כיוון, אך אין פירושו שאי־אפשר לצאת מכאן לכיוון חדש. המבנה הזה מרוחק כמובן מן העולם, כמו קבלתנו של אפלטון — שני צעדים ולא רק אחד. הרומאן כותב על העולם, בורחס כותב על הרומאן. אבל, אם המאה הזו היא "עידן החשד" לא רק במבנים אסתטיים, אלא בכל היחס של האדם לעצמו, לאישיותו, לגורלו (זהו הנושא של קפקא) האסתטיקה החדשה משקפת את "המצב האנושי", הנפכח, כפי שהיה סבור אלן רוב־גרייה, לריאליזם חדש. הרשימות של בורחס הן התכלילות כאלה באופני ההסתכלות שהאדם המציא, ויחד ומיצה במשך אלפיים שנות כתיבה. הסתכלות עצמית זו מובילה לוואריאציה משוטה על "פאראדוכס השקרן". על־ידי כתיבה על ספרות שמיצתה עצמה, מוסיף בורחס לספרות נדבך חדש, ואם כך — לא מיצתה עצמה בכלות הכל. הכתיבה שלו היא הפרכה של עצמה, וכזה הנרקנה.

הקובץ שלפנינו נותן לאוהבי בורחס את המתנה שבקריאה מחדש. המתרגם עיצב בעברית מסכנית ולירית את הלירקה שבהסתכנות הבורחסית. הרשימות הללו על ספרות, על פילוסופים, על הזוהר הצנית של רעיונות, ועל כל ניצוצות הארם שהאיסטוריה עורמת להל תמהגי, אינן תרשמת לקוראיו — וכזה קסמו. המשפט, הפתוח "אפשר שתולדות העולם אינן אלא תולדותיהן של כמה מטאפורות", משקף יפה את הנטייה המקסימה של בורחס לחזור על עצמו. ואכן לזה כמש מיוילים קוראיו, שיהיו היבורים דומים זה לזה כמו ליטניה של אהבה, שיהיו טובים לא יותר משהיו. הכל זמן שהיא אהבה, הדבר מובטח.

ביבר מעולם שחלף

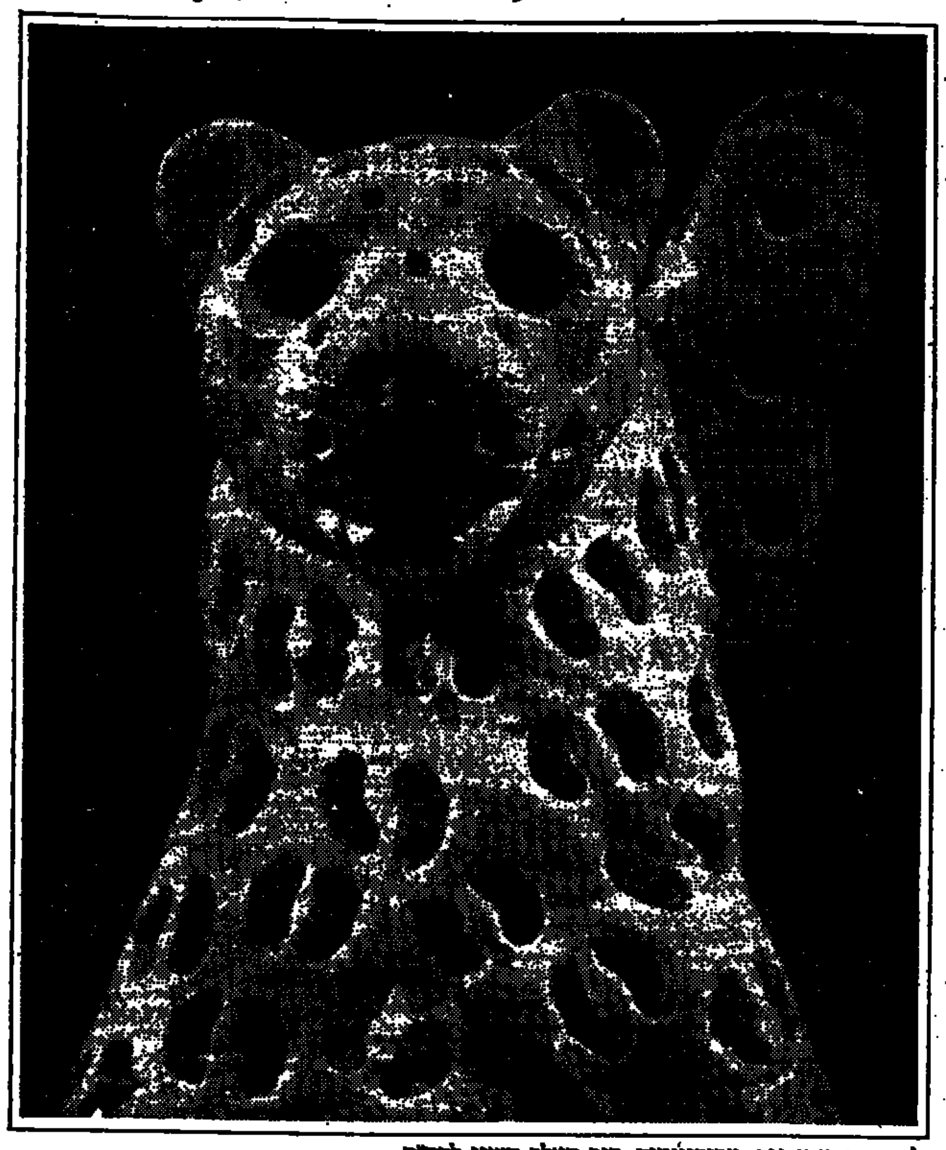

לאשורה, אבן גיר, ממסופוטמיה, מן האלף השני לפנה"ס

אוסף מילדנברג, מוזיאון רוקפלר, ירושלים.

מאת ניצה מליניאק

מידת ההנאה המובטחת למבקרים בתערוכה זו, עומדת ביחס הפוך לגודלם של מעשי הפיסול המוצגים, שרובם ייאספו בכף ידו של תינוק וכמה מהם זעירים כדי כך שרק בעזרת זכוכית מגדלת (שאמנם הוכנסה בטעם רב ובתחכום לתוך ארון התצוגה) אפשר לגלות את פלא עיצובם ודיוקם. אולי הסיבה לכך נובעת מאישיותו של בעל האוסף, פרופ' לאו מילדנברג שבהיותו אחד מגדולי הנומיסמטיקה הידועים בעולם (ומחבר של ספר השוב בנושא זה) מורגל בהתבוננות קפדנית ובמישוש חפצים זעירים רבי־ערך זהו.

אוסף מילדנברג המושאל לתצוגה ממושכת, בת 12 חודשים כאן, מגיע אלינו לאחר נדודים במוסדות אמנות מכובדים ברחבי אירופה ובארצות הברית. האוסף כולל 425 תיאורים תלת־ממדיים ומתמקד בלעדית סביב נושא אחד ויחיד, בעלי־החיים בתרבויות המזרח הקדום, מצרים, יוון ורומי.

אמנות העולם העתיק משופעת בתיאורי־חיות וסצנות ציד והמיתולוגיה עשירה במפלצות ובחיות־כלאיים שרובן קשורות במעשי־תועה. כל האלמנטים הללו נמצאים באוסף מילדנברג ומאפיין נוסף הוא התמקדות במעשי־פיסול קטנים מעוררי־חיבה מידית ואהבת־ליטוף, ובת השעשוע הכמעט־תמידית, המרחפת על־פני המבקרים בתערוכה, תוכיח.

לפנינו אריות חייכנים, פנתרים שופעי רוך, עכברים הביבים, צבאים ואיילות מלאי־חן, נחשים מלכרתיים בהתפתלויותיהם הקפואות, ברווז מאושר (במקור נר שמן מן התקופה הרומית) המעוצב בגאסטרואליזם רב כדי כך שקול געגועו כמו מהדהד כרמה.

כל אזור, כל תקופה, כל תרבות הרגישה בתיאורי בעלי־החיים תכונות מהותיות לתפישת עולמה. במזרח הקדום נתפשו אלה כסמלים אלוהיים וכחוזות על־אנושיים. במצרים — כהתגלמויות האלים עצמם. ובתרבות ההלניסטית הרומית — כסמלי המידות הטובות והתכונות האנושיות הנעלות.

התערוכה שלפנינו אך מרמזת לגבי אספקטים אלה, וזה מן הסיבה הברורה שאוסף מילדנברג לא נערך על־פי מתכונת מסודרת ותכנית מדעית מחמירה, אלא על־פי נטיות לבו וההזדמנויות שנקרו על דרכו של האספן. אף־על־פי־כן אין בכך כדי לגרוע ממידת ההנאה שיפיקו המבקרים מן התערוכה הנהדרת שהיא פרי מאמציו של אדם אחד אשר השקיע מחשבה מרובה והעמיד את המוצגים בקבוצות על־פי הקשרים שונים, לפעמים ארכאולוגיים, לפעמים זואולוגיים, או כאלה של צבע, צורה או עיטור.

חשיבות רבה לעצם קיומה של התערוכה בארץ נובעת מסתן אפשרות להתוודעות בלתי אמצעית לערכים אסתטיים שהיו מקובלים בעולם העתיק וליצירות קלאסיות, ואף אם אלה בקנה־מידה זעיר, הרי במקומותיהן שאינם משופעים בבנין זה, אין להמעיט בערכן.

מנחם בן / פשר שיר

יהושע בן מאיר / קריאה

עִם שׁוֹנִים אַל תִּתְעָרַב
(משלי כ"ד כ"א)

וְשׁוּב אֲנִי
עִם קִלְלַת הַשִּׁיר:
עֵינֵי הַשִּׁיר
צוֹפוֹת עֲמָקַי
כָּל רָעָה חוֹלָה צְבָעֶיהָ
רוֹאָה הָעִירִי [illegible]
מוּסָב וּמוּסָב הַמַּרְאוֹת וּמוֹסֵף אֶת כַּפַּי
מוֹסֵף אֶת כַּפַּי כְּמוֹ הַקְּהִלָּה
מִכָּל הַשּׁוֹנִים וְשׁוּב אֲנִי מִתְעָרֵב
עִם הַשּׁוֹנִים וְשׁוּב אֲנִי
שׁוֹנָה שׁוֹנָה
שׁוֹנָה הַמְשֻׁלָּשׁ
מֵעֵינֵי הַשִּׁיר רוֹאוֹת צְבָעִים
רוֹאוֹת צְבוּעִים
צְבוּעִים שׁוֹנִים
עֵינֵי הַשִּׁיר הַהוּא

וְשׁוּב אֲנִי
רוֹאָה לָדַעַת
מֵעֵינֵי הַשִּׁיר זוֹלְגוֹת מַיִם עִבְרִיִּים
עַצְבוּת הַמִּלִּים תַּחְזִיר הַבֹּחַ
בְּמִשְׁפַּט הָרוֹדֵף מִכָּל תַּעְתּוּעֵי מַשְׁמָעִים
וְשׁוּב אֲנִי
הַמִּלִּים הַתַּחְזִיר הַמִּשְׁפָּטִי
אֱמֶת מִכָּל עֻמַּת תַּעְתּוּעֵי הַמַּשְׁמָעִים
מֵהַעֵת הַשִּׁיר הַמַּשְׁלִיךְ שַׁלֶּכֶת
עוֹשָׂה מִשְׁפָּט
עוֹשָׂה שָׁמַיִם
עֵינֵי הַשִּׁיר הָרוֹאוֹת לָדַעַת.

"לִמְצֹא דִּבְרֵי חֵפֶץ כָּתוּב יֹשֶׁר דִּבְרֵי אֱמֶת".

הַשִּׁיר הָרוֹאֶה
עוֹלָם הֶבֶל קֹהֶלֶת מַסֵּכוֹת
קְרִיאָה! קְרִיאָה!

מתוך מחזור־השירים "שהוא רק הוא — היא", מאת יהושע בן מאיר, שיצא לאור לאחרונה, בהוצאת זמורה ביתן, תל־אביב.

***

אחרי שתי השורות הראשונות הנפלאות, "ישוב אני/עם קללת השיר", נסוג סרפי אל המטאפורה, אל הדימוי, אל לשון השיר המעובה, המפויטת. השיר הופך ל"שיר יזהר", כפי שמטיב סרפי עצמו לנסח ("עיני השיר ההוא"); עמוס ביכולשון לידי עיחן ודו־משמעויות. כמו נתן לנו סרפי לדעת, וגם לעצמו, להביט אל נפשו החשופה, הלא־מוגנת (בעברית השפה ולא־מוגנת), ומיד שריין את עצמו ואת לשון השיר שלו.

גם העמדה הרוחנית והנפשית משתנה. בעוד שקודם דיבר סרפי על עצמו ביחס לשירה, מעתה הוא מדבר בשם השירה ("עיני השיר/צופות עמקי/כל רעה חולה צבעיה"). וזה, כמובן, דבר אחר לגמרי. גם ההתקפנות, שקודם הופנתה פנימה, אל עצמו ואל גורל חייו (ועל כן לא היתה תוקפנות), הופכת להתקפנות כלפי העולם, כלפי "הצבועים" ו"הקליפה" ו"השונים" (במליצי הזהות) ושאר בעיני "החיים החיצוניים" כביכול.

אף־על־פי־כן אין רקע הולם יותר לשתי השורות הראשונות מן השורות שבאות אחריהן. ודווקא הסתירה הפנימית והלשונית מאירה באור רך יותר, אותנטי עד תום, את אותו וידוי על "קללת השיר", שמשמעותו העמוקה היא עצם ההתעקשות המשיכת לשמור על טוהר. קשרי־הלשון ויהודתה כמו נועדו להגן בפני התקרבות קלה מדי עם העולם, שפירושה עלול אולי להיות מחלת־האמת הריוק הפנימיים.

השבר במקרה זה (לעומת המחזור ההקללה הבידות של "אתהלך עירירי" וכו') הוא אותה התקרבות לאמת העצמית ויכולת לשמור את כוח ההסתכלות באמצעות "עיני השיר הרואות לדעת". השירה מאפשרת אפוא לסרפי להיות קודם־כל דומה לעצמו, ומכאן שהמשמעות האמיתית ביותר של המושג "שונים" בשיר זה היא: שונים מעצמם.

לא לחינם קורי ספרו החדש של סרפי (מכנו לקוח השיר) בשם הנפתל "שהוא רק הוא — היא". והיא, כמסתבר, היא השירה. רק היא — היא עצמה. רק היא — במיטבה, צריך להזכיר — איננה שונה מעצמה.

העורך: אברהם חמן

هكذا من الأصل

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

מקור

בשלוש דרכים... רומאן
מאת יהושע בר־יוסף
הוצאת כתר, 1986, 182 ע'

את יהושע בר־יוסף אין צורך לקרוא כדי לדעת מה תוכנו של הרומאן החדש שלו. כתיבתו, הנשלפת מה שרוול, ועליכך ראוי שיתקבלו בה, חוזרת תמיד על אותו מתכון, הקורץ לקוראים האוהבים פורנוגראפיה המסווית בעטיפה של ספרות יפה. על ספרו הקודם "אפיקורוס בעל כורחו" אומרים שנחטף בחנויות, ונראה גם "בשלוש דרכים" ייהנה מאותה הגלהה. העיקר הוא תמיד אותו רעיון: הצביעות האינטלקטואלית של חיי הזוגיות, המוטיבה מעצם טיבה את הפרט לחטוא בחטא הבשר, כדי לתת פורקן ליצרים שאינם יכולים לבוא לידי ביטוי במסגרות המצומצמות והכפייתיות של חיי המשפחה והנישואים. הספרות העולמית מלאה בסיפורי־דימה מסוג דומה על בוגדים תורניות, ובר־יוסף אינו מגדרש, לכן, אלא ביישום הרעיון על התווי המקומי.

העלילה בכתיבתו הוא התיאור הסטראוטיפי של הדמויות הסינטאנטיות, הגעדות, כאמור, בשאבלונה אחרדה. הגיבורה הראשית כאן, הינדה־ביילה שמה, גדלה במשפחה חרדית, שעברה לגור בעיר הגדולה והיתה נתונה משום כך לפיתויים שונים ומשונים משחר נעוריה, הגורמים לבסוף שתנתק להלוטין את קשריה עם הדת. לאחר נישואים כושלים עם איטומסונג, היא מתגרשת וזוכה מחוץ לנישואים, נעשית לזונה המימסה קלח על משפחתה, והכל בהודגה ובתנועות ובלי־מושים. החל ברומאן זעיר עם נסים על הספסל, וכלה ברומאן סוער עם יוסל, אלמן, ניצול שואה, הרואה בה, בהינדה־ביילה, את התגלמותה השנייה של אשתו המנוחה.

המגוחך והלא־ייאמן הוכבים בתיאור הסצינות שנורמת, כביכול, מסגרת החיים החרדית. בעלה הראשון של הינדה־ביילה, למשל, אינו מגיע לאורגזמה אלא לאחר שהיא הוכבת בו היסטרית באתיווה. גם הינדה־ביילה עוברת מגבר לגבר, כביכול בלי לאבד מתומתה, ומגלהטת בכל פעם מחדש מתחושת הפרעה. לקרוא ולצחוק.

שירה

מבחר מן השירה הערבית החדשה — אנתולוגיה קטנה
ערך ותרגם מערבית: שמואל רגולנט
הקדמה: יעקב מ. לנדאו
הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1986, 72 ע'

האנתולוגיה המתורגמת הנפוצה ביותר של שירה ערבית מודרנית בהוצאת "פינגווין" האנגלית רואה את צמיחת המודרניזם בשירה הערבית כפועל־יוצא של תקומת מדינת ישראל. העובדה שהעולם הערבי לא יכול לציונות ליפול את כבוד, בשיטת הלום, על פיגורים של הערבים בכל תחומי החיים, וכין השאר בתחום הביטוי הספרותי, שחייב היה לפרוץ את דרכו, אם כי במאוחר אל המאה העשרים. סוף שנות הארבעים, ושנות החמשים הן על כן שנים של מרד "החרוז החופשי" בצורות המסורתיות של הפרוזודיה הערבית, תחילה בעיראק, ואחר־כך בלבנון, מצרים ובשאר מדינות ערב. כבכל מהפכה, גם במהפכה הפרוזודית הזאת היו מתונים וקיצונים. ומן המתונים, שפרקו להלוטין את עול המטריקה המסורתית, מביא שמואל רגולנט באנתולוגיה שלו את המצרי תאופיק צאיע (בשיר "דרשת ההר"), את הסוריאליסט הלבנוני אנסי אל חאג' (בשיר "דרשית"), הפלשתינאי מחמוד אל מעסח (בשיר "חלום"), הירדני מבולם — המשורר הסורי־לבנוני אדוניס (בשירים "הציפור" ו"שיחה").

התביעה ההיסטורית למודרניזאציה שרווחה בחברה הערבית בשנות החמשים והששים, מסבירה גם את העובדה, שהשירה הערבית החדשה היא שירה מגויסת מעצם טיבה. עצם הבחירה בחרוז החופשי מתפרשת בה כנקיטת עמדה פוליטית, והבחירה במובן האכזיסטנציאלי של המלה, זו המעמידה את המשורר מול בריחות טראגיות ותרמשמעויות. הסכנה היא שתצוין ה"מגויסות", המגויסת, האמירתי, יש כבר בדי לצרום את אוזנו של קורא ישראלי, שהרי בשנים שהשירה הערבית נבנמה לעקוף ה"ביכול", כבר עברה השירה העברית, כזכור, לשלב ההתפכחות מהמגויסות, והפנייה לאינדיווידואליזם ולהינתקות מאידיאלים קולקטיוויים. רגולנט, המודע לכך, מביא לכן באוסף שלו יותר מן הדך העונג שבשירה הערבית, ההינו מן הפולמיסטי־בעקיצי. הדגש הוא על משוררים שיליבו מסורת והודות, כגון ג'בראן חליל ג'בראן, אמין לא ריחאני, ומיכאל נעימה, ושמות תשמתילב מוקדשת לשירה הכוסה, הישירה.

באנתולוגיה בולטים בהיעדרם כמה משוררים פלשתינאים, הנראים מחמוד דרוויש וסמיח אל קאסם. אך נדמה שהחיסרון העיקרי שלה הוא בסגנון התרגום, המעלה לשון ערבית הרשבית־לונבה לעברית מליצית ומסורתית מדי.

יהדות

ספר הישר
הגדיר והוסיף מבוא: יוסף דן
ספריית דורות, הוצאת מוסד ביאליק. 1986, 344 ע'

"ספר הישר" הוא אולי החיבור העברי הגדול ביותר אחרי התנ"ך, ובכל מקום אחד הספרים החביבים ביותר על הקורא העברי במאות השנים האחרונות. מן הצד הספרותי הוא עומד תוך ביצירה הסיפורית העברית, מאחר שהוא מספר את סיפורי המקרא מתוך ראייה מודרנית־לזמנה, כאפוקי של רומאנסות אבירים. הספר נכתב באיטליה אי־שם במאה ה־16, על־ידי אלמוני שבחר להסתיר את שמו והותיר כדי לאשש את האשליה, המתחזקת גם בסגנון, כי מדובר בספר עתיק, בגלגול של אותו "ספר הישר" האבוד המוזכר במקרא, בספר יהושע ובספר שמואל ב'.

"ספר הישר" נדפס לראשונה בוונציה בשנת שפ"ה, ומאז חזר ונדפס פעמים רבות, המהדורה הנפוצה ביותר שלו יצאה לאור בברלין, תרפ"ג. ספר פופולארי לכל הדעות, שבדרך כתיבתו העממית והרהוטה ביקש להגיע לכל בית קורא־עברית.

יוסף דן, המומחה בסיפור העברי בימי הביניים, מוצא ב"ספר הישר" אנלוגיזאציה, למעשה, של סיפורים ביניימיים נפוצים, חלקם אף לא־יהודיים, שהשתמשו בסיפורי המקרא, אך הוסיפו להם, כאמור, גוון דראמטי ורומאנטי של סיפורי־אבירים. כך נהפך כאן סיפור מלחמת בני־יעקב בשכם לאיפופיאה אבירית, בנוסח הרומאנסות של ימי הביניים. וגם סיפור חייו של משה, טוען דן, לקוח ממקור ביניימי קדום יותר, המציג את אבי־הנביאים כאביר. סיפור יוסף מורחב ב"ספר הישר" לרומאן לעצמו, ובכלל, נטל לעצמו המחבר חופש רב בהוספת הרגשים המקראיים לנוחות האספקט הסיפורי, כגון בסיפור עקדת יצחק, שבו הגיבורה היא שרה, המעמידה בצל את אברהם ויצחק.

הסיפור המקורי והפנטאסטי ביותר ב"ספר הישר" הוא מעשה צפו בן אליפז, נכדו של עשיו, הנעשה למלך רומי ולאבי השושלת השלטת ברומי, לאחר שלחם נגד בני יעקב בשעת קבורת יעקב והובא על־ידי יוסף כשבוי למצרים, שממנה נמלט לאפריקה, ועבר בה הרפתקות שונות, ובהם הרפתקות אהבים. זהו, לדעת דן, דגם מובהק של רומאנסה עברית בפרוזה, המבוססת על מקורות יהודיים, המלמד על כוחו הסיפורי של מחבר "ספר הישר", שיישאר, למרבה הצער, אך כפי שביקש להיות, אלמוני לנצח.

ציונות

משה הס, בין סוציאליזם לציונות
מאת שלמה אבינרי
ספריית אופקים, הוצאת עם עובד, 1986, 211 ע'

דומה שאין אור בעולם, כותב שלמה אבינרי, שהוציא מתוכו מהפכנים רבים כליכך ממוצא יהודי כמו הכל הרייכס הגרמני. היינריך היינה וקארל מארכס הם הידועים שבהם. משה הס ולודוויג ברנה ידועים פחות. אך לכולם ביוגראפיה דומה ואת כולם הטרידה שאלת יהדותם: כולם פיתחו איבה ללאומיות הגרמנית, כולם עזבו את גרמניה והתיישבו בפאריס שנחשבה למולדת המהפכה. כולם הקדישו חלק לא מבוטל מכתיבתם לשאלת מעמדם של היהודים בחברה המודרנית.

ואף־על־פי־כן מאבקו של משה הס (1812—1875) היה שונה משהו משל חבריו. מצד אחד, הוכר כאבי הסוציאל־דמוקרטיה הגרמנית, ומצד שני — כאחד מאבות הציונות־הסוציאליסטית. מצד אחד, מעריץ של קארל מארכס, ומצד שני מסתייג מדרכו, עד הקרע הסופי ביניהם לאחר 1848.

"יאושו" של הס ממהפכה משיב אותו בחזרה לשאלות יהודיות, המסוכמות בספרו הציוני הגדול "רומי וירושלים" (1862), הקורא לשיבת היהודים לארץ־ישראל במסגרת של קהילה סוציאליסטית. הספר מתקבל בלגלוג ובאי־הבנה גם על־ידי חבריו הסוציאליסטים וגם בקרב יהודים. הטעורה הציונית המתאומית שוכבת, והס חוזר לעסקנות פעלית, ובמותו מספידים לו סוציאליסטים גרמנים כ"אבי הסוציאל־דמוקרטיה", ותו לא.

אבינרי סוקר את התפתחותו של הס בהגה על־פי חיבוריו, ששיאם כאמור הספר "רומי וירושלים", שברטרוספקטיווה אכן מקפל בתוכו את יסודות הציונות המודרנית בכלל, והציונות הסוציאליסטית בפרט. קדמו לספר הזה שלל חיבורים ומאמרים, שבהם גישש הס את דרכו בשאלת הפתרון הלאומי לבעיה היהודית. גישוש המצביע על שנותו התמימה מהמארכסיזם, שוזרת על רגלו את התעלמות מהממד הלאומי. הס היה מהראשונים שטענו, כי בראיית האומה במסגרת של סולידאריות, אין סתירה לאידיאלים הסוציאליסטיים, ולהיפך: האינטרנאציונאליזם המארכסיסטי הוא עוף עיוור לאו בלי ה"תיווך" של מסגרות־סולידאריות קטנות יותר, כגון המשפחה והאומה. בכך צדק הס יותר ממארכס, ושפגה, למעשה, את חזות העידן המודרני, שבו הולכת המהפכות החברתיות יד ביד עם תנועות שחרור לאומיות. וראה פולין ותנועות העולם השלישי והפלשתינאים.

זיכרונות

בית־יצחק שנהר, פרקי זיכרונות
מאת רבקה רוכל־שנברג
הוצאת עקד, 1986, 160 ע'

רבקה רוכל־שנברג היא אחותו השישית של הסופר המנוח יצחק שנהר, שהציבה לעצמה מטרה להקים יד ושם לאחיה ולמשפחתה. למרבה הצער, אין לשנהר עוד ביקוש רב בחוגי הספרים, וספק אם בין הצעירים יש רבים ששמעו את שמו. אך עיסוקה אינו בפיזור הערכות ספרותיות על חשיבות יצירתו של שנהר הסופר. היא נתלית ב"ייחוס" הספרותי לכתיבה ממוארית מבוהקת על משפחת שנברג־שנהר, עם שלל תצלומי־משפחה נוסטאלגיים ששורדו מתחילת המאה ועד היום.

כדרכן של מבתות הביבות, האוהבות פרטי־פרטים, מובאים זיכרונות המשפחה בשלל אזכורים בעלי ערך בטל, כגון סכום הנדוניה שהביאה הסבתא, ומראה הדר השינה של הסבא, אם כי יש בפרטים משהו מועיל, עד הוי הם מלמדים על חיי היהודים בגוה שקרוי "העיירה היהודית" בגליציה. רוכל־שנברג משרטטת דיוקנאות של אביה, אמה, סבה, סבתה, עוזרת לצורך רישום־קל של דמויות סטגוניות נוספות הצצות בזיכרונה ושל אירועים בולטים, כגון פשיטת הגוצים על העיירה, או ליל הבלהות של הגיוס למלחמת העולם הראשונה.

המלחמה עוקרת את המשפחה משורשיה אל העיר הגדולה, שבהם מציגה רוכל־שנברג הנערה לראשונה אל עולם הפיתויים הנוצץ, של "רסטוראנים" והתיברשת, אך גם של מגרנים ומהפכה. כל אותה העת מאוחד הנער ציוני, הלא הוא יצחק, כרשות־משנה, שתהיה לדמות הראשית, עם עלייתו לארץ, כחלוץ. האחות עולה בעקבותיו, ויחד יגורו במשך שנה של קשיים ולבטים בבית בנווה־צדק הוא בעבודה קשה ובגישושים ספרותיים ראשונים, והיא בחיפוש אחר מקצוע, שיוביל אותה ללימודים בבית הספר לאחיות "הדסה" בירושלים.

מן הסטגוני, דילטאנטי, להבית רקעו וסביבתו של יצחק שנהר הסופר.

השירה שלא רצתה להיות לאומית

(סוף מעמ' 5ב)

אף יותר על כן. מירון יכול היה לתת ניתוח מופלה כל כך את השלבים המוקדמים של המהלך הביאליקאי גם משום שברמה כי לו עצמו אותם טעמים קלאסיציסטיים הבדידים־למדי בימינו. טעמיו אלה התגלו מתוך המסות שהקדיש בשעתו לרומאנים של אברהם מאפו, המאפשרים לו ליהנות מן האגדה הניאו־קלאסית לא פחות מאשר מן השיר הרומאנטי המתפכה". אהדה כוללת זו של המבקר אל כל שלבי דרכו של ביאליק המוקדם היא שאפשרה בלי ספק את המפעל הגדול הזה של ספרו על העשור הראשון של שירת־ביאליק, מן הציבור הלאום־ציונית (או כמעט) שלו ועד "שירתי" שבכתותה מבריזה ש"לא את שירת ישראל אני שר בשיר זה ואף לא את שירתו של מישהו אחר, אלא אך ורק את 'שירתי שלי'" (עמ' 562).

"הפרידה מן האני העני" הוא, כאמור, ספר גדול בשני המובנים, ספר שהוא סיכום ויסוד בחקר שירת ביאליק, כשם שהוא ספר מרתק לגמרי על שירה בכלל, על מהלכה ההיסטורי ועל הפסיכולוגיה של היווצרותה והתפתחותה. גם מי שאינם קוראי ביאליק נלהבים ישאבו מן הכרך הזה דעת רבה. אין משמע הדבר שהספר נקי מפגמים. יש בהתיבו כברות רבה, יש בספר חזרות רבות על אותם הדברים בשינויים מועטים, דומה שאפשר היה לקצרו מבלי שיפגע סיפורו המרכזי, ומבלי שיפגע פרסונתו העניינית. לא פעם מצאתי את עצמי גם חולק על פירושים מסוימים. למשל, קשה היה לי לקבל את זיהויו של הנערה, משורר הילות, עם "המשורר הלישורי המימי" שהתאכב ושירתו נעשתה מתוכתית הויקה מכל תוכן" (עמ' 379). בכלל פירושו של מירון ל"שירתי" מאליו אותו לאקרובאטיקה פרשנית הגובלת במבוכה: הוכרח להבין את המלה "משורר" במשורר באידיש, ואת המלה "פומון" כמושג בשירה הליטורגית הקדומה (זהו בשנה שבה השתמש ביאליק במושג "פומון". במובנו המודרני כשירה "מי יודע עיר לישכויר"). דומה שאפשר להבין את "שירתי" הבכה פשוטה וישירה יותר, ואפילו ההומוריסטית־בשקנה, המשורר מספר על מי שממנו הוא נוזל את שירתו, והו אינבו משורר גדול קודם כלשהו — אלא, ההצבנעות היא כאן בעצם התיירות — צרצר ששכן בבית הדיה הצרצר, אותו בעל־החיים הביב כל־כך של הרומאנטיקה האירופית, מצא את מקומו גם בשירתו הרומאנטית של ביאליק. פירושה של זיוה שמיר לפואמה "שירתי", פירוש המגלה יסודות של מהולה עממית ואידיומאטיקה אידית באורה הנשגבת הזאת, נראה לי הרבה יותר.

בכלל, ספרה הצנוע יותר במטרה ובממדיו של זיוה שמיר, שגם היא בין אנשי הצוות המתקין את המהדורה האקדמית של שירי ביאליק (הכרך השני שלה, מכסיה לגו מירון, מונח כבר על מכבש הדפוס), הוא בבחינת השלמה ניגודית לספרו הגדול והנכבד הד־כבר כמעט יותר־על־המידה, של דן מירון. מטרותיה של שמיר מצומצמות יותר. אך גם מתבן אפשר להסיק את המהלך הגדול של ביאליק, את דרכו מן השגב הנאו־קלאסי אל הרומאנטיקה האישית, ואף יותר על כן, את היטלטלות בין השגב הזה לבין ההיתול העממי באותן היצירות עצמן. שמיר מנתחת, בשורה של מסות הכתובות בבהירות ובחן, יצירות אחדות של ביאליק, למן "אל הציפור" ועד "שירתי" ו"זוהר" — שתי השירות היו פעם, בנוסח המקורי, שירה אחת) ומגבאות בהן הרים, או עיבודים, או פארודיות, של שירי־עם אידיים. נראה שספרה הוא איור לאותו נושא מרתק של הקשר בין הוטיבה הפקטימה ביותר (לטעמי, ולא רק לטעמי) בשירת־ביאליק — הוטיבה של שירי־העם — ובין השירה "הרצינית" שלו.

מה שאיני מוצא בספרה של שמיר, או איני מוצא במידה המספקת, הוא ההתבנה על נטייתו של ביאליק אל העממי כעל יסוד מרכזי שבקשר שלו אל הרומאנטיקה. הרי הייתה זו הרומאנטיקה האירופית שגילתה את העממיות ואת השיר העממי כפרטו מתוך הגילויים של הרדר, של הבישוף פרסי וכו'ב צמחה, לפי גרסה ידועה, הרומאנטיקה בכללה. אמנם הרבה מקום בגילוי זה תופס המיסטיפיקאציה והזיוף — החל ב"שירת אוסיאן" שזייף המשורר הסקוטי מאקפרסון וכלה במיסטיפיקאציות של היינה בתחום השירה העממית. הנה ביאליק מבטוח להגליא למסורת זו של המיסטיפיקאציה הרומאנטית: של השיר העממי ברצונו שהביע "לחבר שירי עם מקוריים משלי" — ועוד "שירי עם בלשון שאינה מדוברת" — ובביצועים המוהירים של הרצון הזה.

מעולם הספרות והאמנות

סארטר: קול קורא במדבר

ז'אן פול סארטר: אי־הבחנה בין מעשים אלימים למלים אלימות

דונלד היימן, מחבר הביוגראפיה הנודעת על פרנץ קפקא (שהופיעה לא מכבר בתרגום עברי בהוצאת "שוקן") הקדיש את הביוגראפיה האחרונה שלו לפילוסוף האכזיסטנציאלי הצרפתי ז'אן פול סארטר, שהלך לעולמו לפני כמעט חמישים שנים. מבקר ה"אובזרוור" הלונדוני ג'ון סטארוק, הסוקר את הביוגראפיה החדשה, מסתייג ברשימתו בעיקר מהעדרה של פרספקטיווה מספקת להתמודדות עם חייו ויצירתו של הוגה דעות כה פורה וכה אגרסיווי כסארטר. ואכן היימן מרגיש בביוגראפיה שלו, כי סארטר, בניגוד למנשה מהמהפכנים מודרנים, המתמתנים עם הגיל, הלך ונעשה קיצוני יותר ככל שהזדקן.

בשנת 1970 עדיין הצהיר סארטר כי הוא מצדד ב"פעולות מסוימות של אלימות פוליטית". הדברים הופיעו בעיתון מאואיסטי "טובת העם". אך בגיליון הבא של העיתון הופיע תיקון משפט, כי הכוונה לא היתה ל"פעולות אלימות" אלא ל"ביטויים" אלימים — אבחנה לא אפיינית לסארטר, שכאמור נעשה קיצוני, פראי וברגן יותר ככל שבקו השנים, עד כדי שנויל להבחין בין מעשים אלימים למלים אלימות. שכן סארטר היה איש המלים, איש שייצור בלי הפוגה נאומים ומאמרים, שהגיב באוטומאטיות על כל אירוע שהתרחש בעולם, מבלי מת העולם השנייה ואילך. כל זה בלי להביא לתעשיית הספרים העבה שלו בתחום הפילוסופיה והתורמים אחרים, וכתיבתו אינה מן הקלות לקריאה בהויסוטתה ליקום מי שהצליח לקרוא במלואם את שלושת הכרכים העבים לעיימה של ספרו על גוסטב פלובר.

סארטר, יש להניח, היה משוכנע שכל אותו גלגל של מלים כתובות, נאומות ובעקשות שהוציא מתחת ידו הביאו תועלת לעולם, וכי הוא האינטלקטואלי — ואי־אפשר להכחיש שהיה בראש ובראשונה אינטלקטואל — היה כעין המקול שפרץ את קריאת מגרליהשן, והגיע לאותי הפרולטאריון. ואכן, בתפקיד המפשר לאריסטו הגדול של האכזיסטנציאליזם אחרי 1945, אין ספק שהשפיע רבות על הבריות. אם כי קשה להאמין שמישהו שינה, הלכה למעשה, את אורחות חייו כתוצאה מקריאת סארטר. אך היו גם רגעים, מן הסתם בסוף ימיו, כשהתחלה פגעה בו אנושות, שבהם חש סארטר כי לא הצליח לשנות דבר בעולם, שקולו היה קול קורא במדבר, וכי מאמריו הרבים לא היו, בסופו של דבר, המעשים האמיצים והאנושיים שאותם חלם לעשות בהיותו נער.

רגעי ספק אלה בחייו של סארטר, אינם באים לידי ביטוי בביוגראפיה הארוכה של היימן, שכמידת אורכה כן מידת אי־היכולת שלה להביט על סארטר באור ביקורתי כלשהו. בסיום הסנטימנטאלי לספר קובע היימן כי "כדוריות סארטר זורמים בדמו של כל אחד מאיתנו". משפט אפייני, למרבה הצער, להערצה הלא־מסויגת שרוחש היימן לסארטר, הטובעת בים של פרטים עם מעט מאוד ניתוח וסלקציה בין עיקר וטפל בכתיבתו ובהגותו של סארטר. סארטר על־פי היימן נראה בלי הרף בקלוז־אפ, מוצג דרך עדויותיהם של מקורביו, שמדרך־הטבע רבים בהם הפרטים הטריוויאליים.

חייו האינטימיים של סארטר זוכים בידי היימן לסיקור שאינו חסר עניין. לסארטר נמוך הקומה היתה תמיד הצלחה עם נשים, מה שנותר בגדר תעלומה הוא כיצד למרות כיעורו, שגינתו וקסמו האישי, הסכינה סימון דה־בובואר לכל בגידותיו אלא אם כן היה מקסים אף יותר משמתאר אותו היימן. אלא שתפקידה של ביוגראפיה לעזור בהבנתה של אישיות, ולא רק לעקוב אחר פרטי חייה, והיימן אינו מצליח לגבש מתוך פסיפס הפרטים תמונה שלמה, שתצדיק את המוניטין שיצאו לסארטר ההוגה ולוחם החירות.

תערוכות

לעגל את הריבוע

מגמות באמנות המופשט הגאומטרי, מוזיאון תל־אביב, שדרות שאול־המלך.

מאת נסים מבורך

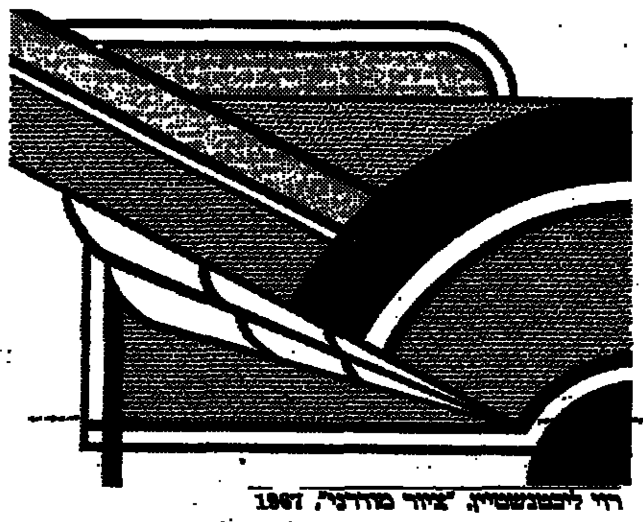
רוזי ליבמנשטיין, "ציור מרובע", 1987

"אדגאר הכיוד היוונים שביבוע שווה־צלעות הוא מעוף רע" (כסבר פון, אנאבאסים, ספר שלישי סימן ר"ג).

ברוח דברים אלה יש מקום לבדוק אם הסייגים הגאומטריים אינם מגבילים את אפשרויות הביטוי הבמישותו, במסגרת האומנות המופשטת. כשם שהפריע ליכולתם של אותם הפלימים, והחיילים הגלים כבדי־הוזמנו, להביא לידי־מיצוי את עצמם הנבואית.

התערוכה הנוכחית מספקת שפע של חומר הלקוח מתוך קשת רחבה של פעילים בכיוון זה לספקיה, כמו מאה ועשרים במספר, בני ארצות רבות ומבחינה כרונולוגית המשתרע בין השנים 1912—1979.

הקונסטרוקטיוויזם, אשר השפעתו ניכרת בעבודות המייצגות האלה, אמנם נותן בידי הנזקקים לו כלים מסודרים, נוחים לארגון, מה שמשפר את הסיכוי לקבלת תוצאה מובנית היטב וקורקטית. ברם, במקביל לכך עלולה התוצאה להצטייר כביון שטח נבחי, בעל תכנון ארכיטקטוני, אשר הגיוס בו, בעזרת מפה עיונית, הוא נוח יחסית, אך היצר המבוקש עלול שלא להיות יותר מאשר עוד רוחב, או עוד ביט. לעומת זה במקרה של אמנות מתפשטת אורה, למשל "המופשט הלירי", אם להחזיק לדוגמא מן הסבכה הקרובה, עשויה להיות מצולה לנוף מכני, בתולי, אשר הגיוס בתוכו, בסדינה של מפה טופוגראפית, אינו קל, אך בקצה הדרך עשויה להימצא, אולי, ארץ כבוש.

כראנקר, אין כאן ניסיון לשתיפות פרות קדושות, כגון לוח ארם, המגבלי מתחום האמנות האחרים, או הסירשלוס, להצביע בשרכים של של קליי ויוזף אלברס, ולהולנדיג, להפריע בערכו של משתתף זה או אחר. גם ספק אם ניתן לקבוע את מזוהם של התהליכים הנפשיים הגורמים לו, לצייר או לפסל, לבטא את עצמו באמצעות צורות שאינן מעולם הנגלה, מבחינתה של עין בלתי־מזוינת, ואשר רק באמצעות המיקרוסקופ ניתן לאתר תופעות הדומות להן בתוך מרקמים גבישיים. גם הסבריהם המילוליים של האמנים עצמם בעניין זה עלולים להיות בלתי־רלוואנטיים, כשם שקביעתו המפורסמת של סזאן, שיש לטפל בטבע באמצעות הגליל, הכדור והקונוס לבדם, ואשר שימשה ביסוד רעיוני לזרם הקוביסטי ובעקיפין גם למופשט הגאומטרי, אינה בהכרח בחזקת חוק אוניברסאלי מחייב. למעשה ניתן לנמק את הישגו של חוק זה בהצלחה לא פחותה מזו של הנמקתו־שלו.

קשה יהיה, ואולי אף מיותר, לדרוש חידושים בעניין הרקע התאורטי של הזרם הזייון הרקע לצמיחתו. בסופו של דבר לא הוא העיקר, אלא פרותיהם של המים הזורמים בו, הפירות הן היצירות המוצגות כיצירות נפרדות. וככן, בתוך המכלול הזה מצויות דוגמאות אפורות, עצורות־נשימה, כגון שתי קומפוזיציות של יוזף אלברס, אשר כנראה, במסגרת המגבלות הלוחצות של הריבוע, הגיבה השראתו המתקרית רופים יצירתיים עצומים. גם הותקר מרתק, כדרכו, ומה גם שהוא אינו כה גאומטרי. גם אצל רבים מעמיתיהם מצויות עצמת צבעוניות והתכונים צורניים, גראפים במקרים רבים. תהכם מצוי גם בתוך הצר עמימית אפלה שבגבתה בתוך אחד הפולטות כדי לאכלס מוצג של אגם. לוח מחולק למשבצות שקן מככי־שלוחיה צבעוניים, ושעליו מרצדים ציורים של אור, ובכללם שמו ותצלומו: מי שהמוסיקה הרא לא סיפקה אותם יוכלו, בהיכנסם לחצר זו, להשלים את מחסורם.

גם פעלולים מכאניים ממונעים אחרים מצויים בתערוכה זו. בולט ביניהם לטובה זה של חוליו לה פארק, שהשיג תוצאה נאה בעזרת סרט פלדה גמיש המתפתל על רקע קווי.

יקצר המצע מלהתייחס לכל העבודות המוצגות ואפילו לקצתן, בכל מקרה, מאפשרת התערוכה הזאת להתוכך בעבודותיהם של אמנים נודעים ולפתוח את חוש הביקורת על־ידי בחינתם, לא לאור השמות הנוצצים, אלא לגופו של העבודות עצמן.

בין שתי אלטרנאטיוות

הנרי שלזניאק, גלריה שרה לוי, פינלס 10, תל־אביב.

מאת נסים מבורך

הנרי שלזניאק: מעורבות צבעוניות רגישות

האם התאים שלזניאק את עצמו לסביבתו, או שמא הסביבה היא שהתאימה עצמה אליו? דומה ששתי האלטרנאטיוות המוצעות כאן הן אפשריות.

מצד אחד עשה שלזניאק מאמץ ניכר בכיוון זה. הוא החל בכתיבה, עבר לציליום, ניסה את כוחו בסופר מנטאלים, ולבסוף, בשנות ה־70 המאוחרות, החל להופיע ביצירותיו יסודות ציוריים ברורים בצורת מערכות צבעוניות רגישות, אם גם מארפקות, חלקן עשויות במכחול והלקן — מוזמנים מצויים כגון נייר, הלקירדלעות וכל כיוצאים באלה. הצירופים של צבעי כסף וזהב, למשל, עשויים להעניק לנופה הבאה גדולה יותר מאשר המבנים המצובבים בחלק מן העבודות. אלה טמונים בהדבקות של דיוקנאות משל קראנאך, דירר ואחרים, של "משמר־הלילה" לרמבראנדט ועוד בתוך עבודותיו, וזה לבד מרשומי דמויות קליגיות, כבראה מרעתקות של עיפות, ואף קטעים כתובים. גם בתחום המבחר עשה האמן מלאכה נאה וחשובה אולי יותר מזו של המקורות הגלויים שעליהם נשען, במסגרת־מאמציו להתקבל על דעת החוגים הקובעים, לטוב ולרע, בחצרות המקומיים.

הבה, גם החוגים האלה עשו מצדם צעד לקראתו. אמנותו התקבלה, כמסתבר, בקרב מגזר מסוים, תקוף ובעל־השפעה כאן. אין זה מקרה, למשל, שתערוכה מקפת מיצירותיו הוצגה בביתן הלנה רובינשטיין לפני כשנה, וכחמש שנים לאחר פטירתו. סימנים להיקלטות זו ניתנו לאמנותה עוד קודם לכן, כאשר האיש גישש את דרכו לקראת אותה מטרה שהושגה לאחר מותו. ברם, מידת חשיבותו של הישג זה, כפי שהיא משתקפת ביצירותיו־שלו, וגם בעירבונם של משענותיו, טעונה בחינה, אשר תתאפשר רק לאחר שתתגוה פרספקטיווה מתאימה, בחלוף הזמן.

מסע אהרן ראובני למצרים — ב"מאזנים"

בגיליון "מאזנים" החדש מתפרסם טקסט בלתי־ידוע עד כה של הסופר אהרן ראובני על רשמי מסע למצרים, בליווי רשימת פרשנות של יגאל שוורץ, חוקר מן האוניברסיטה העברית בירושלים. כן מתפרסם קטע מתרגום של שלמית הראבן ליונת הדרש הלב" של דילן תומס.

בגיליון החדש שירים של דליה רביקוביץ, משה בן־שאול, ה.מ. רילקה, גבי דניאל, גד יעקבי, סמיח אל־קאסם, ה.ה. אהרן ואחרים, וכן סיפורים ומסות של סמי מיכאל, יצחק אורפז, יותם ראובני ויאיר מזור. המדור, השוואות תרגום, מוקדש הפעם לשירו של ייטס "בהוקיכף".

★

במלאת מאה שנה להולדתו של הסופר אהרן ראובני, יתקיים ביום ד' (19.11), באוניברסיטה העברית בירושלים, יום עיון על יצירתו.

במושב הראשון של יום העיון יערוך הסופר חיים באר סיור ב"ירושלים בעקבות ראובני", ובמושב השני יתקיים דיון בהשתתפותם של נתן זך, יגאל שוורץ ובהנחייתו של רות קרטון־בלום.

מכתבים לעורך

הבהרה

מר מנחם פרי קובל על כך, שאני "מגנה לבטל בשנים האחרונות ספר אחר ספר מספרי 'סימן קריאה'". עד כמה שזכור לי, סקרתי מעל דפים אלה שלושה ספרי שירה שראו־אור בהוצאה זו. שניים מהם אף זכו לשבחים, גם אם כל אחד מהם מטעמים שונים. מדובר בתקופה של חודשים, לא שנים; ומעניין, כיצד חודשים ספורים נדמו בעיני מ. פרי כשנים ארוכות, וקומץ ספרים — כמכלול שלם.

באופן חלקי כוח גם הצבעתי על טעמו של עורך ההוצאה, הנבוה אותו בטיפוח משוררים צעירים שאותם הוא בוחר לפרסם. צר לי שהתייחסתי רק לקטע צר, מקומי ומוגבל זה בפעילותו של מ. פרי, וכך גרמתי להשכיח את הדיבס האוניוורסאלי שלה. למשל, את אליוט, ברכט, הרברט, מילוש ומונטאלה, שבוודאי היו באים בזכות שפרש עליהם, כאשר הוא בא לתבוע מגני, בספרי רומלאי שקריה, את עלבון "השירה הלאומית" ב"סימן קריאה". אכן, פרי טיפח וגאל מאלמוניות את מונטאלה, מילוש, הרברט, ברכט ואליוט (לצרם של שמעון צמרת, עזרי בהר ואלי הירש), ואלה לא אכזבו אותו, בכתבם שירה מגרה מאוד אפילו.

עם זאת, אין לי ספק שמקומותיהם של אבות ישורון, מאיר ויזלטיר, ישראל פנקס, דוד אבידן ודליה רביקוביץ — מקומותיהם שמורים להם ב"שורה הראשונה" גם בלי הוספת של עורכם מ. פרי ולוויות־החן של טוכביו.

איל מגד
תל־אביב

פרס זאב לספרות ילדים ונוער

בפרס זאב לספרות ילדים ונוער לשנת תשמ"ז זכו: רחל אלמוג, על ספרה "צוענים בפרדס" (הוצאת מסדה), דוריה אורגד על ספרה "הבער מכיליה" (הוצאת מכון שוו) ותמר אדר על ספרה "התול, סגן, ליצן" (הוצאת מקדים).

טקס חלוקת הפרס ייערך ביום ג' (18.11) בכוחש אוה"צ בבית הסופר בתל־אביב.

ספרים טובים

כתבי פרויד

על דעותיו של פרויד, על תורתו, על רעיונותיו וכתביו, היו מחלוקות ותמיד תהיינה. על דבר אחד אין חולק — הדוקטור הווינאי הוא אחד הדמויות האדירות שבכל הדורות, איש ששינה את פני התרבות העולמית. ההיסטוריון, פרידריך הר, כתב: "זיגמונד פרויד היה הרעש שממנו פרצו רעיונות כמו לבה רותחת. יצירתו שלטת בדורות האחרונים והיא מהווה נקודת מפנה במאה העשרים."

כתביו העיקריים של פרויד יצאו לאור בהוצאת דביר בחמישה כרכים הכוללים:

מבוא לפסיכואנליזה
משה של מיכלאנג'לו
זכרון ילדות של לאונרדו דה וינצ'י
דוסטוייבסקי ורצח האב
על ההשפלה של חיי האהבה
ההומור
ההסברה המינית לילדים
טוטם וטאבו
ההדחקה
הלא מודע
מעבר לעקרון העונג
המכאניזם הנפשי של השכחנות
מלחמה למה?
פסיכולוגיה של ההמון
תרבות בלא נחת
הנשיות
החלום

זמורה־ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

SOTHEBY'S
FOUNDED 1744

לקראת מכירת היודאיקה הקרובה בירושלים — אביב 1987

מתקבלים: ספרים, כתבי יד, תשמישי קדושה, ציורים וגרפיקה.

לצורך יעוץ והערכה נא לפנות למשרדנו — דב הוז 19, תל־אביב. 63416 טל. 03-223822 בשעות 16.00-9.00

סותביס
בית המכירות הפומביות הגדול בעולם.

משרד הבריאות — מועצת הפסיכולוגים

התמחות פסיכולוגים

הועדה המקצועית לפסיכולוגיה קלינית, שמינתה מועצת הפסיכולוגים, מתכננת את מקומות ההתמחות לשנה התקציבית 1987, במוסדות שהוכרו ע"י המנהל הכללי של משרד הבריאות בהתאם לתקנות הפסיכולוגים (אישור תואר מומחה) תשל"ט — 1979.

כל פסיכולוג בעל תואר מוסמך בפסיכולוגיה במגמה קלינית, המעוניין להתמחות לקראת תואר פסיכולוג קליני כאמור (כולל מי שהגיש בקשה בעבר וטרם שובץ), מתבקש להודיע על כך בכתב לועדה המקצועית לפסיכולוגיה קלינית, רח' יפת 36, יפו, מיקוד 68030, לא יאוחר מ־30.11.86.

מספר המקומות מוגבל. הועדה תקבע את רשימת מקבלי מילגות ההתמחות לפי קריטריונים שנקבעו.

הפונים מתבקשים לציין כתובת מדוייקת ומספר טלפון לצורך התקשרות.

רחל דרנגי
מרכזת המועצה

למוסד ממלכתי

דרושות בשכירות דירות

1. בירושלים, כ"ס — רעננה, עפולה (בנות 3 — 2 חדרים + ריהוט חלקי)
2. בנהריה, מטולה, ק"ש (רצוי בבתים פרטיים בני 3 — 2 חדרים + ריהוט חלקי)
3. באשדוד (4 — 3 חדרי משרד)

ללא דמי תיווך

הצעות נא לפנות: 03-205504 ,03-205344

מדן מפעלי דפוס נצרת בע"מ

סגן למנהל המכירות

דרוש למשרדנו בת"א

נסיון במכירות, רצוי בשטחי הדפוס והספרים
לפנות לת.ד. 37115 ת"א עבור מכירות

هكذا من الاصل

מכתבים למערכת הארץ

חיוכי ולדהיים לא יוליכונו שולל

במאמרו "ולדהיים ומצגג בת היענה" ("הארץ" 4.11) תוקף ד"ר אבי בקר טיעונים של האוסטרים כי הם נפלו קורבן לנאציזם, ומוסיף כי אוסטריה "היתה מאז ומתמיד חממה לאנטישמיות בבירייה הארסית ביותר".

רצוני להוסיף, מעין ליקוטי השלמה, לקוחים מיומנו של ד"ר הרצל (כפי שתואר בספרו של מנחם בלומנטל, "ספרות ילקוט" בהוצאת "עם עובד") כשקיסרגין המתואים של והזה מדינת היהודים נגד משפטי ישראל, משפטי האנטישמיות בגרמניה והאוסטריה מהדהדים בעוצם. "למן שנת 1878", כתב הרצל, נלחם בגרמניה מטיף והוגה אידולוי שטקר ביהודים ואחד מתומכיה, הקוצין בריסים, ליברנס פורהנגברג, יסד את מפלגת הרפורמה הגרמנית־סוציאלית, שחרות על דגלה את האנטישמיות הגזעית; האנטישמיות הפוליטית הגרמנית השפיעה ביותר על אוסטריה". כמו כן, ידוע לשימנה, כתב הפלסתר של רוהר לינג, פרופסור לתיאולוגיה בפראג, על "יהודי התלמוד". בהתחלת שנות השמונים הופיעה המפלגה הכלל־גרמנית, בהנהגתו של רטר פון שנרר את האנטישמיות בממלכה האוסטרו־הונגרית ומפלגה נוספת נוצרית־סוציאלית, שמשמעותה היו המגולה והמכוונה והמורגבת ד דעיה, הפיסה לשבות ישראל עם הנוקלים הוריאר לו אגה, כרוח היה בה.

מה זו מלמדנו? שקו הצרעות הוא במקומות הקלאסיים ומה זה בי למדנו עוד? כי כרבבי בעל המאמר עם קהילה מבוססת של 8000 יהודים באוסטריה, "אסור לראות בנרי לויי האנטישמיות שם, וגלי עמוק ומושרש" וכו'; וגלי עמוק ומושרש שגיונבו של ולדהיים, חיוכיו הציניים והכיסוים מעל קלסתר פניו, לא יטשטשו את הרמיה והשקר שבתוכו.

אריה מארוזובסקי
חיפה

דולצ'ין באמת לא יודע

עיתונאים לא רצו להאמין לדו־לצ'ין "בגיד" בנק לאומי, כשאמר שלא ידע על משכורות הנבכדים בגליל המוציבים ליפא, הרבה השבו שזה תכסיס מתוכם להתחמק משאלות מביכות. אבל האמת פשוטה — דולצ'ין באמת לא יודע.

בטוחני שאם ישאלו דולצ'ין על משכורתו הוא, יענה גם כן "שאינו יודע". וגם זה נכון. משכורתו של דולצ'ין מורכבת מאוד — היא בעצם לא קבועה וכוללת כל הוצאותיו, כולל משק בית, בתי מלון יקרים, מכוניות עם נהגים בארץ ובחו"ל, ביגוד יקר לכל המשפחה, אפילו דירה הים הדירה.

אין ספק שדולצ'ין ידרוש בפני ישתו סכום שה"תקורה" של ישות הוא משחק ילדים כלפיה. יש לו טענה חזקה שהוא חוזר עליה עשרות פעמים: הוא עובד בתוכנות למעלה מ־60 שנה, ו"הקריב עצמו למען המדינה".

דולצ'ין: תקרים יפות

ד"ר חיים הוכמבדמי
תל אביב

הבהרה

במכתבו של ה"כ שפט מיום ו' שעבר, על אי־תקפותם של דברי הרמב"ם במינוי נשים למשרה ציבורית, השמטה בטעות הפסקה האחרונה, ובה התנגדותו המפורשת, בלי קשר לפולמוס העקרוני, מינויה של חבר הכנסת הראשונה לסגן שר.

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

הצגה בתוך הצגה

לא הייתי מסוגלת להינתק מן האוקח ביום שני בערב. אני צופה ב"שידור חוזר", חוזרת — ולא בפעם הראשונה — על מידת השפעתה ועל עוצמתה המאגית כמעט של הטלוויזיה על חיינו. מתברר שיש נשים שעבוד חייה דומה לזר של הצעות שבמגבר הרגנגר ברחום הארץ, ושל ה־חילת שבפצבה בראשה. הן לא דיווחו על כך למשטרה עד היום, לברוח כל הפגיות. רק בתשדורתה היררכנה של התכנית בטלוויזיה, ראו לנכון לספר סופיסקי את סיפורן.

ולא רק הן: במשך המשדר נמנו 445 פניות טלפוניות, מהן שכללה, לפי קציני המשטרה, החוקרים את העשוקים, מידע חשוב ומשמעותי. אני תמהה מדוע לא ראו אחרים אלה לתובתם, לרוחות למשטרה. ה־חוקרת בשלושת המקרים בא־נטבוויות, זה הורשים רבים רק הטלוויזיה. הבכירה לחם את הזבותם, ואת העבודה המראגית שלשלוש נשים צעירות והתקשה באליסות ברוטאלית. שתיים מהן נרצחו. אחת נותרה בחיים כנס. והאנס־הרוצח עדיין מהלך חופשי.

מישהו מעיר את תשומת־לבי כי רבים אינם קוראים עיתונים וביונים רק מן הטלוויזיה. אבל גם בטלוויזיה דווח על מקרי הרצח בהרחבה, כמנו פורסם קלסתרון — ואיש לא נענה. טוב שלמות נזכרו עכשיו בפרטים חשובים, בעקבות המשדר. אולי תודות למשדר ייעצא האנס הרוצח. ובכל זאת, התחושה היא של הצגה בתוך הצגה, והכל ראוים עצמם כוכבי טלוויזיה.

אלמלא היו אלה שלוש פרשיות טראגיות, מציאותיות מאוד, היה אפשר לחשוב לרגעים, שאנו צופים בתוכניתנות מעולה, שיש בה כל היסודות הדרושים לעשות למוזיע ומרתק כמהו: אנו נהנים בנמלכו לחלק ממנה, לב־לשים־חוקרים. הרי אנו מתרגלים לכך מסדרות המתח המשודרות. אנו מכנסים למצוא את המשותף לשלושת המקרים — התמונה המרכזית בבאר־שבע, היציאה מאגר ירושלים; הזמן — יום ששי אחר־הצהרים וערב יום העצמאות; איזור גיאוגרא־פי דומה; מכונית לבנה; אלימות קיצונית על רקע המקד מיני לקוי (אם כי במקרה של לוסי איימס, טענו שהיא נאנסה כמה פעמים); יריה בראש הקרבן. היכן הוא אדם רגליש שישפנו את התעלומה. והתרגשה היא של אנטי־מציאות.

מכל מקום, רפי גינת הראה כוחו כאחד הכתבים המקצועיים ביותר בטלוויזיה. הוא סמבתי האמין, שומר על קצב נכון, מעניק לדברים רומנטיות במידה שלום כמובן, יודע לאלתר בכ־חיות, מעל לכל, הוא איש מקצוע רציני שאינו עושה מלאכה הלהטוריסטית. הרצאות הריגק לנגד עינינו.

מי יודע, אולי גם האנס־הרוצח צפה בתכנית. אולי גם הוא, כאחרים רבים אחרים, יודה למשטרה. אבל העניין רציני מדי מכדי להתבדח. רשידור חוקר־ראוי לשבחים על הישגים טלוויזיוניים אולי גם אחרים.

גינת: הראה כוחו כאחד הכתבים המקצועיים בטלוויזיה

יונים טורפות

היה אפשר לצפות לקצת כבוד עצמי מאנשי משלחת השמאל לרומניה — אלה שנסעו ואלה שנעלמו ברעיעם ברגע האחרון. משלחת זו היתה בגדר הרשות ב"מבט" של ליל־שבת האחרון, בעבור שבוע ושתכחה הפרשה כליל. הרי הנוסעים הם אמורים לנסוע ראוים עצמם כאשירות ישראלים, הנושאים בפיהם עלה זית ובשורת שלום למתחרשי מלוכות ושאגי דם נקיים. אלא שהשתיים חוזרות, ועלה הזית והתוך ופרוח, והיונים מתגלות כמישורי טרף, מבקרות זו בבשר רעותה. היונים הללו אינן מסוגלות לעוף יחדיו.

אולי משום כך נמלטו מפניהם אנשי אש"ף כעבור שעתיים בלבד. ואולי הבינו שבעצמם אין עם מי לדבר; מה גם שכלאו הב־הישראלים האלה כבר מילאו אחר מטרות התעמולה האש"פית. אבל הישראלים המקופפים אינם אומרים נואש.

הנה הם, לנגד עינינו ב"מבט" ליל שבת: יעל לוטן שנסעה, ויוסי שילוח שוויתר על הנסיעה המכוונת, ממש ברגע האחרון. קשה להאמין שאנשים אלה מתיימרים להתייחס לעצמם כר־צינות, ואף כמפים מן הנוסעים שיכהנו כמו כן. טיעונים עלובים ומתופשים כאלה שהשמיעו זה שניים, כל אחר בתורו, וללא הסכמה ביניהם — הם הפתעה גם למי שאין לו כל ציפיות מהם.

אפשר לצפות מיעל לוטן, שלפי הכרזה עשתה מ"הסתתם מעשה נועז ואמיץ", כי תתייצב מאחורי הרבנים שהיא מאמינה בהם. הרי הגזיק במקרה זה עם ריימונדה טאוויל: שלא כפלש־תינאים, הישראלים אינם מוערים לשם סכנה, ובוודאי לא לכדור ולרהנת במקרה הגרוע ביותר יילקחו לחקירה משטרתית ולי הופעה בטלוויזיה. אבל הגב' לוטן בוחרת בסקטיקה של עמר־דיין לאימפולת. היא מבשרת לנו כי כל הנסיעה לא היתה אלא אוויח־עיניים: לא לשוחח עם אנשי משלחת אש"ף אלא רק לשבת אתם באותו אולם. ה־מארחים הרומנים משמשים כ־מתווכים. כלומר, איש ללא יוכל להאשים את הגברת דורשת־השלום העמיתיה, במפגש פנים אל פנים עם אנשי אש"ף. אם כך, לא ברור לשם מה טרחה לנסוע שמה.

לאחר שהסבירה לנו במדויק מה לא קרה ברומניה, היא מבהירה כי לא נאמרה במפגש אף מלה אחת על היסול ישראל או נגד הציונות. מכאן שאיש לא הכריז כי הוא עומד לבצע מעשי טרור בישראל, בימים הקרובים. אבל, מי יודע מאחר שלא היה זה מפגש פנים אל פנים — אולי התקשו הרומנים בתרגום מע־רבית?

אנשי אש"ף נראים חכמים מהגב' לוטן. אין הם מצהירים הצהרות הרשמיות את עמם ועצמם, ובין הפנחה להצהרה, תוך כדי דיוח חווית, אנו צופים בו ביעל לוטן, המאשימה בהתל־הבות את ישראל, על חקיקת חוק אנטי־דמוקרטי מביש. בי מקרה זה, החוק הוא דווקא דמוקרטי מאוד, ונתקבל ברוב בכנסת. אבל אפילו מאמינה לוטן שזה חוק בזוי ונקלה — הרי בחוק הישראלי יש להיאבק באמצעים דמוקרטיים בישראל עצמה. אין זה מעניינם של אחרים. אך מי יודע, אולי היא מצפה מהפלש־תינאים אנשי אש"ף — הדמוקרטים הגדולים, הבאים מארצות דמוקרטיות מובהקות — שיאבקו נגד החוק באמצעים מכובים להם ולנו.

הופעתה של יעל לוטן איננה רק לאינטבבות, אלא היא חד־שפת אותה ואת אלה שבלחו למסע תחת מטרייה של רק"ח, במסווה של שמאל ישראלי אמיתי. אין פלא שאנשי שמאל אחרים, רציניים, לא השתתפו בקרקס זה, ולא רק מתוך שמירת החוק, אלא גם מפני שלשלום דרושים שותפים רציניים.

לצד לוטן, הופיע יוסי שילוח, שלא הגיע לרומניה. עמד לי מכשול על דרכו האהבה וההבנה השורות בין רודפי השלום למיניהם. הם מבקשים לעצמם מונופול בלעדי על השלום, ואינם מסוגלים להגיע לכלל הסכמה ביניהם לבין עצמם. שילוח קובע שהמארחים רוצים בשלום יותר מן האחרים. זו הצהרה שבמקרה הטוב אין לה כל סימוכין. אבל בניה לדמגוגיה. לאחר־מכן מתברר לנו שהוא רוצה בשר לזם עם הערבים, כדי שלא יחשבו שהוא ערבי; כדי שלא יחשדו בו בשיבוצים, ולא יבקשו ממנו תעודת זהות.

יש לקוות שאנשי "המזרח למען השלום" יכבדו להם בעתיד דוברים רציניים יותר וטיעונים רציניים יותר. כמצטו זה, לשבינו חומר למערכון של הגשש החוור. אני תוהה מה ההישגים החשאיים שהשגנו בשעתיים נגה של מפגש, ברומניה צחה. מי יודע, אולי אנשי אש"ף ראו עם מי יש להם עסק, ולמראה המארטה, נמלטו מיד כדי שלא להבוזיק את עצמם.

צדיקה אחת בסדום

יש סבל שחובר אדישים לו. אין הוא בסולם העדיפויות ולא על סדר היום של ישראלים איכפתיים, הנאבקים למען זכויות האדם והאזרח, הנזעקים כאשר פוגעים בזכויות אלה. זה סבלם הקורע לב של הורים של סמרבי־העליה. הם חיים בי ישראל זה שנים, בנפרד מבני משפחותיהם. 200 משפחות (100 מביניהם מסרבים להם קול מחשש שהדבר יזיק לילדיהם שם). רובם נשים וגברים זקנים וחולים, החיים עם זיכרונות — עם תמונות ומכתבים משם; קלטות שעולה מהן קול הנכדים, שיחות טלפון מתסכלות, תקוה קלושה המתמעטת והולכת, שאולי אולי יזכו לראות את יל־דיהם ונכדיהם לפני מותם.

דומה שלרבים מהם כבר אפסה התקווה. לנגד עינינו אמהות יהו־דיות שרמעות וזוקנות את ברונן, מתן שאינן מסוגלות עוד לבכות. מחוה עצוב ודראגי הן בכל מקום, עם התמונות של ילדיהן, בפיגושות עם נציגים אמריקאים רשמיים, שעיניהם קרות ולארמב־טיוזת: בשדה התעופה, כאשר אחת האמהות — במקרה זה אמו של אלכסנדר קושניר — זוכה לחבק את בנה לאחר שנים רבות. הן שומעות הבטחות הבכוות צער. הן הולכות לחוויות ביד־לאומיות, תמהות מדורת ר' אומללות, עם צער.

"מבט שני" והורכז מיכאל קרפין עשו מעשה אנושי חשוב כשיצאו ושידרו את כתבתו המרגשת על מיטר ויינטרוב, "בני ערובה". זה נושא שאמצעי התקשורת בישראל מעדיפים להתעלם ממנו, ואין הוא זוכה לכותרות. אנו אדישים לגורלם של בני־ערובה יהודים אלה. לא שמעתי על עצומות והפגנות של אנשי־רוח הנחלצים למענם. ושוב שמצאנו צדיקה אחת בסדום — ח"כ גאולה כהן. שקול־זעקתם הגיע לאזניה והיא נאבקת אתם ולמענם.

דיבוק השוויון

הילדים המחוננים בכתבה של דוד מיכאלים, בניגוד לילדים טלוויזיוניים אחרים שהגיעו לי הרשות — הם ילדים מקסימים. מפתיעים בבושר הביטוי שלהם — וביחוד בהשוואה לעילגות הלשון של המבוגרים. מפתיע מאוד דיבוק השוויון הרודף את מערכת "החינוך" ומכתיבי את תובויותיה. הרי לכל המיעוט, יש שוני בין יצורי־אנוש. ילדים אלה שונים בתכלית מאחרים. אין כל רע בטיפוחה של עילית חברתית־אינטלקטואלית, הקיימת בכל חברה. בישראל אנו זקוקים פי כמה לעילית כזאת.

מפתיעה גם הבימה השוביניס־טית־הגברית החודרת לכתבה. "בנים", אומרת נערה מחוננת — כאילו היתה זו עובדת חיים, שאין עליה עוררין — "אינם אוהבים בנות אינטליגנטיות. לבנים אינטליגנטים אין בעיה בזאת". ובכן, הדעות הקדומות ביחס לנשים חדרו גם לתחום זה. זו סכנה כפולה ומכופלת, מפני שנערות מחוננות משכנעות את עצמן, כבר בראשית הדרך, כי הן עשויות לסבול בחייהן מאינטלי־גנציה גבוהה, וכי אל להן לשאוף לשוויון. עליהן להיות חכמות במידה, כדי להשביע את רצון הגברים ולעמוד בדרישותיהם ובדרישות החברה. אם כך, מה הפלא ששיעור הבנות המחוננות אינו עולה על 30 אחוז

גורן כובש את אוסטרליה

ממלאי הגראפיקה של "מבט" יכאל גורן מדווח מאוסטרליה על ביקור הנשיא הרצוג, ומאחר שזה דיווח טלוויזיוני, שומעים את קולו. אבל כדי שלא נטעה חלילה, מודבקת תמונתו של גורן, ועל ראשו, כהילה, מפת אוסטרליה. מחזה נלבב, מלא דמיון השראה.

דיוקן

ג'ון קנדי

רוברט קנדי

מרילין מונרו: האמריקאים אינם יכולים להיפרד ממנה

מיתוס פוגש מיתוס

האמריקאים — ולא רק הם — אינם יכולים להניח למרילין מונרו. הם משמרים אותה בחיים בכל האמצעים האפשריים וה־בלתי־אפשריים, אם כי מאז מותה כבר עברו עשרים וארבע שנים. יש מיתוסים הגדלים והול־כים עם השנים, עד שהם לובשים ממדים ומדי כל פרופורציה. רוחקו מפני שהאנשים, מקור המיתוס, כבר אינם בין החיים. במיתוסים אפשר לעשות כמעט הכל, להפעיל עליהם את הדמיון שאין לו גבול סביר — שלא כבאנשים חיים, הרגילים להפתיע וגם לאכזב ולא לקיים את התקוות שתולים בהם. ומכל שכן, כאשר מיתוס פוגש מיתוס.

הפעם, המפגש הדרמטי הוא המפגש המיתי בין המיתוס של מרילין מונרו לבין המיתוס של האחים לבית קנדי ג'ון ורוברט. וכאן, באמת השמיים הם הגבול. אין מקום לדמיון. אין אף סדרה טלוויזיונית המסוגלת להתחרות עם הדשיות עם העובדות האמי־תיות המפשעירות. ואף לא עם הממלאים תפקידים משניים בי דראמה. אלמלא היה לסיפור בסיס עובדתי, היינו מאמינים שהומצא על־ידי תסריטאי בעל דמיון מפותח.

הרקע הוא רומאנטי וטראגי. כנראה היו למרילין מונרו, האשה הנחשקת ביותר של זמנה, פר־שיות אהבים הן עם הנשיא קנדי ועם אחיו ,בובי קנדי. אבל מבואו ועד להאשמתם במותה, כפי שעושה הסרט, הדרך ארוכה.

הסרט שצפינו בו ביום חמישי בערב היה סרטמתה הלימודי במיטבה: בנוי לפרטיה, כמסמך מאשים ומרתק. מעלית הסברה שמרילין מונרו התכוונה לחשוף במסיבת עיתונאים את פרשת היחסים בינה לבין האחים לבית קנדי שנטשו אותה (הפרשה היתה ידועה כבר לרבים, גם ל־שגבאיהם). האחים זנחוה, לאחר שהיה חשש סביר כי קשר רד־מנטי זה יפגע בקריירות שלהם המפוארות. גם אם התכוונה מונרו לחשוף זאת, וגם אם בובי קנדי, לצרות הכושות מקורבים, אכן היה האדם האחרון שפגש בה לפני התאבדותה — בכל זאת, ברור שהיא התאבדה. זה לא היה ניסיון ההתאבדות הראשון שלה.

האחים קנדי אינם האחראים הישירים למותה. היא לא נרצחה כפי שהסרט מנסה לרמוז. אבל על מיתוסים ועל אהבותיהם אפשר להאמין כל דבר תחת השמש. האמריקאים אינם יכולים להיפרד ממרילין מונרו. אין הם מסוגלים לשכוח אותה. זו תופעה מעניינת לעצמה. אבל כאשר מדברים בסרט על "התאבדותה" ומשווים זאת להתאבדותה של האימפריה הרומית — לא פחות ולא יותר. וכן מבהירים שבפרשת היחסים בינה לבין בובי קנדי היא היתה מגויה והוא היה נשוי, ואף קתולי מאמין, מתעורר הרצון לצחוק להנחות הפרועות ולפשטנותם של ההסברים. אבל צפיתי בסרט מרותקת. גם אני אינני משוחררת מן המיתוס של מרילין מונרו, ומ־אהבותיהם של בני אלים נוסח אמריקה.

גם מטר מרובע לא חייב להיות "מרובע"

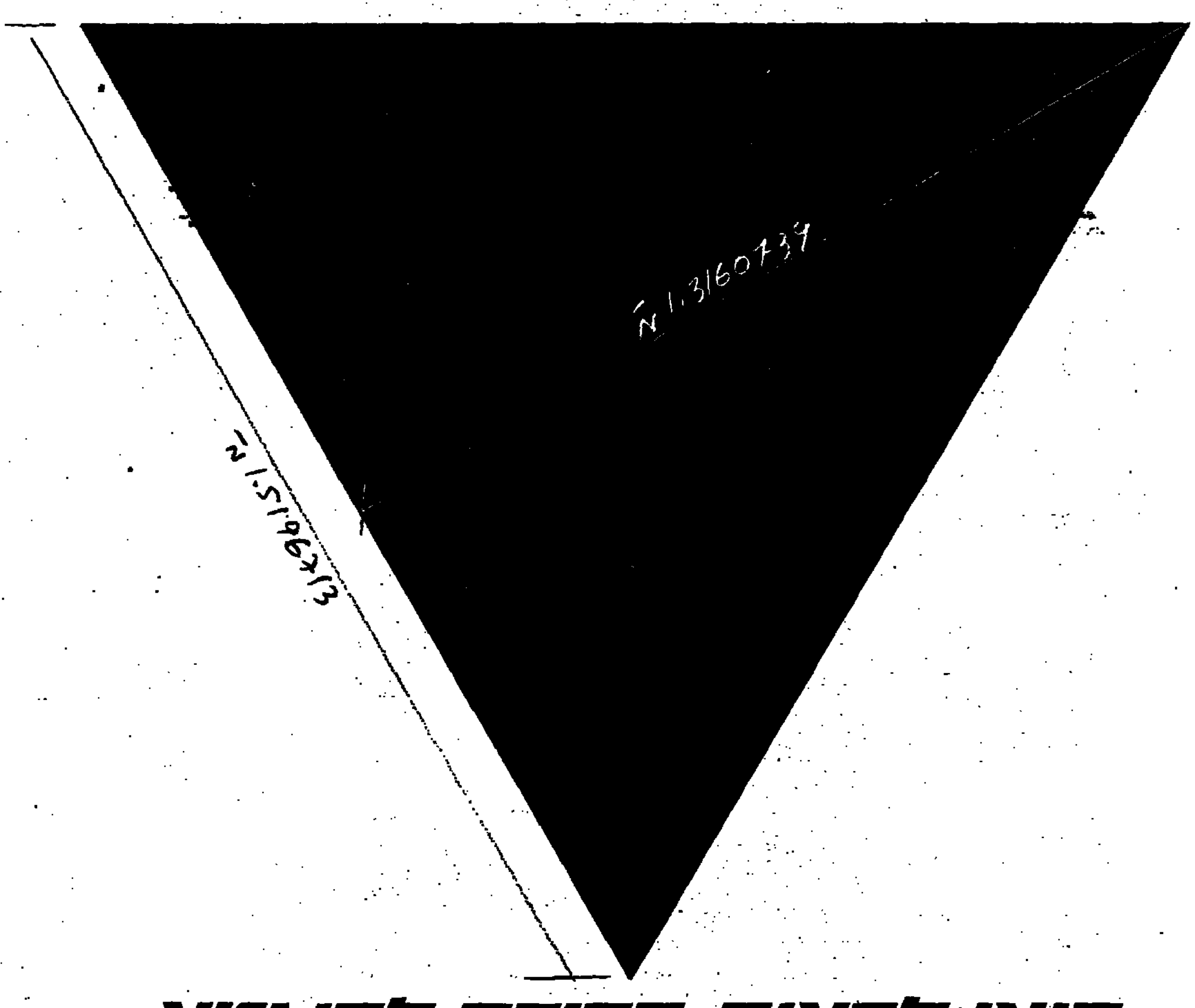

בואו לראות בדירה לדוגמא במגדל אשדר!

מגדל אשדר
סטנדרט גבוה בצפון העיר

אשדר
חברה לבניה בע"מ
מיסודה של קבוצת אשטרום

עיצוב פנים והפקה משרד קורונה, סירקין 18 ת"א, טל. 288736 - 03-201697.
המציגים:
רהיטים - עביטה, רח' אבן גבירול 14 ת"א, טל. 03-264247. ריצוף שיש - י. והבי וחרשת מרצפות בע"מ. מפעל אזור התעשיה ראשון לציון. טל. 994370. זוגות - אבן גבירול 91 ת"א, טל. 243048. ארונות מטבח - מטבחי רגבה - תכנון שיווק והרכבה מטבחי רגבה בע"מ, רח' אבן גבירול 30 ת"א (בנין נאות אביב) טל. 252478. קרמיקות ואמבטיות - משה קמן, רח' יורדי הסירה 1 ת"א, טל. 459123, 03-451651. שטיחים עבודת יד - מופר בע"מ רח' הגנים 10 קרית שאול. זוגות - אוסישקין 42 רמת השרון, טל. 480020. מראות "לאה" בע"מ מראות ואלומיניום - חלפון ניסים, רח' מסילת וולפסון 26 ת"א, טל. 823407, 03-826726. ספקים חשמליים - גורוס זאב שמשון. שדרות השיטנסון 18, תל־אביב. רחל ארונות - סבוספרה מערכות תצוגה וחדרי ארונות, רח' בן יהודה 126 ת"א, טל. 03-229690. וילונות - אינטרנבה, רח' דיזנגוף 212 תל־אביב טל. 03-232964. מוצרי חשמל - א.ב.ם. כיכר המדינה 74 תל־אביב טל. 4551914-5.

שעות הביקור בדירה לדוגמא:
בימים א'–ה' בין השעות 09.00–13.00, 16.00–19.00. וביום ו' בין השעות 09.00–13.00. משרד מכירות: טל. 03-426293-7.